

KOMÜNAR

*Sosyalizmden Kuşku Duymak İnsandan ve Onun
Geleceğinden Kuşku Duymaktır*

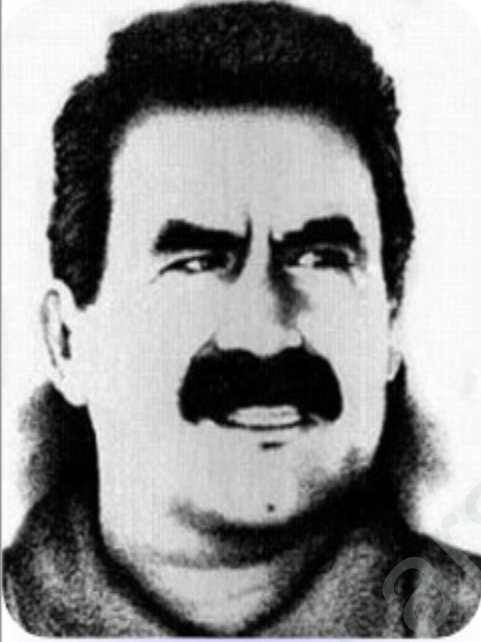
Mart-Nisan-Mayıs
2013

Üç Aylık İdeolojik-Teorik Dergi

DEMOKRATİK
MODERNİTE
AKADEMİYASIZ
GELİŞEMEZ...

İÇİNDEKİLER...

Tarihte felsefe ve ahlaki
öğretiler, tüm erdemli
bilgelikler,
dönemlerindeki modernite
sorunlarına yanıt olmak için
geliştirilmişlerdir

DEMOKRATİK MODERNİTENİN İNŞASINDA ENTELEKTÜEL VE BİLİMSEL KATKI: AKADEMİLER.....	3
TOPLUMSAL İNŞA ZİHNİYETTE BAŞLAR.....	10
TARİHTEN GÜNÜMÜZE İNŞA EDİLMİŞ ZİHNİYET GERÇEKLİĞİ.....	22
DEMOKRATİK MODERNİTE AKADEMİSİZ GELİŞEMEZ.....	41
“SOSYAL BİLİMLERDE DEVRİM” YOLUNDA TARİHSEL-TOPLUM AKADEMİLERİ.....	61
ÖZGÜR KADIN AKADEMİLERİ JİNEOLOJİNİN TOPLUMU AYDINLATMASININ ÖNCÜSÜDÜR.....	73
EKOLOJİ-EKONOMİ AKADEMİSİ.....	84
DEMOKRATİK SİYASET AKADEMİSİ VE KADROSU.....	98
DEMOKRATİK MODERNİTENİN VİCDANI: İNANÇ AKADEMİLERİ.....	105
NASIL BİR KÜLTÜR AKADEMİSİ?.....	117
AKADEMİLER ZİNCİRİNİN TEMEL HALKASI OLARAK EDEBİYAT AKADEMİSİ.....	126
ÖZGÜRLÜK VE SEVGİ TÜM İYİ OLMALARIN KAYNAĞIDIR.....	136
NEDEN AKADEMİKLEŞMİYORUZ?.....	146

KOMÜNARDAN

Merhaba Sevgili Komünar okuyucuları,

Hareketimiz ve halkımız açısından çok tarihi günleri yaşadığımız bir süreçte, 56. sayımızla sizlerle.

Bu sayımızı 'Akademi' konusuna ayırdık. Önderliğimizin 'demokratik modernite akademiyasız gelişemez' belirlemesi ile demokratik konfederalizmin ancak komün-meclisler, kooperatifler ve akademiler üzerinden inşa edilebileceği değerlendirmesi bu konuyu ele almamızın temel gerekçesi ve nedeni oldu. Akademilerin yaşamın tüm alanlarında kurulması her şeyden önce içinde bulunduğumuz inşa süreci açısından bir zorunluluk. Toplumsal gerçekliklerin inşa edilmiş gerçeklikler olması gerçeği, insanın da zihinsel güce dayanması zorunluluğu akademileri önemli kılıyor.

'Demokratik kurtuluş ve özgür yaşamı inşa süreci'nin özüne uygun gerçekleşmesi, siyasi gelişmelerin yanı sıra toplumsal doğaya uygun bir bedenleşmeyi de gerekli kılmaktadır. Ruhsallığın, zihniyet ve anlam dünyasının kapitalist modernitenin dışında olması gerekir ki, bedenleşme de ona uygun olsun. Aksi halde sistemiçileşmek ve bir tekrarı yaşamak kaçınılmazlaşır. Akademiler tam da bu gerekli zihniyet gücünün edinileceği ve gerçekleştirilmesi gereken günlük hakikat devrimlerinin yapılacağı kutsal mekânlardır.

İşte biz de bu sayımızda akademilerin neden gerekli olduğunu, akademisiz nasıl bir günün ve geleceğin bizi beklediğini, kurulması gereken akademilerin nasıl olması gerektiğini ve yıllardır gündemimizde olmasına karşın neden yeterince akademikleşemediğimizi ele almaya çalıştık. Bir giriş mahiyetindeki bu dergimizle amacımız ağırlığı ve önemi ölçüsünde gündemimize girmemiş olan bu konuyu gündemleştirmek ve aynı zamanda tüm çalışma alanlarımıza görevlerini hatırlatmaktır. Pozitif dönem diye tanımladığımız bu inşa sürecinde Önderliğimizin yaptığı belirlemelere dikkatleri çekebilirsek, amacımıza ulaşmış oluruz.

Önderliğimizi fiziki olarak da aramızda görmenin pozitif dönem görevlerini yerine getirmekle direkt bağlantılı olduğunu belirtirken, tüm yoldaşlara başarı dileklerimizle beraber sevgi ve saygılarımızı iletiyoruz.

Kavgayla, sevgiyle ve özgürlükle yürüyoruz.

Devrimci Selam ve Saygılarımızla.

DEMOKRATİK MODERNİTENİN İNŞASINDA ENTELEKTÜEL VE BİLİMSEL KATKI: AKADEMİLER

Çağımız Egemen Mantığı Kapitalist Sisteme Göre Dizayn Edilmiştir

Kapitalist sisteme karşı savunmamı geliştirirken yapmam gereken ilk işleyişlerden biri onun zihni formatlarından kurtulmaktır. Nasıl ki İslamiyet'in her işe başlarken bir 'Bismillah'ı varsa, kapitalizmin de benzer kutsalları vardır. Mademki ondan kurtulmak istiyoruz, o halde her şeyden önce onun niyet duasını reddetmeliyiz. Bunların başında empoze ettiği 'bilim yöntemi' gelmektedir. Bahsedilen, toplumsal yaşamın süzgecinden geçen ve insan toplumu var oldukça onsuz olmayacağı 'özgürlük ahlakı' ve etiği değildir. Tersine, onu yadsıma temelinde anlamsızlaştırarak dağılmasına ve yozlaşmasına yol açan en gelişmiş köleci yaşam zihniyeti, onu var kılan maddi ve manevi kültürüdür.

Kapitalist modernitenin kendini hegemonik kılıp tek gerçek olarak dayatması, meşru kılması bütün muhaliflerini etkisizleştirmede önemli rol oynadı. Tartışmalar modernite kapsamında değil, sermaye birikimi gibi tek boyutla sınırlandırıldı. Modernite ise çoğu unsurları ile benimsendi. Tüm muhaliflerin eritilmesinde modernite yaklaşımları belirleyici oldu. Reel sosyalizmin aşırı modernist yaklaşımı kendi kendini tasfiyesinin esas nedeniydi. Demokratik modernite kapi-

talizmin sadece ekonomi politliğini değil, tüm sistematüğünü eleştirir. Hegemonik bir sistem olarak uygarlık tarihi ile ilişkisini, kent, sınıf ve devlet olgularında yol açtığı değişimleri kendi modernitesini hangi unsurlar temelinde kurguladığını bir bütün olarak eleştirerek ortaya çıkarır. Bilim, felsefe ve sanat üzerinde kurduğu ideolojik hegemonyayla kendini bu araçlarla sürekli meşrulaştırır. Toplum üzerindeki yıkımını temel zihniyet alanlarını içeriğinden boşaltıp araçsallaştırır. Bilim, felsefe ve sanat artık hakikatı açıklamamanın alanları olmaktan çıkar. Tümüyle kapitalizmin hizmetinde sistemi meşrulaştırmada, azami kârın sağlanmasında araçsal rolle sınırlandırılırlar.

Çağımız egemen mantığının kapitalist sisteme göre dizayn edildiğini iyi bilmek gerekir. Mevcut bilim ve akademi dünyası bu mantığın üretildiği mekândır. Günümüzün bilim akademileri Sümer zigguratlarından daha karmaşık mitoloji üretim mekânları olarak kapitalist iktidara eklenmişlerdir. Toplumun direncini iktidarın çıplak egemenlik araçlarından daha çok, bu mekânlarda bilim adına üretilen mitolojiler kırmıştır. Orta çağ aldatmacalarının çok ötesinde yanılma ve karartmalar söz konusudur.

Kapitalist dünya sisteminin bilgi yapısı,

en az iktidar ve üretim-birikim aygıtları kadar kriz yaşamaktadır. Bilgi yapılarının doğası gereği özgür tartışmaya daha yatkın olmaları, bilimsel krizin boyutları üzerinde geniş yorumlama imkânları sunmaktadır. Bilginin toplum ve iktidar yapılarındaki rolü hiçbir dönemle kıyaslanmayacak boyutlarda anlam bulabilmektedir. Toplumsal yaşamın bilgi-bilişim aygıtları tarihi bir devrimi yaşamaktadır. Buhran olarak devrimsel süreçler özünde hakikat rejimlerini arama rolünü de oynarlar. Hegemonya sadece birikim, üretim ve iktidar alanlarında konumlanmaz; bilme alanında da şiddetli hegemonik mücadelelere tanık olunur. Bilme alanında meşruiyet sağlamamış hiçbir üretim-birikim-iktidar yapılanması varlığını uzun süre kalıcı kılamaz.

Çağımızda bilimsel yöntemlerin ağır basması diğer yöntemlerin hakikati ifade edemeyecekleri biçimindeki yargıları ön plana çıkarmıştır. Fakat yaşanan bilimsel kaos, dayandığı yöntemlerin yetersizliğini bütünüyle açığa çıkartmıştır. Bilimsel yöntemlerin kendisi hakikatin kavranması önünde ciddi engel oluşturmaktadır. Bilimsel yöntemin, Batı uygarlık sistemindeki hegemonik iktidar ve ideolojiyle bağı gittikçe açığa çıkıyor.

Pozitivizm ulus-devleti bilim ve sanatın somutlaşmış hali olarak yansıtmaya büyük özen gösterir. Kapitalist modernite bu yüzüyle en büyük yalanı dolaşıma sokmuş olur. Ne kadar olgusal, nesnel, bilimsel olduğunu ısrarla iddia eder. Ulus-devlet tüm gücünü bu propagandaya adar. Muazzam büyüklükte bir akademik dünya inşa eder. Tarihte hiçbir tanrı ve dinin (kral ve meşruiyeti) gerçekleştiremediği mitoloji ve propagandası bu modernite döneminde oluşturulup pazara sunulur. Tüm ahlâkî ve politik gözenekleri tahrip edildiği gibi, anlam odakları da tahrip edildiği için, bu çağdaş mitleri ve propagandaları yemeyecek bir beyin ve yürek kalmamış gibidir.

Pozitivizmin çerçevesini oluşturduğu bilim ve sanatlar 1970'ler sonrası krizden nasibini alarak, hakikati ifade etme mas-kelerini düşürmeyle yüz yüze kaldılar. Bu,

ulus-devlet dogmatizminin parçalanmasıyla yakından bağlantılı bir gelişmedir. Yaşanan, birinci aydınlanmanın karanlık noktalarında ikinci bir aydınlanmadır. Ulus-devlet toplumsal doğayı mühendislik projeleriyle doğramakla sadece olgusal gerçekliği değil, algısallığını da tahrip eder. Olgu yok edildiğinde algısının da darbe yemesi kaçınılmazdır.

Toplumsal bilimin açığa çıkmış hakikatlerinden birisi toplumun tarihselliğidir. Ulus-devlet, toplumsal tarih yerine bir burjuva iktidar elitinin mitik inşasını tarih olarak sunar. Çok eleştirdiği mitolojik ve dinsel tarihten daha çok hakikatin dışına çıktığının farkında bile değildir. Avrupa sosyal bilimi resmi ideoloji haline geldikçe, en gerici mitolojik ifade haline gelir. Tüm bilimsel ideasına rağmen metafiziktir. İyi bir metafizik de değildir. Sanatın yaşadığı biliminkinden farklı değildir. Kapitalizme ilâve birer sermaye alanı haline gelmişlerdir. Bilim ve sanat metalaştıkça hakikat değerini yitirirler. Hakikat bilimi olarak felsefenin tasfiyesi ve önemini yitirışı, toplumun yaşadığı maddî, fizikî soy kırımlar kadar felâkete yol açar. Felsefesiz toplum hakikatle bağı yitiren toplumdur. Bu ise toplumun sadece bir nesnel yığını haline gelmesi demektir. Nesne toplum ise tüm savunma yeteneklerini yitirmiş, her tür sömürüye açılmış yığın, malzeme demektir.

Tarihsel dönemin yeni değişik yöntemler ve hakikat kurgulamaları açısından verimli olduğunun tespiti, toplumun topluluklar düzeyinde yeniden inşa edilme şansını arttırmaktadır. Özgürlük ve eşitlik ütopyalarının inşa edilmiş toplumsal yapılanmalar halinde somutluk kazanmaları günün pratik görevleri mesafesindedir. Gerekli olan, girilen yolun bilimsel değeri ve özgürlük iradesinin gücüdür. Hakikat aşkının özgür yaşama yaklaştığı dönemden bahsediyoruz. Özdeyişimiz şudur: HAKİKAT AŞKTIR, AŞK ÖZGÜR YAŞAMDIR.

Kendi yorumumu HAKİKAT REJİMİ kavramı adı altında sunmak durumundayım. Bir alternatif yöntem arayışından ziyade, yanılgılarla yüklenmiş ve özgürlük değerinden uzaklaştırılmış yaşam sorunlarından

çıkış yolu aranmaktadır. Şüphesiz insan toplumunda hakikat arayışçılığı hep olagelmıştır. Mitolojilerden dinlere, felsefeden günümüz bilimlerine kadar birçok seçenek bu arayışlara yanıt olarak belirlemiştir. Yaşamı bu seçenekler dışında yaşamak düşünülmediği gibi, sorunlar yumağının bu seçeneklerden kaynaklandığı gibi bir ironi de inkâr edilemez. Yani ne onsuz olunur, ne onunla olunur dilemması (ikilemi) söz konusudur. Fakat yaşadığımız modernitenin benzersiz bir farkı vardır. Modernite birçok alanda sürdürülemezlik sınırlarına dayanmıştır. Bir çırpıda sayarsak artan nüfus, kaynakların tükenişi, çevre yıkı-

demokratik uygarlığına' yönelmek, geçmiş direnme geleneklerine saygı kadar geleceğin her zamankinden daha demokratik özgür ve eşit dünyasına götürebilir.

Kaos durumunu anlaşılır kılmadan, sanki normal düzende yaşıyormuşuz gibi düşünür ve davranırsak temel yanlışlara düşmekten, dolayısıyla çözüm yerine çözümsüzlüğü tekrar yaşamaktan kurtulamayız. Entelektüel çabaya bu dönemdeki gereklilik diğer dönemlerden kat be kat daha fazladır. Özellikle olup bitenin eski bilimsel yapılarla –üniversite, din- anlaşılacak yerine yanlış anlaşılmasına yol açması, gerçekten aydınlatıcı entelektüel çaba-

Bilim ve dinin, sanatın, sporun karşıdevrimci rolünü bu dönemlerde daha iyi görmeliyiz. Yanıltmayan, topluma gerçek projeler ve paradigmlar sunan bilim ve bilim yapılanmalarına –sosyal bilim okul ve akademileri- ihtiyaç arttıkça artar. Mücadele öncelikle entelektüel alanda, yani zihniyet alanında kazanılmalıdır. Zihniyet devriminin belirleyici önem kazandığı bir süreç yaşanmaktadır.

mı, sınırsız büyüyen toplumsal çatlaklar, çözülen ahlaki bağlar, yaşamın mekân ve zamandan kopuşu, büyük stresli ve büyü-sünü, şiirselliğini yitirmiş yaşam, dünyayı çöle çevirecek nükleer silah yığınakları, sonu gelmeyen ve tüm toplumsal bünyeyi saran yeni savaş türleri gerçek bir mahşeri çağrıştırmaktadır. Bu aşamaya gelişin kendisi bile Hakikat Rejimlerimizin iflas ettiğini göstermektedir. Umutsuz bir tablo sergilemek durumunda değilim. Ama karşımızda, içimizde yiten yaşama karşı sessiz kalacak, çığlık atmayacak halde de değiliz. Umutsuz olmayalım, gözyaşlarına boğulmayalım. Fakat bunun için çare gerekir.

Mücadele Öncelikle Zihniyet Alanında Kazanılmalıdır

Kapitalizmin küresel kaos imparatorluğuna karşı bu temelde 'halkların küresel

nın değerini artırmaktadır. İktidara bağlı bilim ve din, ortamı çarpık göstermede, sahte paradigmlar sunmada son derece etkinleşir. Bilim ve dinin, sanatın, sporun karşıdevrimci rolünü bu dönemlerde daha iyi görmeliyiz. Yanıltmayan, topluma gerçek projeler ve paradigmlar sunan bilim ve bilim yapılanmalarına –sosyal bilim okul ve akademileri- ihtiyaç arttıkça artar. Mücadele öncelikle entelektüel alanda, yani zihniyet alanında kazanılmalıdır. Zihniyet devriminin belirleyici önem kazandığı bir süreç yaşanmaktadır.

Demokratik Modernite Akademiya-sız Gelişemez

Kaos toplumunu aşarken bilim ve sanat en çok dayanacağımız zihniyet temelleridir. Üniversitelerden ilkokullara kadar dayatılan resmi eğitimler öz ve biçim olarak bireye, topluma ve çevreye yabancılaşmış

devlet ve hiyerarşi güdümlü insan oluşturmaya esas aldığından, bu tip eğitim ve öğretimin tuzaklarını ve aldatmacalarını aşip, insanı ve toplumu tarihsel gerçekleriyle tanıştıran, anı özgür kılarak geleceğe taşıyan yeni bir bilim ve sanat anlayışı –paradigması- öncelikli olarak ve bir zihniyet devrimi esprisi içinde özümseyip yaşamsal kılmalıdır. Yeni tip sosyal bilim akademileri, okulları ihtiyaçlar ölçüsünde yaygınlaştırılmalıdır.

Zihinsel anlam birikimi için hem tarih, hem de modernitenin demokratik kefesinde oluşmuş birikimin akademik örgütlenmesi sağlam bir başlangıç olabilir. Unutmamak gerekir ki, tarihin ilk akademileri olarak Sümer zigguratları, Nippur, Babil, Nusaybin, Urfa, Bağdat Bilge Evleri uygarlıkların onlarsız edemeyeceği gerçeğin de ifadesidirler. Demokratik moderniteakademiyasız gelişemez. Kapitalist modernitenin kriz içindeki akademik dünyasına alternatif olarak örgütlenmek durumunda olan yeni bilimsel ve anlamsal dünya, ekolojik ve ekonomik toplumun vazgeçilmezidir. Bilimin ideolojik tekel olmaktan ve iktidar aracı olarak kullanılmaktan kurtulması ancak eşit (farkındalıkla birlikte), özgür ve demokratik toplum inşasıyla, bunların iç içe yaşanmasıyla mümkündür. Her eko-topluluk ancak kapitalist moderniteyi aşmış bir bilinç ve örgütlülük olarak inşa edildiğinde anlamlı olabilir. Kapitalizmi, endüstriyalizmi ve ulus-devletçiliği aşan bilinç, örgüt ve eylemsel irade oluşmadan, eko-topluluklar ve ekonomik toplum oluşamaz. Bilim, bilinç ayrı, toplum ayrı anlayışları uygarlık çarpıtmasıdır. Toplumun köleleştirilmesiyle bağlantılıdır.

Din Adamının Mabedi, Filozofun Okulu, Bilim Adamının Akademisinden Oluşan Sentez

Ciddi bir toplumsal yenilenme ve sistem kuruluşu için en basitinden 'sosyal bilim merkezleri' diyebileceğimiz, temel idrak ve irade merkezlerinden başlamak da verimli sonuçlar verebilir. Sosyal bilim merkezlerinin rahiplerin kutsallığında, en çağdaş bilim adamlarından, disiplinli çalışma gücüne ka-

dar özellikleri kişiliklerinde yoğunlaştırma hedefi ve gücü olanlardan oluşması işin özü gereğidir. Bir anlamda din adamının mabedi, filozofun okulu, bilim adamının da akademisi, bu merkezlerde bir sentez oluşturup insan toplumunun tüm hayati sorunlarına gerektiğinde kırk yıl çile çekerek yanıt arayacaklardır. Kapitalizmin toplum ve birey katliamını ancak bu tür merkezlerin gücüyle durdurabiliriz. Bu merkezler devrimci partilerin ideolojik büroları olmadığı gibi, basit buluşlarla yetinen bilim adamlarının tez oluşturma mekânları da olamaz. Siyasete yön veren filozof yönetim merkezleri de değildir. Ama gerektiğinde toplumun tüm kurumsal ve bireysel unsurlarına değişim gücünü, bunun bilinci ve iradesini verecek erdemde ve yetenekte kurumlardır. Geçmişte olduğu gibi, günümüzde de insan toplumu için vazgeçilmez beyin kurumlarıdır. En çok kapitalist sistemde toplumun beynsel kurum merkezleri tahrip edildiği için, belki de tarihin hiçbir döneminde görülmeyen bir ihtiyaçla bu merkezlerin inşasına girişmek gerekir.

Sosyal bilim için kurumsal devrim, diğer deyişle yeniden yapılanma şarttır. Nasıl ki Grek-İonya aydınlanmasında bağımsız felsefe ve bilim akademileri oluştuysa, yine ortaçağda hem İslami hem Hıristiyanlık geleneğinde tekke, dergâh ve manastırlar benzer bir rol oynadıysa, Avrupa Rönesans, Reform ve Aydınlanma hareketlerinin aynı zamanda birer entelektüel ve bilim devrimi oldukları gerçek ise, benzer devrimlere mevcut krizden çıkış için günümüzde de ihtiyaç vardır. Modernitenin dört yüz yıllık ideolojik hegemonyası en az maddi kültür hegemonyası kadar derin ve süreklileşen krizini aşma yeteneğinde değildir. İçerik ve biçim olarak demokratik modernitenin müdahalesi olmadan, krizin daha da çürütücü ve dağıtıcı rol oynaması kaçınılmazdır. Ütopik sosyalistlerden bilimsel sosyalistlere, anarşistlerden Frankfurt Okulu'na, 20. yüzyılın ikinci yarısındaki Fransız felsefi çıkışından 1968 gençlik kültür devrimine ve en son 1990'lar sonrası postmodernist, feminist ve ekolojik çıkışlara kadar bu yönlü çıkışın zengin

Entelektüel devrimin küresel
çapta başarısı için tarihte
adı geçen deneyimlerden
çıkarılacak dersler temelinde
yeni bir dünya kurum
merkezine ihtiyaç vardır.
Bu ihtiyacı gidermek için
Dünya Kültür ve Akademiler
Konfederasyonu inşa
edilebilir

bir entelektüel ve bilim mirası vardır. Demokratik modernite hem uygarlık dönemi entelektüel pırlı ve devrimlerini, hem modernite karşıtı entelektüel çıkışlarının olumlu özelliklerini özümseme temelinde kendi entelektüel ve bilim devrimini yapmak durumundadır.

Kurumlaşma bu devrimin koşullarından biridir. Entelektüel devrimin küresel çapta başarısı için tarihte adı geçen deneyimlerden çıkarılacak dersler temelinde yeni bir dünya kurum merkezine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyacı gidermek için Dünya Kültür ve Akademiler Konfederasyonu inşa edilebilir. Özgür bir coğrafyada inşa edilecek bu konfederasyon hiçbir ulus-devlet ve iktidar gücüne bağlı olmadığı gibi, sermaye tekellerine de karşıt temelde oluşmak durumundadır. Bağımsızlığı ve özerkliği esastır. Her yerel kültür ve bölgesel-ulusal akademilerden gönüllülük temelinde program, örgüt ve eylem ilkeleri uyarınca katılım gerçekleştirilebilir. Konfederasyon yerel, bölgesel, ulusal ve kıtasal düzeyde görevli kurumlaşmalara gidebilir.

Demokratik modernitenin kendisi de ancak kapitalist modernitenin bilimsel, felsefi ve sanat açısından eleştirisi ile kuramlaşır. Kendi kavramsal araçlarını geliştirir. Kapitalist modernitenin üniversite ve akademi

dünyasındaki bunalımını özgür üniversite ve toplumun her alanına ilişkin akademik kurumların inşasıyla çözmeye çalışır. Sistemin ideolojik hegemonyası çözüldükçe demokratik modernite zihniyetinin önü açılmış olur. Bu ise demokratik modernitenin yeniden inşasına yol açar.

Krizden Çıkış Küresel, Sistemik Ve Yapısal Müdahaleleri Gerektirir

Demokratik modernite birimlerinin yeniden inşa çalışmalarında entelektüel ve bilimsel katkı şarttır. Bu şartın piyasadaki entelektüel sermaye ile karşılanamayacağı açıktır. Yeni akademi kaynaklı kadro ve bilim ancak bu ihtiyacı karşılayabilir. Entelektüel görev kapsamında yapmaya çalıştığım bu kısa değerlendirme ve çözüm ilkeleri şüphesiz öneri niteliğinde olup tartışmayı gerektirir. Kriz koşulları ancak yeni entelektüel ve bilimsel çıkışlarla olumlu yönde aşılabılır. Söz konusu krizin küresel, sistemik ve yapısal olduğu göz önüne getirildiğinde, çıkış için de küresel, sistemik ve yapısal müdahaleler gerektiği açıktır. Eski kalıpları, kurumları, bilimleri taklit etmekle veya eklektik kılmakla bir yere varılamayacağı yaşanan sayısız devrimci deneyimden ders olarak öğrenilebilir.

Demokratik siyaset ve kültür akademileri bu görev için uygun kurumlaşmalar olabilir. Ahlaki ve politik toplum birimlerinin yeniden yapılanma ihtiyaçları için gerekli olan entelektüel ve bilimsel desteği bu akademiler oluşturabilir. Kendilerine resmi ve özel tekel kurumlarını örnek alma yerine, orijinal çıkışlar olarak yapılanmaları daha uygundur. Modernite kurumlarını taklit etmek, başarısızlıkla sonuçlanmalarını beraberinde getirebilir. Özerk ve demokratik olmaları, kendi program ve kadrolarını kendileri oluşturmaları, gönüllü öğrenciliği ve öğretmenliği esas almaları, öğrencinin öğretmeni, öğretmenin öğrenci pozisyonuna sık sık geçebileceği, dağdaki çobandan profesöre kadar ideası ve amacı olan herkesin katılım gösterebileceği başlangıç itibarıyla öngörülebilir. Kadın ağırlıklı akademilerin de aynı içerikle birlikte özgün yanlarını bilimsel kılmaları için oluşturulması uygun

olabilir. Sadece teorik kalmamaları için pratiğe çok yönlü katılım da aranan niteliklerden biridir. Akademiler yer ve zaman bakımından pratik ihtiyaçlar göz önünde bulundurulur kurulum ve çalıştırılır. Tarihte örneklerine çokça rastlandığı gibi (Zerdüşt'ün dağ başlarındaki ateşgedeleri, Eflatun ve Aristo'nun bahçeleri, Sokrates ve Stoacıların cadde kaldırımları, ortaçağın manastır ve tekkeleri vb.) sade ve gönüllü kuruluşlardır. Dağ başından tutalım mahalle köşelerine dek mekânlar seçilebilir. Şüphesiz iktidarların azametini kanıtlayan binalar aranmaz. Manastır ve sivil medreselerde olduğu gibi, eğitimin süresi katılanların durumuna ve öğrenci akışlarının yoğunluğuna göre belirlenebilir. Resmi kurumlar gibi katı zaman koşulları gerekli değildir. Tümüyle şekil ve kuraldan yoksun olmaları da düşünülemez. Etik ve estetik kuralları mutlaka olmalıdır.

Demokratik modernitenin köklü bir aydınlanma devrimiyle iç içe kendini inşa etmesi, geçmişten öğrenilmesi gereken derslerin başında gelir. Bununla birlikte hemen vurgulamalıyım ki, geçmiş şimdidir. Toplumsal doğanın asli varoluş biçimi olan ahlaki ve politik toplumun tüm geçmişinden fazla söz etmesek de (Ama özellikle neolitik toplumun, köy-tarım toplumunun, göçebeliliğin, kabile ve aşiretin, dinsel cemaatlerin halen yaşamsallıklarını inatla sürdürdüklerini göz ardı etmemeliyiz), son beş bin yıllık sermaye birikim ve iktidar tekkellerince kaybettirilen değerlerini yeniden kazanmak için devrimsel nitelikte entelektüel ve bilim üretimi en çok ihtiyaç duyulan nesneyi oluşturacaktır.

Kadro Dönüşümün Kurmay Ekibidir

Kadro sıkça vurguladığımız gibi parti zihniyetini ve program esaslarını en iyi özümseyen ve tam bir coşku seli halinde pratiğe aktarmaya çalışan militanları ifade eder. Dönüşümün kurmay ekibidir. Teori ile pratik bağı kurabilen, kitlesel örgütlenme ile etkinliği buluşturup yönetebilen özellikler taşımaktadır. Ayrıca toplumsal ahlaki ve politikanın yaratıcılığını şahsında birleştiren kimliktir. Kadro olmak bir aşk bir tutku

işidir. Kendini amaçlarına sınırsız bir inanç, kararlılık ve aydınlıkla yatırmak demektir. Bu nitelikleri olmayan bir heves kariyer tutkusu ile önu tutmak isteyen kişiler hep olumsuz sonuçlara yol açarlar. Kadrolaşma bir heves olmanın ötesinde teorik bir öngörü programını derinliğine parti binasını kurmakta bir tutku insanını gerektirir. Yeni dönemde kadro örgütlemesine giderken bu niteliklerinin esas alınması tabiidir. Her ciddi sosyal, siyasal, ekonomik örgütlenme benzer kadro anlayışına liderlik sanatına sahip olmak ister. Başarısında bunun payını arar. Halkın demokratik örgütlenme ve eyleminde kendini kanıtlamayan hiçbir kadro ve önder demokratiklik sıfatına layık olamaz. Önderlik gerçeği ile bütünleşmek kadro politikasının özüdür. Gerekenler behemehâl başarılmalıdır.

Demokratik modernite sistemi açısından üç sorunun yanıtı sistemin unsurlarıyla ideolojik ve eylemsel buluşmayı ifade eder. Eskiden öncü parti kavramı denilen misyon demokratik modernitenin kuramsal ve eylemsel öncülüğü olarak yetkinleştirilmiştir. Sistemin üç temel ayağı olan ekonomik, ekolojik ve demokratik toplumun (kent, yerel, bölgesel, ulusal ve ulus ötesi demokratik konfederalist yönetim) zihinsel ve iradesel ihtiyacını karşılamak yeni öncülüğün temel misyonudur. Bunun için yeterli sayıda ve nitelikte akademik yapıların inşası gereklidir. Modernitenin akademik dünyasını sadece eleştirmekle yetinmeyen, alternatifini geliştiren yeni akademik birimler içeriklerine göre çeşitli adlarla inşa edilebilir. Ekonomik-teknik, ekolojik-tarım, demokratik siyaset, güvenlik-savunma, kadın-özgürlük, kültür-kimlik, tarih-dil, bilim-felsefe, din-sanat başta olmak üzere önem ve ihtiyaçlara göre toplumun her alanına ilişkin olarak inşa etmek görevdir. Güçlü bir akademik kadro olmadan demokratik modernite unsurları inşa edilemez. Akademik kadro ne kadar demokratik modernite unsurları olmaksızın anlam ifade etmezse, demokratik modernite unsurları da akademik kadrolar olmaksızın anlam ifade etmez, başarılı olamazlar. İç içe bütünsellik, anlam ve başarı için şarttır.

Kapitalist modernitenin sırttaki lanetli elbise gibi duran fikri, zikri ve eylemi ayrı anlayışını mutlaka terk etmek, aşmak gerekir. Fikir-zikir-eylem asla birbirinden ayrılmaz, hakikatin hep sırtta tutulması, bütünlük içinde giyilmesi ve yaşanması gereken yücelik nişaneleridir. Üçünü bir arada, nasıl yaşmalı'da, ne yapmalı'da ve nereden başlamalı'da temsil edemeyen, hakikat savaşına çıkmamalıdır. Hakikat savaşı kapitalist modernite çarpıtmasını kabul etmez. Onunla yaşayamaz. Özcesi akademik kadro beyindir, örgüttür ve bedende (toplumda) kılcal damarlarla yayılandır. Gerçek bütündür. Hakikat, ifade edilen bütünsel gerçektir. Kadro, örgütlenmiş ve eylemsel kılınmış hakikattir.

Elçi ve Havarîler Gibi Yaşamayı Bilmedikçe Hakikat Savaşı Verilemez

Ortadoğu kültürü kendini yenilerken, bunun yolunun hakikat devriminden geçtiğini de bilmek durumundadır. Hakikat devrimi bir zihniyet ve yaşam tarzı devrimidir. Kapitalist modernitenin ideolojik hegemonyasından ve yaşam tarzından kurtulma devrimidir. Geleneğe sarılan sahte dinci ve soyucu-şovenistlere aldanmamak gerekir. Onlar kapitalist moderniteyle savaşıyorlar. Bekçi köpekliği için biraz pay istiyorlar. Bunlar için asla hakikat savaşı düşünülemez. Kaldı ki, modernite karşısında sadece yenik değil, yaltaklanma durumundadırlar da. Eski sol, feminist, ekolojik, kültüralist hareketler de tutarlı anti-modernist olmak istiyorlarsa, hakikat savaşını bütünselliği içinde ve yaşam tarzlarına dek indirgeyerek yürütmeyi bilmek durumundadırlar.

Hakikat savaşı yaşamın her anında, tüm toplumsal alanlarda, komünalist ekonomik ve ekolojik birimlerde, demokratik kent, yerel, bölgesel, ulusal ve ulus ötesi mekânlarda yürütüldükçe anlam ve başarı kazanır. Dinlerin ilk doğduklarındaki elçi ve havarîleri gibi yaşamayı bilmedikçe, hakikat peşinde koşmadıkça hakikat savaşı verilemez. Verilse de başarılamaz. Ortadoğu'nun yenilenmiş kadın tanrıça bilgeliklerine, Musa, İsa ve Muhammed'lere, Saint Paul'lara, Mani'lere, Veysel Karani'lere, Hallac-ı Man-

sur'lara, Sühreverdi'lere, Yunus Emre'lere, Bruno'lara ihtiyacı vardır. Hakikat devrimi, eskilerin eskimeyen ama yenilenen mirasına sahip olmadan başarılamaz. Devrimler ve devrimciler ölmez, sadece miraslarına sahip çıkılarak yaşanılabileceğini kanıtlar. Ortadoğu kültürü fikri-zikri-eylemi bütünlüğünün kültürüdür ve bu yönden çok zengindir. Demokratik modernite bu kültüre, uygarlığın ve kapitalist modernitenin eleştirisini ekleyerek katkısını sunacak, tarihsel rolünü oynayacaktır.

Demokratik uygarlık bireyi kapitalist modernitenin üç mahşeri atısına (kapitalizm, endüstriyalizm ve ulus-devletçilik) karşı sürekli fikri-zikri-fiili mücadele birlikteliği içinde yaşamak kadar, demokratik modernitenin üç kurtuluş meleğiyle (ekonomik toplum, ekolojik toplum ve demokratik toplum) birlikte sürekli fikri-zikri-fiili yaşam mücadelesi vermedikçe kendini gerçekleştirmez; hakikat önderi halinde inşa edemez. Akademiya birimi kadar, toplumsal komün biriminde mücadele ve yaşam birlikteliğini sürdürmedikçe, adaletin, özgürlüğün ve demokrasi dünyasının gerçekleştirici önderi (mürşidi) olamaz. Kutsal Kitapların ve tanrıça bilgelerinin eleştirisi (ancak egemen uygarlığa ve moderniteyearchallaştırılmalarına karşı yapıldığında) değerlidir. Geri kalanı eskimeyen yaşam mirasımız, toplumsal kimliğimizdir. Demokratik çağın hakikat militanı bu kimliği kişiliğine kazıyan, yaşam mirasını özgürce yaşayan ve yaşatandır.

Büyük özgür yaşam ütopyası olanlar için, arandığında bölgede örneği çok olan bir yaşam tarzı şartı vardır. O da şudur: Toplumsallığın mümkün kıldığı hakikat için yaşayacaksınız. Hakikati buldukça yaşayacaksınız. Yayıdıkça ahlâkî ve politik toplumu kuracaksınız. Bunun için karşına çıkan iç ve dış engellerle doğru mücadele edeceksin. Ortadoğu'da Bilgelik Akademisi hep böyle söyler. Bu söylemle özgürleşen yaşam iradesi hep böyle yapar!

TOPLUMSAL İNŞA ZİHNİYETTE BAŞLAR

Toplum doğadaki zekanın en yoğunlaştığı, en sistematize olduğu, kompleks bir yapıya ulaşarak işlevsellik kazandığı bir olgudur. İnsan sürüden ve sürü yaşamından farklı olarak, ilk toplumsal form olan klan'ı oluşturduğunda yeni bir zihniyet formunu oluşturmuş demektir. İnsanın zekâ düzeyi toplumsallığını belirlemiştir. Toplumsallığı da bu zekâ düzeyini zihniyet halinde çalışmaya ve gelişmeye zorlamıştır. İnsan paylaşarak, dayanışarak, birbirini tamamlayarak, kendini büyütüp bu yeni yaşam formu içinde yepyeni bir canlıya dönmüştür. O artık doğadaki herhangi bir canlı gibi değildir. Toplumsallığa adım atmıştır. Toplumsallığı yaratmıştır. Ait olduğu hayvanlar âleminde toplumsallığıyla farklılaşmıştır. Toplum olarak yaşamının, yaratmanın, korunmanın büyük geliştiriciliğini an be an yaşamaya başlamış ve buna kutsallık derecesinde değer biçmiştir. Analitik ve duygusal zekânın uyumlu birlikteliğinin oluşturduğu zihniyet yapılanması yol açtığı gelişmelerle yaşamı cennete çevirmiştir.

İnsan Zihniyeti Kadar İnsandır

Bu anlamda diyebiliriz ki doğal toplumun insanı toplumsal aklını doğru işletmesiyle, bunun sonucunda ulaştığı üretkenlik ve yaratıcılıkla, adalet ve hakkaniyetle, oluşturduğu ahlaki ve politik ilkelerle yani açığa çıkardığı komünal zihni-

yet ile daha fazla insandır. Çünkü zekâsını toplumsallaşarak büyüten ve farkını esasta buradan aldığı güçle ortaya koyan insan, zekâsını oluşturma, işletme ve geliştirme tarzıyla yaşam biçimini de oluşturmaktadır. Çünkü yaşama rengini veren toplumsal akıl yani zihniyettir. Toplumsal aklın oluşturulması, işletilmesi ve geliştirilmesi -ki buna zihniyet diyoruz- tüm gelişmeleri belirlemekte, toplumsal esenliğin, güvenliğin, üretkenliğin, yaratıcılığın düzeyini ortaya koymaktadır.

Toplumsallık, belli kuralları, bunlarla uyumlu davranışları ve yaşam tarzlarını gerektirir. Bunları belirleyen toplumda geçerli olan zihniyet yapısıdır. Bu zihniyet yapısı toplum yararına olabileceği gibi toplum karşıtı da olabilir. İnsan zekâsı akışkanlığı toplumsallığı, sürekli devinim içinde olması nedeniyle esnek ve yeniden yapılandırılabilir özelliktedir. Dolayısıyla toplumdaki davranışlar, sınırlar, yasalar, teşvikler ve yasakları belirleyen zihniyet kalıpları değiştirilebilir. Toplumdaki ret-kabul, iyilik-kötülük, geçmiş-şimdi, özgürlük-kölelik, doğru-yanlış, güzel-çirkin gibi ölçü ve kurallar yeniden yapılandırılabilir. Yaşama yön veren yasalar, kutsallar, ilkeler ve yöntemler yenilenebilir.

Toplumsal Zihniyet Yeniden Kurulabilir

Çünkü toplum, 'zihniyet düzeyi gelişkin ve esnek bir yapıdır'. İnsanın sahip olduğu

içgüdüler toplumsaldır; korunma, barınma, üreme, çevreyle uyum gibi ihtiyaçlar tek başına karşılanamazlar. İnsan varlığını sürdürmek için toplumsal yaşamak zorundadır. Bu nedenle toplumsal zihniyet, toplumu oluşturan bireylerin tek tek zihinsel yeteneklerinin toplamından daha fazla bir şeydir. Toplumun zihniyeti canlı bir organizma gibidir. Analitik ve duygusal zekâya dayanır. Kimi zaman ve konulara biri öne çıksa ve diğerine baskın gelse de ikisi iç içe toplumsal zihniyetin bileşenlerini oluştururlar.

Toplumun zihniyeti gününbirlik değişmez ancak durağan da değildir. En önemlisi de toplumun zihniyeti, kuralları ve esaslarıyla bireysel ve toplumsal tutumların, yaklaşımların, davranışların kaynağını oluşturur. Bireysel ve toplumsal her davranış, özünde kabule ulaşmış veya bir biçimde ulaştırılmış zihniyetin ürünü olarak şekillenir.

İnsan evrenin bir parçasıdır ve bu evren içinde oluşmuştur. O halde sezgisellik, seçim yapma, farklılaşma ve özgürlük eğilimi evrende olduğu gibi insanda da vardır. Farklılaşma her zaman iyiden ve güzelden yana işlememektedir. İşte bu nedenden ki insan aklı zamanın bir yerinde evrensel akıldan kopmuş, evren aklını ve yasalarını hiçe sayan, çığneyen bir yola girmiştir. Bunu Önder APO, "sapma" kavramıyla değerlendirmekte ve toplumsal problemlerin temel nedeni olarak ele almaktadır. Bu sapma temelinde evrenin aklı hiçe sayılmış ve egemenlikçi bir zihniyet yaratılarak toplumun zihniyeti sakatlanmış, ele geçirilmiş ve tahrip edilmiştir.

Bu zihniyet yapısı beş bin yıllık süre içinde doğayı, toplumu ve bireyi çelişkiler ve çatışmalara boğmuş, yaşamı cehennem çevirerek insanlığımızı bir uçurumun kenarına kadar getirmiştir.

Şüphesiz insanın gelişiminde, zihin kapasitesinin yüksekliği, esnekliği ve kendini yenileme gücü önemli bir gelişme aşamasıdır. Ancak insan zihninin bu esnekliği, sınır tanımayan hareket potansiyeli ve kendini yenileme gücü toplumsallıktan kopulduğunda ya da baskının ve duygu-

ların istismarının yoğun olarak yaşandığı anlarda sapmaya da alabildiğine açıktır. İnsan (özellikle erkek insan) neolitik dönemin sonlarına doğru artan bilinç gücünün farklılığını pozitif değil negatif yönde kullanmıştır. Bu gücü kendini önce kadından, giderek tüm canlı-cansız varlıklardan üstün görerek onları nesneleştirilmenin aracı olarak kullanmış, erkek egemenlikli bir zihniyeti geliştirmiştir. Bu zihniyet yapılanması toplumsal sistem inşasının kadın-erkek, hayvan-insan, özne-nesne, canlı-cansız, akıl-duygu, metafizik-diyalektik vb. ikilemler üzerinden gelişmesine zemin yaratmış; hiyerarşik ilişkilere, oradan iktidara ve onun kurumuş biçimi olarak devlete ulaşmak zor olmamıştır.

Zira kadın şahsında komünal zihniyet ve sistemi darbelenmiş, doğa anaya yabancılaşma başlamıştır. Toplumsal ilişkilerde eşitlikçi ve dayanışmacı zihniyetin yerini kölecî zihniyet almıştır. Her şey ve herkes "Tanrılar, krallar, sultanlar için" anlayışına göre yeniden düzenlenmiştir. Doğal toplum pratikte tanrılar-kullar, erkekler-kadınlar, zenginler-fakirler gibi ayrımlara ve sınıflandırmalara uğratılmadan önce, doğal toplumun eşitlikçi, sömürü tanımayan, yalan bilmeyen zihniyeti köleciliğe doğru çarpıtılmış ve değişime uğratılmıştır.

Özelliklerini eşitlik ve dayanışmacılık temelinde oluşturan neolitik toplumun önce zihniyeti bozulmuştur. Toplumsal zihniyet tapınaklarda sömürüye, egemenliğe, iktidara, eşitsizliğe, baskı ve zora onay verecek şekilde yeniden düzenlenmiştir. Toplumun zihniyetinin, esnek ve yeniden yapılandırılabilir olma özelliği ilk ve en büyük istismar olarak gerçekleştirilmiş; bu daha sonraki tüm istismarların kaynağı olmuştur.

Toplumsal zihniyetin, toplumun ortak aklının bütünlüğünden koparılması, parçalanması, toplumsal yararın bir kenara atılması bütün felaketlerin zincirlerinden boşalması anlamına gelmektedir. Çünkü zihniyet gücünün kötüye kullanılması toplumun iradesinden, ahlaki ve politik özelliklerinden, özgürlük ve eşitliğinden, gücü ve kudretinden koparılmasına yol

açmıştır. İktidar ve kurumlaşmış hali olarak devlet, devletin temel eylemi olarak gasp ve haraç, zor ve yalan, sömürü ve her türlü istismar almış başını yürümüştür.

Her Kesime, Her Kişiyi Bir Zihniyet...

Günümüzde zihniyetin toplumsal sorunlarla bağları konusunda değişik yaklaşımlar söz konusudur. Sistemin geliştirdiği parçalılık en popüler yaklaşımdır. Önder APO'nun da dikkat çektiği gibi neredeyse her topluma, coğrafyaya, dine, felsefeye, ulusa, etnisiteye, cinse ait zihniyet yapıları olduğu iddia edilmektedir. Oysaki insanlığımız özünde iki temel zihniyet yapılanmasını tanımıştır.

Birincisi; Demokratik komünal toplum zihniyeti.

İkincisi; Devletli, sınıflı, hiyerarşik toplum zihniyeti.

Diğer tüm zihniyet yapıları bu iki zihniyet yapısı içerisinde kendini ifade etmektedir. Bilimcilik tersini işleyerek hakikatin kaybedilmesini ve insanlığın kendi gerçeğinden uzaklaşmasını sağlamaktadır. Zira toplum üzerindeki hegemonya başka türlü sürdürülemez.

İnsanlığımız Sümer rahiplerinin geliştirdiği bu devletçi zihniyete elbette ki kolay teslim olmamış, kolay kanmamıştır. Daha en başından buna karşı büyük bir direniş ve karşı koyuş tutumu içine girilmiştir. Demokratik uygarlık güçleri kendi temsilcilerini, dilini, söylemini, tarz ve yöntemlerini geliştirerek demokratik komünal toplum zihniyetini sürdürmüşlerdir. Tarih bu alanda da iki kanaldan yürümüştür.

Toplumsal Zihniyeti Kim Belirliyor, Toplumsal Yaşamı O Belirler

Kadının ve etnisitenin direnişi, emekçilerin mücadeleleri, peygamberlik geleneği, sayısız tarikat ve mezhep biçimindeki örgütlenmeler yine Rönesans'ın yaratıcıları, ütopyik sosyalistler, reel sosyalistler ve ulusal kurtuluş hareketleri: anarşizm, feminizm, ekolojik hareketler, savaş karşıtları, anti modernistler toplumsal zihniyetin toplum için olmasını ve çelişkilere boğulan toplumun doğasıyla birlikte yeniden inşa edilmesini isteyen eğilimler

ve akımları oluşturmaktadırlar. Bu direnişler tarihin motor gücüdür. Özgürlük için sonsuz ve sınırsız direnilmiştir. Ancak bu direniş hiyerarşik, devletçi, erkek egemenlikli uygarlık zihniyetinin hegemonyasını kıramamıştır. Alternatifini onu aşacak güçte geliştirememiştir. Yürütülen tüm kahramanca çabalara, sınırsız feda ve adanmışlığa rağmen bu zihniyetin hegemonik zihniyet olmaktan çıkarılması sağlanamamıştır. Birçok etnik direniş, yine sınıfsal direniş; askeri-siyasi başarıya ulaştığı, devlet ve iktidar aygıtlarını ele geçirdiği halde kendilerini süreklileştirememiş, yenilmekten ve benzeşmekten kurtulamamıştır. Hiyerarşik, devletçi ve eril uygarlık zihniyetini aşamamış, demokratik uygarlığın sistemli, bütünlüklü, tutarlı zihniyet yapısını oluşturamamışlardır. Bu yüzden devletçi uygarlığın bir versiyonu, bir türevi olmaktan kurtulamamışlardır. Dolayısıyla devletçi zihniyetin yol açtığı toplumsal sorunları da giderememişlerdir.

Buradan da anlıyoruz ki toplumsal zihniyeti kim belirliyor, toplumsal yaşamı da o belirlemektedir. Dolayısıyla tarihi bir de bu gözle okumamız gerekir. Yoksa yaşanan direnişlerin anılarına sahip çıkamayacağımız gibi alınan yenilgilerin de nedenlerini ortaya koyamaz, yeni bir yenilgi sürecinden kurtulamayız.

Toplum, tıpkı canlı bir organizma gibidir. Nasıl ki her canlı kendini yaşatmak için tüm zekâ potansiyelini kullanıyorsa toplum da öyledir. Ancak geri dönüp baktığımızda toplumsallığın bir noktadan sonra kendini korumakta zorlandığını, giderek bu yeteneğini önemli ölçüde kaybettiğini görürüz. İnsan doğası ve toplumuyla en derin çelişkileri yaşamaktadır. Toplumsal akıl bundan daha kötü, daha yıkıcı kullanılamaz. Toplumsal zihniyet devletçi uygarlık tarafından paramparça edilmiştir. Devletçi uygarlık zihniyeti kırılmadan ve aşılmadan insanın kendisiyle ve doğasıyla uyumlu birlikteliği mümkün değildir.

Gelinen aşamada doğrulanan, devletçi zihniyetin parçalayan, özne-nesne ayrımına tabi tutarak egemenliği meşrulaştıran zihniyeti değil; ahlaki ve politik toplumun birbirini tamamlayan, doğayı canlı gören

komünal zihniyeti olmuştur. Bu yönüyle Önder APO'nun belirttiği gibi "Geçmiş daha gerçektir" ve kaybedildiği yerde yeniden bulunması gerekmektedir. Bu zihniyet devriminin ilk adımdır. Nasıl ki zekânın gelişimi ve duygusal-analitik boyutlarının dengeli birliği insanlığın gelişiminde devrimsel gelişmelere yol açıyorsa, analitik ve duygusal zekânın bütünlüğünün yeniden sağlanması da yeni bir zihinsel yapılanmaya yol açacak ve sonuçları devrim niteliğinde olacaktır.

İnsan Seçmesini Bilen Bir Varlık Olduğu İçin İnsandır

Bu anlamda kendisinde zihniyet devrimini gerçekleştiren birey hiyerarşik, devletçi ve erkek egemen zihniyetten tümüyle sıyrılmak zorundadır. Hiyerarşik, devletçi ve erkek egemen zihniyetten kopuş demek aynı zamanda bu zihniyetin yol açtığı

yeni bir doğuş yapmak, komünal var oluş ilkelerinden uzaklaştırılan insanlık için elzem olan bir doğuşu gerçekleştirmektir. Bunun temeli ise, genel olarak devlet odaklı zihniyetten, özelde de kapitalist modernizmin zihniyet ve yaşamından kopuştur. Böylesi bir kopuş, insansal var oluşa dönüş anlamını taşır.

İnsan seçmesini bilen bir varlık olduğu için insandır. İyi ile kötü, güzel ile çirkin, doğru ile yanlış gibi şeyler bizi bir tercihte bulunmaya zorlayan gerçekliklerdir. Seçimimizi bunlara bakarak yaparız. İnsan olmanın anlamı budur. Ancak seçim yapmak o kadar kolay değildir. Anlam ve duygu gücü yani zihniyet derinliği sağlanmadan, iyi ve kötünün birbirinden ayırt edilmesi güçtür. Devletçi uygarlığın insanın zihniyetinde yarattığı yıkım oldukça büyüktür. Esas sorun da bu noktadadır. Bu yıkım her geçen gün derinleştirilmek-

Düşüncede çözüme ve aşma sağlanmadan hiyerarşik, devletçi, erkek egemenlikli sistemin bitişini ilan etmek ve yeni bir toplumsallığın kuruluşuna girişmek söz konusu bile olamaz.

ğ ilişki ve yaşam tarzından da kopuş demektir. Bu olmaksızın egemen zihniyetten kopuş iddiasında bulunulamaz. İkisinin birlikte gerçekleştirilmiş olması ise özgür bireyi ortaya çıkarır. Bunu gerçekleştirme çabasını en kutsal çaba olarak tanımlayan Önder APO, hiyerarşik, devletçi, erkek egemenlikli uygarlıktan kopuşu en büyük özleştirici olarak değerlendirmektedir. Bizim için zihniyet devrimi böyle bir anlam ifade etmektedir. Her gün kusarcasına kendini hiyerarşik, devletçi ve erkek egemenlikçi uygarlık zihniyetinden, özelde de kapitalist uygarlık zihniyetinden ve oluşturduğu duygu, düşünce ve davranış kalıplarından kurtarmak; fikir, zikir, fiil birliği içinde bunu gerçekleştirmek zihniyet devrimine doğru bir giriş yapmak anlamına gelmektedir. Özgür birey olarak

tedir. Bunun önüne geçilmedikçe, bu zihniyet çözülüp aşılmadıkça insanın kendini, zekâsını, doğasını inkârının önüne geçmek olanaksızdır.

Zihniyet Devrimi Çabalarımızın Esasını Oluşturmaktadır

Egemen sistemi zihniyette çözmek tarih boyu tüm hakikat arayışlarının temel çabası olmuştur. Bu boşuna değildir ve çağlar boyu en anlamlı toplumsal uğraş olarak değerlendirilmiştir. Düşüncede çözüme ve aşma sağlanmadan hiyerarşik, devletçi, erkek egemenlikli sistemin bitişini ilan etmek ve yeni bir toplumsallığın kuruluşuna girişmek söz konusu bile olamaz. Bunun sağlanması ise sistemin gerçek anlamda yenilgisi olacaktır. Tarih bunun bir kişi ve küçük bir grup şahsında

gerçekleşebilen bir olgu olduğunu göstermektedir. Bir kişi bile güçlü bir arayış temelinde büyük anlam ve duygu gücüne ulaşarak, zihniyette sistemin bilme sınırlarını ve yöntemlerini aşip hakim sistemi yenilgiye uğratabilir. Bu, tarihteki büyük hakikat arayışçılarında, peygamberlik geleneğinde, büyük ahlak öncülerinde kanıtlanmıştır. Önderliğimiz bu kanıtlanmanın günümüzdeki temsilcisidir. Kendisinde “Üçüncü doğuş” olarak tanımladığı gerçekleşme esasında sistemin zihniyet ve yaşam sınırlarını aşmadır. Duygu, düşünce, yaşam boyutunda sistem dışına çıkmadadır. Halkımızın sahiplendiği ve ölümüne direnerek kendi toplumsal gerçekliği haline getirdiği, onun kendinde yarattığı sistem dışı özgür toplumsallıktır.

Kapitalist modernite bilim ve bilme yöntemleriyle toplumu adeta zihinsel bir cendere içine almıştır. Toplumsal zihniyet bütün tarihi boyunca ilk defa bu kadar dumura uğratılmış, felç edilmiş; birey ve toplum öz ihtiyaçları ve çıkarları doğrultusunda düşünemez ve eyleyemez hale getirilmiştir. Toplumsal sorunların devasa boyutlarda seyrediyor olması tam da bu durumla ilgilidir. Zira toplumun oluşumu zihniyetin oluşumuyla, toplumun gelişimi zihniyetin gelişimiyle mümkündür. Bu nedenle toplumsal sorunların temelinde zihniyet sorunlarını aramak yerindedir. Bu nedendir ki Zihniyet Devrimi çabalarımızın esasını oluşturmaktadır.

Özgürlükçü Teoriden Beklenen

Toplum akıl yasalarının, yaratıcı ve gelişimsel rollerinin en geniş ve hızlı olduğu olgudur. Fizik yasalarıyla, bitkisel ve diğer hayvansal canlılar dünyasının yasalarıyla benzerlikleri yanında niteliksel farklılıklar içerir. Burada esas almamız gereken toplumun dönüşüm yasalarının gücüne ve bilincine ulaşmak, toplumun yeniden yapılanmasını bunun gücüyle yeniden yaratmaktır. Bu nedenle zihniyet devrimini yaşamın yeniden yaratılmasında, özgürleşit ve adil bir biçimde üretilmesinde ve devam ettirilmesinde en belirleyici olgu olarak görmek, özgürlük öğretimizde en ayırt edici noktalardandır.

Bu nedenle özgürlükçü teoriden anladığımız ve beklediğimiz topluma hâkim zihniyeti değiştirmesi veya farklılaştırmasıdır. Diğer deyişle yerleşik zihniyet normlarını aşırması, yenilik ve farklılıkların yolunu açmasıdır. Böyle olmazsa egemen zihniyetin güdümünden ve kurguladığı yaşamdan kurtulunamaz.

Kapitalist modernite sürecinde iktidar karşısı zihniyet yapılarının kalıcı başarılarına erişememelerinin temel nedeni yaşadıkları zihniyet olgusuna yetersiz yaklaşımlarıdır. Kapitalist modernitenin zihniyet yapılanmasını aşmada en ileri ve iddialı pozisyonda bulunan Marksizm için de bu husus geçerlidir. Marksizm ortaya koyduğu görüşlerle kapitalist modernitenin zihniyet yapılanmasını aşamamıştır. Daha da olumsuz, ortaya koyduğu görüşlerle kapitalist moderniteye en önemli hizmeti sunmuştur. Bunun nedeni Marksizmin zihniyet düzleminde sistemi açacak yetkinliği ve sistematikliği sağlayamamasıdır.

Dolayısıyla toplumsal kaos ve kriz süreçlerinde dönüşüm ve yenilenme çabalarının yetkin ve amaca uygun zihniyet çalışmalarıyla aydınlatılması ve yönlendirilmesi sağlanmadan, boşa çıkması ve tersi sonuçlara yol açması kaçınılmazdır. Tarihin bu tür dönemlerinde büyük düşünce yoğunluklarına tanık olmamız yaşanan gerçeğin bu özelliğinden ileri gelir. Yeni toplumsal sistemlerin ortaya çıkışı öncesinde büyük düşünce ve inanç ekollerine tanık olmamız da yine aynı nedendir. Zihinlerde yeni toplumun meşruiyeti sağlanmadan yaşama şansı zordur.

Rahip, Ziggurat, Sümer...

Hiçbir toplumsal yapı inandırılmadan uzun süre yönetilemez. Zorun yönetimdeki etkisi anlaktır. Kalıcı olmasını sağlayan inançtır, zihniyet kalıplarının kabulüdür. Sümer örneği bu konuda çarpıcıdır. Sümer rahiplerinin başarılarının arkasında insan zihninin esnekliğini ve yeniden yapılandırılabilirliğini görmeleri yatar. Bunu yaratıcı bir çabayla yeni bir zihniyet yapılanması kurgulayarak istismar etmişlerdir. Mitolojik öykülemeler temelinde yeni bir evren, yeni bir yaşam, yeni

bir ilişki sistematiği olarak tanrı ve kul sistematiğini yaratmışlardır. Tarih boşuna Sümer'den başlatılmamaktadır. Dinleri, destanları, hukuku, demokrasiyi, devleti Sümer yazılı tabletlerinden çözümlemek, belki de sosyal bilime çıkış yaptırabilecek temel yollardan biridir.

Neolitik toplumda temsilini bulan demokratik uygarlığa karşı rahiplerin ziguratlarda başlattığı zihniyet dönüşümü önce sınıflaşmayı, giderek devletleşmeyi getirmiştir. Bu durum derinleşerek Önderliğimizin "Olgunlaşmış kölecilik" dediği feodal toplum sistemine yol açmıştır. Bu temelde toplumun istismarına yönelen kesimlere büyük imkânlar ve hizmetler sunulmuştur.

Mitolojinin ardından, dinsel ve felsefi düşünce biçimi 'Olgunlaşmış Kölelik Süreci'nde hakim zihniyet haline gelmiştir. Nasıl ki Sümer toplumu neolitik toplumun istismarı üzerinde gelişmişse, olgunlaşmış kölelik sistemi de hem eski sistemin hem de ezilen sınıflarla direnen etnisitenin manevi değerlerinin istismarı ve sentezi temelinde yaşam bulmuştur.

Devletçi zihniyet mitolojik özelliklerini din ve felsefenin yaratımlarıyla yenileyerek toplumu olgunlaşmış köleliğe ikna edebilmiştir. Bunun zihniyet yapılanmasını yaratmıştır. Yükselen imparatorluk gücü zayıf ve güçsüz çok tanrı yerine, evrensel gücü temsil eden en büyük tanrıya doğru bir evrim geçirmiştir. Maddi hayatta olup bitenler zihniyette de karşılığını bulmuştur.

Özenle İşlenmiş Bir Yönetim İdeolojisi

Dinlerde çok tanrılığın yerini tek tanrıya bırakması bu süreçle ilgilidir. Kölelik sistem önemli bir kriz sürecindedir. Binlerce yıllık devlet pratiğinde tanrı-kral kavramına meşruiyet sağlamaya dönük zihniyet yapısı aşınmıştır. Hıristiyanlık bu aşınmanın yol açtığı krizli dönemde Roma İmparatorluğu'na karşı süren zihniyet çabalarının bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. İlk reddi, imparatorun tanrı olamayacağına dönüktür. İddia şudur, "Tanrı baba vardır. Hz. İsa da onun oğludur" Bu cüm-

lede Roma imparatorluk zihniyeti reddedilmekte ve aşılmaktadır. Görünüşteki dini savaş özünde bir zihniyet savaşıdır. Başta havariler olmak üzere birçok aziz-azize ve rahip-rahibenin büyük direnişiyle Roma'nın zihniyet dünyası aşılmakla kalmamış fethedilmiştir.

Mitolojik varlıklar olarak başlayan tanrıların serüveni, her buyruğu kesin bir yasa olan Allah'ın varlığıyla sona ermiştir. Hz. Muhammed'in geliştirdiği 'son peygamber' kavramı bu temelde ele alındığında anlaşılabilir.

Sümer mitolojisi dönemin zihniyetini oluşturmaya yetmemektedir. Yeni bir zihniyet çalışmasına yeni bir metafiziğe ihtiyaç vardır. Bu da peygamberlik geleneğinin zihniyet çalışmalarıyla geliştirilmiştir. Tanrının insan, insanın tanrı olmayacağı bütün büyük dinlerin ulaştığı bir sonuçtur. Doğayı izah da artık tanrısal kavramlarla değil, akıl kavramlarıyla geliştirilecektir. Dünyevi ve ahretsel yaşam iyice ayrıştırılacaktır. Fakat yine de insanın tüm hareketlerini kontrol eden, iyi ve kötü amellere karşılığını veren bir tanrı anlayışı varlığını güçlü biçimde koruyacaktır. Daha da merkezileşen soyut devlet kurumu Tanrı-Allah-Rab kavramlarıyla iç içe geçirilmiş; sisteme ilişkin temel kavram ve kurumlar yeniden oluşturulmuştur. Klasik köleciliğin yerini daha derinleşmiş ve olgunlaşmış bir kölelik sistemi almıştır. Devletçi uygarlık böylece daha derine nüfuz eder hale getirilmiştir.

Rönesans'ın Tanımı

Hümanizm, bireysellik ve reformasyon insanı yaşamın merkezine alarak büyük bir karşı koyuşu gerçekleştirmiştir. Bu anlamda Rönesans tarihteki temel zihniyet aşamalarından biridir. Fakat daha sonra kapitalist modernite tarafından Rönesans'ın kazanımları gasp ve istismar edilmiş, çarpıtılarak karşıtına dönüştürülmüştür.

Önderliğimiz Rönesans'ı insanlık tarihinin üçüncü büyük anlama gücü olarak değerlendirmektedir. İlkini ise, M.Ö 4.000 yıllarında Zağros-Toros sisteminin iç kavisinde zirveye erişen neolitik zihniyet aşı-

Zihniyet devriminin özü sistem karşısında, sistem alternatifi olma, yaratılan egemenlikli uygarlık sistemi karşısında eşitlikçi ve özgürlükçü bir toplum yaratma mücadelesidir

ması olarak tanımlamaktadır. Bu döneme damgasını vuran ‘Tanrıça Dini’ni ‘Büyük bir zihniyet yücelmesi’ olarak görmektedir.

İkinci büyük zihniyet dönemini ise M.Ö 600-300 yıllarına sabitlemektedir. Ege kıyılarında köleci mitolojiye karşı felsefe ve bilime dayalı zihniyet bu aralıkta büyük sıçrama yapmıştır. Devlet geleneğinin köklü olmayışı, doğal toplum kültürünün güçlü varlığı, üretken ve güzel coğrafya, bu yeni zihniyetin Ege kıyılarında doğmasında etkili olmuştur.

1500’lerde gerçekleşen Rönesans’ın temelinde bu iki büyük Rönesans yatmaktadır. İlkinden başlamak üzere birini anlamadan diğerleri anlaşılabilir. Tarihin bu yönlü zincirleme akışını anlamak büyük zihniyet devrimlerini, dinleri ve toplumsal yapıları anlamak açısından şarttır.

Zihniyet devriminin özü sistem karşısında, sistem alternatifi olma, yaratılan egemenlikli uygarlık sistemi karşısında eşitlikçi ve özgürlükçü bir toplum yaratma mücadelesidir. Sistemin dışındaki tüm zihniyet arayışlarını ve çıkışlarını sistemin yedeği haline getiren, sistem içileştiren, onları içine alan ve kendi güçlenmesinde hizmete koşuran bir yetenek kazanmış

olması, kapitalist modernite karşısında yürütülen zihniyet mücadelesinin daha derinlikli, daha bütünlüklü ve tutarlılık içinde yürütülmesini gerektirmektedir. Sadece kararlılık ve niyet düzeyinde değil; bu sisteme karşı yürütülen mücadelenin kendisini çok zengin yol yöntem ve araçlarla üretebilme kabiliyetinde de olması gerekir. Bu basit ve sıradan bir bilinçle olabilecek bir mücadele değildir. Mücadelenin temel hedefi sistemi aşmak ve alternatifini yaratmak olduğundan dolayı yürütülen mücadelenin alabildiğine yoğun, sistem inşa edecek düzeyde ve derinlikte olması gerekir.

Önder APO, demokratik moderniteyi inşa edecek zihniyet düzeyini şöyle formüle etmektedir ‘Sistemin bütün bilmelerini kendi bilmesinin ufkuna sığdırma’. Formül budur. Yani bizim zihniyet düzeyimizin hem sistemi çözümleyen, hem sistemin kaynaklandığı tarihsel temelleri çok iyi ortaya koyan, hem mevcut sistemin geldiği düzeyde yaşadığı kaosu bütün boyutlarıyla görebilen, çözümleyebilen hem de bu kaosun sonucunda kendi toplumumuzu yaratmanın plan proje ve eylem gücünü açığa çıkaran bir düzeyi yakalaması gerekmektedir.

Sistemi çözümlerken; basit bir ekonomik sistem olmadığı hatta basit bir zor, şiddet ve yalan sistemi olmasının çok ötesinde, tarihsel toplumsal bir sistem gerçekliği olduğu hiçbir zaman göz ardı edilmemelidir. Karşısında mücadele edilen egemenlikli uygarlık sisteminin 5 bin yıllık tarihsel kökleri bulunmaktadır. Sürekliliğini koruyarak ve gelişerek bugüne kadar gelmiştir. Kurumları, kendini yürütme aygıtları, kendisini topluma kabul ettirmenin çok güçlü mekanizmaları vardır ve bunların gücü küçümsenemez.

Bugüne kadar yapılan sistem çözümlerinin temel yanılgısı, sistemin basit bir şiddet ve zor sistemi olduğu, buna karşı mücadelenin de, bu yol ve yöntemlerle geliştirilebileceği olmuştur.

Zihniyet Mücadelesi Özgürlük Mücadelesinin Ruhudur

Sisteme karşı zihniyet mücadelesi tek

bir noktaya takılmayan, çok yönlü, geçmişin ekonomist ve devletçi yaklaşımlarının çok ilerisine uzanmak zorundadır. Sistemin bilme ufkunun ötesine geçebilmesi için sistemin paradigması dışında; evreni, doğayı, toplumu anlama ve bilme tarzının ötesinde bir bilme tarzına ulaşması gerekir. Ancak böylelikle kapitalist modernitenin ve arkasına aldığı 5 bin yıllık devletçi uygarlık sisteminin aşılması söz konusu olabilir.

Zihniyet mücadelesi bu anlamıyla özgülük mücadelelerinin ruhu olmaktadır. Doğru algı, doğru bilim ve doğru bilmenin kendini toplumsal yaşama yansıtması ve ete kemiğe büründürmesi ile yeni toplumsal sistemler ortaya çıkmaktadır. Sistemin zihniyet esaslarına göre düşünen birisinin sistemi aşan bir yaklaşıma ve bakış açısına sahip olması mümkün değildir. Bir noktadan sonra onun ufku içerisinde erimekten kendini kurtaramaz. Sistemi aşan bir zihinsel derinlik; sistemi bütün tarihsel toplumsal temelleriyle aşma düzeyimizle, sistemin tarihsel gelişimini doğru çözümleyebilmiş olmamızla ve onu bugüne kadar taşıyan dinamikleri ve karşı dinamikleri çözümleyebilmemizle ilgilidir.

Kapitalist emperyalist kültürün bu konuda geliştirmek istediği yaklaşım; insanın tarihinden, geçmişinden koparılması; kutsallarının yok edilmesi, geleceğe ilişkin umutlarının karartılmasıdır. Bu anlamda, kendi değerlerini sahiplenmek, bu değerleri korumak, geliştirmek, yaşamda sürekli yeniden üretmek; sadece basit bir emeği sahiplenmek değil, zihniyet mücadelesinin somutlaşması olarak da değerlendirilmek durumundadır.

Zihniyet mücadelesi, farklı biçimlerde yürütülen çok yönlü, çok boyutlu bir mücadeledir. Zihniyetin yaşamın tümünü kucaklayacak tarzda kendisini oluşturması tarihsel örneklerde de görüldüğü gibi uzun yıllara yayılan bir çabayı gerektirmektedir. Alternatif zihni yapılanma; kendisini oluşturmaktan tutalım, araç ve yöntemlerini yaratmaya, bunu günlük pratikte büyük bir emekle yaşama dönüştürecek kadrolar oluşturmaya kadar geniş bir zeminde sürmektedir. Ancak tüm bo-

yutlarının hepsinin gelip dayandığı nokta: insanlığın soy değerlerinin sahiplenilmesi ve onlar temelinde toplumun sağlığına kavuşturulmasıdır. Toplumun kendi kendini yürütecek ahlaki-politik özelliklere ulaştırılmasıdır.

Tarihin giderek daha ayrıntılı veriler temelinde ortaya koyduğu, insanın zihinsel formasyon kazanması ile toplumsallaşması arasında çok güçlü bağlar olduğudur. Zihnin oluşum süreci bu anlamda toplumsallaşmanın oluşum süreci olarak ele alınmaktadır. Nasıl ki tüm canlı varlıklar beyinin oluşumuna paralel bir oluşum süreci geçiriyorsa, toplumun oluşum süreci de onun beyni sayılabilecek zihniyetin oluşumuna paralel gerçekleşmiştir. Tüm organları ortak bir amaç doğrultusunda birleştiren ve harekete geçiren beyin olgusu gibi insanı da toplumsallaştıran ve böylelikle canlılar âleminin en üst basamağına yerleştiren ulaştığı zihniyet gücüdür. Gerek geçmişin hafızası, gerek güncelin rasyonalitesi, gerekse de geleceğin ütopyası olarak zihniyet yapılanması toplumun beyinsel yapılanması olarak rol oynamaktadır. Bunun etrafında ortaklaşması, karar ve uygulama gücünü yakalamasıyla ki insan evrende kendi farkını ortaya koyabilmiştir.

Eskiyen Toplumsal Sistemler, Eskiyen Zihniyetlerdir

Zihniyetin gelişimine paralel ulaşılan toplum, canlılığın ulaşabildiği en ileri düzeyi ifade etmektedir. Bu anlamda belirtilmesi gereken başka bir boyut insanın bu yeteneğinin ne bahşedilmiş, ne de doğada hazır bulunan bir özellik olduğudur. Bu özelliğini insanlık milyonlarca yıla dayanan deneyimleri temelinde oluşturmuştur.

Doğal toplum sürecine kapı aralayan animizm ve totemizm gibi inanç biçimleri temelinde karşılaştığımız ilk bütünlüklü zihniyet dünyası, günümüze çeşitli aşamalardan geçerek, birikerek, derinleşerek ve farklılaşarak ulaşmıştır. Yani toplum zihniyet gücü kazanılarak ulaşılan bir düzey iken: toplumsal aşamalar da zihniyette gerçekleşen sıçramalarla sağlanmakta-

dır. Bu nedenledir ki tarih içinde toplumsal birimlerin kuruluş ve çözülüş süreçleri zihniyet çalışmalarıyla belirlenmektedir.

Eskiyen toplumsal sistemler yeni zihniyet yapılanmaları temelinde aşılmışlardır. Çünkü eskiyen toplumsal sistemler, özünde eskiyen zihniyet yapılarıdır. Bu süreçlerde adeta kaosa giren toplumlar yeni bir çıkışı ve daha kabul edilebilir bir yaşam düzeyini öncelikle zihniyet çalışmaları yürüten öncü kişilikler şahsında yakalamışlardır. Yozlaşan ve dağılan toplumsal sistemler özünde yozlaşan ve dağılan zihniyetlerdir. Aynı anlama gelmek üzere yenilenen toplumlar da yeni zihniyet yapılarını ifade etmektedir.

Zihniyet Değişiminde Bireylerin Ve Öncü Grupların Rolü

Tarih içinde incelediğimizde bu durumun ilkin peygamberler ve öncü-önder sıfatları verilen kişilerde açığa çıktığını görürüz. Eskiyen zihniyete isyan eden bu öncü kişiliklerin aslında eskiyen toplumsal yapılanmaya isyan ettikleri çok nettir. İşe mevcut zihniyeti sorgulayarak başlayan bu kişiliklerin giderek alternatif bir zihniyet yapılanmasına ulaşmaları yeni bir toplum projesine ulaşmaları olup, toplumsal gelişmede belirleyici ve sürükleyici bir rol oynamalarına yol açmıştır. Bu zihniyet çalışması yürütmelerinden kaynaklanmaktadır. Zira toplumsal gelişme öncelikle zihniyette yaşanmaktadır. Yeni bir toplumsal yaşam biçimi toplumun zihniyetinde kabul gördüğü, uygun araç ve yöntemlere kavuşturulduğu, kadroları ve öncülerini yarattığı ve eskiyen zihniyet ve toplum sistemlerine karşı başarılı bir mücadele yürüttüğü oranda kalıcılık kazanmaktadır.

Toplumsal yaşama damgasını vuran zihniyet yapılanmasının çözülmeye ve meşruiyetini kaybetmeye başlaması çoğunlukla alternatif bir zihniyet yapılanmasının oluşumu ve meşruiyet kazanmasına paralel gerçekleşmektedir. Kendiliğinden aşılma durumu söz konusu değildir. Yeninin mücadelesi ve toplumsal onay alması temelinde eski zihniyet yapılanmasının çözülmesi gerçekleşmektedir.

Belirtildiği gibi zihniyet yapılarının değişimi aynı anlama gelmek üzere toplumsal sistemlerin dönüşümü demektir. Toplumsal dönüşümlerde zihniyet yapılanmaları geliştirilirken, yaşama yön veren kavramlar yeniden tanımlanmakta, yeni değer yargıları, ilkeler ve ölçüler temelinde eskisini aşan bir zihniyet formu, buna bağlı yaşam biçimi ve kişilik özellikleri öne çıkmaktadır. Burada göz ardı edilmemesi gereken, yeni zihniyet yapıları ve amaçladığı yeni toplum sistemlerinin öncelikle bir kişi ya da öncü bir grup şahsında büyük bir zihniyet çalışması temelinde doğup geliştiğidir.

Kendi kendine üretim koşulları ne kadar elverişli, teknik ne kadar ilerlemiş de olsa yeni toplumsal sistemler ve ona ruh veren zihniyet yapıları kendiliğinden ortaya çıkmaz. Bir kişi ya da öncü bir grubun iradi çabası olmaksızın, yürüttüğü zihniyet mücadelesi başarıya ulaşmaksızın ne yeni zihniyet biçimleri ne de yeni toplumsal sistemler gelişme gösterir. Geçmiş-eiskisini aşan bir zihniyet formu belirmeden ve toplumsal iradeye dönüşmeden, üretim koşulları ve teknik gelişmeler kendi başına bir anlam ifade etmezler. Toplumsal sistemlerin, hatta en küçük toplulukların doğuşunu, zihniyetten ve onun belirlediği irade ve mücadeleden bağımsız ifade etmek veya önemini ikinci plana indirmek yine yeni toplumsal sistemlerin gelişimini başka nedenlerle izah etmek, günümüz pozitivist sosyolojisinin (sağlı-sollu) en temel hastalıklarından biridir. Bu anlamda diyebiliriz ki pozitivist sosyolojinin en temel hastalığı, zihniyetin toplumsal gelişmedeki rolünü doğru ortaya koyamamasından kaynaklanmaktadır.

Alt Yapı mı Üst Yapı mı?

Tarihsel toplumun gelişiminde bilimsel-teknik ilerlemenin rolü yadsınamaz. Ancak bu kendi başına tekniğin bir dönüşüme yol açacağı anlamına gelmez. Buna paralel olarak zihniyet çalışmasının devreye girmesi gerekir. Eski düzenin aşılması ve yeninin uç göstermesi yeni bir zihniyet formunu gerektirir. Toplumsal sistemlerin kaderi öncelikle zihniyet alanında ta-

Düşünceyi sadece mekanik bir bakış açısıyla maddi olanın yansımasıymış gibi değerlendirmek doğru değildir. Kuşkusuz her şey düşünceyle ifade edilebilir, bununla sınırlıdır diyemeyiz.

Bu ikisinin bütünlüğünü diyalektik birliğini ve iç içeliğini görmek gerekir. Bu bakımdan tarihsel toplumun gelişiminde zihniyetin temel ve önemli bir yeri vardır. Her zaman değişim ve gelişme öncelikle zihniyette ortaya çıkmaktadır.

Yin edilir. Tarihsel toplumun gelişimine bir göz attığımızda zihniyet çalışmasına dayanmayan, zihniyet savaşının ürünü olmayan hiçbir toplumsal sistem göremeyiz. Yeni zihniyet yapılanmasının oluşumu bir çocuğun rahme düşmesine benzetilmektedir. Buna göre sağlıklı bir doğuş ve büyüme öncelikle rahimdeki şekillenmeyle belirlenmektedir. Bu diyalektik gelişmeyi yaşamayan hiçbir toplumsal sistem var olamamış, kurgu ve proje olmanın ötesine geçememiştir. Rahimdeki şekillenmenin ve buna bağlı olarak doğuşun sakat olması nasıl ki o insanın ömür boyu sakat kalmasına yol açıyorsa; zihniyet yapılanması eksik ve sakat olan toplumsal sistemler de yaşadıkları müddetçe sakat olmaktadır. Bunun reel sosyalizm örneğinde görüldüğü üzere en kötü biçimde geriye dönüşlerle, reddettiğine benzeşmekle sonuçlandığı da ortadadır. Dolayısıyla her toplumsal sistemin gücü, dayandığı zihniyet yapısıyla direkt bağlantılıdır.

Toplumsal sistemlerin oluşumunda zihniyetin oluşumu üstyapının kurum-

laşması ya da beynin oluşması olarak değerlendirilirken, üretim araçlarının ve ilişkilerinin temel rol oynadığı ekonomik kurumlaşma, ya da altyapının kurumlaşması el-ayak ve diğer organların oluşması olarak değerlendirilmektedir. Bu değerlendirme doğadaki düzenin toplumsal doğa için de geçerli olduğuna dayanan felsefi anlayıştan kaynaklanmaktadır. Sosyolojinin gelişen çözümlene düzeyi, bu anlayışın doğruluğuna ilişkin güçlü kanıtlar vermektedir.

Önder APO Marksizm'de toplumsal gelişimde alt yapının esas alınmasının, gelişmelerin buna göre tanımlanmasının doğru ve yeterli olmadığını, bunun son derece ekonomist, maddiyatçı bir bakış açısı olduğunu, rasyonaliteye dayandığını değerlendirmiş ve bu görüşü yetersiz bulmuştur. Bunun tarihsel toplumun gelişmesinde zihniyetin rolünü önemsizleştirdiğini ifade ederek eleştirmiştir. Mücadele pratiğimizin de çok net gösterdiği gibi, toplumsal gelişimde zihniyet alanı en az ekonomik-sosyal alan kadar önemlidir. Zihniyette gelişme yaratamayan, derinleşemeyen, yeni toplumsallığı tüm yönleriyle sistemin sınırlarını aşan bir içerikte tanımlayamayan hiçbir çıkış ne devrimsel bir adım yaratabilmiş ne de yeni bir toplumsal sisteme yol açmıştır.

Alt Yapı Üst Yapıyı Ne Kadar Belirler?

Düşünceyi sadece mekanik bir bakış açısıyla maddi olanın yansımasıymış gibi değerlendirmek doğru değildir. Kuşkusuz her şey düşünceyle ifade edilebilir, bununla sınırlıdır diyemeyiz. Bu ikisinin bütünlüğünü diyalektik birliğini ve iç içeliğini görmek gerekir. Bu bakımdan tarihsel toplumun gelişiminde zihniyetin temel ve önemli bir yeri vardır. Her zaman değişim ve gelişme öncelikle zihniyette ortaya çıkmaktadır. Toplumsal yapılarda yeni düşüncelerin gelişmesi, ret-kabul ölçülerinin farklılaşması, doğru-yanlış, iyi-kötü ayrımlarının yeniden tanımlanması, istek ve ihtiyaçların değişmesi giderek toplumların maddi yapılarında da değişimlere yol açmaktadır. Elbette zihniyetteki değişim toplumun maddi yapısıyla bağlantılı geliş-

mektedir ama her zaman da zihniyetteki değişim önde gitmektedir. Ne kadar güçlü, yenilikler içeren, bütünlüklü, tutarlı ve iddialı bir zihinsel gelişme yaşıyorsa ekonomik ve sosyal gelişmeler de o denli çok yönlü ve kapsamlı olmaktadır.

Marksizm'in alt yapı, üst yapı tanımlaması ve toplumsal değişimde alt yapıya başat rol vermesi önemli bir formülasyondur. Birçok düşünsel gelişmeye ve tartışmaya yol açmış, birçok devrimsel harekete yön vermiştir. Fakat günümüzde yaşananları tanımlamaya, gelişmelere yön vermeye yetmemiştir. Bu nedenle Önder

me alanıdır. Özgürlük paradigmamızda zihniyet alanı daha önceliklidir. Çünkü maddi etkileşim gücüyle bile oluşsa yine de yön verici olan zihniyettir. Yani yeniye dair bir aydınlanma olmadan, bu bir bütünlük kazanmadan bir sistem ortaya çıkarmadan insanın bilinçli, planlı, sistem yaratan eylemi ortaya çıkmamaktadır.

Geçmişin birçok inanç ve düşünce sistemini tehlikeli kılan, sahip oldukları zihniyet kalıplarıdır. Bu sadece geçmişte kalmış bir olgu da değildir. Keza salt egemenlerin bir özelliği olarak da ele alınmaz. Bu nedenle kimi sistemler kendi zihniyet ve

Geçmişin birçok inanç ve düşünce sistemini tehlikeli kılan, sahip oldukları zihniyet kalıplarıdır. Bu sadece geçmişte kalmış bir olgu da değildir. Keza salt egemenlerin bir özelliği olarak da ele alınmaz. Bu nedenle kimi sistemler kendi zihniyet ve dogmalarının esiri olmaktan kurtulamamışlardır.

APO bu yaklaşımı tümenden reddetmemekle birlikte yetersiz bulmuştur. Bu yaklaşım geçmişte çok şematik hale getirilmiş, üretim araçları, üretim güçleri, objektivite, maddi yapı her şeyi belirleyen olarak konulmuştur. Zihniyet alanının (Felsefe-ideoloji-siyaset-kültür, vb.) toplumsal gelişme üzerindeki etkisi tam görülemediği ve tali planda ele alınmıştır. Dolayısıyla "alt yapı üst yapıyı belirler" denilerek geçilmiştir. Bunun doğru olmadığını hem toplumsal gelişmeler hem de bilimsel gelişmeler ispatlamıştır.

Toplumsal sistemlerin doğuşunda, gelişmesinde alt yapının (üretim araçları, üretim güçleri, teknik, vb.) yani maddi gelişmelerin önemli bir etkisi olduğu açıktır. Ancak zihniyet alanında yaşanan değişim ve gelişimin de belirleyici etkisi her geçen gün kanıtlanmaktadır. Üst yapı diye ifade edilen zihniyet alanı, alt yapı tarafından belirlenen bir alan değildir. Tersine kendi gelişimi içinde ortaya çıkan, tarihsel süreci olan ve birbirine eklenen bir geliş-

dogmalarının esiri olmaktan kurtulamamışlardır. Değişimi başaramayıp çözülen reel sosyalist sistem bu konuda da örnektir. Değişim zihniyet, vicdan ve toplumsal örgünün, diyalektik bağ içerisinde ele alınıp çağsal gelişmelere uyarlanmasıdır. Bu olgu çoğunlukla içseldir. Değişim-dönüşüm diyalektiği özgürlükçü bir zihniyet temelinde tanımlandığı ve topluma ulaştırıldığı oranda gelişmeye yol açmaktadır. Burada başarıyı belirleyen yeni zihniyet çerçevesinde ortaya çıkan ortak akıl ve irade olmaktadır.

Toplumsal Doğuşun Gerçekleşme Şansı

Günümüzde kapitalist modernist sistem, zihniyeti oluşturan felsefe-ideoloji-politika-ahlak-kültür gibi olguların gereksizliğini yoğun bir propaganda temelinde işleyerek, zihniyet alanını kötülemekte ve topluma kapatmaktadır. Yine dezenformasyon çalışmalarıyla içinden çıkılmaz bir karmaşa yaratmakta her şeyin üzeri-

ne kalın bir perde çekmektedir. Alternatif zihniyet çalışmalarına saldırmakta, sapırmakta, özünden boşaltarak yedeğine almaktadır. Bütün bunların yanında gelişkin bilim ve bilme merkezleriyle, kültür-sanat sektörüyle, medya ve internetle, dini-siyasi-ekonomik-askeri kurumları ve binlerce yan mekanizmasıyla kendi zihniyet yapılanmasını, kendi yaşam felsefesini, kültürünü, politikasını ve ahlakını hakîm kılmaya çalışmaktadır.

Sistem, toplumsal mücadelelerde temel dayanağın zihniyet alanı olduğunun bilincindedir ve yoğun bir zihniyet çalışması yürüterek ayakta kalmaktadır. Günün yirmi dört saatini kendi zihniyet kalıplarını işleme, yetkinleştirme ve yayma temelinde kullanmaktadır. Bunu yaşamın istisnasız tüm alanlarında yürütmektedir. Kapitalist modernitenin gücü ne ekonomik-siyasi yaratıcılığında ne de askeri gücündedir. Zihniyet alanında geliştirdiği taktikler ve tekniklerle, zihniyet alanına hükmetmede yakaladığı düzey ile ayakta kalmaktadır.

Görüldüğü gibi sistemin zihniyet yapılması toplumsallığımızın karşı karşıya kaldığı en hayati sorunları tanımlama gücünden bile yoksundur. Dahası tüm bu sorunların nedeni olduğu her geçen gün deşifre olmaktadır. Bu açıdan sisteme ait zihniyet yapısı aşılmaya en yakın noktadadır. Devletçi uygarlığın kapitalizm somutundaki bunalımı her alanda derinleşerek sürerken, sağlıklı bir zihniyet çalışması yürütülmediği için başarılı ve sonuç alıcı bir toplumsal mücadele süreci yakalamamaktadır. Ortadoğu'da Arap baharı olarak adlandırılan sürecin sistemin denetimine alınması tam da bununla ilgilidir. Oysaki bölgemiz Ortadoğu'da yeni bir zihinsel hamlenin ve çıkışın hem büyük bir tarihsel arka planı ve mirası vardır, hem de maddi koşulları küçümsenemez. Her bakımdan güçlü bir toplumsal doğuşun şansı söz konudur.

İşte bu tarihsel momentte özgürlükçü zihniyet çalışmaları en kutsal çalışmayı oluşturmaktadır. Zira yeni bir zihniyetin doğuşu ihtiyaçtan öte bir zorunluluk haline gelmiştir. Doğamız ve toplumsallı-

Kapitalist modernite tüm alanlarda derin bir krizi yaşamasına rağmen ayakta kalmasını, zihniyet savaşını doğru ve yetkince yürütemeyen demokratik uygarlık güçlerine borçludur.

ğımız ölümcül tehditler altındadır. Buna rağmen sistemi açacak çıkışları yapmada yine sistem zihniyetinin etkileriyle izah edilebilecek bir kafa karışıklığı ve atalet hüküm sürmektedir. Sorun ne teknik koşullarla, ne de ekonomik, sosyal ve siyasal koşulların olgunlaşması veya çürümesiyle ilgilidir. Tüm alanlarda olgunlaşma ve çürüme fazlasıyla yaşanmaktadır. Daha da önemlisi, yeni doğuşlar için teknik temel ve düşünsel birikim hiçbir dönemle kıyaslanmayacak kadar elverişlidir. Diğer bir deyişle, yeni tarihsel çıkış için objektif koşullar yeterlidir. Dünyanın en yoksul, en ezilmiş, en baskı altındaki, maddi alt yapısı en zayıf ülkesi Kürdistan'da Demokratik Uygarlığın ön adımları atılmaktadır. Bunun başarısı öncelikle zihniyet alanında yakalanan gelişmeye bağlıdır.

Kapitalist modernite tüm alanlarda derin bir krizi yaşamasına rağmen ayakta kalmasını, zihniyet savaşını doğru ve yetkince yürütemeyen demokratik uygarlık güçlerine borçludur. Bu durum zihniyet savaşındaki sığılıktan, parçalılık ve eklektizmden, systemsizlik ve tutarsızlıktan, teslimiyet ve yozlaşmadan ileri gelmektedir. Dolayısıyla çözümlenmesi gereken ilk iş, zihniyette derinlikli ve bütünlüklü, sistemli ve tutarlı, direngen ve net bir doğuşu gerçekleştirmektir.

TARİHTEN GÜNÜMÜZE İNŞA EDİLMİŞ ZİHNİYET GERÇEKLİĞİ

Tarihsel ve güncel anlamıyla; toplumun bütün dokularına baktığımızda zihniyet gerçekliğinin yerini ve önemini çok net bir şekilde görebiliriz. Toplumun bu bağlamda yaşadığı her türlü gelişim ve değişim; zihniyetten kopuk veya bağımsız değildir. Hatta toplumsal oluşumların ve proto-toplum olgusunun şekillendiği yer olarak zihniyeti görebiliriz. O halde zihniyeti, toplumsal zihniyeti ve inşa edilen zihinsel toplumsaliteyi nasıl değerlendirebilir, ele alabiliriz? Bu soruya cevap verebilmek için toplumun tarihsel dönemeçlerde ortaya çıkardığı evrimleşmeyi, bunun zihni formlarını, yapılarını ve günümüze değin süregelen bu meşakkatli serüveni bir bütün olarak ele almak kaçınılmaz olmaktadır.

Düşüncenin toplumsallaşması olarak konuya dair tarihi durakları incelemeye çalıştığımızda; bütün ilk'lerin coğrafyası karşımıza çıkar! Ortadoğu'da ortaya çıkan Neolitik Devrim sonrası yaşanan gelişmeler toplumsal zihniyetin inşasında da çok belirgin bir yere ve etkiye sahiptir. Bu dönemde toplumsal dönüşümlerin ve merkezi uygarlığın ortaya çıkışı; düşünceyi ve doğal olarak bunun zihni formlarını da yapısallığa dönüştürmüştür. Klan ve kabile kültüründe analitik düşünceden ziyade; bilgelik söz konusuydu, toplumsal reali-

tede bilgeliğin bir statüsü ve rolü oluyor, toplumsal ahlaki öğretilerde bu bilgelik esas alınıyordu. Bu toplumlarda bilgelik ile elde edilen yaşamın normları, kuşaklara aktarılır bir nevi ahlaki görevlerin ve sorumlulukların gereği; yaşamın olmazsa olmazı kabilindedir. Fakat neolitik devrim sonrası yaşanan gelişmelerde; artı ürünün elde edilmesi ve artan nüfus yoğunluğuyla birlikte kent devletçiklerinin ortaya çıkması; bilgeliği arka plana ittiği gibi analitik düşünceyi ön plana çıkarmış ve geçer akçe haline getirmiştir.

İlk Arabulucular ya da İlk Komisyoncular; Sümer Rahipleri...

Başkan APO; "...orijinal uygarlıklar olan Sümer ve Mısır toplumlarında MÖ 4000-3000 yıllarında başlayan uygarlık süreçleri, bugün bile büyüleyici etkilerini sürdüren büyük analitik zihniyet yapıları inşa etmişlerdir" ⁽¹⁾ şeklinde belirlemede bulunurken, bu tarihlerden başlayarak toplumsal yapısallığın etkilerini ve düşüncenin temel izdüşümlerini de çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Sümer uygarlığında ortaya çıkan dönüşümde; elbette kadının düşürülüşü ve düşüncedeki formlaşmada erkeğin belirgin olması tarihin belki de en önemli düşünseldezenformasyonudur! Şef-Avcı-Şaman=Ataerlik

Düşünce olarak ortaya çıkan bu denklemde; kadının daha yerinde bir ifadeyle Ana tanrıçanın mücadelesi yetersiz kalmış ve yaşanan dönüşümde kadının payına, kölelik ve hiçleştirme düşmüştür. Bu dönemde birçok mit'te ve kalıttı da bunun etkileri ortaya konulmuş ve kadının trajik mücadelesi cılız da olsa yansıtılmıştır. Daha sonrasında ise bu bile kadına çok görülmüş ve şekillendirilen tarihte; kadın 'günahkâr' bir Lilith, 'sürülmesi gereken bir tarla', 'cinlerle ilişkiye giren bir cadı' olarak avlanmaktan kurtulamamıştır...

Sümer kent devletlerinde ataerkil düşüncenin oluşmasında ve bu şekilde top-

zenginlik; doğal olarak kendi yalancılarını ve hırsızlarını da hazırlamıştır. Bu arada büyük kent devletleri oluşturma, zenginliği ve refahı en büyük sulama kanallarında, tapınaklarda arama çabaları bu dönemde çılgınlık derecesine varmıştır. Sadece Gılgamış Destanı bile dönemin düşünce formasyonunu içler acısı bir biçimde ortaya koymuştur. Her şeyin merkezine yerleşen tanrı/krallar toplumun üstünde basit bir despot olurken, toplumun köleciliği ve dini ritüellerdeki çılgınlıklar günümüzde halen araştırılan konuların başında gelmektedir.

Bu dönemdeki kent devletlerinde orta-

Erkeğe sınırsız hizmet algısı bu tapınaklardan başlayarak toplumun bütün katmanlarına hızla yayılmış, tarihsel toplumun baş aşağı gidişinde bu faktör günümüze kadar farklı izanlarla gelmiştir. Toplumun büyük bir çoğunluğu ise bu zihniyet yapılanmasına göre hizmet etmekle görevlendirilmiştir.

lumsal zihniyette önemli bir yer tutmasında en önemli rolü hiç kuşkusuz Sümer Rahipleri oynamıştır. Başkan APO bu durumu şöyle ifade etmektedir; "...Şüphesiz bir toplumu sömürüye açık hale getirmenin ilk koşullarından biri olan ahlak ve politika yoksunluğuyla, bu iki dokunun düşünsel temeli olan toplumsal zihniyet çöküşü sağlanmadan, bu yoksunluk gerçekleştirilemez. Tarih boyunca egemenler, sömürgeci tekeller amaçları için ilk iş olarak 'zihniyet hegemonyasını' bu nedenle inşa ederler. Sümer toplumunu verimliliğe, dolayısıyla sömürüye açmak için, Sümer rahiplerinin ilk iş olarak tapınak (Ziggurat) inşa etmeleri bu gerçeği çok açık bir biçimde kanıtlamaktadır. Sümer tapınağı, tarihin bilinen ve etkisi halen süren toplumsal zihni fethetme ve çarpıtmanın orijinal kaynağı olması açısından da büyük önem taşımaktadır" (2) Yaşanan tarımsal devrimler, artan üretim ve ortaya çıkan

ya çıkarılan yapıların başında Zigguratlar gelmektedir. Zigguratlar her ne kadar tapınak olarak inşa edilmiş olsalar da, özü itibarıyla o dönemin toplumsal biçimlenişini de çok açık bir ifadeye kavuşturmuş, bir nevi toplumsal düşünceyi ve düzeni yansıtan bir ayna olmuştur. Bu yapılar da en üst kat'ta bulunan Sümer rahipleri insanlarla tanrılar arasında arabulucu ya da komisyoncu olmuştur. Tanrıdan aldığı mesajlarla toplum yönetiminde belirgin bir konuma ulaşan Sümer rahipleri; bu konumlarını geliştirme de ve pekiştirme de etkilerini gün aşırı arttırmış ve yönetimde çoğu zaman yaşanan bu dönüşümün etkilerini kullanmışlardır. Yine bu tapınaklarda kadının yeri ise; fahişelik olmuştur. Erkeğe sınırsız hizmet algısı bu tapınaklardan başlayarak toplumun bütün katmanlarına hızla yayılmış, tarihsel toplumun baş aşağı gidişinde bu faktör günümüze kadar farklı izanlarla gelmiştir.

Toplumun büyük bir çoğunluğu ise bu zihniyet yapılanmasına göre hizmet etmekle görevlendirilmiştir.

İnsanlar Ölümlü Tanrılardır, Tanrılar ise Ölümsüz İnsanlar

Uygarlığın önemli duraklarından biri olan Mısır'da düşünce hayatını çok etkileyecek Terzi Hermes yaşamıştır. Hayatı hakkında kesin bilgiler bulunmayan Terzi Hermes, daha sonraları Yunanlarda Hermes Trismegistus (üç kez bilgin), Yahudilerde Hanok, Araplarda ise Hermes-ül Heramise olarak adlandırılmıştır. Kırk iki yapıtı olduğu söylenen Hermes'in, papirüsleri günümüze ulaşmamıştır. Hermes'in öğretisi, Mısır'da ufak bir elit tabakanın içinde kalmış ve sır olarak saklanmışdır. Hermes'in düşüncesine göre; evren büyük bir boşluğun içine yerleşmiş yedi kattan oluşmaktadır. En alt kat, ölümlülerin yeri olan dünyadır. Dünya karanlıktır, en üst kat yani yedinci kat parlak bir ışığın olduğu ölümsüzlüğün katıdır. Ona göre bu katta evrensel aklın bütün sırlarını taşıyan (Tanrı) Zuhal yıldızı bulunur.

Hermes'e göre yedinci kat aynı zamanda ışık olan ruhların yeridir. Ruhlar yedinci kattan aşağıya, karanlık dünyaya doğru düşmeye başlarlar. Bu sınav niteliğinde bir yolculuktur. Işıktan başlayan düşüş, aşağıya doğru inildikçe, karanlık yavaş yavaş artar, ışık silikleşir. Düşüş, karanlıkta dünyada sonra erer. Ruh düşerken, karanlık beden dünyadadır. Ruh, dünyada kısa bir süre için beden ile birleşerek, sınavdan geçer. Ruh madde içinde hapsolmek istemez! Hermes'e göre; ruh onunla mücadele ederek kurtulmaya çalışır. Ruh, maddeye boyun eğip, ona yenilirse sınavı kaybeder. Bu ruhun sonsuz olarak yok olması demektir. Ruhtaki ışık (Tanrısal Nur) onu terk ederek, çıktığı yere döner. Işıksız kalan ruh ise karanlığın içinde eriyip yok olur. Sınavı kazanan ruhlar, yedi kat göğe başarı ile ulaştınca, ölümsüzlüğe kavuşurlar ve "mutlak hakikatı" öğrenirler.

Hermes'in; "insanlar ölümlü tanrılardır, tanrılar ise ölümsüz insan" sözünü öğrencisi olan Asclepius açıklamıştır. Buna göre de; her şeyin içi ile dışı

birdir, hiçbir ayrılık yoktur. Evrende hiçbir şey ne iç, ne dış, ne küçük, ne büyüktür. Tek bir yasa ve tek bir eylem vardır. Hermes'e göre neden daima gizlidir. Sonsuzluk, sonlu zaman ve sonlu mekân ile anlaşılabilir ve anlatılamaz. Sonsuzluk, sınırlılık içinde kavranamaz. İnsan ancak öldükten sonra onu anlayabilir ve anlatabilir. Çünkü yaşayan insan zaman ve mekân ile sınırlanmıştır. Gerçeği görmek için bu sözlerin anlamını anlatmak gerekir. Bazı insanlar, gerçeği görmeye yatkındırlar, kabiliyetlerini çabaları ile destekleyerek, insanların görmediği sırrı görebilirler.

Bu düşünce ve Hermes'e atfedilen öğretisi, bundan sonra göreceğimiz tüm teolojik görüşleri derinden etkilemiştir. Bundan sonra, ışık ve karanlık ikilemi hep ana tema olmuştur. Mistisizm ve sırlar dünyası buradan kaynaklanmıştır. Öğretisi, filozofların kuracakları modele öncülük edecektir. Tüm dini öğretilerin içine girecek, modellemelerini derinden etkileyecektir.

Tapınaklar: "Kendini Bil"

Yunan kentleri kurulurken, birtakım özel yerlerde özel tapınaklar da kuruluyordu. Elbette bundan öncesinde de çeşitli kent devletlerinde ve uygarlığın inşa edildiği tüm toprak parçalarında; toplumsal zihniyeti ele geçirmek için tapınaklar inşa edilmişti. Yunan tapınaklarından belki de en önemlisi ve bilineni; Delphoi'deki tapınaktı, her ne kadar tapınagın girişinde "Kendini Bil" diye yazılsa da insanlar burada kehanet arıyorlardı. Delphoi tapınağı kehanet tanrısı Apollon'undu. Ve Yunanlılar kaderlerini bu tapınaktaki kâhin aracılığıyla öğrenebileceğine inanıyorlardı. Burada Apollon, insanlarla kadın rahibe Pithia aracılığıyla konuşuyordu.

Pithia, toprakta açılmış bir deliğin başında oturur, buradan çıkan gazlarla trans haline geçerek, Apollon'un ağzından konuşmaya başlardı. Tapınağa gelenler önce sorularını rahiplere iletirlerdi, rahipler de soruları Pithia'ya iletirdi. Pithia sorulara anlaşılabilir yanıtlar verirdi, bu yanıtlarda rahiplerce soru sahibine açıklanırdı. Böylece herkes geçmiş ve geleceği bilen Apollon'un bilgeliğinden yararlanırdı!

Toplum içindeki herkes gibi devlet yöneticileri de Delphoi'ye sormadan karar vermezlerdi. Neredeyse savaş kararları bile bu tapınaklardan çıkıyordu. Rahipler, burada her türlü çıkar geliştirmiş ve buna göre de karar mekanizması olarak menfaatlerinin gölgesinde kalanları tüm tebaaya uygulamaktan geri kalmamışlardır. Tapınaklarda rahiplerin oynadığı bu role ilişkin; "...toplumu sömürü kaynağı olarak gözüne kestiren zorbalı, egemenler, kurnazlar, ilk işleri olarak toplumun zekâ ve düşünme olanaklarını zayıflatmayı, ilk tekeli zihniyet tekeli yani tapınak olarak geliştirmeyi temel görev edinmişlerdir. Tapınak orijinali itibarıyla iki işlev birden görür. Birincisi, zihni egemenlik, hegemonik araç olarak son derece önemlidir. İkincisi, toplumu öz zihni değerlerinden koparmak için çok elverişlidir"⁽³⁾ değerlendirmelerde bulunan Başkan APO, yönetim mekanizmasının zihinsel sömürsünü ve bu sömürü de tapınakların oynadığı işlevselliği net bir şekilde ortaya koymuştur.

Senato: Bir Yaşlılar Kurulu!

Yunan kent devletlerinde her ne kadar 'demokrasi'nin ortaya çıktığı iddia edilse de, sözü edilen demokrasi göreceli olmuş, ruhunun dışında bir karakterle toplumsal zihniyette yer edinebilmiştir. Bazı kaynaklara göre burada ifade edilmeye çalışılan bu kent devletlerinde demos'unkrasi'si yani halkın kendini yönetmesi söz konusu olmamıştır. Daha çok çeşitli ihtilaflar/ittifaklar yönetimin erki olarak toplumsal yaşamda ön plana çıkmıştır. Yunan kent devletlerinde "beş yüzler" ve "seçkinler" gibi iki meclis ortaya çıkmıştır. Bunların da toplumdaki etkisi ve yöneticiliği; kelimenin gerçek anlamıyla demokrasinin karşılığına eşdeğer değildi.

Aynı durum Roma'da da ortaya çıkmıştır. Roma'nın ilk zamanlarında yönetimde üçlü bir yapı söz konusu olmuştur. Bunlar da; Kral, Senato ve Halk'tır! Tabii bu da göçebe toplumun üçlü yapısıdır; Kabile Şefi, İhtiyarlar heyeti ve Halk meclisi. Roma'da kral toplumun ortak çıkarlarını temsil eden kabile şefidir. Aynı zamanda

kral, büyük rahipti de. Roma'da diğerlerinden farklı olarak krallık kalıtım yoluyla geçmiyordu. Kral ölünce uygun bir aday bulununcaya kadar, yönetim "interex" (ara kral) unvanıyla, her biri beşer günlük sürelerle görevde kalan senatörler tarafından yürütülüyordu. Kral adayının uygun olup olmadığı dinsel yollarla sınırdı. Tanrı uygun işaret yollayarak onayını belirttiğinde, böylece aday kutsanırdı. Son olarak da; halk meclisinde oylanarak kral olunurdu.

Senato bir yaşlılar kuruluydu (senex=yaşlı). Senatörlere babalar (patres) denirdi. Halk klanlardan daha büyük olan belirli gruplara ayrılmıştı Roma'da. İlk başlarda bu gruplar; Ramnes, Tites ve Luceres denilen üç ana gruptu. Bunlar kendi içlerinde "curia" denen daha küçük 30 birime ayrılıyordu. Roma'da halk meclisleri ise curialardan oluşmuştu. Patriciler ve onların kliensleri toplantılara katılırdı, pleblerin (halktan insanların) ise oy hakkı yoktu. Savaş ve barış, kanunlar ve yeni vatandaşların Roma'ya kabulü gibi kararları halk meclisleri verirdi.

Doğruya Ulaşmak İçin Felsefe...

MÖ 600 yıllarında, şimdi adına Felsefe denilen düşünce şeklinin Yunan kent devletlerinde geliştiği belirtilir. Felsefe var olmadan önce insanların soruları dinlerin içinde yanıtlanıyordu. Dini açıklamalar mitler yoluyla kuşaktan kuşağa aktarılmışlardı. Mitler yaşamı açıklamaya çalışan tanrısal anlatımlardı. Felsefe, felsefe olarak ortaya çıkmadan önce, filozofik sorulara dinsel açıklamalar verilmişti ve bu durum insanın ortaya çıkışından beri hep böyle olmuştu.

Bu düşüncedeki veya düşüncenin bu şekilde formlaşmasında ilk adımlar Milet kentinde atıldı. Miletliler hiçbir siyasi etki altında kalmaksızın, pratik bir fayda nedeniyle değil, sadece doğruya ulaşmak için düşünmeye başlamışlardı. Burada ortaya çıkan bu gelişmeler, kısa süre içinde tüm Yunan kent devletlerinde ve bölgedeki diğer halkların arasında yayılmıştı. Bu dönemde felsefenin başat olması, toplumun

Kroton şehrinde Pythagoras yaşamıştı. Gizli bir din okulu kurmuş ve evrenin, bir sayı uyumu olduğunu öğretiyordu. Pythagoras, öğrencilerine ahlak, siyaset ve din öğretiyordu. Bu bilimlerin tümüne "mathematalar" adını veriyordu. Bugün kullanılan matematik sözü buradan türemiştir!

içinde belirli zümrelerde kendine yer bulması elbette toplumsal zihniyete de etkilerde bulunmuştu.

Yine bu dönemde Güney İtalya'da Kroton şehrinde Pythagoras yaşamıştı. Gizli bir din okulu kurmuş ve evrenin, bir sayı uyumu olduğunu öğretiyordu. Pythagoras, öğrencilerine ahlak, siyaset ve din öğretiyordu. Bu bilimlerin tümüne "mathematalar" adını veriyordu. Bugün kullanılan matematik sözü buradan türemiştir! Pythagoras'ın Mısır ve Babil rahiplerinden aldığı eğitim 34 yıl sürmüştü. Tekrardan İtalya'ya döndüğünde elinde Orfeik öğretilerin yeniden canlanmasına yardımcı olacak bir mistik öğreti vardı. Babil'de aldığı eğitimle 'matematığın' kutsallığına inanmıştı, Pythagoras (Pisagor) düşüncesindeki sayıların önemi buradan gelir. Pythagoras, her şey belli bir sayıdır diyordu. Akıl belirli bir sayıdır, ruh, adalet her şey belirli bir sayıdır, evrende sayıların uyumudur diyordu.

Tanrıların Yolu; Şintoizm

MÖ 500'de Japonya'da Şinto dini ortaya çıkmıştır. Bazı kaynaklara göre Şinto'nun ortaya çıkışı daha eski tarihlerdir. Şin (tabiatın ruhu, tanrıların ruhu), to (yol)

anlamındadır. Şinto ülkenin yerli dini olmuştur. Ormanlarda, dağlarda, denizlerde kısacası doğada "kami" denilen ruhların yaşadığına inanılır bu öğretiye göre. Şinto kısa sürede Japonya'nın ulusal dini olmuştur. Şinto deyimi MS VI. yüzyılda Budizm'in rakip bir din olarak ülkeye girmeye başlamasıyla birlikte, Japon dini inanışları için kullanılmaya başlanan bir deyiş de olmuştur.

Şinto dinini kısa tarif etmek gerekirse; Şamanizm, doğaya ve kahramanlara tapınmanın, bereket kültürünün ve birçok kehanet tekniğinin karşımı ile şekillenmiş bir dindir. Tüm bu karışımda kendinden önceki toplumsal yapılanmalarda ve zihniyette ortaya çıkmış ve onların bileşimini Şinto dini benimseyerek, Japonya'da zihniyet yapılanması ve inşasında etkin bir hale gelmiştir. MS. 8 yy'da Yamato hanedanı bu inanç sisteminin kurallarını belirlemiştir. Şintoizm, Budizm'le birlikte günümüzde bile Japonya'nın resmi dinidir. Şinto dininde birçok dindeki gibi kurucu bulunmaz, başlangıca ait kutsal kitabı, dini kanunları yoktur. Şintoizmde ruh veya tanrıyı ifade etmek üzere "kami" kelimesi kullanılır. Milyonlarca ruh ve tanrı bulunduğu inanılır.

Şintoizmde ibadet tapınmakta veya evde yapılır. Japonya'da yüz bin Şinto tapınağı bulunur. Tapınlarda genellikle ayna, kılıç, mücevherli taç ve güneş tanrısı Amataresu'nun heykeli bulunur. Bu tapınlarda ancak rahibin girebileceği kutsal bir hücre ile yanında ibadet edenlere ayrılmış dua salonu yer alır. Buraya "miya" ve "cinca" denilir. Bu tapınlarda ibadet dua ve kurbanlardan (bilhassa yemek kurbanlarından) ibarettir. Eskiden hayvan kurban edilmesine rağmen, bugün hayvan kurbanı yoktur. Her insan duasında kendi isteklerini ifade edebilirse de, ibadetin gerçek merkezi rahiplerin resmi dualarıdır. Bu tapınak işlerini genelde rahipler idare eder, özel okul ve fakültelerden yetişen bu rahipler de rütbelerine göre yukarıdan aşağıya doğru sıralanır. Elbette ki imparator birinci derecede rahiptir!

İki Yer Arasında Bir Mezhep: Mutezile

Sekizinci asırda İslamiyet'te gelenekçiler arasında Mutezile denen bir grup çıkmıştı. Mutezile, Vasıl Bin Ata tarafından kurulan ve aklı öne çıkaran bir öğretiydi. "Büyük günah işleyen kimse ne kâfirdir, ne de mümindir, iki yer arasında bir yerdedir" diyen Vasıl Bin Ata, hocası Hasenül Basri'nin sınıfından ayrıldığı için bu öğretilere ayrılanlar manasına gelen Mutezile adı verilmiştir. Aynı zamanda bu öğretilere Kaderriyeye de denmektedir. Bazı İslam âlimleri Mutezile mezhebinin ortaya çıkışı konusunda farklı bir düşünce ortaya atmışlardır. Onlara göre Mutezile ilk kez, Ali'nin oğlu Hasan'ın hilafeti Muaviye'ye devredip, ona biat etmesi üzerine, Şiiilerin bir kısmının siyaseti bırakarak, itikat ile ilgilenmeleri sonucu ortaya çıkmıştı.

Mutezile öğretisi, aklın güzel veya çirkin demesini esas alıyordu. Tanrı'nın yarattığı şeylerin güzel veya çirkin olmasının seçimini akla bırakıyordu. Güzel olduğu akıl ile anlaşılana Allah yaratmağa mecburdu diyordu. Cin ve şeytana inanmıyor; "cin; zeki, dahi insan demektir. Şeytanlar da kötü kimseler demektir" diyordu. Mutezile öğretisi, insan dilediği işi kendi yaratır diyerek, kaza ve kaderi reddetmişti.

Mutezile, kişi inancı ve eylemleri konusunda insanları iyiliğe çağırmalı, iyiliği yaymalı ve kötülüğe karşı insanları uyarmalı ve sakınmalıdır diyordu. Bu görüşten hareketle Mutezile sarayın lüksünü şiddetle eleştirmişti. Kurulu düzene karşı da sık sık siyasi hareketlere girişiyordu. Siyasi karşı çıkışlar, teolojik bir tartışmayı da beraberinde getirmişti. Bu dönemde İslam dünyasında Sünniler, Şiiiler, Hariciler, Mutezileciler, Ebu Müslim kökenli pek çok heterodoks inanış gelişmişti. Bu mezhep çeşitliliği içinde Sünniler iktidardı, devlet başkanı olan Hanife onlardandı. Sünniler şeriat'ı yani hukuku ele geçirmişlerdi, hukuk iktidarın önemli destekleyicilerinden biri olmuştu. Tüm toplumsal yapılarda olduğu gibi iktidarın varlığı; ekonomik güç, din, hukuk ve silahlı kuvvetlerle sağlama alınmaya çalışılır. Bu dönemde de İslamiyet parçalanmıştı, bu parçalanma durdurulamayınca hukuk daha fazla öne çıkmıştı.

Bu temelde İslam dünyasında dört hukuk yorumu ve okulu ortaya çıkmıştı; Ebu Hanif tarafından kurulan ve Bağdat'ta gelişen Hanefi okulu, Medine'li kadı Malik bin Enes'in uygulamalarından kaynaklanan Maliki okulu, Maliki öğrencilerinden eş-Şafii tarafından geliştirilen Şafii okulu, Ahmet ibn Hanbel'in Bağdat'ta kurduğu Hanbeli okulu.

MS 827 yılında Halife işe karışıp, Mutezilenin görüşünü İslam'ın resmi görüşü haline getirmek isteyince işler karıştı. Halife, gelenekçilere, Mutezile görüşünü kabul etmeleri için baskı yapıyor ve hatta işkence yaptırıyordu. Sıradan insanlar, bu davranıştan etkilendiler ve korkuya kapıldılar.

Abbasi Halifesi El-Memun, Mutezile görüşünü resmi devlet görüşü olarak kabul edince, resmi ideolojinin koruyucusu olarak "mihna" adlı bir mahkeme kurdu. Mihna'yı engizisyon mahkemesinin Abbasi tarzı olarak düşünmek mümkündür.

Baba-Oğul ve Kutsal Ruh;

Müslümanlıkta mezhepler ortaya çıkarırken, Batı Avrupa'da Hıristiyan dünyasında da önemli bir gelişme oluyordu. 796 yılında sadece Batılı piskoposlardan oluşan kilise meclisi, güney Fransa'da Ferjus'de toplanmıştı. Ariuşçu cemaati tatmin etmek için, Batılı piskoposların bir kısmı Baba ve Oğulun eşitliğini vurgulamak istiyorlardı. Kutsal ruhu hem Baba'dan, hem de Oğul'dan türetmek bir çözüm gibi görünüyordu! Frejus konseyi, İznik kararına bir cümle daha ekledi; buna göre Kutsal Ruh sadece Baba'dan değil, Oğul'dan da türemişti.

Bu gelişmeler beraberinde Batı ve Doğu Roma imparatorlukları arasında çelişkiler ortaya çıkmıştı. Batı teslis'i benimserken, Doğu buna karşı çıkıyordu. Aziz Augustinus, Kutsal Ruh'u baba ile oğul arasındaki sevgiyi sağlayan birlik ilkesi olarak görmüştü. Dolayısıyla Ruh'un ikisinden çıktığını söylemek doğrudur! Bu cümle, üç kişiliğin özdeki birliğini vurguluyordu! Hıristiyan dünyasında Teslis'le birlikte kılıçlar çekilmişti. Doğuda ve Batıda farklı tanrı kavramları gelişmeye başlamış ve

bu dönemlerden itibaren Hıristiyanlık yorumlanmaya çalışılmıştır. Bu çelişki ve çatışma daha sonraki süreçlerde de birçok yorumu ve mücadeleleri beraberinde getirmiştir.

Dokunulmayanlar; Manastırlar

MS 7.yy'da Doğu Roma İmparatorluğu hayatında çok önemli bir rol oynayacak olan Studios manastırı Contantinopolis'te kuruluyordu. Studios manastırı, manastır geleneğinin toplumsal olarak en ideal biçimde gerçekleştiği bir örnektir. Tarihi kaynaklara göre; burada el yazması, minyatür, tezhip ve ikona üretimi yapılmaktaydı. Studios Manastırının dokunulmazlığı da vardı, buraya sığınan bir suçlu, ömür boyu keşiş kalmak koşuluyla teslim edilmez ve manastırda hayatına devam ederdi.

Öte tarafta Marovenj devrinin sonlarında Kuzey Galya'da da çok sayıda manastır vardı. Charles Martel, bu manastırların topraklarının önemli bir kısmını kendi adamlarına dağıtmıştı. Manastırlar, kiliselere nazaran daha diri ve sağlıklı olan konumlarını yine de korumuşlardır. Anglosakson misyonerlerin etkisi ile bu manastırlarda keşişlik, Anglosakson tarzda gelişmiştir. Anglosakson anlayışı, Akdeniz anlayışından farklı bir keşişlik anlayışı idi. Akdeniz keşişliğinde bu dünyadan el etek çekilirdi. Anglosakson keşişliğinde ise dışa açık aydınlanmış ve havari tarzı bir anlayış gelişmişti. Bu anlayış farkının bir sonucu olarak manastır yöneticileri Saint Benoit'in düşündüğünün tersine, kapalı bir toplum yöneticileri olarak kalmadılar. Papa'ya doğrudan bağlı din adamları olarak Hıristiyanlaştırmayı yönlendirdiler. Manastırlarda yapılan çalışmalar da bedeni çalışmalardan kitabi çalışmalara dönüşmüştü.

Karolenj krallarının bakış açısında kontlar ile manastır yöneticileri arasında pek fark yoktu. Papazları bir tür yönetici olarak görüyorlardı. Bu nedenle onları da saraydaki aristokrat aile çocukları arasından seçmekte özen gösteriyorlardı. Gençler idari, siyasi ve dini olarak etkin görevler

üstleniyordu. Bu dönemde Avrupa'da dini kurumların ekonomisi ve yönetimi, ülkenin genel ekonomisi ve yönetimi ile bütünleşmişti.

MS 8 yy'ların başında ise Saint Bonifacius ve onun izinden gidenler; dinsel yaşamın inceleme ve bilgi olmadan anlaşılamayacağını düşünüyorlardı. Bu nedenle piskoposluk merkezlerinde okullar açtılar. Yeni manastır ve katedraller kurulurken, beraberlerinde okullar da açılıyordu. Buralardaki eğitimin amacı Tanrı'ya daha hizmet edebilmek için dini eğitim vermektir. Bu okullarda Latince ve gramere büyük önem veriliyordu, aynı zamanda eğitimin yan ürünü olarak ortaya sanat da doğal olarak çıktı!

Allah'a Giden Manevi Yolculuk:Sufiler ve Sufilik...

İslam uygarlığının şekillenmesinde şeriat gibi mistisizm de en önemli etkenlerden biri olmuştur. Müslümanlıkta mistikliğe genel olarak sufizm denir. Sufizmin ortaya çıkışı Medine'deki ilk Müslümanların basit yaşamına dönmek amacıyla dayanmaktadır. Peygamberin sevdiği söylenen basit, kaba yünlü elbiseler giyiyorlardı. Bu elbiselere "sof" denilmekteydi, buradan hareketle "sufi" adı yerleşti! Sufiler, içlerine kapanarak, bireysel olarak ruhsal yarılarıyla yaşamak isteyen aşırı sofulardı. Amaçları sadece bir Müslüman olarak, dünya işlerinden el ayak çekip, tüm zamanlarını dinsel bir yaşama vermektir. Onların, varlığın birliği (vahdeti vücut) veya gizli manalardan haberleri yoktu. Sadece peygamberin yaşamış olduğu hayatın benzerini yaşamak istiyorlardı.

Sufizm İslamiyet uygarlığında bireyin iç dünyasını olgunlaştırmayı ve geliştirmeyi amaçlamıştır. Buna göre de Müslüman yaşamını daima, tanrının gözü önündeymiş gibi sürdürmeliydi. Müslüman tanrıyı günlük yaşamının her anında, her yaptığı işte hissetmeliydi. Yemek yemeden, çalışmadan önce O'nu anımsamalıydı. Her ne kadar Sufilik Allah'tan ve Kıyamet gününden korkmakla başlamış olsa da, kısa süre içerisinde sevgi öğretisi ağır basmaya başladı. Bu sevgi doldu, taşı ve Allah'a ya-

pılacak manevi bir yolculuğun yolu oldu. Yola çıkmaya hazır olan kişi önce mürit oluyordu, sonra yolcu olarak yoluna devam ediyor, becerebilirse en sonunda sırra eriyordu. Bu yolculuk sırasında, yolcu kendini inkâr ederek içindeki tanrı bilincini geliştirirdi.

Bu şekilde İslam uygarlığında; Sufilik ve Şeriat yolunu tutanlar arasında önemli yöntem farkı ortaya çıkmaya başladı. Şeriate dayananlar, Allah'tan kuran ve hadise dayanarak bilgi almakla, Sufiler ise; Allah'tan dolaysız ve kişisel deneyimlerle bilgi alma yöntemini benimsemişlerdi. Şeriat yandaşları ve ulema; sufileri susturmaya çalıştılar. Kendini anlamak islam mistisizminin önde gelen ögesi olmuştu. "Kendisini bilen, Tanrı'yı da bilir" diyorlardı. Bu şekilde Hallac tasavvufta son noktaya varıp Ene'l Hak (ben Tanrı'yım) demişti.

İslam uygarlığında yaşanan bu gelişmeler 12.yy'a kadar devam etmiştir. Ta ki bu dönemde Gazali'nin "içtihat kapılarını" kapatmasıyla Müslüman dünyasında felsefe eski önemini kaybetmişti. Buna rağmen yine de İslam uygarlığında felsefe yapmaya çalışanlarda çıkıyordu. Bunlardan en bilineni ise İbn Rüş'tür! Ona göre felsefe ve filozofluk dinin en gelişmiş hali oluyordu. İbn Rüş'tem kadı, hem ulema ve hem de bir filozoftu. Aristo ile geleneksel Müslüman görüşünü kaynaştırmaya çalıştı. Yine Rüş'te göre; dinle akıl arasında çelişki yoktu. Fakat Rüş'te göre; felsefe seçkin bir azınlık için geçerli olabilirdi. Felsefe büyük kitlelere, yarardan çok zarar verebilirdi. Yine Rüş'te göre geleneksel tutum 'şeriat' kitleleri riske atmadığı gibi ilaveten koruduğundan önemliydi! Bu dönemde, İslam dünyasında mistisizm çok kuvvetli ve yaygındı. İbn Rüş'te fazla önem verilmedi, o fazla tanınmayan bir düşünür olarak kaldı. Halbuki Yahudi ve Hıristiyan dünyasında etkili oldu. Avrupa onu Averroes adıyla tanıdı, Batı Aristo'yu İbn Rüş'te aracılığıyla keşfetmiştir. Onun tanrı kavramı, batıda tartışmalara/incelemelelere sebep olarak, daha ileri tanrı kavramlarının bulunmasına yol açmıştır...

Sınırsız Işık Amida Buda

Japonya'da merkezi gücün ortadan kalkması ve yerel feodalitenin yükselmesi, geniş halk kitlelerinde büyük bir hayal kırıklığı ve geleceğe karşı güvensizlik ortaya çıkarmıştı. Dünyanın diğer yerlerinde ve farklı toplumsal yapılarda olduğu gibi, Budist rahipler inanılmaz zenginleşmişlerdi ve birbirine düşmüşlerdi. Böylesi bir atmosferde Buda Amida geliyordu.

Buda Amida'nın Japonya'daki yükselmesi, Heian dönemi gizemli Budizm'ine, çökmekte olan Kyoto imparatorluk yönetimine ve bunun sonucu olarak yükselen feodal güce bir tepki olmuştu. Bu tepkinin derdi; Japon Budizmini değiştirmek istiyordu ve bunu başardı da. Amida kavramı Amitabha (sınırsız ışık) ve Amitayus (sınırsız hayat) gibi Sanskritçe kelimelerinden türemiştir. Amida Budist rahipleri meditasyon sırasında kendilerine "Ben kimim? Ben de değişmez olan nedir?" diye soruyorlardı. Buda'nın ölümünden sonra, Hindistan'da öğrencileri onun öğretisine öyle kapılmışlardı ki, Şakyamuni adlı Buda öğrencisini yeni bir dinin kurucusu gibi gördüler. Böylece bu öğreti de dogmalasmaya başladı, Şakyamuni'nin ölümünden itibaren beş asır boyunca öğreti sabitlendi, şekillendirildi. Bir anlamda fosilleşti, bu geleneğe Hinayana denildi.

MÖ 1. asırda, Hindistan'da Hinayana geleneğine reaksiyon olarak Mahayana geleneği ortaya çıktı. Mahayana yandaşlarının gözünde, Hinayana ruhsuz idealer ve kavramlara bağlanmıştı. Mahayana yandaşları, Hinayana yandaşlarını kast ederek; "onların gördüğü tavşanın ayak izleridir, tavşanın kendine ve yaşamına bakmıyorlar" diyorlardı. Mahayanistler, Şakyamuni'yi aydınlatan ilhamın evrensel kaynağı ile ilgileniyorlardı. Şakyamuni'nin ruhani temelini insanlara daha gözde canlanır bir tarzda anlatabilmek için "Amida" kavramını geliştirdiler.

Japonya'da Çay Kültürü ve Zen!

MS 7 yy'ın sonlarına doğru Japonya'da "Çay Kültürü" başladı. Çay Kültürü formasyon olarak Japon iktisadi ve sosyal

yaşamında önemli sonuçlara yol açmıştır. Çay kültürü ya da töreni, uzun yıllar boyunca geliştirilmiş bir kültürel bütünlüğü, doruğa çıkmış bir estetiği ifade ediyordu. Bunun için bahçe düzenlenmesinden çay odasının döşenmesine kadar birçok hazırlığın özenle ve önceden yapılmış olması gerekir. Çay törenine hazırlanacaklar mimariden seramiğe, bahçecilikten tarihe, dinden güzel yazma sanatına kadar birçok alanda bilgili olmak zorunludur. Çay töreninin atmosferi ve sunumundaki şiirsellik törenin mükemmelliği için şarttır.

öğretisi Japon düşünce ve sanat hayatına damgasını vuracaktır. Zen, Budist, Taoist ve Hindu görüşlerin bir birleşimidir ve aslında egemen sınıfların lüks yaşamına karşı bir tepkinin ortaya çıkışıydı. Ama sadece bu değildi, Zen öğretisi! Şinto dininin şekilciliği, Amida yandaşlarının sofuluğu, bağnazlık ve boş inançlar hep Zen'in tepki alanı içindeydi. Zen, Japonya'da dini mimariyi, resim yapımını değiştirdi. Zen, Çay Kültürü ile birleşerek Japon kültürüne damgasını vuracak olacak olan çay törenlerine de yol açtı.

Müslümanlık geliştikçe Doğu Yahudileri de ona karşı yeni bir Yahudilik türü geliştiriyordu. Bir taraftan filozoflar kutsal kitabın tanrısını felsefi olarak açıklamaya çalışıyorlardı, diğer taraftan ezoterikler, Yahudi tanrısına mistik ve simgesel bir yorum kazandırmaya uğraşıyorlardı. Mistikler bilginin ustadan öğrenciye aktarıldığı gizli bir disiplin içine girmişlerdi. Buna da "Kabala" veya "devralınmış gelenek" adını verdiler.

15.yy'da yaşamış büyük çay ustası Sen Soshitsu; "çay töreni, yani çaya giden yol, suyun kaynatılması, çayın konulması ve demlenmesi, davetlilere sunularak içilmesi aşamalarını konu alan basit bir sahnedir. Açık kalplilikle ve saygı ile sunulan çay büyük minnettarlıkla kabul edilir, sunulan çay tüm fiziksel ve ruhsal istekleri tatmin eder. Çılgınlıklarla dolu dünya, arzularımız, heveslerimiz vücudumuzu ve düşüncelerimizi çok yıpratır. O an kendimize baş başa kalabilecek sakin ve barışçıl bir ortam ararız. O aranan yer çay evidir; ahenk, saygı, saflık ve sükunettir" diyerek günümüze değin süregelen kültürel bir zihin formunu izaha kavuşturmak istemiştir.

Öte tarafta Şinto dini Japonya'da aristokratların arasında olsa bile yaşama-ya devam ediyordu. Geniş halk kitleleri Amida Buda öğretisini tercih etmişlerdi. Bu arada Çin'den "tçan" mistik düşüncesi Japonya'ya "Zen" adı altında girdi. Zen

Yahudi Mistisizmi ve Kabala;

MS 10.yy'da aşırı dinci Yahudiler, tanrının varlığı duygusunu daha yoğun hissedebilmek için davranışlar geliştirmeye başlamışlardı. Giderek yaygınlaşan bu durumun/yoğunlaşmanın ana koşulu sessizlikti. Bir Yahudi gözlerini sıkıca kapamalı, rahatsız edilmemek için başına dua şalını koymalı ve dua etmeliydi. Dua sadece belli kutsal sözleri tekrarlayarak yapılmayacaktı! Her sözcüğün harfleri sayılacak, onların sayı değerleri hesaplanacak ve dilin sözlük anlamının ötesine geçmeye çalışılacaktı. Yaşanan bu değişim ve zihinsel formlaşma önce Aşkenazi gibi aşırı dinciliği, sonrasında da kabala sistemini ortaya çıkarıyordu.

Bu sırada Doğu'da, Batı'da olduğu gibi Yahudi aleyhtarı bir durum yoktu. Ancak, Müslümanlık geliştikçe Doğu Yahudileri de ona karşı yeni bir Yahudilik türü geliştiriyordu. Bir taraftan filozoflar kutsal kitabın tanrısını felsefi olarak açıklamaya

çalışıyorlardı, diğer taraftan ezoterikler, Yahudi tanrısına mistik ve simgesel bir yorum kazandırmaya uğraşıyorlardı. Mistikler bilginin ustadan öğrenciye aktarıldığı gizli bir disiplin içine girmişlerdi. Buna da “Kabala” veya “devralınmış gelenek” adını verdiler. Yahudi filozofların tanrısı Yahudi hayalini yeteri kadar biçimlendiremiyor, kabala tanrısı ise Yahudileri cezbetti ve onların tanrı hayalini şekillendirdi. Mistisizm burada da üstünlüğünü göstermişti. Mistik yöntem aklın gidemediği yerlere ulaşarak, insanların korkularına ulaşabiliyordu. Kabala mistisizmi, taht mistisizminden iyice ayrılmıştı; taht mistisizmi tanrının büyüklüğünü dışarıdan izlerken, kabala mistisizmi insan bilinci yolu ile tanrının kendine ait olan yaşamına sızmaya çalışıyorlardı.

Kabalacılar da, sufiler gibi tanrının öz kişilik sahibi olmadığına, bilinemez ve kavranılmayacağını benimsemişlerdir. Tanrıya “en sof” (sonu olmayan) adını vermişlerdi. Bu düşünceyi geliştirerek, Talmut gibi kutsal kitaplardan koparak kendi mitolojilerini geliştiriyorlardı Kabalacılar. Yahudilerce Gnostikler (Gelenekçiler) tanrının özü ile bilineni birbirinden ayırarak, sanki iki tanrı varmış gibi yaparak sapkınlığa düşmüşlerdi. Kabalacılar bu sapkınlığa düşmemek için kutsal yazıları okumanın simgesel bir yöntemini geliştirmişlerdi. Böylece en sof kendini Kabalacılara numaralandırma (sefirot) ile açıklıyordu! Sefirot baş aşağı uzayan bir ağaç olarak tasvir ediliyordu. (İslamiyet’te Tuba ağacı gibi) Kabalacılar felsefeye karşı düşmanca bir tavır içinde değillerdi. Ancak tanrıya varmak için kendi yollarını çok daha doğru kabul ederlerdi.

Erenlerin Divanı Olarak; Tarikatlar...

İslam uygarlığında zihniyetin gelişimi denildiğinde hiç şüphesiz tarikatların önemi ve etkisi görmezden gelinemez. Özellikle 9.yy’dan sonra ortaya çıkan ve gelişmeye başlayan tarikatlar, toplumsal zihniyetin etkisini ve biçimlenişini derinden etkilediği gibi toplumsal dokuların birçoğunu da direkt etkilemiştir.

Tarikat denilince ilk akla gelenler-

den biri hiç kuşkusuz; Nakşibendilik. Hindistan’da Buhari tarafından ortaya çıkan Nakşilik, daha çok sünni gelenekçiler arasında yaygınlaşmış ve sufilik gibi mistik yapılanmalar karşısında sürekli iktidarın-yönetimin yanında yer alan bir tarikat olmuştur. İslam dünyasında Nakşibendiliğin yanında pekçok farklı tarikat da ortaya çıkmıştır. Özellikle 12. ve 13. yy’larda bu tarikatlar yaygınlaşmıştır. Kübreviyye ve Sühreverdiiyye gibi Sünni eğilimli tarikat üyelerinin yanında, sünni olmayan eğilimlerin içinde yer alan Yesevilik, Vefailik, Kalenderilik ve Haydarilik gibi çeşitli akımlara bağlı topluluklar/tarikatlar ortaya çıkmıştır. Bu tarikat sisteminde sünni olmayan düşünce sistemini benimsemiş olanlar büyük çoğunluğu oluşturuyordu.

Kendi özgün yaşam tarzları, medresele-ri, divanları ve meclisleri/ibadetleri ile bu tarikatlar Ortadoğu zihniyet dünyasındaki etkilerini günümüze kadar sürdürmüşlerdir. Günümüze kadar süregelen bu zihni mücadele; tanrıya erme, erenlik-yarenlik gibi sıfatları ve gayeleri hep ön planda tutmuştur. Büyük bir çoğunluğunun gizemi ve heterodoks sisteme bağlılığı da, İslam dünyasında mistik öğretilerin farklı bir izdüşümü olarak ortaya çıkmıştır. Kalenderilik, Cavlaki, Babai, Haydarilik, Ahi ve Vefai gibi yapılanmaların etkisi ve kapsamı çok geniş olmuş ve uzun süre ayakta kalmayı, öğretisini yaymayı başarmışlardır.

Avrupa’da Dominikenler ve Fransiskanlar!

Papalık Avrupa coğrafyasında öğretim kurumlarını desteklemiş ve onların bağımsızlaşmasına yardım etmiştir. Aynı papalık 12.yy’da bu kurumları denetlemek istiyordu. Bu dönemlerde Papalık, himayesindeki iki tarikattan Dominikenlerden ve Fransiskanlardan çok yararlanmıştı. Özellikle Engizisyonun yürütülmesinde bu tarikatların etkisi büyüktü. Papalık himayesindeki bu iki tarikatı öğretime kanalize ediyor ve ilahiyat öğretimi bu şekilde bu tarikatların eline geçiyordu. Papalık uzun zamandır pagan dediği Yunan

felsefesinin etkilerini eğitimden kaldırmaya çalışıyordu. Bu tarikatlar; bu büyük soruna saldırdılar. Bunun sonucunda iki önemli sonuç ortaya çıktı; bir kısmı platoncu düşünceye doğru yönelirken, diğer bir kısım ise Aristo felsefesini Hıristiyan dogmasına uydurmuştu!

Bu dönemlerde Avrupa genelinde üniversiteler Roma'nın dayatmak istediğine öyle boyun eğmiyorlardı. Paris'te 1233-1257 yılları arasında laik hocalar, başkaldırıp dominikenlerle, fransiskanlara verilmiş olan kürsü sayılarını azaltmak istemişlerdi. Bu mücadele nesiller boyunca devam etmişti. Paris'ten sonra bu mücadele İngiltere'ye sıçramıştı; papalığın hoşuna gitmeyecek fikir çıkışları oluşmaya başlamıştı. Bu süreçte Avrupa'da din dışı okullar da gittikçe yaygınlaşıyordu. Bu yaygınlaşma okuma ihtiyacının artması ile de destekleniyordu.

Eğitimle birlikte başlayan bu süreç ve zihinsel şekillenme; sanatın tüm alanlarına da yansıyor. Kuzey Fransa'da Gotik sanat doğmuş, edebiyat/müzikle birlikte Fransa çekim merkezi olmuştu. Gotik; Paris'ten başlayıp bütün Avrupa'ya yayılmıştı. Ancak etki kuzeye İngiltere ve Almanya'ya daha yoğun giderken, güneye Roma etkisindeki topraklarda daha sınırlı kalmıştı. İtalya ise geçmiş geleneğinden kopamazdı, orada kendine özgü bir sanatın ortaya çıkması kaçınılmazdı.

Salerno Okulu ve Kilise Karşıtlığı

13 .yy'da Avrupa'da Thomas Aquinas'ın akli ve imanı birleştirme çabalarının bir işe yaramadığı ortaya çıkmıştı. Salerno Okulu, Aristo'dan esinlenen Hıristiyanlık tarafından özümsemesi çok daha zor olan İbn Rüş'tün düşüncesini yayıyordu. Bu düşünce Paris okullarına geldi ve yerleşmişti. Bu öğreti dogma karşısında akılcı düşüncenin bağımsızlığını savunuyordu. Akılcı düşüncenin bağımsızlığı öyle ağır basmıştı ki; Thomas'ın akıl ile imanı birleştirme çabası yok olmuştu. Bu öğretinin boşalttığı yeri John Duns dolduracaktı. Edebiyat/Tiyatro/Şiir'de ise biçimsel ve ahlaki baskıdan sıyrılmış, gözleme dayalı eserler yayımlanmaya başlamıştı bu dönemde. Jean de Meung adlı şair bu dö-

nemde, bütün sosyal önyargılara, duygusal karmaşalara saldırıyordu. Saray ahlakı, kadına tapma, kan soyluluğu onun saldırdığı ve alay ettiği konulardı. Tüm bu toplumsal algıyı alaycı üslubuyla yıkıyordu, ortaya çıkanlar İbn Rüş'tün görüşleriydi.

Aynı zamanda Avrupa ülkelerinin çoğunda toprakların dörtte birinden fazlası kilisenin olmuştu. Mal edindikçe kilisenin mal edinme hırsı artıyordu. Her yerde papazların iyi kişiler olmadığı, para ile mülk peşinde koştuğu konuşuluyordu. Papa hükümdarı aforoz etmek, tebaayı hükümdara karşı itaatten affetmek, hükümdarın halefini kabul veya reddetmek hakkına sahipti! Bir milleti topyekûn aforoz etme yetkisi olduğunu da iddia ediyordu. Böyle bir durumda; kilise ayinleri yapılamıyor, papazlar kimseyi evlendiremiyor, ölümler gömülemiyordu!

Papalar ellerindeki bu silahlarla bütün hükümdarları dize getiriyor, halkları deşet içinde bırakıyorlardı. Ancak papalar bu silahları çok sık kullandılar ve böylece etkisini de azaltmış oldular. 12.yy'ın sonunda İskoçya, Fransa ve İngiltere aforoz edildi. Papalar işi daha da azdırdılar; karşı oldukları hükümdarlara haçlı seferi açma tehdidinde bulundular. Bu da Haçlı seferlerinin sihri ve manevi gücünü yok etti. Yaşananlarla beraber hoşnutsuzluk ve kilise karşıtlığı yaygınlaştığı gibi; kilise de yaşanan durumdan kendi menfaatleri doğrultusunda yeni bir çıkış yolunu arıyordu.

Kralların Denetiminde Avrupa'da Meclisler;

Kiliseler karşıtı öfkelerin geliştiği dönemde; Avrupa'da meclisler de ortaya çıkmaya başlamıştı. Latincesi "Diaeta" idi. Bu meclisler bütün ülkelerde, ayrı ayrı salonlarda toplanıp, kendi başlarına çalışan şubelere bölünmüşlerdi. Bunlara oda anlamına gelen Fransızcada Chambre, İngilizcede Chamber, İtalyancada Camera dendi. Bu odaların sayıları meclisin o ülkedeki yapısına bağlı olarak farklıydı. İngiltere ve İskoçya parlamentolarında, Kastilyacosteslerinde, Macaristan ve Polonya diatlerinde yalnız 2 oda vardı. Bun-

lardan biri derebeyi ve yüksek ruhbanaya aitti, diğeri küçük rütbeli asillere, kent temsilcilerine aitti. Fransız Etat'larında ise 3 oda vardı. Bütün Alman devletleri ile Katalonya'da da 3 oda mevcuttu. Aragon ve İsveç'te 4 oda vardı. Aragon ufak asiller ile kent temsilcilerini ayırmıştı, İsveç'te fazladan köylüler vardı. Bu meclis yapıları 19.yy'a kadar böyle geldi. Sonra bütün Avrupa ülkeleri İngiltere parlamentosunun yapısını tercih ettiler.

Bu meclisler ancak kral istediği için varlardı, kral onları istediği zaman toplantıya çağırırdı. Bu çağırma bir emirdi. Çağrılanlar masraflarını ceplerinden ödeyerek toplantıya gelmek ve kralın istediği sürece orada kalmak zorundaydılar. Bu toplantılar bir hak değil, bir ödevdi. İlk başlarda bu meclisler sadece kralın töreye aykırı verdiği istisnai kararları onaylamak için varlardı. Bunun dışında bazı yazılı kurallar da koydular. İngilizler "commonlaw" (töre)'den farklılaşsın diye bunlara "statute" (statü) dediler!

Kurban Etmek İçin Esir Alanlar:Aztekler...

Aztek toplumsal yapılanmasında her erkek savaşmak zorundaydı. Görevleri insan kurban etmek için esir almaktı... Aztek inanışına ve inşa edilmiş zihniyetine göre; insan kurbanlar, bu dünyanın daha öncekiler gibi batmaması için şarttı.

Savaşçılar, dört düşman savaşçısını esir aldığı anda yüksek "tekivalar" sınıfına geçiyordu. Böylece devlet görevlisi veya senyör olabiliyorlardı. Aztek'lerde kentler yirmi mahalleye bölünmüştü. Her mahalle bir klanındı, her klanın toprakları, ortak evi, özel tanrıları, bayramları, dansları vardı. Her klanın başında da ihtiyarlar meclisi bulunuyordu. İhtiyarlar meclisi ağır suçları yargılıyor ve devlet görevlilerini seçiyordu. Yaşlılar meclisinin seçtiği görevlilerden en önemlisi calpullecti (askeri komutan) denilen görev olmaktadır. Askeri birlikleri olan komutanın görevi aynı zamanda adaleti sağlamaktı.

Aztek devleti genişleyip, imparatorluk haline geldikçe daha fazla monarşik bir yapı almıştı. 'Yüce başkanı' artık eskiden

olduğu gibi halk meclisi değil, danışmanlar, devletin önde gelenleri ve rahiplerden oluşan bir kurul seçmeye başlamıştı. Ancak bu kurulun üyelerinin bir kısmını da; 'Yüce Başkan' seçiyordu. Ayrıca Azteklerde, klan yöneticilerini halk seçiyordu, fakat bunların yetkilerini 'Yüce Başkan' ta-

Azteklerde eğitim klan okullarında yapılıyordu.

Sadece görevlilerin çocukları manastırlarda yükseköğrenim görebiliyorlardı. Böylece teoride herkes görevli seçilebilir olmasına rağmen, pratikte görev de aile içinde kalıyordu! 'Yüce Başkan'ın seçme yetkisinde olan elçiler, yargıçlar, maliye görevlileri, yüksek rahipler, yükseköğrenim görmüşler yani belli aileler içinden seçiliyorlardı.

in ediyordu!

Azteklerde eğitim klan okullarında yapılıyordu. Sadece görevlilerin çocukları manastırlarda yükseköğrenim görebiliyorlardı. Böylece teoride herkes görevli seçilebilir olmasına rağmen, pratikte görev de aile içinde kalıyordu! 'Yüce Başkan'ın seçme yetkisinde olan elçiler, yargıçlar, maliye görevlileri, yüksek rahipler, yükseköğrenim görmüşler yani belli aileler içinden seçiliyorlardı.

15. Yüzyılda Avrupa ve Lorenzo Valla;

Avrupa'da XII.Gregory'nin yeğeni IV Eugenius (1431-1447) adıyla papa seçilmişti. Bu yeni papanın döneminde Avrupa'da Fransız-İngiliz savaşları ve Almanya, Çek, Moldova'da da yakılarak idam edilmiş olan ünlü Çek din adamı Jan Hus'un başlattığı "ön Protestanlık savaşları" sürüyordu. Hus'un taraftarları Almanya, Avus-

turya, Prusya, İsviçre, Polonya, Çek ve Slovakya'da gizli, yeraltı örgütler kurmuşlardı. Buralardan Protestanlık ve Anabaptizm diye bilinecek olan yeni mezhepler ortaya çıkmıştı.

Bu sırada papalık ve Bizans arasındaki münasebetleri derinden etkileyecek olan bir bulgu, Hıristiyan âlemini derinden sarsmıştı. Bu bulguyu ortaya koyan Lorenzo Valla adında bir din bilginiydi. Onun 'inanılmaz' diye tanımlanan bu keşfiyle birlikte Avrupa'da 'Rönesans Papaları'deneni yeni bir dönem açılmıştı. Lorenzo Valla, 15. yy'da yetişmiş önemli bir din adamıydı. 1407'de İtalya'da doğan Valla köklü bir aileden geliyordu. Valla; sanat, felsefe ve ilahiyat dallarında üstün dereceler elde etmişti. Ancak Valla'nın esas uzmanlık alanı eski metinler, belgeler ve kaynak araştırmalarıydı. William Oacham'ın ilk kez 13. yy'da ortaya attığı "birey vardır, üniversalite sadece bir addır" görüşünü, Aziz Paul'un "insan" anlayışıyla özdeşleştirmişti. Hatta yazılarında "ben de Aziz Paul'um" diye yazmıştı. Böylece Valla, hümanizmi ve ilk kez bireyciliği savunmuştu Avrupa'da! Bu girişimlerinin sonucunda kilisenin tepkisini çekmişti. Afroz edilmekle tehdit edilmiş, ancak Aragon kralı tarafından korunmaya alınmıştı.

Lorenzo Valla, modern filolojinin kurucusu, hümanist yorumda ve tarihsel eleştiri yönteminde hatırı sayılır biridir. Eleştiri yönteminin başarıya ulaşmasındaki payı büyüktür. Hıristiyanlığın kökleri ile ilgili bilgileri bir yorumcu olarak incelemişti. Eleştiriler yaptı, kendi düşüncesini de yazdı ve devrin düşünürlerini, düşüncelerini ve tutumlarını gözden geçirmek zorunda bırakmıştı. Valla kuşkucuydu, bu onun bilimsel (!) olma yönünü kuvvetlendiriyordu.

İtalya Akademileri ve Bilimsel Hıristiyanlık

XV. yüzyılın en önemli yeni Patoncularından biri olan Ficino, İtalya'da yaşamıştır. Ficino bir rahip olmasına rağmen, hiçbir zaman Hıristiyanlıktan söz etmemiştir. Ficino'nun Poimander adlı çevirisi 1463 yılında Venedik'te basılmış

ve yüzyıl içinde on altı baskı yapmıştır. Hıristiyanlara hararetle Platon'u okumalarını tavsiye etmiş ve hatta kendi kilisesinde onun eserlerinden bazı parçaları dua yerine okutmuştur. Ruhun bedenle birlikte yok olacağı konusunda Afrodisyalı Alexander'a ve Averroes'e (İbn Rüşd) karşı çıkmıştır.

İtalya'da gelişen bu tartışmalara ve yapılarına; İtalyan Akademileri denilmekteydi. Bunlar Platon'un modeline göre oluşturulmuşlardı, ama akademi üyeleri tıpkı Mısır tapınaklarındaki kutsal rahipler gibi örgütlenmişlerdi. Akademilere giriş, Mısır'a dayanan gizemlere ulaşma ve ölümsüzlük kazanma amaçlı inisiyasyon törenleri ile gerçekleşiyordu. Akademiler örgütlenme biçimi olarak yeni Platonculara benzemekle birlikte, Platon ve Pythagoras felsefelerine, bilim, sanat ve büyüye hep Mısır açısından bakıyorlardı.

1464 yılında ise Almanya'da dönemin en ünlü zekâlarından biri olarak kabul gören Nikolaus de Kues gözlerini hayata kapamıştı. Kues dönemindeki bütün gelişmeleri takip ediyordu ve her şeyden haberdar oluyordu. Kutsal kitabı, eski kilise babalarının düşüncelerini, mistikleri ve Kabalayı biliyordu. Bütün bilgilerin belli bir ahenk içinde uzlaşabileceğini düşünüyordu.

Dünyanın evrenin merkezi olma fikrini reddetmişti! Astronomiyi gözlem ve hesaplar üzerine kurmuştu. Nikolaus de Kues bir Katolik kardinaldi, ama aynı zamanda filozof, kanun adamı, matematikçi ve astronomiciydi. Dünyayı her şeyi ile bir bütün olarak görüyordu. Bunun için matematiğe dayalı bir sistem kurmuştu! Tanrı için vardığı nokta ise; mistik bir tarzı. Bunu da bilimsel bir muhakeme ile yapmaya çalışmıştı. Matematik sonsuzdan metafizik sonsuza doğru bir yol çizmiş, bütün zıtlıkları tanrıda birleştirmişti. Kues'e göre böyle bir duruma insan aklının ermesi beklenemezdi. Tanrı ancak sezilebilirdi! Kues sayesinde Alman hümanizması, başka yerlerden daha bilimsel bir nitelik kazanmıştı. Düşüncelerinin yankıları Fransa'ya kadar gitmişti.

Gül Haç'tan, Kraliyet Akademisine; Avrupa'da Dernekler!

Rönesans denilen dönemle birlikte Avrupa'nın birçok yerinde gözlem, mistisizm iç içe geçen tartışma konularının başköşesine kurulmuştu. Özellikle burjuva ve kısmen de olsa aristokrat kesimde yaşanan bu tartışmalar; oluşturulan platformlar zihniyet yapılanmasında ve toplumsal zihniyette önemli değişimleri ortaya çıkarmaya başlıyor ve bunların büyük bir çoğunluğu kendilerini dernek/cemiyet gibi sınıflarla adlandırmıyordu. Bu temelde de 1500'lü yılların başlarında İngiltere'de simyacıların kurduğu birçok dernek vardı.

Bu derneklerde Kabalacılar, Tapınak Şövalyeleri ardılları da bulunuyordu. Daha sonraki tarihlerde simya önemini kaybedince, bu dernekler "RoyalSociety"nin (Kraliyet Akademisi) kurulmasına öncülük edeceklerdi! Çok sayıda İngiliz bilim insanının üye olduğu ve kraliyetin himayesinde olan "RoyalSociety", üyelerinin akılcılığı ön planda tutmaları ile ün yapacak, zihniyet dünyasına izlerini taşıyacaktı.

İngiltere'deki simya ağırlıklı organizasyonların etkisi ile Almanya'da "Rose Croix" (Gül Haç Kardeşliği) cemiyeti kurulmuştu. Hermes, Kabala, Platon gibi kısaca tüm ezoterik ekollerin bir sentezi olarak kurulan Gül Haç, Platon öğretisinin etkisiyle akılcılığı ön plana çıkarmıştır. Bu cemiyet, toplumun gerçek bilgiğe ulaşmış seçkin bir aydınlar topluluğu tarafından yönetilmesinin gerektiğini savunurlardı. Böylece Mısır rahiplerinden Pythagorasçı kardeşlik topluluklarına, oradan da Akademilere uzanan ezoterik zinciri izlemiş oluyorlardı! J. Valentine-Andreae, M. Maier, F. Bacon, J. Boehme ve R. Fluud gibilerinin eserleriyle Gül Haç tüm Avrupa'da, özellikle Almanya, İngiltere ve Fransa'da etkili bir kuruluş haline gelmişti. Ancak Gül Haç zirveye Martin Luther ile ulaşarak, dünyanın kaderini değiştirecekti!

Anabaptistler Arasında Yeni Düşünceler ve Munster Komünü;

Almanya'da köylü hareketinin yenilgisin-

den sonra (1534), Anabaptistler arasında yeni düşünceler yayılmaya başlamıştı. Barışçı Devrim'den bahsediliyordu, yani İsa'nın dünyaya ikinci defa gelişi sessizce oturulup-beklenecekti. Vaazcılar tanrı krallığının kurulacağı tarihi vermeye başladıklarında, bazı tarikatlar da Mesih gelmeden önce dünya imansızlardan temizlenmeli diyordu!

Anabaptist hareket özellikle Almanya-Hollanda arasındaki bölgelerde yoğunluk kazanmıştı. Munster'de Anabaptistler kendi aralarında birleşip, kentin hakimine karşı mücadeleye başlamışlardı. Bu temelde de 1534 yılında belediye meclisinde çoğunluğu kazanıp, iktidara geçmişlerdi. Buna karşı kent kuşatılmış, feodal birlikler kente saldırmaya başlamışlardı. Munster "Yeni Kudüs" ilan edilmiş ve eşitlikçi Hıristiyan kurallar yerleştirilmişti.

Buna göre de; MunsterKomünü'nde üretim araçları özel mülkiyetin elindeydi, ancak tüketim maddeleri eşit bir tarzda dağıtılıyordu. Topluluğu diyakozlar yönetmekteydi! Bu diyakozlarda herkesin elinde ne olup-olmadığını çok iyi biliyorlardı. Para ortadan kalkmış, değiş-tokuş malla yapılıyordu. Yönetim kutsal kitabın sözlerini takip ediyor, değerlere madenlere el koyuyordu. En üst yönetimi ise Leydeli Jean üstlenmişti. Munster Komünü yalnız başına kaldı, feodal kuşatma nedeniyle yardım gelemedi! 16 ay direndikten sonra Munster düştü! Pek çok Anabaptist düşmanın eline geçmek yerine kendilerini yaktılar! Sağ kalanlar ve Leyde'li Jean işkenceden geçirildi, dayanılmaz acılar içinde öldüler. Munster Komünü, köylü hareketinin son birlikte hareketiydi. Halk güzel bir gelecek için acılar içinde, ölümün bir an önce gelmesini arzulamıştı.

Katolikliğin Temel Payandası; Cizvitler

Bir İspanyol soylusu olan İgnace de Loyola (Ignatus), Cizvitler Tarikatını 16.yy'da kurmuştu. Tarikatın ana sözleşmesi olan "İsa Ortaklığı" 1540 yılında onaylanmıştı. Tarikata göre iman, düşmanları ile savaşırken her yol mubahtı! Tarikatın amacı, araçları mubah kılıyordu. Her yere el atan

Cizvitler, diğer keşişler gibi dünya işlerini bırakıp, manastır duvarlarının ardına çekilmiyorlardı. Tersine dünyevi yaşam sürüyorlardı. Her kılığa giriyorlar, entrika, iftira, komplo, suikast, zehirleme yollarını kullanıp, kişileri kendilerine bağlıyor veya saf dışı bırakıyorlardı.

Tarikat merkezi bir örgüte sahipti. Başında Roma'da oturan bir general vardı. Tarikatın politikası başkan ve üst kademeye yöneticilerce hep beraber tayin ediliyordu, bu politika çok gizli tutuluyordu! Cizvitler Avrupa'nın her yerinde reform ve reformcularla mücadeleye girişmişti. Katolikliğin yok olmaması rolleri vardır.

Cizvitler prenslerin günahlarını çı-

ya ve çevresi her zaman üzerinde önemle durmayı-araştırmayı ve derinlikli incelemeyi gerektiren bir çehreye sahip olmuştur. Japonlar eski dinleri Şinto ve Budizmi birbirini tamamlar hale getirmeye başladıklarında, onların bu girişimleri çeşitli mezheplerin de ortaya çıkmasına yol açmıştı.

Bu dönemde Japonya'da güçlü olan Buda mezhepleri; İkko, Hokke, ve Zen'di! İkko ve Hokke'ye göre, Buda'nın değerlerini kazanarak kurtuluşa ulaşılabilirdi. Özellikle İkko mezhebinde, Buda'yı bir kere içtenlikle ve acımasına sığınarak yardıma çağırarak yetiyordu. Buda'nın bağışlaması ile ölümden sonra

Cizvitlerin kurduğu okullarda dayak pek yoktu, yönetim tatlı sertti. Herkes temiz giyiniyor, adab-ı muaşeret kurallarına uyuluyordu. Bunun sonucunda da Cizvit teşkilatı, laik iktidarlar üzerinde bir nüfuz edinmişti.

karmaya başlamış, idareci sınıfları da eğitiyorlardı Avrupa'da. Yatılı kolejler kurarak, buralarda eğitim veriyorlardı. Latin yazarları okutuyor ve böylece zenginlerin çocuklarını kendi okullarına çekiyorlardı. Öğrenciler plan dahilinde ibadete götürülüyor ve böylece ruhbanın otoritesine alıştıyorlardı. Cizvitlerin kurduğu okullarda dayak pek yoktu, yönetim tatlı sertti. Herkes temiz giyiniyor, adab-ı muaşeret kurallarına uyuluyordu. Bunun sonucunda da Cizvit teşkilatı, laik iktidarlar üzerinde bir nüfuz edinmişti.

Cizvitler genç beyinleri ele geçirmek için eğitime çok önem verdiler. Kilise içinde ve dışında eğitimi tekellerine aldılar, kolejler kurdular. İktidara iyice yerleşildikten sonra Cizvit adı, kalles ve ilkedden yoksun anlamına gelmeye başlamıştı. Her yerde düşünce özgürlüğüne, ezilenlerin eylemlerine, aklı hür yapan kitapların okunmasına karşı çıktılar.

Japonya'da Mezhepler

Toplumsal aklın inşa edilmesinde Japon-

kurtuluşa ulaşıyordu. Kurtuluş için, içten davranmak yettiğinden herkes için mümkündü. Böylece İkko toplulukları; eşit, ayinleri olmayan, din adamları olmayan topluluklardı, çoğunluğu da köylülerden oluşuyordu.

Hokke mezhebinde, kurtuluşa içten inanarak sürekli yapılan şu zikir yetiyordu; "her şeye kadir gerçeğin Lotusuna hamd olsun". Hokke mezhebi zamanla Japoncuların (Japon ülkesini öne çıkaranlar) içinde toplandıkları bir mezhep haline gelmişti. Zen mezhebinde, Zendo adı verilen bir manastırda düşünce Buda öğretisi üzerinde yoğunlaştırılıyordu. Zendo denilen manastırlar "Düşünce Evi" demekti! Bu manastırlarda çile ve itaat yoluyla insan açıklıklarından ve zayıflıklarından sıyrılıyordu. Her şeyde yokluk vardı, kişi içindeki yoklukla özdeşleşmeye çalışmalıydı.

Zen mezhebinde, kişi Zen üstat ile aydınlandıktan sonra, dünyaya geri dönüyor ve sosyal yaşama katılıyordu. Bundan sonra karşılık beklemeden iyilikte bulunuyordu. Her an yaşama Buda gibi bakarak olgun-

Calvinciler de Anglikanizm'e karşıydılar. Katolik dualarına, ruhban giysilerine karşı çıkıyorlardı. Onlar İngiliz kilisesini Papacı putlardan arındırmak istiyorlardı. Bu nedenle onlara "arındırıcı" yani Prütenler dendi.

laşıyordu. Burada Zen mezhebinden olan ile Hindu Yogi arasında bir fark meydana çıkıyordu. Yogi, kendinden geçerek mutlakta eriyip yok olabilmek için herkesten uzak bir yere çekiliyordu. Zen'e inanan ise dünyada yaşıyor, kişisel eylemlerle gönül gözü ile bakarak mutlaka kaynaşmayı bekliyordu.

İnsanlığın Ortak Ayıbı; 'Zenciler'/Köleler...

Afrika ile Brezilya arasındaki siyahi ticareti Portekiz'lilerin elinde gelişmeye başladığında, dönemin imparatorluk ve krallıklarında, ruhban kısmında gözleri kamaştıran bir zenginlik kaynağı olarak algılanmıştı. Bu dönemdeki kölelerin önemli bir bölümü, Afrikalı şeflerden para ile satın alınıyordu. Çoğu savaş esiri olduğu için köle tüccarları Afrika'da savaşları körükleyerek politikalar uyguladılar.

Siyahilerin Afrika'dan Amerika'ya taşınması ayrı bir felakettir. Bunu anlatmaya kitaplar yetmez ve kimsenin yüreği dayanmaz. Beyaz adamın kara derililere yaptıkları anlatılamayacak kadar korkunçtur. Siyahilerin büyük bir çoğunluğu büyük şeker kamışı işletmelerinde ve değirmenlerde çalışıyordu. Brezilya'da şeker dayalı bir kapitalizm bu dönemde geliyordu. Bunu geliştiren siyahilerin kol gücüydü, köleler olmasa Brezilya da olmazdı! Şeker Lizbon aracılığıyla Amsterdam'a geliyordu, oradan da Avrupa'ya dağılıyordu. Böylece Brezilya şekerinden esas kazanç sağlayanlar Portekizliler ve Hollandalılar-

dı. Artık Afrika'dan Brezilya'dan Avrupa'ya şeker, Avrupa'dan da Afrika'ya mal ticareti yapılan bir üçgen oluşmuştu!

Amerikan yerlileri hüznü, içe kapanık insanlardı. Gelen Kara Derililer ise neşeli, dışa dönüktüler. Adaptasyon o kadar çabuk oldu ki, kısa sürede Afrika'da alışık oldukları şeyleri de Afrika'dan getirttiler. Bu arada gelenekleri ve dinleri de gelmişti. Aslında siyahiler, Hıristiyan olmayana hayvan muamelesi yapıldığı için biran önce Hıristiyan olmak istiyorlardı. Bununla birlikte siyahiler mükemmel Katolikler olurken, eski kültürleri de Katoliklik zırhının altına girdi. Avrupalıların Amerika kıtasında yaptıkları, Avrupa'ya ulaştığında; Hümanistler, Avrupalıları kötü birer Hıristiyan olarak görmeye başlamışlardı. Tüm bunların yanı sıra; Montaigne, "Denemelerinde", Yamyamlar bölümünde şöyle yazmıştı; "yaban toplumu, en saf olanıdır. Çünkü doğal kanunlara en yakın o'dur". Montaigne'e göre asıl barbar olanlar Avrupalılardı. Yerlilerin örnek alınması gerekir. Ona göre "İyi Kalpli Vahşi"; doğaya uygun yaşayan, özgür, kaygısız, aylak, saf, kötülük bilmeyen, mülkiyeti tanımayan, yönetimi olmayan, şen ve mutlu bir insandır. Bu düşünce bir yandan sosyalist kişi düşüncesine yol açarken, bir yandan da köleliğe karşı hareketlerin çıkış tabanını oluşturuyordu.

Arındırıcılar; Prütenler...

İngiltere de Katolikler Anglikanizm'i kabul etmiyorlardı. Ama sadece o kadar değildi. İngiltere'deki Calvinciler de Anglikanizm'e karşıydılar. Katolik dualarına, ruhban giysilerine karşı çıkıyorlardı. Onlar İngiliz kilisesini Papacı putlardan arındırmak istiyorlardı. Bu nedenle onlara "arındırıcı" yani Prütenler dendi. Prütenler "Acte de Supremaité"ye de karşı çıkıyorlardı. Bu belge ile kilise hükümdarın kuklası oluyor diyorlardı.

İngiltere kraliçesi I. Elizabeth Prütenleri de isyancılar olarak görmüştü. Prütenler İngiliz kilisesine saldırıyorlardı, Elizabeth de onlara zulüm uyguluyordu. Bütün eziyetlere rağmen Prütenlik kırsal kesim soyluları arasında taraftar bulup, Avam

kamarasına girmişti. Prütenerle, Angli-kanlar arasında uyumsuzluk sürüp gidecek ve yakın gelecekte; İngiltere tarihinde önemli bir rol oynayacaktı.

Yeni Evrensel Felsefe ve Bruno

1591 yılında kardinal Francesco Patrizzi uzun bir çalışma yaparak Hermes külliyyatından, Grekçe aslından Latinceye yeni bir çeviri yapmıştı. Kardinal yaptığı bu yeni Latince çeviriyi, papaya ithaf etmişti. Kendi açıklamalarını da ilave ettiği Nova de Universis Philosophia (Yeni Evrensel Felsefe) isimli kitabında o dönemde felsefeyle uğraşmak için Tanrı'yı reddetmek gerektiğini, halbuki bunun felsefenin esasına aykırı olduğunu söylemişti! Kardinal, Papa'dan ve ondan sonra gelecek bütün papalardan Hermes külliyyatını bütün mektep ve manastırlarda okutulmasını talep etmişti. Ona göre Hermetik metinler, Aristo'nun risalelerinin hepsinden çok daha derin yapıtlardı. Skolastiklerin yalnızca Aristo'ya önem atfetmelerini Patrizzi çok tehlikeli buluyordu.

Öte yanda Hermesçiliğin bu dönemde verdiği en büyük ürün Giordano Bruno'nun kişiliğinde ortaya çıkmıştı. Bruno, kendisinden öncekilerden ve çağdaşlarının tümünden daha ileri gitmiş bir araştırmacıdır. Bruno'dan önceki Hermesçiler, Hıristiyanlık tarafından çizilen sınırlar içinde kalarak, Mısır düşüncesini yukarılara taşıyamamışlardı. Oysa Bruno, Mısır bilgeliğine ulaşabilmek uğruna, hem Hıristiyan öğretisinin ve hem de Yahudi öğretisinin ötesine geçmeye cesaret etmiştir. Bruno, Hermesçiliği katıksız Mısırlılığa döndürmeye çabalamıştır. Bruno için Hermesçi Mısır inançları aslında gerçek dinin ta kendisiydi.

Bruno'ya göre bilgeliğin aslı Mısır'dadır ve ilk bilgelik mabedi Mısır'da inşa edilmiştir. Daha sonra sırasıyla Zerdüştiler ile İran'da, Hint yogileri ile Hindistan'da, Orfe ile Traklarda, Thales ve filozoflarla Yunanistan'da, Lucretius ve diğerlerince İtalya'da, Albertus Magnus, Cusanus, Copernicus ve Palingenius tarafından Almanya'da bilgelik mabetleri kurulmuş-

tur. Bu görüş Sühreverdî'nin görüşüne çok benzemektedir. Hermes'ten başlamak üzere "hikmet" tüm insanlığa zincir misali yayılmıştır.

Bencillik ve Bilgisizlik Karşısında; Ütopya...

İnsanların özel mülkiyetsiz, mutlu yaşamından bir tabloyu, İtalyan yazarı Thomas Campanella (17.yy'da) "Güneş Sitesi-veya Ülkesi" adlı eserinde çizmişti. Bu kitapta Morus, hayali bir ülkeyi keşfeder. Burada özel mülkiyet yoktur. Üretim ve bölüşüm topluca gerçekleştirilir. Güneş Ülkesini en bilgin ve bilge kişi yönetir! 20 yaşından büyük olanların katıldığı "Yüce Kurul" önemli sorunlara karar verir.

Campanellaya göre toplumun çektiği acıların nedeni bencillik ve bilgisizlikte aranmalıdır. Campanella'nın Güneş Ülkesi, bencillik ve bilgisizliğin ortadan kalktığı yerdir. Ütopya'nın ve Güneş Ülkesinin büyük tarihsel yankıları olmuştur. İnsanın insanı sömürmemesinin ve zulmün olmadığı bir toplum, geniş halk kitlelerin gelmiş ve geçmiş zamanda hep en büyük arzusuymuştu. Bu ilk komünistlerin fikirleri, Ütopya bile olsa, döneminin fikirlerinden daha ileri gitmişlerdi!

Savaşçının Yolu; Bushido

Japonya'da 17. yy ile 19.yy'ın başı arasındaki dönem Samuraylarında en parlak dönemlerinden biriydi. Samuraylar "Bushido" anlayışını temel almışlardı. Bushido "Savaşçının Yolu" anlamına geliyordu. Bushido felsefesinde, korkunun yeri yoktu. Samuray, ölüm korkusunu yenmiş kişiydi. Bu, dinginlik kazandırır ve efendiye sadakat sağlardı. Bushido, ilk olarak Edo döneminde kurallaştırılmıştı. Bu dönemlerde Samuraylar, Japonya'daki en yüksek dört sınıftan biri olmuştu. Bu dönemde kılıç taşımaya izin verilen insanlar sadece samuraylardı Japonya'da. Doğruluk, içtenlik, adalet, zayıf ve yenilklere hoşgörü, aşırı ve iyice incelmüş nezaket, öz denetim, sadakat samurayın yükümlülükleriydi. Samuray onurunu lekeleyen bir kusurdan dolayı hara-kiri yaparak kendi canına son verirdi. Hara-kiri için yere diz çökülür, sa-

muray kendi kısa kılıcı ile kendi karnını yarardı.

Samuray felsefesi; Budizm, Şintoizm, Konfüçyüsçülüğün Çu Hi yorumu ve Wang-Yang-Ming felsefesinin hepsini birden kapsıyordu. Dünyanın sosyal yapısına boyun eğme, hükümete karşı meşruiyet, gücü içinde bulma, sezgi hepsi samuray felsefesi içindeydi.

Avrupa'da Kadın Tarikatları ve Tanrı Krallığı

Reform ile ciddi bir mücadele veren Cizvit (17. yy) teşkilatının okullarına bu dönemde; zengin aile çocukları alınmaya başlanmıştı. Fransa'da "Ursuline" ve "Vi-

İngiltere'dekiler, Amerika'dakiler ve hatta Cromwell'in kendisi bununla avunuyordu.

1649 yılında G. Winstanley "Digger" cemaatini kurdu. İnsanı, Adem cennetten kovulmadan önceki durumuna getirmeyi amaçlamıştı. Yeni toplumda özel mülkiyet, sınıf farkı, insan otoritesi son bulacaktı. İlk Quakerler; erkeklerin de kadınların da doğrudan tanrıya yaklaşabileceğini vaaz ettiler. Her bireyin içinde bir içsel ışık vardı ve bu bir kez keşfedilip beslendiğinde, herkes bu dünyada kurtuluşu eline alabilirdi.

Özgürlük, eşitlik ve kardeşlik umudu İngiltere'yi kaplamıştı. Bu Fransız ihtilalinden 140 yıl önceydi! Kardeşler

Özgürlük, eşitlik ve kardeşlik umudu İngiltere'yi kaplamıştı. Bu Fransız ihtilalinden 140 yıl önceydi! Kardeşler (Quakerler) aslında Plotinos'un bakışını yeniden yorumlamışlardı. Her şeyin ölümsüz özü, Tek'ten çıkan kutsaldı. Var olan her şey tanrının kaynaklarına dönmeyi özlerdi ve eninde sonunda tanrının içinde yeniden birleşecekti.

sitandine" adları taşıyan kadın tarikatları kurulmuştu. Fakat genel toplumsal yaşamın içinde kadına biçilen misyona dair açılan bu tarikatlar da, manastırlarda zengin aile kızlarının eğitimi ile uğraşmaya başlamışlardı. Ayrıca hasta ve yoksullara bakmak için hayır kurumları kurulmuştu. Aynı anda papazları daha bilgili ve daha uniform yetiştirmek üzere papaz okulları kurulmuştu. Protestan-Katolik mücadeleleri sırasında asil ailelerden devşirilmiş olan piskoposların bir kısmı aşırı dindarlıkları ve Protestanlığa karşı önemli rol oynamışlardı. Carlo Borromeo ve François de Sales gibi bazıları sonradan aziz ilan edilmişlerdi.

Öte taraftan aynı dönemde İngiltere'de Prüten hükümetin yönetimi altında vahiy heyecamı baş göstermişti. İçinde ordunun da dahil olduğu pek çok insan, Tanrı gününün yakın olduğunu düşünüyordu. İncil'de söz verilen olacaktı! Tanrı ruhunu tüm insanların üzerine yağdıracak, Tanrı Krallığı kesinlikle İngiltere'de kurulacaktı.

(Quakerler) aslında Plotinos'un bakışını yeniden yorumlamışlardı. Her şeyin ölümsüz özü, Tek'ten çıkan kutsaldı. Var olan her şey tanrının kaynaklarına dönmeyi özlerdi ve eninde sonunda tanrının içinde yeniden birleşecekti.

Düşüncede Dönüm Noktası; Descartes ve Kartezyen Dünya!

Rene Descartes, Fransız matematikçi, bilim adamı ve filozoftur. Batı düşüncesinin son yüzyıllardaki en önemli düşünürlerinden biriydi.

Descartes, şüpheyi en öne çıkarmıştı. Öğrenilen, duyulan, görülen, inanılan her şeyden şüphenilmeliydi. Emin olunabilecek tek şey düşüncenin varlığıydı. Şüpheciliği, septik şüphe ve metodik düşünce olarak ikiye ayırmıştı. Ona göre septik düşünce anlamsızdı, olması gereken metodik şüpheydi. Şüphe etmek düşünmek demektir. Düşünmek ise var olmaktır; "düşünüyorum o halde varım" noktasına ulaşmıştı.

Gerçeği bulma metodu için kuralları saptadı. Bunlar karmaşıktan basite inen sorulardı. Descartes her tür araştırmanın pratik niteliği üzerinde de durdu. Ona göre en önemli bilimlerden mekanik, insanlara yardım edecek makineleri yapma sanatı, tıp ise vücudu ve ruhu tedavi etme sanatı, ahlak ise mutlu yaşama sanatıydı!

Descartes, aklın tanrıyı bulma yeteneğine çok güvenmişti. Aradığımız şey ne olursa olsun, onu bize verecek olan şey zihnimizdi! Herhangi bir şeyin kesin hatta olası olduğunu reddeden Fransız denemeci M. Montaigne'nin kuşkuculuğunu çürütmek istiyordu Descartes.

Descartes, deneysel yöntemler kullanarak tanrının çözümlenebilir bir kanıtını oluşturmaya girişmişti. Ancak eski tüm filozofların tersine evreni tanrısız buldu. Descartes insanın amacını mutluluğa erişmek olarak görmüştü. Buna akli kullanılarak varacaktı. Akıl ise, karışmasının önlenmesi için matematik bir tarzda çalışmalıydı; düşüncenin analitik geometri ile tekrar kurulması gerekiyordu. İnsanlığın tüm düşünceler birbirine bağlı oldukları için, zincirin içine yanlış bir düşünce konmazsa, en gizli bilgilere bile ulaşmak mümkündü. Descartes iyi yaşamakla ilgili yol için; Dine, kanunlara ve göreneklere uymayı-karar vermek ve bunları uygulamayı, mevcut düzeni değil düşünceleri değiştirmeye çalışmalıydı insan! Dekartçılar, Descartes fikirlerini daha da ileri götürmeye kalktılar; böylece ortaya pozitivizm ve Kapitalist Modernite çıktı...

Taş-Makas-Kağıt;

İnsanlığın binyıllara dayanan geçmişinde toplumsal zihniyetin inşası veya yaratılışı uzun bir serüvene dayalıdır. Çıkışından günümüze değin toplumsal aklın inşasında; değişmeyen unsurlar ise üretim araçlarıyla birlikte gerçeğe ulaşma arzusuuydu. Gerçeğe ulaşma yolunda toplumu ve etrafını yorumlama; düşüncenin veya zihniyetin formlaşması için belirleyen olmuştur. Bunun yanında üretim araçlarıyla birlikte iktidar mekanizmasında da zihinsel kalıpların öğütülmesi, şekillendirilmeye çalışılması tarih boyunca

devam edegelmiştir.

Gerçeğe ulaşma arzusunun çile ve bedel dolu geçmişi ise tam bir trajedidir! Günümüzde dahi bu mücadelenin her yönüyle devam ettiğini, gerçeğin ve toplumsal ahlakın anlamının etrafında inşa edilmiş yalanlara karşı bir direnişin olduğunu söyleyebiliriz. Fakat inşa edilen yalanların gerçek olarak algılanması karşısında, hakikat gerçeğini daha güçlü sahiplenmek ve doğru bir duruşu sergilemek adına; tarihsel çarpıtmaları ve inşa edilen toplumsal zihniyeti ve yalanlarını teşhir etmek, kaybettirilenin doğru bir şekilde ve yerde aranması ise atılacak ilk adım olmaktadır.

Yukarıda önemli dönemeçleri ve detayları çeşitli örnekleriyle izah etmeye çalışırken; genel bir çerçeveyi ortaya koymaya çalıştık. Tarihin başlangıcı olarak da atfedilen Sümer rahiplerinin yalanlarıyla günümüze değin; bir nevi Taş-Makas-Kağıt parametresiyle ilerleyen toplumsal aklın inşasında; esasın çarpıtılması ve kitle yönlendirilmesi olduğu şüphesiz bir durumdur. Bu yönlendirme dinden-felsefeye, ekonomiden-deneysel düşünceye kadar birçok alana sirayet etmiştir. Günümüzde de kapitalist modernitenin geçmişten devraldığı bu uygulamaları daha ileri boyutlara götürerek, içinden çıkılmayacak bir kaos haline getirmiş olması ise toplumsal aklın önemini ve toplum yaşamındaki yerini daha iyi ifade etmektedir. Onlarca savaşın, faşist ideolojilerin ve tek'leşiren, özne/nesne düalizminin dip noktasını işleyen bu sisteme yönelik besmele niyetinde el atılacak ilk alan; sömürgeci ve efendiler tarafından işgal edilmiş olan Toplumsal Akıl olmaktadır.

Kaynakça

- 1- Özgürlük Sosyolojisi – Abdullah ÖCALAN
- 2- Özgürlük Sosyolojisi – Abdullah ÖCALAN
- 3- Özgürlük Sosyolojisi - Abdullah ÖCALAN

DEMOKRATİK MODERNİTE AKADEMİYASIZ GELİŞEMEZ

Ortadoğu coğrafyası tarih boyunca insanlığın büyük zihniyet devrimlerine ve bunların eseri olan kültür birimlerine, uygarlıklara beşiklik etmiştir. Egemenlikli uygarlık tarihi boyunca Ortadoğu'nun öz zihniyeti olan ahlaki politik toplum dinamikleri sisteme karşı direniş sergilemiş ve sürekli alternatif çıkış arayışları olmuştur. Ortadoğu bu anlamda uygarlığa karşı sürekli bir direniş içinde olmuştur. Günümüzde kapitalist sistem yaşadığı bunalımı Ortadoğu'ya mal ederek tüm sistem krizlerini Ortadoğu'da kilitlemektedir. Ortadoğu coğrafyasında sisteme karşı direniş geleneksel yöntemlerle sürmektedir. En anlamlı çıkış ise demokratik modernite güçlerinin egemenlikli uygarlığı aşma ve toplumun özü olan ahlaki politik topluma dönme arayışıdır. Bugün bu çıkışa Kürt halkı öncülük etmektedir. Uygarlığa karşı direniş ve başarı demokratik modernite zihniyetini ve kurumlarını geliştirmekle olacaktır.

Demokratik modernite zihniyetine girişin öncelikli kurumlaşmalarının başında akademiler gelmektedir. Demokratik modernite sisteminde akademiler, toplumun bilinç kazanmasına, zihniyet devrimine öncülük yapma misyonuna sahip kurumlardır. Toplumla bilinçte vurulan darbeye ve toplum zihniyetine dayatılan çarpıtmalara karşı mücadele merkezleridir. De-

mokratik modernite toplumsal doğanın özüne göre toplumun kendisini örgütlemesidir. Buna göre kendi özüne dönmek isteyen toplum, kendini önce zihniyet ve bilinçte inşa etmelidir. Akademiler ahlaki politik toplumun ve Demokratik modernitenin somutlaştığı ve yaşamsallaştığı kurumlar olma misyonuna sahiptirler.

Çağımızda toplumsal hakikatlerden tamamen uzaklaştırılarak, bilinçte teslim alınıp dağılma noktasına getirilmiş olan toplumsal gerçeklik, zihniyet ve bilinç sorununun güncelliğinin ve yakınlığının ispatıdır. Ayrıca kültür kırımla kendi kendisine yabancılaştırılmış, başkasına benzetilmiş sömürge toplumlar için bilinç, kendi gerçeğine dönmenin başlangıç noktasını ifade etmektedir. Bunlara karşı yürütülecek mücadele olarak devrimcilik hakikat izindeki yürüyüştür. Ahlaki ve politik toplumun özüne göre yaşam koşullarının önünün açılması için verilen mücadeledir. Toplumun kendi öz iradesiyle yaşamasının önündeki engellerin kaldırılması ve toplumun kendi kendisini örgütlemesi, sistemini kurması ve kendi kararlarını vermesi koşullarının oluşmasıdır. Bu mücadeleyi verebilmenin ilk koşulu, ahlaki politik toplum yaşam ölçülerinin zihniyette oturtulmasıdır. Bunun içinde düşüncede netlik ve ideolojide derinlik

gerekmektedir. Burada karşımıza çıkan, bilinç her şeyin başlangıcı olduğu gibi, özgürlüğün başarısının da garantisidir. Bilinç toplumun kendini örgütlemesinin temel gereğidir.

Yaratıcılık düşüncenin eseridir, düşünceye mahsustur. Bir yoktan var eden varsa oda düşüncedir, gerisi tasarlanana somuta uyarlamak, toplum hayatında inşa etmektir, kurumlarla örgütlenmektir. İnsanlığın tüm maddi ve manevi ürünleri düşünsel yaratımın eseridir. Buna karşın, düşünce gücünün insana tanıdığı ayrıcalığı fark eden egemenler, bilgiyi toplumdan kopararak toplumun yaratıcılık yeteneğini gasp etmeyi ve ellerinde tutmayı planlamışlardır. Topluma ise kendilerinin uygun gördüğü kadar bilgi sunulmuştur. Bununda kimi çarpıtma, kimi uydurma, kimide yalandır. Bu şekilde toplumun zihin gücü işgal altında tutulmuş, yanlış yöne yönlendirilmek istenmiş, toplumsal bilinç ve yaratıcılık anlamına gelen toplumsal hafıza parçalanmak ve köreltilmek istenmiştir. Toplumun düşünce gücünün sınırlandırıldığı ve çarpıtıldığı an, ahlaki ve politik toplumun dağıtıldığı andır. Toplumun koruyan ve birarada tutan ahlakın bozulduğu, toplumun özgür iradesi olan politikanın kırıldığı andır.

Demokratik uygarlığın temel kurumları olan akademiler öncelikle insanlıktan çalınan bilgiyi, bilme gücü ve yeteneğini tekrar topluma taşımalıdır. Toplumdan koparak, insanlıkla, doğayla bağı kalmayan, tam tersine bunlara düşman kesilmiş durumda olan bilimi toplumun ahlaki özünün çizgisinde üretime taşımalıdır. Öncelikle toplumsal ihtiyaçları belirlemeli, toplumsal sorunları tespit ederek bunları aşmanın bilimini geliştirmelidir. Bunların hepsini gerçekleştirmek akademik çalışmaların ve bilimin merkezine toplum bilimi koymakla olabilir.

Toplum tüm bilmelerin anası olduğu gibi bilginin amacını da belirleyendir. Toplum bilinmeden ne doğru bilgiye ulaşılır, nede günümüz uygarlığında olduğu gibi, bu bilgi topluma ve insanlığa katkı sağlar, tam tersine toplumun kuyusunu kazan bir rol oynar. Demokratik uygarlı-

ğın inşasında entelektüel görevler temel öncülük görevlerindedir. Bu görev sadece akademilerin, bilim insanlarının ve aydınların değil herkesin, tüm toplumun kendini eğitime ve bilinçlendirmesi görevidir. Herkesin toplumsal görevlere cevap olma sorumluluğudur. Diğer taraftan akademiler ve akademisyenler ise demokratik toplumun örgütlenmesinde öncü misyona sahiptirler. Devrimlerin yeni zihniyet geliştirme, bunu toplumun manevi ve maddi yaşamına akitme anlamına gelen alternatif sistem ve yaşamı öngörme, bunun bilimsel temellerini oluşturma görevi, temel entelektüel görevlerindedir ve akademilerin, aydınların görevidir.

Uygarlığın İnsanlığın Başına Ördüğü Kaosun İlk Adımı Bilgi Hırsızlığıdır

Topluma hizmet edecek bilimi geliştirmek için toplumun mevcut karakterini iyi tanımlamak gerekmektedir. Toplumsallık insanın temel güç noktasıyken, şehirlerde büyüyen kalabalık, doğayı tüketme noktasındaki tüketim kültürü, ekonomik ve ekolojik sorunlar, artan iktidar ve sömürünün toplumu nefes alamaz hale getirmesi, cinsiyetçiliğin kadın katliamı ve tecavüz kültürü düzeyinde derinleşmesiyle günümüzde mevcut toplumsallık, insanlar için artık güç kaynağı değil, sorun yumağı haline getirilmiştir. Mevcut toplum, sistemsel ve toplumsal problemler içinde boğulmuş, kaos içinde debelenen bir toplumdur. Toplumun bu sorunlu yapıdan çıkışı ancak doğru bir toplum bilimin gelişmesiyle olabilir. Bu nedenle öncelikle toplumsal problemin tanımı doğru yapılmalıdır. Toplumsal problem tanımlanmadan doğru toplum bilimi geliştirilemez. Toplum bilimin ilk görevi toplumu ve topluma dayatılan sorunlu yapıyı çözmektir. Toplumun toplum olmaktan çıkarılması nasıl gelişti? Buradan başlamak günümüzü anlamının da anahtarı olacaktır.

İktidar ve sömürü güçleri toplumsal değerleri gasp etmek için öncelikle toplumsal değerlere saldırmışlardır. Artı ürüne el koymak başlangıçta zor yöntemiyse olsa da, bunu bir sisteme

çevirme zihin oyunları ile toplum ahlakını ve vicdanını istismara dayanmaktadır. Zor bir yere kadar sömürüyü geliştirir. Diğer taraftan zor sürekli direnişle karşılık bulacaktır. Oysa insan zihninde yaratılacak kırılmalar ve sömürünün meşruluğunu sağlayacak düşünceler, direnişi kıracakları gibi insanların köleliğe gönüllü teslim olmalarını getirecektir. Zihinsel kırılmayı sağlama iktidar ve sömürü güçlerinin toplumu teslim almadaki ilk zaferleri olduğu gibi, daha sonraki tüm uygarlık sistemleri de bu kırılmayı derinleştirerek kendi egemenliklerini ve sömürü sistemlerini derinleştirmişlerdir. İktidar ve devlet aygıtlarının temel fonksiyonu toplumu savunmasız ve güçsüz bırakmalarıdır. Sadece zor ve baskı aracı olarak tanımlamak yetersizdir. Bundan da öte toplumu savunmasız bırakma araçlarıdır ve bunu da ideolojik araçlarla başarmışlardır.

Toplumsal problemin başlangıcı toplumun temel dinamiğinin çığnenmesidir. Toplumun temel dinamiği ahlak ve politikayla yürütülen toplumsal yaşamdır. Toplumsal kaos, ahlak ve politikanın toplumdaki devlet ve iktidar tarafından çalınmasıyla başlamıştır. Ahlak toplumun varlık kurallarıdır, politika ise günlük olarak varlığını sürdürme kararlılığı ve iradesidir, bunları kaybeden toplum hayvan topluluğuna dönüşmekten kurtulamaz. Toplum sömürüye açık hale getirme koşullarının başında gelen toplumu ahlak ve politikadan yoksunlaştırma, bu iki dokunun temel olan toplumsal zihniyetin çöküşü yaşanmadan sağlanamaz. Tarih boyunca egemenler ilk iş olarak zihniyet hegemonyasını inşa etmişlerdir.

Sümer rahipleri ilk iş olarak bu nedenle ziggurat denilen tapınağı inşa etmişlerdir. Zigguratlar tarihin en eski zihniyet hegemonyası merkezleri olduğu gibi, bugünkü zihniyet hegemonyası yöntemlerinin proto tipidir. Bugünkü zihniyet hegemonyası araçlarının temelini atmıştır. Toplum diğer canlılardan ayıran zekasıdır. Bunu fark eden toplum istismarcıları ilk iş olarak toplumun zeka ve düşünme

olanaklarını elinden alarak ilk tekeli tapınaklarda düşünce üzerinden kurmayı akıl etmişlerdir. Tapınaklar öncelikle toplumun kendi öz zihniyetini unutturarak, sonra da egemen güçlerin topluma dayattığı zihniyeti topluma işleyerek zihni hegemonyayı geliştirmişlerdir.

Sümer ve Mısır'da gelişen bilimsel sıçrama ve zihniyet, ana kadının geliştirdiği ilk oluşumun mirası üzerinden şekillenir. Uygarlığın doğuş aşamasını temsil eden bu süreç bilimde sıçrama yaratırken, zihniyette yarattığı kırılmayla bilgi ve zihniyetin ortak yürüyüşünün kırıldığı, hakikatin parçalanmasının başladığı dönemi ifade eder. Buralarda ilk akademilerin temeli de atılmaktadır. Bilim zigguratın en üst katında gizemli bir faaliyet olarak yürütülürken, artık toplum hizmetine değil sömürü hizmetine geliştirilmektedir. Fakat yine de günümüz bilimcileriyle karşılaştırıldığında toplumsal yanları, toplumdan kopmamış, topluma düşmanlaşmamış yanları bulunmaktadır.

Kapitalist Modernite Zihinsel İşgalin Zirveleştiği Çağdır

Egemen güçler için düşünce ve zihinde toplumu teslim almak kadar toplumu tarihten koparmak da stratejik bir teslim alma yöntemidir. Tarihten ve tarih bilincinden kopmuş bir bireyi ve toplumu yönetmek ve sömürmek çok kolaydır. Tarihte insanın gerçek özü gizlidir. Bunun unutulması tekrar o günlere dönme umudunun yok edilmesidir. Diğer taraftan uygarlık tarihi boyunca halkların yaşadıkları baskı sömürü ve katliamlar uygarlığa karşı öfke yaratarak intikam alma gerekçesi olacak gerçeklerdir. Toplum bunları bilmeyerek kendi güncel sorunlarıyla debelenip gidecektir. Yine uygarlık tarihi boyunca demokratik modernite güçleri egemenliğe ve sömürüye karşı direnmişlerdir, bunların bilinmesi topluma direniş gücü verecektir. Bu nedenle topluma sistematik olarak tarihini unutmaya dayatılır. Öyle ki insanlar artık kendi dününü bile unuttur hale gelmiştir. Özellikle kapitalist modernite bizi bugünde bir zamana sı-

kıstırmaktadır. Oysaki şimdi, tarihtir ve gelecektir. Bugün yaşadığımız zihinsel parçalanmanın tarihi bir temeli vardır. Bu nedenle günümüz bilimciliği en çok da tarih katliamı yapmaktadır.

Sömürüyü meşrulaştırma ve tarihi unutturma bilincin insan aleyhine kullanılmasının ilk karakteri olurken, kapitalist çağda bilim tamamen toplum aleyhine bir silah haline getirilerek bilimle topluma saldırı süreci başlamıştır. Kapitalist çağın bilime dair sloganı “bilim güçtür, bilim iktidardır” olmaktadır. Bu, bilim kimin elindeyse istediği gibi kendi çıkarları temelinde kullanabilir demektir. Bilim iktidarın elinde olduğu içinde onun çıkarlarına hizmet etmek durumundadır. İktidarın amacı ise her zaman sömürüyü daha fazla geliştirmektir. Böylece bilim sömürüyü derinleştirme aracı olarak iktidarın temel silahı olmuştur. Bilimin zirveleşmesinin eseri olarak gelişen sanayi devrimi, endüstriyalizm ile üretim değil tüketime hizmet eder hale gelmiştir. Gelişen teknoloji ile insanlığın refah koşullarında yaşayabilmesi için üretim imkânı doğarken, kapitalizm bunu toplumu daha fazla sömürü aracına çevirmiş ve çağ olarak toplumun en çok açlık, fakirlik yaşadığı dönem olmuştur. Sistemin temel üretim alanı silah sanayi olurken, bu silahların alıcı bulması için sistem durmadan savaş da üretmektedir. Savaşlarla toplumun fiilen kendisi tüketilmektedir.

Tüketime doymayan endüstriyalizm sadece toplumu değil doğayı bir sömürü alanına çevirerek yerin altını-üstünü sömürmekte, okyanusların derinliklerinden gökyüzüne kadar her yeri işgal etmeye çalışmaktadır. Öyle ki dünyayı yok etme noktasında ekolojik dengesizlikler endüstriyalizmin eseri olarak geleceğimizi tehdit etmektedir. Tarım devriminden sanayi devrimine üretim alanında yaratılan devrimler toplumun zihni gelişiminin eseriyle, endüstriyalizm bu büyük icatları topluma karşıt hale getirerek, yaşamı yutan birer canavara çevirmiştir.

Bu durumun sorumlusu kapitalist çağın ahlak ve politikadan, toplumdan ko-

puk bilimcileridir. Uygarlık sisteminin zihnimizde oluşturduğu algı sonucu, bilim deyince ilk aklımıza gelen, algılamamızın çok zor olduğu bilgiler, terimlerdir. Matematik denklemleri, fizik, kimya, biyoloji formülleri ve deneyleri ya da ağır bilimsel dilinden dolayı anlayamayacağımız, ezberleyemeyeceğimiz yada dilimizin bile dönmeyeceği bilimsel terimler ve tespitler gelir. Akademiler ise bilgisinin anlaşılmalığından duyulan ezilmişlikle yanından geçerken bile kendimizi küçücük hissettiğimiz, aslında bize ‘kafanız çalışmaz, algılarımız işe yaramaz’ diyen kurumlardır. Akademisyenler ise ayrı dünyaların insanlarıdır adeta. Yüksek duvarların ardından hayal meyal görünen, beyaz önlükleriyle kendileri dışındaki dünyanın kirinden hijyenik olarak kendini koruyan, kalın gözlükler ardından başka bir alemde bakan bakışlarla bizi garipseyen insanlardır.

Bunlar biçimsel tarifler elbette, ama onların toplumdaki ayrışıklığının biçime bile bu kadar keskin yansımaları, ruhta ve düşüncede kopukluklarının çok daha derin olduğunu gösterir. Ne dillerinden bir şey anlayabiliriz, nede onlarla ortak bir algımız vardır, öylesine toplumdaki uzak ve kopuktur. Zihinleri gibi ürettikleri bilgide toplumdaki ve yaşamdan kopuktur. Ürettiklerinin kim için ya da ne için olduğunu fazla ölçüp biçmeden sadece bilim ticareti yapan tüccarlardır, onlar. Toplumdan dolayısıyla yaşamdan kopan bilim ise her türlü felakete kapı aralayabilme potansiyeline sahiptir. Nitekim günümüz akademisyenlerinin ve bilim adamlarının dünyayı batma noktasına getiren icatları gün be gün sona yaklaşmamamızı hızlandırmaktadır. Ve bunu da gayet sakin bir şekilde, sanki bir tehlike yokmuş gibi izliyorlar ve dünyayı yıkacak buluşlarını geliştirmeye devam etmektedirler.

Avrupa merkezli analitik akıl bilim adına sorunları sınırsız büyütüştür. Öyle ki hakikatin bütünlüğü bu bölünmeler arasında kaybolup uçmuştur. ‘Bilim güçtür’ anlayışı toplumu bu denli kaosa sürüklerken, sorunlara çözüm bulması gereken sosyal bilimler ise sistemi meşrulaştırmaktan ileri rol oynamamaktadırlar.

Mevcut sosyal bilimler Avrupa bilim anlayışı olan pozitivistin gölgesinde şekillenmenin yoğun etkisini taşımaktadırlar. Toplumun canlılığı ve esnekliği sayesinde hep özgürlükle ilintili olan doğasını tanımlamak yerine, determinizmin katı neden sonuç anlayışıyla topluma tanımlamalar getirmeye çalışmaktadırlar. Buda idealizmin topluma dayattığı dogmatik zihniyetin, nesnellik adına mutlakiyetçi versiyonu oluyor. Toplumu nesnenin mekanik kurallarıyla yada Darwinist biyoloji

Avrupa bilimciliğine göre ruh, duygu, hatta düşünce tanımlanamaz olgulardır. Buna rağmen yinede bunları inceleyen bilim dalları kurmaları toplumu ruh hastası, duygu yoksunu, düşünce körü yapmıştır

yasalarıyla açıklamak onu cansız, akışsız, ruhsuz görmek kadar hiyerarşi ve sömürüyü meşrulaştırmayı ifade etmektedir. Avrupa bilimciliğine göre ruh, duygu, hatta düşünce tanımlanamaz olgulardır. Buna rağmen yinede bunları inceleyen bilim dalları kurmaları toplumu ruh hastası, duygu yoksunu, düşünce körü yapmıştır. İnsan aklı matematik yasalarla açıklanarak bilgisayar mekanikliğine indirgenmek istenmiştir. İnsan ruhu ve duyguları tarihin ve toplumun insandaki yansımasyken, bunlar güncel sorunlar içinde boğulmuş, yine çıkış da güncel sınırlarda aranmıştır. Bu nedenle insan duygu ve ruhta geçmişinden ve toplumundan bu bilimler sayesinde kopmuştur.

Mevcut sosyal bilimlerin en temel hastalığı toplumu tarihsel kökeninden, bireyi

toplumsal bağlarından kopuk ele almasıdır. Bu nedenle toplum sorunlarını tespit edemediği gibi bunun bireydeki yansımalarını da çözmek yerine derinleştirmektedir. Toplum tarihsel olduğu gibi topluma dayatılan sorunlarında egemenlik ve iktidar tarihiyle paralel tarihsel kökenleri vardır. Toplumun sorunları tarihsel kökenli olduğu gibi bireyin sorunu da tarihseldir. Bireyin tarihten koparılması, toplumdan da kopması anlamına gelmektedir. Liberalizm bireyi tarih ve toplumun bağlarından kopararak ona sonsuz bir özgürlük sunduğunu söylerken bireyi sonsuz bir boşluğa ve anlamsızlığa atmıştır. Toplumdan ve tarihten kopan birey anlamından kopmuştur. Anlamsızlık ise amaçsızlıktır. Anlamsızlık ve amaçsızlık yaşamın bitişidir. Toplumu anlama adına yola çıktığını söyleyen kapitalist çağın sosyal bilimlerinin ulaştığı sonuç toplumu bitirme olmuştur.

Bilimcilik toplumsal sorunlara çözüm bulmak yerine, sorunları meşrulaştırma rolü oynamaktadır. Bilimcilik kapitalizmin ideolojisidir. Bilim, bilimcilik olarak ideolojikleştirilerek iktidarı, sömürüyü meşrulaştırma silahına dönüşmüştür. Bilimcilik kapitalist sistemin modern zihin hegemonya aracı olduğu gibi geleneksel zihinsel hegemonya araçları olan dincilik, milliyetçilik ve cinsiyetçilik toplumun zihnini, duygularını ve ruhunu iktidar ve tekellerin ideolojik hegemonyasına sokmanın araçları olarak topluma çevrilmiş durumdadırlar. Bunlar tarafından işgal edilen insan zihni 3 S(spor, sanat, sex) ile doldurulup tamamen insanlıktan boşaltılarak, insan tam bir kadavraya çevrilmektedir. Bundan sonrası bilimcilerin üzerinde istedikleri deneyleri yapabilecekleri, ceset gibi teslim alınmış savunmasız toplumdur. Artık toplum kendisini tanıyı yerine koyan toplum mühendislerine emanettir. Tanrı bile insana kendi kararlarını verme iradesi tanırken, toplum mühendisleri insanların tüm duygu düşünce ve ruhuna hükmetmek, yön vermek istemektedirler. Bilimciliğin toplum adına ulaştığı zirvedir bu.

Bilimcilik toplumu esir alma silahlarını en etkin bir şekilde kullanmaktadır. Med-

ya toplum aklını yönlendirmede sistemin en etkili bir silahıdır. Medya, topluma bilimcilik adına, toplumun bilme hakkı adına, dincilik, milliyetçilik, cinsiyetçilik empoze eder. Üç S'lere dayalı kurduğu sanal dünya ile toplumu esir alır. Toplum bu şekilde yönlendirerek onun direnme gücünden etmede çok etkilidir. Eğitim insan zihninin daha çocukluk aşamasından esir alınıp iktidar güçlerinin isteğine göre şekillendirilmesi rolü oynar. Eğitimle daha çocuklukta teslim alınan, medya ile an be an fethedilen birey sistemin zihniyetinin maketi haline getirilir. Bilimcikleartık, günlük teslim alınmış politikaları, her şeyiyle belirlenmiş bir zihni hegemonyanın ortasında bitmiş bir insan ve kaostaki bir toplum vardır.

Akademiler Tarihin Hakikat Arayışçılarının Mirası Üzerine Kendi Zihniyetini Kurarlar

Oysa toplumu teslim almak kapitalist toplum mühendislerinin sandığı kadar kolay değildir. Her şeyden önce toplum tanımları yanlış olduğu için topluma çevirdikleri silahlarda boşa çıkmaktan kurtulamayacaktır. Topluma dayatılan zihniyet çarpıtmalarının ve bunun sonucu açığa çıkan toplumsal sorunların köklü aşılması açısından sorunları tarihten ele alarak çözümlenmek gerektiği gibi, geliştirilecek alternatif detarihteki örneklerinden güç alarak şekillenecektir.

Tarihte ilk büyük zihniyet devrimi ana kadının doğal toplumunda yaşanmıştır. Toplumun ortak ürünü olan bilgi hem toplumu korur, hem de ortaklaşma sayesinde patlama derecesinde gelişim sağlar. Toplumun ihtiyacı olan icatları geliştirmek kadar, toplumu koruyacak, güçlendirecek toplumsal yaşam değerleri de o günkü zihniyet devriminin eseridir. Kapitalist sistem, toplumu hücrelerine kadar işgal etmeye çalışsa da toplum hala o dönemin toplumsal ilke ve bağlarıyla ayakta durmakta ve sisteme karşı direnmektedir. Demokratik modernitenin ana unsurları olarak toplumun varlığının ve gelişiminin kurumlaşması olan ahlak ve politika o günkü zihniyetin ürünü olarak

şekillenmiştir. Bugün toplumu sisteme karşı koruyan onun ahlaki saygısı ve politik direncidir.

İlk zihniyetin temel bir özelliği de doğa-insan ilişkisidir. Doğadan yararlanmak kadar, doğanın kendileri gibi canlı ve ruhlı olduğuna inanış ve doğaya saygı temelinde simbiyotik ilişki, insanlığın ilk zihniyet devriminin temel kuralıdır. Kısacası ilk zihniyet devriminin temel özelliği doğaya saygı, topluma bağlılık ve insandaki gizil gücü açığa çıkaran yaratıcılıktır. Zihniyet devriminin ve ilk bilimin bu ilkeleri demokratik modernite sistemi akademilerinin esas alması gereken zihniyetinde temelini oluşturmaktadır.

Grek İonyazihniyet devrimi insan düşüncesinin doğanın verdiği ilhamla felsefi ışınmasını ifade eder. Hem felsefi zihniyet hem de bilimsel gelişmelerin yoğun geliştirildiği bir süreçtir. Temel özelliği ise doğaya dönüş karakterli olmasıdır. En temel kaynak doğayı izlemek ve doğanın anlattıklarını dinleyebilmektir. Doğadan öğrenilen toplum yaşamına ve insana yön verecek toplumsal felsefeye ve zihniyet-kaynak oluşturur. Daha sonraki süreçlerde uzun süre bu çağın ürünleri tekrarlanarak, aktararak etkisini sürdürmüştür. Antik çağ felsefesinin büyüleyici gücünün temeli doğayı okuyabilme yeteneğidir.

Antik çağ felsefecileri maddenin ateşten, sudan, topraktan, havadan oluştuğu fikrine nasıl vardılar? Maddenin içinde sürekli değişim olduğu ve bir nehre bu nedenle bir daha girilemeyeceğini nasıl fark ettiler? Maddenin temelini hareket, bir itimçekim hali olduğunu (yani enerji) nasıl görebildiler? Ve Demokritos maddenin atomlardan oluştuğunu nasıl anlayabildi? Elinde ne bir mikroskop nede uzaydaki en uzak yıldızları, ışınlarını görebilen bir teleskopu vardı? Cevap; doğaya baktılar ve gördüler. Sezgilerini dinlediler ve duyular. Kendilerini dinleyerek kendilerini bildiler, doğayı, oluşumu ve evreni anladılar, felsefeyi ve bilimi geliştirdiler. Bu zihniyet aşamasından çıkaracağımız temel sonuç en büyük öğreticinin doğa olduğudur, insanın kendisi olduğudur. Kendimize dönelim, kendimizi tüm abartılardan,

yanılıglardan kurtararak dinleyelim. Doğaya bakmayı bilelim, onu okumayı öğrenelim. Onu anlamayı kendimize iş bilelim. Demokratik modernite akademilerinin temel yöntemleri kendinde doğruyu aramak, bulmak ve doğayı anlamak olmalıdır.

Başka zaman ve mekânlarda insanlık hafızasına ve zihniyetine derin katkılar sunan başka zihniyet çıkışları da yaşanmıştır. Tek tanrılı dinler insanlık yaşamına yön veren önemli zihniyet şekillenmeleridir. Sömürü sistemi içinde boğulan topluma nefes aldırma gibi bir çıkış ifadeleri olduğu gibi sistemden tam kopmayan karakterleriyle insanlık zihniyetini sisteme bağlayan yanları iç içedir. Soyut düşüncenin gelişim açısından bir zihni sığrayış kadar, dogmalaşarak düşüncüyü durdurma gibi tezatlıkları iç içe barındıran bir özelliği de vardır. Dinler metafizik yanı öne çıksa da son derece toplumsallık içerirler. Ve toplumun ihtiyaçlarına cevap aramışlardır. Bu nedenle toplumlar dinsel bağlılıklarında ısrarlıdır. Ayrıca inanç insanı amaca bağlayan güçtür. İnanç ahlaktan beslenir ve toplumsal saygıyı zinde tutar. İnançsız insan ayakta durma gücünü kaybetmiştir. İnanmak başarmanın şartıdır. İnsanlığın inanışının gücü olan dinlerden, ahlaka, maneviyatın gücüne ve toplumsal gerçekliğe dair alınacak dersler önemlidir ve insanlığın toplumsal hafızası olarak akademilerin temel baş vuracağı bir alandır.

Zerdüş büyük bir ahlaki zihniyet devrimcisidir. Ahlakının temeli doğaya dönüklüktür. Zerdüş'ün doğal yaşamı temel alan ahlak felsefesi, diyalektiğin temel kuralı olan doğadaki dualitenin üzerine kurulmuştur. Bunu tüm yaşamda gözlemler ve buna göre, kötülük, karanlık ve çirkinliğe karşı iyilik, aydınlık ve güzellik ile mücadele yürütme yöntemini esas alır. Hindistan'da Buda, Çin'de Konfüçyus insanlık zihniyetine ahlaki katkıları olan önemli çıkışlardır. Yine 8-12 yüzyıllarda İslamiyet'te yaşanan zihniyet devrimi girişimleri insanlık açısından önemli bir mirastır. Tüm bunlar günümüz zihniyet devrimine kaynaklık eden tarihi miraslardır.

İnsanlık açısından önemli bir zihniyet mirası da Avrupa'da gelişen Rönesans, Reform ve Aydınlanma ile açığa çıkan zihniyet devrimidir. Rönesans orta çağ karanlığına karşı doğaya ve insanın özüne dönüş zihniyetidir. Orta çağın katı dogmatizminin baskısını çatlatan Rönesans ile insanın özgür ruhu sanatta, edebiyatta, bilimde sel olup akmaya başlamıştır. Reform dinin baskıcı kalıplarına karşı bir duruşken, Aydınlanma Rönesans ve Reformun yarattığı zeminde patlayan felsefi ve bilimsel çıkıştır. Daha sonra kapitalist modernite bunların yaratımlarını istismar ederek, kendine sömürü zemini haline getirirse de insanlık için büyük bir çıkış olabilecek bu zihniyet devrimlerinin kapitalizmle alakaları yoktur. Reform dindeki dogmatizmi kırdığı gibi, inancın toplumsal kültür ve ahlaka dayalı özüne dönmesi yerine, maneviyatı dışlayan sekülerizmin tuzağına düşmüştür. Aydınlanma bilimde ve felsefede bir patlama yaratırken, pozitivistimin tuzağına düşerek, maddeyi ruhtan koparan katı materyalizme, hakikatin özne-nesne olarak parçalanmasından başlayarak tüm hakikatlerin ve bilimin parçalanmasına, iktidar ve sömürünün meşrulaştırıcı silahına dönmüş, liberal ideolojinin teorisi olmuştur. Belki de kapitalizm tarafından istismar edilmekten kurtulabilselerdi, insanlık açısından bugün ulaşılacak yaşam bambaşka olacaktı.

Onların aydınlık çizgisinin takipçisi olarak sosyalizm mücadelesinin de özgür zihniyete katkıları büyüktür. Fakat aydınlanmacılığın hatalarına düşmekten kurtulamamışlardır. Yine de sosyalizm mücadelesi özgürlük arayışlarına özgürlüğün kurumlaşması anlamında önemli bir tarihi miras bırakmıştır. Ütopik sosyalistler, bilimsel sosyalistler, anarşistler, moderniteye karşı gelişen post modernistler, feminist ve ekolojist çıkışlara kadar uygarlık ve sistem karşıtı çıkış ve akımların mirası akademilerin dayanağıdır. Demokratik modernite akademileri hem uygarlık karşıtı çıkışların mirasına dayanmalı, hem de uygarlık dönemi entelektüel çıkışlarından çıkarılacak sonuçları değerlendirebilmelidir.

Tarihe damgasını vuran tüm bu zihniyet aşamaları uygarlığa karşı direnen demokratik modernitenin çıkış arayışları ve direniş yöntemleridir. Bugün demokratik moderniteyi yaşamsallaştırmak, bu miraslar ışığında zihniyet devrimini yapmaktan geçmektedir. Zihni direnişimizin kurumlaşması akademilerde somutlaşacaksa, akademiler öncelikle bu mirası tanımalı, anlamalı ve güncelleştirmelidir. Ana kadının ocak başları, Zerdüşt'ün ateşgâhları, Mani'nin ışık bahçeleri, antik çağ filozoflarının akademiaları, ortaçağ inanışlarının manastır ve dergâhları, demokratik modernite sisteminin akademilerine örnek olacak miraslardır. Yine ana kadının bilgide toplumsallığı, Zerdüşt'ün doğayla diyaloglu yöntemi, Sokrates'in bilgiyi kendinde arayan diyaloglu sorgulama

nedenle günümüz akademilerinin başlangıç noktası hakikatin bütünlüğü gerçeğinden yola çıkmak olmalıdır. Hakikatin bütünlüğünü ararken başlanacak yer ise insan ve insanı insan yapan toplumsallık olmalıdır.

İnsan evrensel aklın zirveleşerek dile geldiği varlıktır. Madde-enerji ikileminden başlayan evrensel oluşum ve evrensel zekâ, gezegenleri, yıldızları giderek yıldız kümelerini ve galaksileri büyük bir ince dengeyle örmüştür. Maddenin oluşumunda açığa çıkan enerji ile ikilemliler karakter en geniş formlara kadar kendini bir şekilde yansıtmıştır. Evren, maddeyi mikrodan makroya böyle örgütlerken, daha ilginç bir enerji-madde ikilemi canlılık özelliğinde evrenin bir eseri olarak dile gelmektedir. Canlılıkta enerji, zeka

Ana kadının ocak başları, Zerdüşt'ün ateşgâhları, Mani'nin ışık bahçeleri, antik çağ filozoflarının akademiaları, ortaçağ inanışlarının manastır ve dergâhları, demokratik modernite sisteminin akademilerine örnek olacak miraslardır.

yöntemi, Leonardo de Vinci'nin sanat inceliği, 1968 gençlik hareketinin kültür devrimi akademilerin yöntem arayışlarına temel olacaktır. Hypatia'nın kadından çalınan bilgiye merak ve felsefedeki cinsiyetçiliğe isyanı, Hallac-ı Mansur'un kendinde bulduğu hak yolunda direnişi, Şeyh Bedreddin'in bilimle ulaştığı toplumsal öncülük mücadelesi, Bruno'nun bilgi adına ölüme başkaldırısı akademilerin hakikat bilgisinde ısrarının mücadele çizgisi olmalıdır.

Akademilerin başlangıç adımı hakikat arayışlığı olmalıdır.

Tarih boyunca ahlaki politik toplum güçleri uygarlığın zihinsel çarpıtmalarına karşı sürekli hakikat peşinde koşmuşlardır. Çağımız modernitesi hakikatin en fazla çarpıtıldığı ve insanlardan en fazla uzak kılındığı bir zamanı ifade etmektedir. Bu

ve duygu düzeyini oluşturarak, canlılık farkını oluşturuyor. Enerji ve madde ikilemindeki, enerjinin amacı maddeyi aşma, maddenin ise enerjiye ulaşma çelişkisi ya da dualitesi tüm oluşumların nedenidir. Enerji evrenin özgür akışı, özgürlük arayan yaratıcılığıdır. Bu dualite ile evren özgürlüğü aramaktadır. Canlılık, enerjinin maddeyi aşmaya çalışırken maddeye biyolojik canlılık özelliğini kazandırmasıdır diyebiliriz. Diğer taraftan daha farklı bir maddi form kazanmış olan canlı madde, kendi enerjisini ruh ve düşünce olarak bir üst enerji formunda akitme imkânını yakalamış oluyor. Canlılıkla dile gelen madde ve enerji formları evrenin oluşumunun en üst aşamasıdır.

Canlılar içinde ise insanın biyolojik formunun, madde dizilişindeki zirve olması ve canlılık evriminin toplamı olması, evrenin madde formunun en gelişkin

aşamasını ifade etmektedir. Ayrıca insan, duygusal zekasının tüm canlılardan daha gelişkin olması ve analitik zekayı tek geliştirmiş canlı olması itibarıyla evrenin enerji formunun zirvelediği canlıdır. Evrenin var oluş şartı, ikilem insanda en üst düzeyde dile gelirken, adeta enerji ve maddenin ikiliğinin nedenini de ifade etmektedir. Enerji ve maddenin son ifadesi zekadır. Enerji maddesiz olamayacağı gibi zekâ da bedensiz olmaz. Madde enerjiyi sınırlasa da diğer taraftan enerjinin örgütlenmiş halidir. Maddesiz enerji boşlukta savrulup soğulmaktan başka amaca hizmet edemez. Oysa maddeleşmek daha farklı enerji formlarına dönüşme potansiyeli demektir. İşte insanda maddeleşen enerji kendisinin zirvesi olan zekada dile gelmektedir. Evrenin enerjide dile gelen özgürlüğü ise insanzekâsıyla anlama ulaşma gücünü yakalamaktadır.

Zekadan ilerisi ise anlamdır. Anlama ulaşmayan zekâ yine dağılmaya mahkûm enerji demektir. O zaman enerjinin anlama ulaşması ise evrenin özgürlük amacının zirvesi olacaktır. İnsanda zeka anlam arayışı demektir. Demek ki evrenin enerjisinin en üst seviyesi anlam arayışı demektir. Evren insanla anlam aramaktadır. Anlama ulaşıldıkça özgürlük büyüyecektir. Evrenin aradığı anlam, kendi anlamı, yaşamın anlamı, insanın anlamı, tüm bunların bileşkesi olarak özgürlüğün anlamıdır. İnsanda somutlaşan enerji olan zeka, tek bir insanla anlama ulaşamaz. Evren anlamını tek bir insanda bulamaz. Anlam insanların biraraya gelişiyile patlama yaparak gerçek gücünü yaratmaktadır. Evrendeki iç içe örgü gibi, toplum içinde de değişik yetenek, zeka dalgaları, duygu renklerindeki insanların birlikteliğinin eseri olarak anlam aramaktadır. Evrenin anlamı insanlığın tarihten süzdüğü toplumsal hafızanın eseri olarak insanda tezahür edecektir.

İnsan, kuantumdan evrene ulaşan oluşum akışının, zekaya ve anlama ulaşan özgürlük ruhunun, tarih ve toplumda dile gelen hakikat bütünlüğüdür. Demokratik modernite sistemine öncülük edecek akademilerin temel bakış açısı hakikatin bütünlüğü penceresinden olmalıdır. Peki,

hakikati nerede ve nasıl bulacağız? Bu sorunun cevabı da "ne ararsan kendinde ara!" sözünde gizlidir. Akademiler aradıkları tüm hakikatin insanda gizli olduğu bilinciyle yola koyulmalıdır. Akademilerin başlangıç noktası hakikat ve anlam olduğu gibi temel yoğunlaşma alanı insan olmalıdır. Akademiler hakikat arayışçısı kurumlardır.

Ne ararsan kaybettiğin yerde ara sözünden hareketle akademiler hakikati kaybettirdiği yerde aramalıdır. Hakikat uygarlık tarihinde insanlıktan çalınmış, fakat hala insanlığın özünde, demokratik modernite ruhu olarak varlığını korumaktadır. Akademilerin arayacağı hakikat toplumda ve tarihte gizlidir. Tarih bugünde gizlidir, toplum tarihin eseridir. İnsan ise tarihin ve toplumun anıdır. Akademik kadro için hakikat arayışı kendinde başlamalıdır. Kadro kendini hakikatin bir parçası olarak ele alma değil, bütün olarak hakikatin kendinde somutlaşması misyonuyla hakikati aramalıdır. Akademik kadro bireyde somuta inmiş hakikattir. Hakikatin somuta indiği kadro toplumun beynidir, ruhudur, nefesidir. Nasıl ki insan ruhsuz, beyinsiz, nefessiz yaşayamaz, toplumda hakikat kadrosu olmadan yaşayamaz. Hakikat kadrosu topluma ruh gibi canlı akışkanlık verir, beyin gibi doğru yolu gösterir, nefes gibi gelişim enerjisi verir.

Tüm Bilimler Sosyal Bilimle Bütünleştiği Oranda Gerçek Bilim Olabilirler

İnsan toplumsallığıyla insandır. İnsanı anlamak toplumu anlamaktır. Ya da toplum anlaşılmadan insan anlaşılmaz. İnsan tüm bilgisine toplumsallığıyla ulaştığı gibi tüm bildikleri de topluma hizmet ediyorsa anlamlıdır. İnsandan ve toplumdan kopuk bilgi yaşama katkı sunmayacağı gibi zarar vereceği kesindir. Bu nedenle sosyal bilim tüm bilimlerin temeli olmak durumundadır. Tüm bilimler sosyal bilimden beslenmeli ve sosyal bilimi beslemelidir.

Toplum en zekalı doğadır. Tarih ise bu zekanın oluşturduğu birikimdir. Toplumun tarihsel mirası olmadan ve toplumun mevcut kültürel renklerinden kopuk bir

insan, boşlukta savrulan bir kum tanesi gibi kalacaktır. Bu nedenle evrenin anlam aradığı insan tarihin bir özeti ve toplumun bütününe ifadesini bulduğu insan olmak durumundadır. Bu anlaşılardan doğru toplum bilim geliştirilemez. Deneyim biriktikçe toplum gelişir, düşünce ve zihniyet de bu hem bu birikimi oluşturur hem de onun bir eseri olur. Düşünce biriktikçe toplumun kendini daha güçlü örgütlemesinin temelleri oluşur, beslenme, barınma, korunma düşünce gücüyle sağlanır. Doğada en zayıf canlı olarak bilinen insanın tüm canlılardan daha farklı bir gelişim izlemesi düşünce ve zihin gücünün eseridir. Bu güç insan daha eline ilk taşı aldığı anda açığa çıkan güçtür. Çünkü bu ilk eylem düşüncenin, analitik zekanın ilk eylemidir. Zekânın toplumla bütünleşmesi olmasaydı, bu yinede bir anlam ifade etmeyecekti.

Toplumsallık olmadan insan ne doğada tek başına var olabilir, nede oluşturduğu tecrübeler bir işe yarardı. Bu nedenle zihniyet ve zekanın temel koşulu toplumsallıktır. Toplumsallık her bir insanda açığa çıkan zeka kıvılcıklarını birleştirerek ateşe çevirir, yeni nesillere taşıyarak insanlığın sönmez toplumsal hafızasını oluşturur. İnsan bilgiyi topluma, toplumu ise bilgiye borçludur. Bu nedenle toplum ve bilgi insan için tanrısal kutsallık ifade eder. Toplumdan kopuş yok oluş demektir. Toplumu birarada tutan ise bilme gücüdür. Bu nedenle ilk bilgi son derece toplumsal çıkarlar içindi ve tüm topluma aitti. İlk bilgi bu anlamda tamamen toplumsal bilimdi.

Avrupa merkezli sosyal bilimler toplumu ya katı evrenselci bir yaklaşımla esneklikten ve renklilikten kopuk ele alır, ya da aşırı görece bir yaklaşımla parçalayarak hakikatsiz bırakır. Toplum ne katı evrenselcilikle ne de görecelikle açıklanabilir, toplum zaman ve mekânın koşullarına göre evrensel akışın esnek bir yansıması olduğu gibi görece özgünlükleri ile kendi rengini belirler. Avrupa merkezli sosyal bilimin diğer bir yanılgısı ise toplumun metafizik yanını yok saymasıdır. Oysaki ahlak, politika, sanat, inanç, gibi toplumu

ayakta tutan birçok kurumun oluşumu metafizik yaratıcılığın eseridir. Metafiziksiz toplum kapitalizmin yaratmak istediği ruhu duygusu donmuş homojen toplumdur. Metafizik toplum enerjisinin akış renkleridir. Toplumu, sınıflarla açıklamak, ekonomiye indirgemek, tarihi düz çizgisel bir akış olarak ele alıp devletçi sistemin gelişimini sanki bir zorunlulukmuş gibi ele alarak meşrulaştırmak sosyal bilim adına yapılan büyük hatalardır. Öznesne yaklaşımıyla hiyerarşiyi doğal görmek, katı materyalist nesnelcilikle toplumun canlı ve akışkan karakterini göz ardı etmek kapitalist sisteme hizmet olmuştur. Sosyal bilim öncülük ettiği bu yanlış algılarla topluma değil sömürü ve tekelere hizmet etmektedir. Bilimin toplumla, toplumun bilimle bağı kalmamıştır. Toplum bilgisizliğe alıştırmış, kafa yormak, bilgi aramak insanların gündeminden tamamen silinmiştir.

Bilimin insandan uzaklaşması ve karşılaşması ancak bilimin toplum eksenli üretilmesiyle aşılabılır. Bu temelde sosyal bilimlerin yeniden inşasına gerek vardır. Sosyal bilimlerin temel perspektifi yaşamı doğru tanımlamak olmalıdır. Sosyal bilimler yaşama getirdikleri doğru tanımla tüm bilimlere analık etme misyonuna sahiptirler. Demokratik modernite akademilerinin bilimi ele alış sosyal bilim merkezli olmalıdır. Akademiler bilimi toplum adına üretmenin kurumlaşmalarıdır. Öncelikle toplumun zihniyetinde yaratılan kırılmaları aşmak için doğru bir toplum tanımı ile işe başlanmalıdır. Mevcut sosyal bilimlerin yaşadığı yanılgıların eleştirisi üzerinden bilimin toplumsal yöntemi belirlenmelidir. Sosyal bilimin, insanlığın bilimden, tarihten ve toplumsallıktan uzaklaşan yönlerini aşmasını sağlayacak bir ahlak felsefesiyle bilimsel yöntem geliştirmesi gerekmektedir. Sosyal bilim akademileri bilginin topluma teslim edileceği akademiler olmalıdır.

Akademiler Kültürel Değerleri Korumak ve Geliştirmekle Sorumludur

Akademiler salt bilgi üretme merkezleri değil, bilginin somut pratiğe aktığı

Dil bir toplumun zihniyetinin söze inişidir. Bir toplum zihniyette ne kadar özgürse, bu o kadar diline de yansır. Bir toplumun ana dilinin unutulması, öz ruhun kaybedilmesi, başka bir ruhun bedene sızmasıdır. Dil kültürün temel kavramı olduğu gibi kültür kırımında ilk hedefidir

merkezlerdir. Bu anlamıyla akademilerin temel görevi toplumla iç içe olmaktır. Toplumdan bir an bile uzaklaşmamalıdır. Atılan her adımın toplum için olduğu bilinciyle adım atılmalıdır. Akademilerin temel görevi toplumu savunmaktır. Toplumun savunulması toplumsal değerlerin korunması ile olacaktır.

Toplumun tüm değerler birikimi kültür olarak somutlaşmaktadır. Kültür bir toplumu var eden, koruyan, gittikçe geliştiren tarihsel ve toplumsal, maddi ve manevi değerler birikimidir. Dünyamızda birçok toplum uğradığı asimilasyon, soykırım saldırılarına rağmen kültürel yapısını koruyabildiği oranda var olmayı başarmıştır. Bunlara en somut bir örnek de Kürt halkı olmaktadır. 'Devletsiz halk olmaz, varlığını koruyamaz, dağılır, dağıtılır' yargılarına karşın, toplumlar, kültürel dokunun gücüne dayanarak sergiledikleri direnişle varlıklarını korumuşlardır. Bugün bu nedenle kapitalist modernite topluma karşı en büyük savaşı kültür kırım olarak yürütmektedir. Kültürel değerleri kaybetmek egemenine-sömürenine benzeştirilmek demektir. Egemenin istediği biçime ve zihne giren insan, onun uzantısı haline gelmiş, gönüllü köle haline getirilmiş demektir. Kapitalist sistem kendi istediği gibi güdümlenmiş ya da ayarlanmış robot ya da uydu bir toplum inşa etmek istemektedir. Kültür toplumu birbirine bağ-

layan değerler bütünü olduğu gibi kültürün kaybedilmesi insanlar için birarada yaşamının anlamının yitirilmesi demektir. Bu nedenle bugün kültür kırımının ulaştığı nokta toplum kırım aşamasıdır.

Akademiler toplumların öz ruhunu oluşturan, dillerin, inançların, sanatların özgürce geliştirilmesini esas almalıdır. Dil bir toplumun zihniyetinin söze inişidir. Bir toplum zihniyette ne kadar özgürse, bu o kadar diline de yansır. Bir toplumun ana dilinin unutulması, öz ruhun kaybedilmesi, başka bir ruhun bedene sızmasıdır. Dil kültürün temel kavramı olduğu gibi kültür kırımında ilk hedefidir. Bugün kültür kırım politikalarıyla sömürge halklar dilleri unutturularak asimile edilirken, tüm dünyaya tek bir dil dayatılmaktadır. Böylelikle tüm renkler soldurulmak istenmekte, kapitalizmin tek renkli zihniyeti ve dili insanlığa dayatılmaktadır. Akademiler dillerin özgürce aktığı, sanatta ve edebiyatta insanlık hafızasına ve kültürüne yeni değerlerin katıldığı mekânlar olmalıdır.

Toplumun tarih boyunca direnişlerini dile getirişi olan sanat da akademilerde kendi özüne dönüşü bulmalıdır. Tarih boyunca toplumlar sözle dile getiremedikleri acılarını, başka yol bulamadıkları isyanlarını sanat diline dökmüşlerdir. Resme nakşetmiş, türküye akıtmış, şiirle mısralaştırmış, tiyatroyla imgelemiştir. Toplumsal direnişlerin yükseldiği dönemler aynı zamanda sanatın, edebiyatında zihinsel çıkışa katkı yaparak patlama yaşadığı süreçlerdir. Kapitalist sistem ise toplumun direniş geleneğinin bir dili olan sanatı toplumu düşürme, duygularının içini boşaltma aracına çevirmiştir. Kapitalizm sanat eliyle aşkı katletmiştir, yerine ölü duygular, kısıktırılmış güdüler yerleştirmiştir. Sanat ve edebiyat akademileri, kültürün, direnişin, toplumsal aşkın sanatla dile gelerek insan ruhunun özüne dönüşüne ışık tutmalıydılar.

Toplumların temel kültür değerlerinin başında inançları gelmektedir. İnançsız insan içi boş, insandır. İnanç tüm duyguların anasıdır. Aşkın zirvesidir. İnsan tüm kaygılar, güvensizlikler, ikirciklikler, hesaplar kalktığında inanarak sever. Ar-

tık insanı inanılanın izinden kimse, hiçbir şey koparamaz. İnsanların inanç getirdiği tüm dinler onlara büyük bir güç verdiği için kutsallaştırılmıştır. Toplumsallıktan kopuk din yoktur. Toplum kendi ihtiyacını, mutluluğunu, geleceğini bu dinlerde bulmuş ve toplumsal aşkın zirvesi olarak onlara inanmıştır. Kapitalizm dincilikle dini toplumların birbirine karşı çevirdiği bir silaha çevirmiştir. Oysaki dinlerin özü toplumların birbirine saygı kültürünün temelidir. Toplumun inançlarını ele alacak akademiler, kültürel birikimin ve toplumsal hafızanın gücü olan dinleri, her türlü siyasal çarpıtmadan arındırarak kültürel ve toplumsal özüyle ele almalıdır.

Akademiler Demokratik, Ekonomik, Ekolojik Toplum Zihniyetini Esas Almalıdır

Toplum üzerindeki en büyük tehlike olan kültür kırıma karşı toplumu korumak, toplumların kültür birikimlerini korumak, dağılanlarını toparlamak ve mevcut topluma taşımak temel toplumsal bir görev olmaktadır. Renksiz, zevksiz, hayalet ruhlu insanlar yaratmak isteyen kapitalizme karşı akademilerde kültürü canlandırarak toplumun öz direncini güçlendirmek, yaratıcı renklerini tekrar yaşamsallaştırmak sisteme karşı verilecek mücadelenin başarısının temel şartlarından biridir. Kültürler sürekli birbiriyle alışveriş ile büyürler ve renklenirler, birbirlerini zenginleştirdikçe toplumları birbirine yakınlattırır. Bu nedenle kültür akademileri yerelden evrensel tüm kültürlerin ifadesini bulduğu bir zenginliği kucaklama zihniyetiyle örgütlenmelidir.

Ortak akıl ve vicdan olarak toplumsal ahlak toplumun temel dinamiği olarak insan aklının ve bilgisinin eseri olarak doğar. Kolektif düşünce geleneğinin ifadesi olan ahlak toplumun temel zihniyetidir. Politika ise günlük toplumsal işlerin örgütlenmesi anlamında toplumun özgür iradesidir. Günlük işlerin doğru örgütlenmesi ise doğru bir perspektife dayanmak zorundadır ki buda yine ahlaka dayanması gerektiğinin ifadesidir. Buradan çıkaracağımız sonuç toplumun zihniyetinde ahlak

ve politikanın ayrılmazlığıdır. Bunların ise düşüncenin ve zihniyetin eseri olduklarıdır. Bu nedenle zihinsel birikim ve bilinç olmadan ahlak ve politika olmayacağı gibi, ahlak, bilincin ve birikimin eseridir, politika ise bu birikimin güncel uyarlanmasıdır. Bunların temel özelliği ise toplum üstü değil toplum ile var olmalarıdır. Toplum olmadan devlet, iktidar, sömürü olamaz; ama bunlarsız toplum var olur, hatta bunlarsız toplum öz toplumdur. Oysa ahlak politika ve bilinç olmadan toplum olamaz, hatta insanlar yığınlar olarak bile birarada kalamazlar.

Bu nedenle ahlaki politik toplumun canlanması ve demokratik uygarlık sisteminin yaşamsallaşması öncelikle toplumun düşünsel zihni zindeliği ile mümkündür. Toplum kendi ihtiyacını belirlemek, kararlarını vermek; yaşamını, kültürünü, politikasını örgütleyebilmek için düşünsel aydınlıkta ve zihin açıklığında olmalıdır. Bunun için ahlaki politik toplumun en temel kurumlaşması olarak akademiler, toplumun kendi sorunlarını, ihtiyaçlarını tartışacağı, çözüm projelerini geliştireceği, gelecek planlamalarını yapacağı kurumlaşmalar olmak durumundadır. Akademiler toplumun kendi kendisini yürütmesi ve yönetmesi olan demokratik siyaset zihniyetinin oluşturulduğu merkezler olmak durumundadır. Toplumların kendi yerel ihtiyaçları ve sorunları akademilerde üretilen demokratik siyasetle aşılacağı gibi, akademilerin tüm toplumları kapsayacak, tüm toplumların kültürel, politik ve toplumsal haklarını koruyacak ve gelişme zemini yaratacak bir açık politika anlayışı olmalıdır. Demokratik siyaset akademileri demokratik özerklik anlayışı temelinde demokratik ulusun ortak zihniyet temelinde kendini ifade edeceği, özgür tartışmalarını ve paylaşımlarını geliştireceği özgürlük merkezleri olmalıdır.

Yönetim olgusu da toplum açısından son derece hayati bir kavramdır. Egemen sistemin en fazla üzerinde oynadığı ve kendini üzerinden inşa ettiği bir alan olarak, bugün en fazla toplumdan uzak bir kurum haline gelmiştir. Yönetim ve politika kavramları iktidar kavramıyla iç içe

geçirilmişlerdir. Yönetim iktidarı elinde bulunduranlarla özdeşleştirilirken, politikada iktidarı kullanma yöntemi olarak tanımlanır hale gelmiştir. Politika toplumun günlük yaşamını örgütleme iradesi demiştik. Öz yönetim ise toplumun kendi kendini yürütmesinin öncüsüdür. Yani bedende beyin ne işi yapıyorsa, öz yönetimde toplumda o işi yapar. Beyin gibi yaşamsal bir zorunluluktur. Diğer taraftan nasıl ki beyin bedende her organ gibi kendi görevinden sorumluyorsa, öz yönetimde toplum üstü değil son derece toplumsaldır. Politikayla toplumun belirlediği görevleri örgütlemek ve yürütmekle görevlidir. Akademiler bu anlamıyla toplumun kendi politikalarını belirledikleri yerler oldukları gibi, toplumun ihtiyacı olan öncü ve yöneticilerin yetiştiği merkezlerdir.

Toplum için en hayati konulardan biride ekonomidir. Ekonomi de toplumu örgütleyen konulardan biridir. Ekonomiyi yaşam ihtiyaçlarını karşılama olarak tanımlarsak, yaşam ihtiyaçlarını oluşturmak da insanları bir araya getiren etkenlerden biridir. Doğa koşullarına karşın, korunmak, barınmak ve beslenmek için insanlar birbirine tutunmuşlardır. Ekonomi toplumun en komünal eylemlerinden biridir. Uygarlıkla gelişen sömürü kültürüyle ise, ekonomi alanı egemenlik ve sömürünün en baskın yaşandığı alan olarak, toplumun parçalandığı ve bireyciliğin en fazla geliştiği bir alan olmuştur. Diğer taraftan ekonomiye dayatılan sömürünün ulaştığı boyutlar ekolojiyi bitiş noktasına getirmiştir. Bu nedenle akademilerin en çok yoğunlaşması gereken konulardan biride ekonomi ve ekoloji olmak durumundadır. Toplumsallık temelinde geliştirilecek komünal ekonomi ve ekolojiyle barışık üretim yöntemleri ve araçlarının geliştirilmesi doğaya ve topluma karşı temel görevlerden biri olmak durumundadır. Ekonomi ve ekoloji alanları kapitalizmin endüstriyalizm anlayışına karşı en temel bir mücadele alanı olmaktadır. Demokratik modernitenin toplum anlayışı olan demokratik, ekonomik ekolojik toplum zihniyetini geliştirmek öncelikle kapitalizme karşı mücadele geliştirmek gerektirdiği

gibi alternatifinin geliştirmekte en temel toplumsal görevlerdendir. Akademilerde ekonomi ve ekoloji konularında geliştirilecek zihniyet demokratik modernite inşasının en güncel ihtiyaçlarındandır.

Halk Savunma Güçleri Akademik Sistemle Halkların Özgürlüğünü Garantileyebilirler

Demokratik uygarlığın inşası için yukarıda belirttiğimiz alanlarda akademik ve zihniyet çalışmalarının gerekliliği kadar tüm bunların temeli ve garantisi toplumun kendini savunma noktasında örgütlü olmasıdır. Kendini savunma gücü ve örgütlülüğü olmayan toplumun tüm kurumları saldırıya açıktır. Kapitalist modernitenin liberal ideolojisi toplumun tüm alanlarına sızma yeteneğine sahiptir. Bu nedenle toplum öncelikle güçlü bir zihniyet örgütlenmesiyle kendini savunabilir. Diğer taraftan asimilasyon ve soykırım kısılcığında yaşayan toplumlar için kendi toplumsal değerlerini korumak öz savunmayı tüm toplumsal alanlarda örgütlemeyi zorunlu kılar. Kendini savunamayan toplum hiçbir değerini koruyamaz. Oluşturacağı tüm toplumsal inşalar sistem saldırıları karşısında kumdan kaleler gibi yıkılmaktan kurtulamaz. Kapitalist sistemin gelişebilecek ideolojik, kültürel, kurumsal, politik, ahlaki, askeri her yönlü saldırılarına karşı toplum kendini savunma temelinde bilicini oluşturmalıdır. Her alandaki akademik çalışmalar öncelikli anlayış olarak sisteme karşı toplumu savunma temelinde çalışmalarını öz savunma perspektifiyle oluşturmalıdır. Yaptığı her çalışmanın toplumu savunmak olduğunu bilmelidirler.

Meşru savunmasını yapma aşamasında olan toplumlar ise meşru savunma alanında da akademikleşmeyi geliştirmelidir. Sistem bugün tüm bilimi savaş sanayisinin hizmetine sokmuştur. Tüm bilimin nasıl daha vahşi ve pahalı silahlar üretebilirler yarışına girmişlerdir. Sistem tüm ekonomisini savaş ve silah ekonomisine kitlemiştir. Silahlanmaya dayalı bilim ve ekonomi dünyayı yok etme noktasında tehdit etmektedir. Bunun sonucu devlet orduları en vahşi teknolojiyle silahlanmış

durumdadır. Bu vahşi güce karşı kendi halk savunması için halkın imkanlarıyla yola çıkacak meşru savunma güçleri ancak zihniyet ve taktikte akademik düzeyde kendilerini donatarak karşı koyabilirler. Savaş tarihleri defalarca askeri başarıların büyük ordular ve teknik donanımlarla değil taktik incelikle kazanıldığını göstermiştir. Tarihte gerilla orduları düşmanları tarafından asla yenilmemişlerdir. Düşmanlarını sürekli rahatsız ederek tıkanma ve çözüm arama noktasına getirmişlerdir.

Meşru savunma güçlerinin temel güç kaynağı ideolojik moral ve bilinçleridir. Orduların vahşi donanımına karşı baş kaldırma gücü toplamak her şeyden önce büyük bir cesaret ve irade ister. Cesaret ve irade ise ideolojik bilinçle gelişir. Gerillayı düşmanı karşısında yenilmez kılan zihniyetinden aldığı güçtür. Meşru savunma güçleri açısından akademik çalışmalar öncelikle özgürlük ideolojisinde derinleşmeyi sağlama hedeflidir. Düşmanını tanıma savaşta başarının yarısıdır anlayışıyla düşmanın özel savaş politikalarını tanıma ve taktiklerini çözümleyerek bunlara karşı tedbir geliştirme gerillanın üzerinde ciddiyetle durması gereken konulardır. Kendini gerilla kuralları, ilkeler ve taktikleri konusunda örgütlemeye gerillanın akademik olarak kendini yetkinleştirilmesi gereken konulardır. Meşru savunma güçleri ne kadar akademik olarak örgütlenirse, toplumun özgürlük mücadelesinin başarısı o kadar hızlı olur.

Kadın Akademikleşmenin Öncü Gücüdür

Akademilerin tüm alanlarında temel toplum anlayışı özgür eş yaşam felsefesine dayalı olmak durumundadır. Özgür eş yaşam sosyalizmin kendisidir. Toplumsal cinsiyetler özgürleşmeden özgürlükte tek bir adım atılamayacağı, kesindir. Tüm toplumsal sorunların temelinde toplumsal cinsiyetçilik vardır ve bu aşılmadan hiçbir özgürlük adımı hedefine ulaşamaz. Toplumsal cinsiyetçilik topluma yedirilen ilk kölelik zihniyetidir. Cinsiyetçilikle kadın kaybettiği kadar tüm toplumda teslim alınmıştır. Kadının en fazla uzak tu-

bulduğu alanların başında ise düşünce ve bilim alanı gelmektedir. Bu nedenle tüm toplumsal ilkeler ve hedefler özgür eş yaşama temel olmalıdır. Özgür eş yaşam bu hedeflerin bir gereği değil, tüm bu hedef ve ilkeler özgür eş yaşamın gelişmesi temelinde ele alınmalıdır.

Kadının doğal toplumda oluşturduğu kültür kadının doğadan öğrenme ve bunu bilince çevirebilme yeteneğinin eseridir. Kadın ilk bilge, ilk öğretmendir. Bu bilgiyle kadının toplum yaşamında gerekli olan tüm kurum ve bilgilerin temelini oluşturmuştur. Kadının ilk tanrılar panteonundan atılması toplumdaki bütün etkinlik alanlarından atılması anlamına gelmektedir. Kadının tekrar bu alanlara girmemesi için ise bilgiden uzak tutulması gerekmektedir. Uygarlık tarihi boyunca kadının bilgiden yoksun bırakılması kadında en çok bu alana yabancılaşma yaratmış, kadın en çok kendi düşünce yeteneğine güvensizleşmiştir. Kadın düşünce gücünü kendi özü ve rengiyle aktifleştirmedikçe toplumsal alanlara ne kadar indirilse de özgürleşemez ve emeği kendine ve topluma mal olmaz. Toplumsal cinsiyetçiliğin yarattığı zihniyetten kopmadan toplumsal alanlara inmek kapitalizmin kadına kurduğu en tehlikeli tuzaktır. Kadın bu şekilde bir taraftan sahte özgürlük anlayışına kapılırken, diğer taraftan enerjisinin tüm çağlardan daha fazla sömürülmesinin koşulları yaratılmış oluyor. Kadın ancak kendi düşünce gücünü açığa çıkararak kendisine ve topluma içerilmiş cinsiyetçiliğin aşılmasını sağlayabilir. Kadının ve toplumun özgürleşmesi için ise cinsiyetçiliğin aşılması şarttır.

Yaşama yaklaşım felsefesini özgür eş yaşama oturtmak kadar pratik olarak da kadının kendi rengiyle ve öncülük düzeyinde akademik inşaya katılması gerekmektedir. Kadın özgürlük felsefesi ise jineoloji ekseninde akademikleştirilmelidir. Kadın kendi zihniyetini, felsefesini ve bilimini kadın akademileri bünyesinde özgün olarak geliştirmelidir. Kadın akademikleşmesinin öncelikli görevi kadının yazılmamış tarihini yazmak, kadına dair geliştirilmesi gereken bilim alanlarını geliştirmektir.

Kadının cinsiyetçi zihniyet tarafından tarihte adının yazılmaması kadının tarihsizliği anlamına gelmez. Toplumun tarihsizleştirilerek güçsüzleştirilmesi en fazla kadın toplumuna dayatılmıştır. Kadın insanlık tarihine ad veren, karakter kazandıran öncüdür. Uygarlık tarihi boyunca da demokratik uygarlığın temel bir dinamik gücü olarak kadınlar uygarlığa karşı direnişi hep sürdürmüşlerdir. Kadının gizli tarihinin yazılması kadın akademilerinin öncelikli görevlerindedir. Kadının gizli tarihi kadının gizli gücüdür. Çünkü kadının gizli tarihi kadının özgürlük direnişinin tarihidir. Tarihiyle buluşan kadın özüyle buluşacak ve bu özden aldığı güçle tüm toplumsal alanlara kendi rengiyle, kendi zihniyle, kendi düşüncesiyle katılabilecektir. Cinsiyetçiliğin yenik kıldığı zihniyetten kurtulan, tarihinin gücünü ardına alan kadın artık kendi bilimini geliştirmelidir. Uygarlığın egemen sistem tarihi boyunca kadını uzak bıraktığı ve cinsiyetçilikle geliştirdiği tüm bilimler kadın renginin girmesiyle egemen sistemin etkisinden kurtulacak ve asıl bilim rengine kavuşacaktır. Özellikle tüm bilimlerin ana kaynağı olarak sosyal bilimin başat rolünü oynamasında kadının belirleyici misyonu olacaktır. Toplumsallaşmanın ilk öncüsü ve toplumsal değerleri kendi karakterinde hala koruma gücünde olan kadın, sosyal bilimin doğru çizgiye girmesinde belirleyici bir rol oynayacaktır. Toplumsal alanların, kültür, ahlak, politika, ekonomi, öz savunma hepsinin ilk örgütleyicisi olarak kadın bu alanların demokratik modernite sisteminde yeniden inşasında da öncü olduğu gibi, bu alanlardaki akademik çalışmalarını da aktif bir şekilde yürütecektir.

Akademikleşme Zihniyet Bütünlüğüdür

Demokratik uygarlığı inşa görevleri olarak akademilerin esas ilkeleri böyle belirlenebilir. Bu konular üzerine ayrı ayrı akademikleşme olabileceği gibi her akademi konusu ve alanı ne olursa olsun hakikatin bütünlüğü ilkesinden hareketle tüm ilkelere bağlı kalmak, tüm ilkelere karşı duyarlı olmak ve gelişmelerine

katkı sunmakla sorumludur. Akademiler bu anlamda öncelikle zihniyet bütünlüğü ister, buda ideolojinin yaşamı bütünlüklü ele alan çizgisinde netlik gerektirir.

Akademiler pozitivistizmin hakikati ve bilimi parçalayıcı zihniyetine karşı mücadele etmelidirler. Pozitivistizm bilimi adeta her olguya bir bilim dalı kurma şeklinde parçalarken, bilim dalları birbirine yabancılaşmış ve birbirinden destek alamaz hale gelmişlerdir. Bilimlerin parçalanması bilim insanlarının sistemin ağına düşmeleri için kurulmuş bir tuzaktır. Akademisyenler ve bilim insanları bu parçalılık içinde hakikatten uzak ayrıntılarda boğulmuşlar, yol gösteren bir hakikat olmayınca sistemin uydusu, uşağı olmaları kaçınılmaz olmuştur. Kimsenin bilmediği bilimleri elinde tutan bu insanların sisteme bu denli esir olmaları toplumsallık, hakikat ve özgürlük anlamında yaşadıkları cehaleti göstermektedir. Buda çağımızda bilimsellik şahsında insanlığa dayatılan cehaletin trajik paradoksudur.

Kavramlar dile yansıyan toplumsal hafızadır. Kavramlar olay olgulara konulan biçimsel adlar değildirler, kavramla dile gelen anlam tarihten süzülüp gelen bir derinlik ifadesidir. Uygarlık kavramlarının anlamını kendine göre kurgulayarak, toplumun temel dinamiklerinin içini boşaltmış ve kendisine mal etmiştir. İçi boşalan kavramlar toplumsal hafızası silinen toplum demektir. Anlamı çarpıtılan kavramlar hakikatten saptırılmış zihniyet demektir. Akademiler toplumun öz değerleri etrafında, toplumun ihtiyacı olan kavram tanımlamalarını geliştirmekten sorumludurlar. Uygarlık sisteminin demokratik moderniteden çalarak kendine mal ettiği, politika, ekonomi, demokrasi, yönetim gibi kavramlar kendi özüne tekrar kavuşturularak toplumsal kurumlaşmanın inşasına temel oluşturulmalıdır. Ayrıca uygarlığın toplumun olmazsa olmaz kavram ve kurumları olarak yansıttığı, devlet, iktidar, uygarlık, egemenlik gibi kavramların toplumla alakaları olmadığı, toplum düşmanı oldukları gerçeği deşifre edilmeli ve toplumun onlarsız gerçek gücüne kavuşacağı bilinci

açığa çıkarılmalıdır. Toplumun ait ve toplum düşmanı kavramlar daha da çoktur. Demokratik modernite akademileri toplumun ihtiyaçları temelinde bunların netleşmesi, tarihsel seyirleri temelinde hepsinin toplum yaşamındaki anlamları ya da anlamsızlıklarını netleştirmelidir.

Aynı zamanda toplumun kendini sistemleştireceği kuramların incelenmesi toplumun yeniden inşası için gerekli zihniyet devriminin şartıdır. Akademiler demokratik modernite toplumunun ihtiyacı olan kuramların incelendiği, topluma anlatıldığı, toplum yaşamına taşırılması temelinde somutlaştırıldığı kurumlar olmak durumundadırlar. Ayrıca kavramların ve kuramların somutlaşacağı, toplumun ihtiyacı olan kurumların nasıl örgütleneceğinin somut projelerini geliştirmek de akademilerin görevlerindedir. Yine var olan kurumların pratiklerini demokratik

inde kurumlar olmalıdır. Akademiler ürettiğinin yaşamsallaşmasının savaşını vermelidir.

Akademiler Uygarlığa Karşı Alternatif Oluşturma Merkezleridir

Uygarlığın işgal araçları toplumu bir ahtapot gibi her yandan sarmalayıp hapsedtiği gibi aynı zamanda bunu tarih boyunca sürekli derinleştirmeyi de ihmal etmemişlerdir. Buna karşın toplum her koşul altında direnmeyi bilmiştir. Egemen sistem kendi tarihini yazarken direnişin olmadığını, tarihi kendilerinin yarattığını, toplumun ise sadece yönetildiğini ya da nesne konumunu aşmadığını iddia ederler. Halbuki toplum egemenlik sömürü icat olduğu günden itibaren direnmektedir. Bu direniş birçok zaman toplumun öz değerlerini toplum yaşamına hakim kılacak kadar güçlenmiş ve sonuç almıştır.

Akademiler demokratik modernite toplumunun ihtiyacı olan kuramların incelendiği, topluma anlatıldığı, toplum yaşamına taşırılması temelinde somutlaştırıldığı kurumlar olmak durumundadırlar. Ayrıca kavramların ve kuramların somutlaşacağı, toplumun ihtiyacı olan kurumların nasıl örgütleneceğinin somut projelerini geliştirmek de akademilerin görevlerindedir.

modernite çizgisinde değerlendirmelerden geçirek daha güçlü örgütlenmesi için gerekli çözümlenmeleri oluşturmak durumundadırlar. Toplumun olmazsa olmaz kurumlarının akademiler tarafından beslenmesi, gerektiğinde denetlenmesi, eleştirilmesi akademilerin pratik sorumluluklarındandır. Akademiler toplumdan kopuk bilgilerin üretim merkezi olmadığı gibi üretilen bilgilerin yaşama uyarlanmasını başkalarına bırakan soyut kurumlar da değildirler. Ürettiği her fikri, bilgiyi takip ederek ne kadar toplum yaşamına hizmet ettiğini ölçen, denetleyen, buna göre gerektiğinde daha derinleştiren, gerektiğinde pratikte çıkan sonuçlara göre yeniden ele alan somut yaşamın

Egemenlik ve sömürü yükseldikçe toplumun direniş mücadelesi de daha büyük güçlenmiştir.

Direnışlerin zaferi alternatiflerini yaratabilmelerinde gizlidir. Direniş klasik anlamıyla dayatılan yaklaşıma karşı kendini savunma koruma ve taviz vermemezdir. Bunun için gerekirse karşı duruş, karşı saldırı aşamasına gidilebilir. Toplumun öz dinamikleri birçok zaman **saldıran güçleri** püskürtmeyi başarmışlardır. Fakat daha sonra bu başarıyı toplumsal yaşam modelini oluştururken sergileyememeleri, beraberinde ya dağılmalarını ya da tekrar karşı saldırılara açık hale gelmelerini getirmiştir. Direnişin asıl başarısı hakim olmak isteyen işgalci güce karşı direnmek

Demokratik modernitenin aydını, bilim insanı, akademisyeni olmak uygarlığa başkaldırıdır. Demokratik modernite zihniyetini oluşturmak büyük bir mücadeleye atılmaktır. Bu da en zor koşullarda, en kıt imkânlarda bile olsa dikkatini dağıtmadan yoğunlaşabilmektir, üretebilmektir.

kadar, toplumunun kendi öz dinamikle-riyle yürümesinin alternatif sistemini ve modelini inşa etmektir. Bunun için ise öncelikle kendi alternatif zihniyet yapısını örgütlemek gerekmektedir. Alternatif sistem ancak alternatif zihniyetle kurulabilir, zihniyet oluşmadan hiçbir adım atılamayacağı kesindir. Alternatifini düşünmeden planlamadan başlatılan isyanlar bastırılma ve kaybetmeye mahkum olmuşlardır. Alternatifini yeterince derinlemesine oluşturmayan direnişler ise zamanla karşıtına benzeşmekten ve eklemelenmekten kurtulamamışlardır.

Uygarlık sisteminin her yönüyle işgal altına aldığı ve iliklerine kadar sömürdüğü toplumun bu işgalden kurtulması, kendi güç kaynaklarını toplumun öz ihtiyaçları için kullanabileceği öz iradesini geliştir-mesi bir devrim görevidir. Devrimler sadece eskiyi yıkmaya eylemleri değildir, asıl devrimcilik alternatifini planlama ve yaşamsallaştırma görevidir. Bunun için ilk görev olarak yıkmayı planlamak da şart değildir, alternatifini güçlü örgütlersen geri olanın içi kendiliğinden boşalacaktır. Toplum tarafından benimsenmeyen, toplum yaşamı tarafından aşılacaktır. Devrimcilik toplumun kendi öz doğası olan ahlaki politik toplum özünün yaşanabilmesi koşullarının yaratılması müca-

delesidir. Egemen sistem tarafından önce kısıtlanan vekapitalist çağ aşaması itibarıyla en fazla tahrip edilerek dağıtılmış olan toplumun ahlaki ve politik dokusu, toplumun kendini var kılma, geliştirme ve yürüme gücü anlamını ifade etmektedir.

Bugün toplum ahlaki politik karakteri- ne dayatılan kırım nedeniyle toplum olma özelliğini kaybetme noktasına gelmiştir. Bu nedenle günümüzün öncelikli devrimci görevi toplumun öz dokusu olan ahlaki politik karakterinin yeniden toplumun irade gücü olarak canlandırılmasıdır. Devrimler ancak toplum ahlaki ve politik karakterleriyle kendi yaşamlarını örgütleme gücüne ulaştıklarında zafere ulaşırlar. Sistem kalelerinin yıkılması, devrim kurumlarının inşa edilmesi devrimler açısından ilk adım olabilir. Fakat, toplum, varlığının anlamı olan toplumsal hafızanın biriki-miyle ahlaki ve politik ölçüleriyle kendini sistemleştirdiği özgür akışa sahip olmadıkça devrimler yarımılığı ifade edeceklerdir. Her yarımılık ise karşıta, işgalciye açık kapı demektir.

Demokratik modernitenin akademilerin inşası Prometheusvari bir direniş gerektirmektedir. Çağ tanrıalarının toplumdan çaldığı ve topluma düşmanlaştırdığı bilimi onlardan almak ve asıl sahiplerine sunmak çağ tanrıalarının tüm hiddetleriyle saldırmalarını getirecektir. Bilgiyi topluma vermemek için Prometheus gibi kayalıklara çakılmaktan, Hallac-ı Mansur gibi derisini yüzmekten, Hypatia gibi taşlayarak lanetlemekten uzak durmayacaklardır. Demokratik modernitenin aydını, bilim insanı, akademisyeni olmak uygarlığa başkaldırıdır. Demokratik modernite zihniyetini oluşturmak büyük bir mücadeleye atılmaktır. Bu da en zor koşullarda, en kıt imkânlardabile olsa dikkatini dağıtmadan yoğunlaşabilmektir, üretebilmektir. Akademilerin uygarlık sistemine alternatif oluşturmanın mekanları olmaları sistemin en yoğun saldırılarının gelişeceği alan olmak anlamına gelmektedir. Bu nedenle kolay pes etmemek uygarlık güçlerinin açık bıraktığı koşul ve imkanlarla yetinmeyerek yaratıcı, üretken, ısrarcı ve hatta

koparıcı olmak gerekmektedir.

Demokratik modernite eksenli akademiler için biçim, mekan, alan, yerden ziyade zihniyet ve hedef önemlidir. Sistemin etkilerinin ulaşamadığı doğa parçalarında öncelikle kök salmak belki de en anlamlısıdır. Demokratik modernitenin akademileri en fazla doğanın bağrında kurulmalıdır. Dağ başlarından mahalle köşelerine her yerde örgütlenebilmeli, her yere ulaşabilmelidir. Tarihteki hakikat arayışçıları gibi doğanın öğreticiliğinde tarihi, toplumu ve kendini bulmakla işe başlamak en anlamlısıdır. Fakat bundan da zoru sistemin içinden sisteme karşı mücadeledir. Sistemin, toplumu 24 saat zehirleyen ideolojilerinin ve kurumlarının arasına girerek, bir yandan zehirden kendini korumak ve zehirlenmemek, diğer yandanpanzehir gibi toplumu sağaltma gerekmektedir. Demokratik modernite kadroları yeni toplum modelinin somutlaştığı karakteri temsil etmelidir. Fikir gücünü geliştirdiği gibi söylemi ve eylemi de güçlü olmak durumundadır. Fikir, zikir ve eylem bütünlüğünü kişiliğinde temsil etmelidir. Fikirde netlik, zikirde keskinliği getirdiği gibi eylemde başarı demektir.

Demokratik modernite akademileri, tekel sisteminin var olan akademilerini taklit etmekten kaçınmalı, kendi orijinal yapılanmalarını, kurumlaşma ve işleyişlerini kendileri geliştirmelidirler. Çalışma ilkeleleri kesinlikle demokratik olmakla birlikte yapılanmaları özerk olmalıdır. Özerk karakterleri itibarıyla kendilerini devletçi ve tekelci sistemin her türlü dayatma ve etkilerinden koruyabilmelidirler. Programlarını kendi çalışma tarzlarına uygun olarak kendileri belirlemeli, resmi kurumlar gibi katı zaman ölçülerinden ziyade ihtiyaçlara göre zaman azaltılıp, uzatılabilmelidir. Bu en üst düzeyde bir disiplinle çalışma ve zamanı en iyi değerlendirme anlamındadır. Akademiler ihtiyaçları olan kadroları kendileri yetiştirmelidirler.

Demokratik modernite toplumunda akademiler topluma aittirler. Tüm toplumu kapsamak, toplumdaki her kesime ulaşmak, herkesin akademilerden faydalanması, herkesin birikiminin akademilere

akması akademilerin toplumsal ilkesidir. Akademilerin herkesi kapsamaması ve ulaşması gerektiği gibi akademi çalışmasına katılan herkes hem öğrenci hem öğretmen olabilmelidir. Uygarlık akademilerinin bilimi güç gören anlayışına karşı mücadele edilerek akademilerde hiyerarşik ve elitist yaklaşımların yansımalarına izin verilmemelidir. Sistem aydınlarının kendini toplum üstü görme hastalığına karşı akademik kadro mütevazı bir duruşu zihniyette oluşturmak kadar yaşam tarzına da yedirmelidir.

Tüm bu ilkelerin hayata geçmesi, akademilerin ortaklaşarak birbirini beslemesi, yine ulus devlet ve sisteme karşı alternatif duruş, sömürüye ve tekele karşı karakterlerini koruma temelinde akademiler kendilerini konfederasyon şeklinde kurumlaştırmalıdır. Bu konfederasyon tüm dünya demokratik modernite akademilerini kapsayacak şekilde, yerel, bölgesel, ulusal, hatta kıta düzeyinde örgütlenebilir. **RêberAPO akademiler konfederasyonunu** "Dünya Kültür ve Akademiler Konfederasyonu" olarak öneriyor.

PKK Özgür İnsan Akademisidir

Demokratik modernite zihniyetine ve anlayışına örnek verebileceğimiz zihniyet netliği, fikir, zikir, eylem birlikteliği, sisteme karşı açılan savaş ve alternatifini yaratma iradesi PKK'de somutlaşmaktadır. PKK hareket olarak henüz doğuş aşamasında başlangıcını ideolojik temel oluşturma ve özgür zihniyeti kadrolarında geliştirme şeklinde kendisini örgütlemiştir. Kürdistan'a dair ortada hiçbir şey yok iken, **Rêber APO'nun "Kürdistan sömürgeci"** belirlemesi ilk ideolojik temel olmuştur. Bu ilk belirleme aynı zamanda yola zihniyet yeniliğiyle başlama anlamına da gelmektedir. Bu iki kelime bir yol gösterici olarak, Kürdistan gerçekliği ve özgürlüğü arayışı hakkında bilinç oluşturma ve yeni zihniyeti geliştirmenin temeli olmuştur.

PKK'nin 12 Eylül faşist rejiminin özel savaş politikalarına rağmen büyümesinin önünün alınmamasının temelinde kadrolaşmayı ideoloji ve bilinç dayandıra-

rak geliştirmesi vardır.PKK kuruluşundan başlayarak, tüm mücadele tarihi boyunca eğitim çalışmalarına büyük önem vermiştir. Bilinç PKK'nin temel gelişim diyalektığı olmuştur. Kürdistan'a dayatılan asimilasyon ve soykırıma karşın, bir halkı yeniden diriltircesine verilen mücadeledenin temel dinamiği, kadrodan halka kadar, sürekli eğitimi bilinçlenmeyi temel yaşam anlayışı olarak geliştirmedir. Rêber APO, kişiliklerin sistemin etkisinden arınmasını ve zihniyette yaratılacak devrimi, sisteme karşı kazanmanın temel şartı olarak ele almıştır. Bunu sağlamak için ise eğitim yaşamın ekmek su kadar zorunlu bir yanı olarak ele alınmıştır. Kişiliğin özgürlük ölçülerinde yeniden inşası açısından, sistemin etkisi olan geriliklerin aşılması için

Özgürlük zihinde netliktir. Zihinde özgür olanlar her türlü yanlış yönlendirmelere, bilgi çarpıtmalarına rağmen, bu çarpıtmalar içinden bile özgürlüğün çizgisine ait olanları ayırıp çıkarabilirler. Özgürlük toplumsallıktan beslenir. Toplumsuz özgürlük olmaz. Çünkü toplumsuz yaşam olmaz. Özgürlük ise yaşamın gagesidir, yaşam özgürlük için vardır. Evrendeki özgürlük arayışı yaşamı var kılmıştır. Özgürlük yaşamla somutlaşır, amacına ulaşır. Yaşam ise toplumla varlığını sürdürebilir. O zaman yaşam, toplum özgürse varlığını sürdürebilir. Rêber APO'da somutlaşan bu özgürlüktür. Bu nedenle Rêber APO ulaştığı her doğru bilgiyi yaşama akıtmayı toplumla paylaşmayı özgürlüğün temel ilkesi olarak

Özgürlük toplumsallıktan beslenir. Toplumsuz özgürlük olmaz. Çünkü toplumsuz yaşam olmaz. Özgürlük ise yaşamın gagesidir, yaşam özgürlük için vardır. Evrendeki özgürlük arayışı yaşamı var kılmıştır. Özgürlük yaşamla somutlaşır, amacına ulaşır. Yaşam ise toplumla varlığını sürdürebilir. O zaman yaşam, toplum özgürse varlığını sürdürebilir.

RêberAPO'da somutlaşan bu özgürlüktür

sürekli kendini sorgulayan, pratiğini gözden geçiren bir düşünce tarzı esas alınmıştır.

Rêber APO kendi düşünce tarzının en temel özelliğini verili olan her şeyden şüphe etme olarak belirlediği gibi bunun devamı olarak da ulaştığı doğru bilgiyi hemen yaşama aktarmayı belirtiyor. Verili olan tüm bilgiler sistemin eseridir, sistem dumanı bir şekilde bunlara sinmiş ve bulanıklaştırmıştır. Rêber APO ulaştığı tüm bilgiyi kendi özgür zihniyetinin süzgecinden geçirerek içindeki doğru ve yanlış ayırdığı gibi yanlışın içindeki doğruyu çekip çıkarabilmiş, doğrulara sinmiş yalanları süzüp atmıştır. Bu onun düşünce ve zihniyetteki özgürlük gücünün göstergesidir.

esas almıştır.

Rêber APO'nun kendi düşünce sistemi için belirttiği bu ilkeler, PKK hareketinin temel yaşam ve toplum felsefesini de oluşturmaktadır. PKK'li tüm özgürlük arayışçılarının temel yaşam arayışları kendinde doğruya ulaşmak, kendini bilmekle yola başlamaktır. Kendinde doğruya ulaşamayan yaşamın hiçbir doğrusuna ulaşamaz. Doğruya ulaşamayan ise asla özgür olamaz. Özgürlük doğruluktur. Kendinde doğruyu bulmak kadar yaşamın tüm alanlarında bir doğru arayışdır PKK'lilik. Tarihin en bilinmez bir çağında bile bir doğru gizliyse arayıp onu bulmaktır. Ya da tarihin bu en eski çağında bile bir haksızlık yapılmışsa arayıp onu da bulmak ve

tarihte herkese hak ettiği yeri vermektir.

Sadece kendi toplumu için mücadele değildir PKK'lilik. Kendi toplumundan başlamak bir ahlaki zorunluluktur. Oysa PKK bir insanlık hareketi olarak doğduğu gibi bugün tüm insanlığın kurtuluşu olan demokratik uygarlığın öncü gücü olma iddiasındadır. Rêber APO uygarlığın beş bin yıllık tüm şifrelerini çözdüğü gibi, demokratik uygarlığı insanlığın kurtuluş modeli olarak geliştirmiştir. PKK, tüm uygarlığa insanlık adına baş kaldırmak, demokratik modernitenin somutlaşması olmakta, insanlığın demokratik kurtuluşu mücadelesinin öncüsü rolünü üstlenmektedir. PKK özgür zihniyetin yaşamsallaşmasıdır. Özgür zihniyet PKK'nin mücadelesinde ruh kazandığı gibi demokratik modernitenin kurumlarını inşa etmede de somutlaşmaktadır.

PKK mücadele tarihi boyunca ulaştığı özgürlük zihniyetini tüm özgürlük arayışçılarının özümsemesi temelinde eğitimi aralıksız sürdürmüştür. Bunun öncülüğünü Rêber APO bizzat kendisi her türlü koşullarda eğitimi geliştirerek, ilk özgürlük akademisini kurarak yapmıştır. Mahsum Korkmaz Akademisi, Parti Merkez Okulu eğitim çalışmaları, PKK'nin özgür ruhunun, zihniyetleri aydınlattığı özgür insan mücadelesinin verildiği mekanlardır. Bugün de PKK'nin özgür zihniyeti, geliştirilen akademilerde özgür insan inşa mücadelesinin rehberidir. PKK'nin geliştirdiği akademiler, özgür zihniyetinin kadrolarını yaratma mücadelesini yürüten kurumlar olarak topluma öncülük misyonuna üstlenmektedirler.

Rêber APO kendisini toplumdan ve özgürlükten tecrit etmek amacıyla konulduğu İmralı adasını ise bir zihniyet devrimi sahasına çevirmiştir. Rêber APO'nun özgür düşüncesinden korkan komplocu güçlerin inadına, Rêber APO, İmralı'yı toplumla, tarihle ve özgürlükle daha da derinden buluşma mekânına çevirmiştir. İmralı'da geliştirilen savunmalar özgür insana, özgür topluma ışık tutarak demokratik toplumun yol göstericisi olmaktadır. Bu savunmalarda Rêber APO uygarlığın tüm zihniyet çarpıtmalarını

deşifre etmiştir. Tüm verili tarih, toplum, yaşam tanımlamalarını deşifre ederek, bunların hakikatle buluşan tanımlamalarını yapmıştır. Günümüz sistemini, bilimciliğini çözümlendiği gibi alternatif olarak yola koyulanların neden kaybettiklerinin zihniyet ve yöntem hatalarını ortaya koymuştur. Tüm bunları aşarak ulaşılabilecek toplum modelini, demokratik uygarlık modelini alternatif olarak açıklamıştır. Bu yeni zihniyet ve bilgiler ise ulaşan herkese açıktır. Tüm topluma sunulmuş hakikatlerdir. Bizlere kalan bunları doğru kavramak ve yeniyi inşa etmede üzerimize düşen görevleri yerine getirmektir. Anlamak sınırsızdır ve özgürlükte iddialı olan herkes savunmaların hakikatiyle buluşacak gücü kendisinde açığı çıkarabilir.

Demokratik modernitenin inşa sürecini yaşadığımız bugünlerde, özgürlüğün, toplumun her alanında kadrolaşmaya ihtiyacı vardır. Dönem özgürlük kadrolarının topluma öncülük dönemidir. Dönem özgürlüğün öncülerinin yetişmesi dönemidir. Özgürlüğün öncüleri ise özgürlüğü toplum yaşamıyla buluşturmayı yaşam amacı sayan kadrolardır. Tanrıça erdemle üretken, melek saflığıyla toplumsal görevlerine bağlı, Afrodit çekiciliğiyle toplumu örgütleyen kadınlar özgürlük zihniyetinin öncüleri olmalıdır. Peygamber inançlılığıyla bağlı, havari iradesiyle pratikleştirici, Prometheus cesaretiyle isyancı erkekler özgürlüğün somutlaşmaları olacaklardır. Özgürlük kadroları yetişmeden demokratik uygarlık inşa edilemez. Özgürlük kadrolarını yetiştirmek ise akademilerin görevidir. Akademiler öncelikle demokratik uygarlığın öncülerini yetiştirmekle görevlidir. Akademiler demokratik modernite zihniyetinin toplumla buluşma mekanlarıdır.

“SOSYAL BİLİMLERDE DEVRİM” YOLUNDA TARİHSEL-TOPLUM AKADEMİLERİ

Uygarlığın başlangıcından beri oluşan tüm hegemonik sistemler kendi meşruiyetlerini oluşturabilme doğrultusunda zihniyet yapıları kurmuşlardır. Özellikle kapitalist modernitenin zihinsel yapılarında büyük bir çarpıtmaya maruz kalan tarih ve toplum kavramlarını yeniden anlamlandırırken mevcut modernitenin bu kavramları nasıl çarpıttığını iyi bilmemiz gerekecektir. Kapitalist moderniteden önce gelen tüm hegemonik sistemler tarih ve toplumu çarpıtarak kendi menfaatlerine göre şekillendirmeye çalışmışlardır. Ama uygarlığın hiçbir döneminde tarih ve toplum kapitalist modernitedeki kadar yok sayılmamıştır; bu da kapitalist modernitenin toplumsal gerçeklikten en kopuk bir sistem olmasından gelmektedir. O kadar ki, toplumu yok saymadan veya olabildiğince nesnelleştirilmeden kendini hâkim kılamamıştır. Aynı zamanda tarihi de yönetici sınıfların mekânlarında gerçekleşen bir olaylar yığımına çevirerek evrensel anlamından ve oluşturucu gücünden tamamen soyarak toplumu belleksiz, yani savunmasız bırakmıştır. Birbirinden ayıramayacak kadar iç içe olan tarih ve toplum kavramlarının ayrıştırılması kapitalist modernitenin en belirgin zihinsel icatlarından biridir. Sonuç itibariyle tarihte toplum yok sayılır-

ken, toplumun da tarihi yok sayılmaktadır.

Yazımıza başlarken konumuz itibariyle sıkça kullanacağımız bazı kilit kavramların tanımını yapmamız doğru olacaktır; ama bu tanımlamalara girişmeden önce belirtmemiz gereken bir husus vardır. Önder APO günlük olarak duyabileceğimiz birçok kelimeyi sistemin ona bahsettiği anlamlılığında arındırarak farklı kavramsal anlamlar inşa etmiştir. Bu nedenle dil- ve ona bağlı olarak kavramlar – anlam dünyamızın yetkin yansımaları olduğundan dolayı Önder APO’nun geliştirdiği kavramların bizim zihnimizde bir anlam ifade edebilmesi için sistemin inşa ettiği anlamsallıklardan arınmamız gerekmektedir. Bu doğrultuda birçok örnek verilebilir, ama bunların başında demokrasi, uygarlık, modernite, konfederalizm, ulus, ekonomi, ekoloji gibi kavramlar gelmektedir. Mesela Önder APO’nun demokrasi tanımını ile sistem içerisinde kullanılan demokrasi kavramının arasında dağlar kadar fark vardır. O kadar ki iki farklı anlamın aynı kelime ile anılması sadece bir talihsizlik olmayıp, sistemin büyük çabası ile oluşan bir anlam kirliliğinin sonucudur. Bu belirtilenlerden dolayıdır ki sistem içerisinde en yüksek “akademik” kariyer yapmış olan profesörler, “uzmanlar” veya köşelere dört elle sarılan “yazarlar” Önder

APO'nun felsefesine anlam verebilmenin yanından bile geçemiyorlar. Dolayısıyla ancak sistemin anlam inşasından uzaklaştıkça Önder APO'nun anlam dünyasına girebiliriz, Önder APO'nun anlam dünyasına girdikçe de sistemin hastalıklarından bir bir arınabiliriz. Yazımızın konusu olan tarih, toplum ve akademi kavramlarımızda bu temelde ele almamız en doğru bir yaklaşım olacaktır.

Tarih nedir?

Kapitalist modernitenin zihinsel şekillenme kurumları olan okullar ve üniversitelerde tarih başlıbaşına bir disiplin olarak sunulur. Bu disiplin çerçevesince ilk öğretilen husus tarihin şu kısatanımlı oluyor: "Tarih, insanların yazıyı keşfedip olayları kaydedebildikten sonra başlar!" Bu öğretiye göre tarih Sümer ve Mısır'dan başlayıp ve günümüze kadar kronolojik olarak süregelen bir olaylar zincirinden ibarettir. İlk etapta bu sakıncalı bir tanım gibi gözükme de, esasen devletçi uygarlığın altı bin yıldır dayandığı temel bir zihinsel manipülasyonudur. Bu tanım kendisini Türk okullarında Osmanlı tarihinin sınırsızca anlatılmasına yol açarken, İngiltere'de de monarşinin nasıl kraldan oğula binlerce yıl devredildiğini halkın gözüne sokarcasına anlatılmasına neden olmaktadır. Bu durum öyle bir bilinç oluşturur ki, sanki tarih toplumun dışında gelişen bir süreçmiş gibi gelir insana, çünkü toplumun büyük bir kısmı hiçbir zaman kendisine dair bir şey bulamaz bu anlatımda. Hâlbuki en az on dört milyar yıllık bir oluşumu son altı bin yılda gerçekleşen olaylarla anlatmaya kalkışmak en hafif tabiriyle yalancılıktır. Sistemin bu uzun soluklu yalanı tarihin yeniden yazılımı için bizlere yeterince motivasyon sağladığını düşünmemek mümkün gözükmemektedir; bu yalanı ise ancak büyük düşünerek aşabileceğimiz aşikârdır. Çünkü tarihin bir bütün olarak zaman ile çok sıkı bir bağ vardır. Jeologlar şunu belirtiyorlar "Dünyamızın tarihi, yeryuvarı katmanlarına işlenmiş olarak kaydedilmiş bulunmaktadır." Yani bu şu anlama gelmektedir, tarih salt bir

insan icadı değildir. Güneş sistemimizin ve evrenimizin tarihi de böylesi sistemler içinde çeşitli şekillerde kaydedilmiş bulunmaktadır. Bu kayıtlar, hem evrende dolaşan değişik türlerdeki radyasyonlar içinde saklanmakta hem de maddelerin birbirleri etrafındaki döngü sistemlerinde veya o maddeleri oluşturan parçaların yapısal özelliklerinde bulunabilmektedir.

Bir örnek ile tarihin zaman ile olan bağıntıyı açıklayabiliriz. Sokaktaki insanların ve diğer öğelerin bir an için her türlü enerji dönüşümünü kestiklerini düşünün: Hiçbir insanın hiçbir hücresi enerji alışı-verişi yapmayacak; dolayısıyla hiçbir organı hareket etmeyecek ve insanlar bir heykel gibi o anki konumlarında donup kalacaklar; dünya dönmeyecek, sıcaklık değişmeyecek, hava hep aynı aydınlık derecesinde kalacak ve rüzgâr olmayacak. Bunun anlamı, her türlü enerji akışının durmuş olması ve hiçbir olayın olmamasıdır. Düşünün, bir film şeridinde sahnelerde hiç bir değişiklik olmasa, her sahne bir diğerrinin aynısı olsa, zaman denilen farklılaşma belirtisi nasıl algılanabilirdi? Bir insan hiç değişmese, çevresindeki hiç bir şey değişmese, güneş hep aynı konumunda kalsa, ağaçlar büyümese, rüzgâr esmese, kısacası, her şey bir resim gibi dondurulmuş olsa, zaman kavramıyla neyi kastedecektik? Dolayısıyla zaman, madde-enerji-mekân üçlüsü arasındaki değişim ve dönüşümün göstergesidir. Değişim ve dönüşüm, enerjinin bir yerden başka bir yere akması sonucu oluşan bir olaydır. Bu değişim ve dönüşüm Newton fiziğinin tabirleri olan hem "canlılar" hem de "cansızlar" âleminde vardır; değişim ve dönüşümün kısa tanımı da evrim olduğuna göre, evrim hem "canlılar" âleminde, hem de "cansızlar" âleminde söz konusudur. Dolayısıyla, zaman evrimin göstergesi olmaktadır. Bu çerçevede içerisinde tarihe daha bütünlüklü bir yaklaşım geliştirmek şart görünmektedir, çünkü öyle görünüyor ki mevcut haliyle sosyal evrim genel evrimin son halkası olmaktadır. Bu çerçevede tarihi zamanın ifadelendirilmesi olarak tanımlamak çok da yanlış olmayacaktır.

Bu durumda kapitalist modernitenin tarih anlayışını en hızlı bir şekilde bir kenara bıraktığı tarihi yeniden yazabilmek için başlangıç olarak oluşum anını esas almamız gerekirken, tarih tasarımıımızda ise evrensel evrimin en yetkin oluşumu olan toplumu yeniden temel birim olarak ele almak doğruya en yakın bir yöntem olacaktır. Bu doğrultuda toplum kavramının da yeniden tanımlanması önem kazanmaktadır; ne var ki toplum kavramı da en az tarih kavramı kadar kapitalist modernite tarafınca çarpıtmaya maruz bırakılmış bir kavramdır.

Toplum nedir?

Toplumun genel hatlarıyla bir tanımını çıkartmak hem sistemin çarpıtmalarını hem de Önder APO'nun toplum anlayışını anlamak için gerekmektedir. İnsanlık 2,5 milyon yıllık geçmişinin çok büyük bir bölümünde, taşlardan kesici parçalar elde etmenin haricinde pek fazla bir şey başaramazken, son 30 bin yıllık dönemde hızlı bir gelişim sürecine girmiştir. Son 10 bin yıllık dönemdeki insanlık eserlerine bakıldığında, bunların genelde toplumsal hayat ürünleri olduğu anlaşılmaktadır; çünkü tek bir insan toplu işi bile yalnız başına üretemez. Arkeolojik veriler, toplumsallığın doruğa ulaştığı neolitik köy devriminin nerede ve ne zaman başladığı hakkında kesine yakın ipuçları sunmaktadırlar. Bu toplumsal sıçrayış (Göbekli Tepe kazılarını da dikkate alırsak) yaklaşık 15 bin yıl önceleri Verimli Hilal de denilen yukarı Mezopotamya'da başlamış ve buradan dünyanın diğer taraflarına doğru yayılmıştır. Batı Avrupa bu kültür düzeyine ancak en az 7-8 bin yıl sonra ulaşabilmiştir. İnsan kalabalıkları doğal zorluklarla başa çıkmak için aralarında ortaklık (toplumsallaşma) sistemi oluşturma çabasına girerler. İşte bu oluşum şekli, toplumsallaşmanın koşulları ve tanımı ortaya çıkmaktadır. Tabii bu tanım çok fazla genel kalacaktır ve hatta fazlasıyla teknik bir tanım da sayılabilir; çünkü toplum adını verdiğimiz organizma aynı zamanda evrensel bir anlamı içinde taşımaktadır. Tam da bu noktada Önder APO'nun top-

lum anlayışı ile kapitalist modernitenin toplum anlayışı bağdaşmaz bir hal alır.

Toplumu "anlam gücü en yüksek varlık olarak" tanımlayan Önder APO, mevcut sosyal bilimlerde ulaşılamayan bir anlamsal düzeyi bizlere sunmaktadır. Toplum ne salt ekonomik ilişkilerin gelişimiyle (Marx'ın iddia ettiği gibi), ne salt teknolojik atılımlarla (kaba materyalistlerin iddia ettiği gibi) ne de salt Tanrı'nın "ol" demesiyle (idealistlerin iddia ettiği gibi) var olmuştur. Önder APO toplumun bir evrensel amaç sonucunda oluştuğunu şöyle tanımlamaktadır: "Doğruya daha yakın görüş, kozmos ve kuantum evrenindeki oluşum özelliklerinin insanda da yaşandığıdır. Tabii kendi özgünlüğü temelinde bu yasalar işlemektedir. Evrenler insanda dile gelmektedir. Çıkan sonuç, evrenin yetkin kavranışı insanın yetkin kavranışından geçer. Felsefede çok ünlü 'kendini bil' yargısı bu gerçeği dile getirmektedir. Kendini bilme tüm bilmelerin temelidir. Kendini bilmeden edinilecek tüm diğer bilmeler bir saplantı olmaktan öteye gidemeyecektir. Bu nedenle de insan toplumunda kendini bilmeden ortaya çıkan tüm kurum ve davranışların sapkın, çarpık bir role bürünmesi kaçınılmazdır. İnsanın kendi bilgisine dayanmayan bilginin yol açtığı tüm toplumsal sistemlerin anormal çelişkili, kanlı, sömürülü karakteri bu saplantılı bilgiden ileri gelmektedir. O halde insan toplumunun kabul edilebilir doğal gelişme süreci insanın kendine özgü bilgisinden kaynaklanmalı derken, en temel evrensel, dolayısıyla toplumsal kuraldan bahsetmiş oluyoruz." ⁽¹⁾ Burada Önder APO insanlığı (tanım itibarıyla toplumsallığı) evrensel bir üst amaçla bağdaştırdığını görebiliyoruz. Belki de toplumu varlığın ve tüm oluşumların en üst derecede algılandığı ve ifadeye kavuştuğu bir organizma olarak tanımlamak yanlış olmayacaktır.

Kapitalist Modernitenin Zihinsel Yapılarında Tarih Ve Toplumun Yeri

Devletli uygarlığın sistemleşebilmesi için ihtiyaç duyulan ve toplumu gelişen yeni hegemonya karşısında di-

rençsiz bırakmak için toplumsal akla takılan prangalar Sümer rahiplerinin ustaca icat ettikleri zihinsel manipülasyonlardır. Devletli uygarlığın çıkışıyla en çokyozlaştırılan ve kendisi olmaktan çıkartılan kavramların başında ise tarih ve toplum gelmektedir. Sümer rahipleri toplumu göğe çıkartılan tanrıların kulları haline getirirken, tarihide kendisiyle başlatarak toplumsal direnişin gıdası olan toplumsal hafızayı köreltme çabasına girmiştir. Tarih ve topluma yanlış yaklaşımların temeli burada atılmıştır. Akabinde ise hegemonyalar genişleyip, derinleşip ve devredildikçe tarih ve topluma olan yanlış yaklaşımlar da genişleyerek ve derinleşerek devralınmıştır. Sırasıyla Sümer rahiplerinin mitolojik manipülasyonu, sofistlerin felsefi manipülasyonu, monarklarındinsel manipülasyonları ve en son da pozitif bilimcilerinin bilimsel manipülasyonu aynı akımın devamcılarıdır; nitekim Önder APO “Matematik ve yasa icatçısı Sümer rahipleriyle bilimsel zihniyetin kurucuları arasında büyük benzerlik görüyorum. İkisinin de aynı uygarlığı temsil ettikleri kanısındayım” (2) demektedir.

Son hegemonya olan kapitalist modernitenin zihinsel altyapısını oluşturan Aydınlanma dönemi Önder APO’nun eşsiz anlamlar ve değer biçtiği topluma ağır bir darbe indirmiştir. Bu süre içerisinde Descartes, Locke ve Mill gibi öne çıkan felsefeciler toplumu bireyin gelişimi ve özgürlükleri karşısında bir tehlike olarak görmüşler ve bu nedenle bireyin toplumdan korunması gerektiğini ısrarla ifade etmişler; Hegel ise bunu en iyi yapabilecek bir kurum olarak devleti adres göstermiştir.

Bu süreçteki düşünürlerin tarihin de çok yönlü çarpıtmalarını insanlığı sunmuşlardır. Pozitivist anlayış tarihi düz-çizgisel bir biçimde olgular üzerinden açıklamayacak ışıığında, aslında yaptığı şey Bacon’ın geliştirdiği özne-nesne ayrımı ile kendi tarihini yazmak olmuştur. Nitekim toplumsal belleğin canlı olduğu bir yerde kapitalistlerin iktidarı ele geçirmesinin söz konusu olmayacağını en iyi bilen bu çevreler, ancak bu belleği yönlendirilerek engelli bir bi-

çime sokulması ile kendilerine alan açılacağını bildikleri için büyük bir anlam yitimine girişmişlerdir. Önder APO “Analitik düşünce’nin ‘nesnellik’ kavrayışı altında operasyona yatıramayacağı hiçbir ‘değer’ yoktur. Sadece insan emeği değil, tüm canlı ve cansız doğa tasarruf altına alınır mülkleştirilebilir. İnceleme ve araştırmalara tabi kılıp üzerinde her türlü sömürde bulunma hakkı kazandırılabilir. Seçkin özneler dışında her şey mekanik olarak değerlendirilip acımasızca tahakküm altına alınabilir ve istismara tabi tutulabilir. Doğaya ve topluma karşı temel özne olarak örgütlenen birey-vatandaş ve ulus-devlet toplumu, yeni maskesiz tanrılar olarak, soykırımlar düzenlemekten çevreyi yaşanmaz hale getirmeye kadar her türlü çılgınlığı yapma kudretine sahip ‘yeni icat’lardır” (3) demektedir.

Bu zihniyet tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar bireyi topluma karşı öznelendirerek, evrensel evrimin en gelişkin hamlesi olan toplumu yozlaştırarak, geriye doğru bir evrimi insanlığa dayatmıştır. Devletçi uygarlığın en krizli halkası olan kapitalist modernite tarafından süreç tamamlanarak toplum takatten düşürülmüştür. Kapitalist modernitede toplum tarihsizdir, savunmasızdır ve belki de en önemlisi evrenin kendini anlamlandırabilmesi veya kendi farkına varabilmesi için ihtiyaç duyduğu toplumsallık, artık ona biçilen bu görevi bile yerine getirememektedir. Burada devletçi uygarlığın evrene karşı derin bir ihaneti söz konusudur. Bunun en aşağılık tarafı ise yüce evrensel amaçların elit bir zümrenin kâr hırsı uğruna bertaraf edilmesidir. Bu durumda Önder APO’nun militanları ve tüm onurlu insanların görevi gittikçe netleşmektedir, bu ihanet durumundan çıkarak demokratik modernitenin zihniyetini yeniden inşa edip ona göre bir toplumsallaşmayı kurmak gerekmektedir.

Kapitalist Modernitenin Zihinsel İmhasına Karşın Tarihsel-Toplum Anlatımı

Önder APO “Bilimsel disiplin’ler tarafından bütünlüğün hücrelerine kadar

parçalanmasıyla yitirilen en büyük değer, toplumsal yaşamın mekân ve zamanla kayıtlı bütünlüğü ve bölünmezliği” olduğunu söylemektedir. Bu açıdan tarihsel-toplum anlatımı ilk olarak bu “bütünlüğü ve bölünmezliği” yeniden yakalama girişimidir. Tabii ama tarihsel-toplum kapitalist modernitenin ayırttığı tarih ve toplum kavramlarının kaba bir birleşimi değildir; tarihin toplumsuz ve toplumun da tarihsiz olamayacağı somut kabulüdür. Toplumu yok sayan tüm tarih anlayışlarını ve tarihsiz bırakılmak istenen tüm toplumsal formlarını ontolojik olarak reddeder. Bu anlayışlar ancak “yaşamın mekanik taklidi” olan kapitalist modernitenin icatları olabilir ki, bunun da gerçek yaşam ile hiçbir alakası bulunmamaktadır. Önder

anına bağlamaktadır. Önder APO’nun Özgürlük Sosyolojisi adlı kitabında bizzat özgürlük sosyolojisi tabirini en ufak kuantumik oluşum anı için kullanırken, bu anların toplumsal gelişmeler için belirleyici bir öneme sahip olduklarını önemle vurgulamaktadır. Bu durumda tarihsel-toplum derken salt bir toplumsal-tarihten bahsetmediğimiz açığa çıkacaktır.

İlk oluşumdan bu yana, yani yaklaşık olarak 14-20 milyar yıl öncesinden başlayan bir insanlık tarihi mevcuttur. Evet, insanın tarihi evren oluşumunun başına kadar gitmektedir. Hiçbir oluşum bir öncekinden bağımsız değildir. Geçmiş sadece geçmiş değildir, aynı zamanda an ve yarındır. Çünkü bu anı oluşturan dünün kendisidir. Yarınlarla ulaşmak da

Tarihsel-toplum kapitalist modernitenin ayırttığı tarih ve toplum kavramlarının kaba bir birleşimi değildir; tarihin toplumsuz ve toplumun da tarihsiz olamayacağı somut kabulüdür. Toplumu yok sayan tüm tarih anlayışlarını ve tarihsiz bırakılmak istenen tüm toplumsal formlarını ontolojik olarak reddeder.

APO şöyle diyor “İnsan yorumumuzu daha da geliştirirsek şu varsayımları ileri sürebiliriz: İnsanın olduğu tüm materyallerin canlılık, sezgisellik, özgürlük özellikleri olmasaydı, tüm bu özelliklerin toplu ifadesi olarak insan canlılığı, sezgisi ve özgürlüğü de gelişmeyecekti. Olmayan bir şeyden yeni bir şey doğmaz. Bu tespit cansız madde anlayışımızı çürütmektedir. Şüphesiz insan türü bir organizasyon ve toplum olmadan, bilgili varlık gelişmez. Ama bu organizasyon ve toplumda rol oynayan materyalin bilgisel, sezgisel, anlamsal, özgürlükel özellikleri olmadan da bilginin vücut bulamayacağı anlaşılır bir husustur. Özünde bir şey yoksa neden yaratılsın?”⁽⁴⁾ Önder APO insanda bulunan canlılık, sezgisellik ve özgürlük özelliklerinin potansiyel olarak her maddede bulunabileceğini söyleyerek, insanın ve toplumun kökünü evrenin ilk oluşum

dünün ve bugünün anlamına ulaşıldığı oranda oluşturulabilir. Kısacası insan gerçekliği de şuan yeryüzünde ve evrende bulunan diğer canlılar gibi bir geçmişe sahip olup, bu geçmiş primattan kopuş anı olmayıp, evrenin ilk oluşum anından başlamaktadır. Bilinç her canlıda var olan bir gerçeklik olup, canlıdan canlıya değişim yaşamaktadır. Bu doğrultuda ele alacak olursak; evrenin, ilk oluşumundan, bir bilince sahip olduğu, bu bilinç doğrultusunda her an gelişimini sürdürdüğü söylenebilir. Evrende sadece insan, toplum ya da dünya yoktur. Samanyolu da olmak üzere yüzlerce galaksi, yıldız takımı, gezegen ve hala da açıklanamayan kara delikler var. Bunun yanı sıra varlığından habersiz olduğumuz, evreni tamamlayıcı konumunda olan gerçeklikler olabilir. Her an genişleyen, büyüyen, bir değişim-dönüşümü yaşayan evren kendi gerçekliğinin

farkındalığını kavratmak için bazı şeylere ihtiyaç duymuş gibi gözükmektedir. Bu temelde evren olabildiğine canlı ve bilinçlidir. Bir amaç doğrultusunda gelişimini sağlamakta, bu amaca ulaşma yolunda her an bir değişim dönüşümü yaşamaktadır.

Bunu dünyamız ekseninde ele aldığımızda ulaştığımız sonuçlar göstermektedir ki; evrenin gelişimine denk bir tarzda gelişim sağlayan, bu temelde mikro kozmos-küçük evren olarak nitelenen, evrenin olabildiğine muhteşem bir şekilde donattığı insan gerçekliği karşımıza çıkmaktadır. Evrenin olabildiğine canlı ve bilinçli olduğunu belirttik. Anda üzerinde yaşamakta olduğumuz dünyamız da bir gelişim süreci doğrultusunda bugün var olan konumuna gelmiştir. Yer kabuğunun soğuması, atmosferin oluşması; güneşin, suyun, havanın bir dengeye oturması ve ilk canlıların oluşması... İlk canlının sudan karaya çıkması, çıkmasıyla beraber sıcakkanlı ve soğukkanlı ayrışımının gelişmesi, sürüngenler, memeliler, etçiller, otçullar... Her bir gelişim muazzam güzellikte bir gerçeklik temelinde oluşmuştur. Her oluşum kendisiyle yeni yeni ortamlar açmış, evreni kendi gerçekliğiyle buluşturmuştur. Bu oluşum bir denge içerisinde olup, yaşamsal döngünün sürdürücüsü olmaktadır. Bir denge temelinde ilerleyen, her şeyin bir şekilde bir değerinin olduğu ve yararsız, gereksiz hiçbir şeyin olmadığı bir doğal dengedir yaşanan.

İnsan ise, diğer canlılardan farkını en çok gerçekleştirdiği toplumsallaşmayla göstermiştir. Gelişen çevresel koşullar karşısında diğer canlıların yeteneklerine sahip olamayan insan, evren tarafından aklını kullanmaya zorlanmış gibi gözükmektedir. Düşüncesi geliştiği oranda hayatta kalabilir, hayatta kaldığı oranda yarınları uzanabilirdi. Bu temelde birarada olmanın, birlikte hareket etmenin gelişecek her türden saldırıyı da bertaraf edebileceği görülmüştür. İlk kültürel eylemsellik olarak nitelenebilecek olan toplumsallaşma ile beraber insan kendisini de garantiye almış ve yaşamını sürdürebilmiştir. Birlikten güç doğuyordu. Bu güç

doğrultusunda evrenin kendisine bahşettikleriyle farkındalığını her geçen gün ortaya koymaktaydı. Toplumsallaşma ile insan kendi olma imkanbulmuştur. Nasıl ki vücuttaki her hücre bir bilince sahip ama bu bilinç beyinde doruklaşıyorsa, evrende de canlılık, sezgisellik, özgürlük ve anlam gücü her atomda vardır, ama bu toplumsallıkta doruklaşmaktadır. Beyin vücut için neyi ifade ediyorsa, toplum da evren için onu ifade etmektedir.

Çizdiğimiz bu çerçeve esasen şunu anlatmak içindir: tarih toplumsuz, toplumda tarihsiz olamaz; çünkü tarih zamanın ifadesiyken, toplum davranışın ve oluşumun ifadesi olmaktadır. Önder APO "Varlık ve bilinç felsefenin en temel sorunudur. Varlık kavramının kendisi halen en çok merak konusu olan felsefi kavramların başında gelmektedir. Bunun yanı başındaki ikinci kavram ise zamandır. İkisi birbirinden ayrılamaz. Varlık nasıl zamansız olarak düşünülemezse, zaman da varlık olmadan olmayandır. Zaman tamamen varlıkla ilgilidir. İkisi arasındaki ilişki en çok oluş kavramıyla bağlantılıdır. Varlık ve zaman oluşla gerçekleşir. Zaman varlıkta oluşa zorlar. Daha doğrusu, varlığın sürmesi oluşla mümkündür. Oluş halindeki varlıktan bahsettiğimizde zaman doğmuş demektir. Oluş varsa, örneğin bir yerde iki farklı çiçek mevcutsa, orada varlık ve zaman var demektir. Oluşun olmaması hem varlığın hem de zamanın yokluğu anlamına gelir. Oluş varlığın farklılaşma, formlaşma halidir. Oluşum halinde olmayan varlık olmayan varlıktır, olmayan zamandır"(5) demektir.

Tarihsel-toplum, evrenin beyni olan toplumun kendi hikâyesini, yani kendi oluşumunu anlatma biçimidir. Devletçi uygarlığınsaptırdığı toplum ve tarih tasarımlarını yeniden doğal akışına çevirme çabasıdır. İnsanlığın, toplumsallığın ve dolayısıyla da evrenselliğin gizlenmeye çalışılan tarihini yeniden yazarak toplumu bu belleğin üzerinde kurmak, tarihsel-toplum anlatımınınbaşlıca görevlerindedir.

Tarihsel-Toplum Akademilerinin Misyonu

Toplumsallığın devletçi uygarlık tarafından bu kadar dejenere edildiği bir dünyada Apocu felsefeye kendini adanmış insanların çok büyük görevler beklemektedir. Öngördüğümüz sistemimiz ve toplumsal kurumsallaşmalarımızın hiçbirini onlar için gerekli zihniyeti oluşturmadan inşa edemeyeceğimiz bilinmelidir. “Kurumlar-kuralım sonra zihniyetini oluştururuz” düşüncesinin en sakıncalı bir düşünce olduğu, reel sosyalizm deneyimiyle ortaya çıkmış bulunmaktadır. Sonuçta hiçbir sistem kendini halka ispatlamadan veya halkı ikna etmeden kendisini var kılamamaktadır, buna devletçi uygarlık da dâhildir; salt zora dayanan veya üstten dayatmalarla kendini var kılmaya çalışılan sistemlerin geçici olduğu yeterince görülmüştür. Bu nedendir ki Önder APO’nun bizlere savunmalarında etraflıca aktardığı düşünceleri bizim de acilen en geniş kitlelere aktarmamız gerekmektedir. Nitekim Önder APO: “kadro beyindir, örgüttür ve bedende (toplumda) kılcal damarlarla yayılan- dır”⁽⁶⁾ demektedir.

Tabi kadro toplumda “yayılmadan” önce kendisini “beyin” haline getirmelidir. Bilindiği gibi Önder APO “kadro örgütlenmiş ve eylemsel kılınmış hakikat” olduğunu söylemektedir, dolayısıyla kadro ancak hakikati öncelikle kendinde inşa ederek yani örgütleyerek eylemselliğe çevirebilecektir. Bu durumda toplumsal ve evrensel hakikatlerin iddia ve inşa edildiği yerler olarak akademiler demokratik modernite inşasının olmazsa olmazlarındandır. Tarihsel-toplum akademileride yukarıda çerçevesini çizmeye çalıştığımız toplumun evrensel boyutlarının hissedildiği, devletçi uygarlığın zihinsel çarpıtmaları aracılığıyla tarihsel-topluma vurduğu darbenin teşhir edildiği ve toplumun yeniden yapılanmasının parametrelerinin çizildiği bir mekân olacaktır. Ancak böylesi zihinsel bir cephaneye sahip olan ve akabinde akademik kadro olabilen insanlar, demokratik modernitenin inşası için eylemsel bir güç haline gelebilirler. Dolayısıyla tarihsel-toplum akademilerini Önder APO’nun havarilerinin yetiştirdiği yerler olarak nitelendirmek oldukça yerin-

de olacaktır. Önder APO’nun savunmalarıyla ve hatta yaşamıyla bize sunduklarına inanan, kendini ona adayan ve bunun eylemsel gücü olma iddiasını taşıyan insanların bu felsefe etrafında derinleştiği yerler olarak tarihsel-toplum akademileri, öngördüğümüz sistemin mayalandığı ve yetkinleşmiş kadroları kılcal damarlara pompalayan bir toplumsal kalp işlevini görecektir.

Her şeyden önce insanın halkına, insanlığa, dünyaya ve evrene söyleyecek, anlatacak en azından bir çiftsözünün var olduğuna inanması gerekir. Kaldı ki bizlerin, yani Önder APO’nun havarisi olma iddiasını taşıyanların, sadece bir çift değil, binlerce söyleyecek sözü vardır. Önder APO’nun binlerce sayfaya döktüğü düşüncelerinin tarihsel değerini çözerek evrensel anlamını fark ettikçe ve bu felsefeye hâkimiyetimiz arttıkça, içimizde hapsedemeyeceğimiz bir düşünsel akışkanlığı yakalayacağımız bilinmelidir. Bu da şu anlama gelmektedir, akademileşme önce kendimizde başlar, yani “Ben Önder APO’ya yoldaşlık yapacağım” demekle başlar. Önder APO’nun sistemin zihniyet yapılarına karşı açtığı savaşta onun yanında yer almamız ancak aynı yapılarla karşı bizimde savaş açmamızla mümkün olabilir. Bu nedenle Önder APO’nun yürüttüğü ideolojik mücadelede Önderliğin yanında yer almak isteyen her insan için her yer bir akademi olmalıdır. Böylesi bir ruh hali genel olarak ideolojik çalışmanın ilk ve olmazsa olmaz şartıdır.

Tarihsel-toplum akademileri böylesi bir ruh haline sahip insanların biraraya gelip devletçi uygarlığın zihinsel yapılanmalarının neyi gizlemekle meşgul olduklarını araştırdıkları mekanlardır. Nitekim insanlık nerede kaybetmişse, orada aramaya başlamalıdır. Evrenin milyarlarca yıllık evrimi sonucu toplumsallaşma ile ulaşıldığı bu olağanüstü anlam ve özgürlük düzeyini devletçi uygarlık nasıl oldu da altı bin yılda bu kadar köleleştirebildi? Bu, tarihsel-toplum akademilerinin başlıcasolarından biridir. Tarihsel-toplum akademileri bu soruyu etraflıca tartışıp, devletçi uygarlığın kendisini var edebilmesi için

hasıraltı ettiği toplumsal hakikatin yeniden filizlendiği mekânlar olarak demokratik modernitenin kök hücreleri olabileceğine erişebilmelidir. Tarihsel-toplum akademilerinin ana fikrini şöyle özetleyebiliriz: devletçi uygarlık bir sapma olarak evrenin en yüksek anlam düzeyi olan toplumsallığı kendisi olmaktan çıkartırken, tarihsel-toplum akademileri de bu sapmanın şifrelerini çözerek toplumsallığı yeniden doğal hattına, yani ahlaki-politik topluma kavuşturacaktır. Bu da iki konuda hâkimiyet istemektedir: birincisi, ahlaki-politik toplum nedir? İkincisi, devletçi uygarlık ahlaki-politik topluma nasıl darbeyi vurdu?

Sonuç itibarıyla hedefimiz kendimizi Önder APO'nun anlatmak istediklerini anlayabilecek ve anlatabilecek bir düzeye ulaştırmaktır. Bunu yapmadan atacağımız her adım geçici, günükurtarıcı ve nihayetinde Önder APO'yla yoldaşlık olarak nitelenemeyecek adımlar olur. Kaldı ki birçok resmîyette "akademi" olarak geçen yerlerin içerik olarak Önder APO'nun çizdiği çerçeveye pek uymadığını görebilmekteyiz. Öngörülen akademilerimiz salt bir insanın bir sınıfa ders verdiği mekânlar olamaz; bu daha çok okulları andırmaktadır ki, okullar ve akademiler arasında niteliksel farklar vardır. Okullar daha çok öğrencilere bir şeylerin öğretildiği veya öğrencilerin belli kalıplar içerisinde şekillendiği yerlerken, akademilerde ise herkes öğrencidir ve derslerden çok, tartışmalar ile üyeler kendilerini oluşturma peşinde olurlar. Bu oluşumlar ise önceden belirlenen kalıplardan ziyade, özgür, akışkan ve nitelikli tartışmaların sonucunda ulaşılan bir anlam düzeyinin getirdiği oluşumlar olur. Tarihsel-toplum akademilerinin üyelerinin kendilerini "kılcal damarlara" gidebilecek düzeye kavuşturmaları, yani Önder APO'nun belirttiği çerçevede akademik kadro olabilmeleri olmazsa olmaz bir hedeftir. Akademik kadro olmak kendinle beraber toplumu da oluşturmak demektir. Savunmasız ve belleksiz bırakılan topluma neleri kaybettiğini hatırlatacak, toplumun neleri araması ve neyin

Okullar daha çok öğrencilere bir şeylerin öğretildiği veya öğrencilerin belli kalıplar içerisinde şekillendiği yerlerken, akademilerde ise herkes öğrencidir ve derslerden çok, tartışmalar ile üyeler kendilerini oluşturma peşinde olurlar

peşinde koşması gerektiğini anlatacaktır. Bilinmelidir ki kapitalist modernite toplumların hafızasızlığına dayanarak kendi sahte meşruiyetini kurabilmektedir. Dolayısıyla toplumu yok sayılması anlamına gelen, devletçi tarih anlayışının yerine tarihsel-toplum anlatımlarıyla toplumların anlam düzeylerini geliştirerek özgürlüğe uzanacağı perspektifiyle hareket edilmelidir. Bu da resmî veya gayri resmî her türlü tartışma ve fikir alışverişinin gerçekleşebileceği platformlarda yapılmalıdır.

Kapitalist modernitenin çeşitli araçlarla toplumlara şırıngaladığı sahte pozitivist tarih anlayışına karşın toplumlara kendi öz tarihleriyle buluşturmak, tarihsel-toplum akademilerinin en temel hedeflerindenidir. Halka açılma somut olarak halka gitmek, yani şimdiye dek akademi adını taşıyan birçok kurumsallaşmanın yapıldığı gibi bir binada öğrenci ağırlamak değildir. Akademik kadro salt bir eğitmen değildir ki gelen öğrencileri eğitsin. Akademik kadro demokratik modernitenin inşa gücüdür. Sadece mevcut zihinsel yapıları eleştiren veya onun alternatifini teorik temelde geliştiren değildir; geliştirdiği alternatif zihniyetin toplumsal yaşama uygulanabilmesini sağlayandır da. Nitekim bizler hakikati sırf aramış olmak için aramıyoruz, onu ahlaki ve politik toplumu yeniden bedenleştirebilmek için arıyoruz. Önder APO "Hakikat devrimi bir zihniyet

ve yaşam tarzı devrimidir; kapitalist modernitenin ideolojik hegemonyasından ve yaşam tarzından kurtulma devrimidir.”⁽⁷⁾ demektedir.

Sümer rahipleri altı bin yıl önce, önceli olmayan bir köleci zihniyeti, cennet tasvirlerinin ilham kaynağı olan Mezopotamya’da yayarken gösterdikleri azmi, bizim bugün gösteremememiz ağır bir suç olur. Üstelik bizler sıfırdan bir şeyler yaratmıyoruz, devletçi zihniyetin gasp ettiklerini geri alıyoruz ve bu topraklarda daha önceleri var olan doğal toplumu günümüze uyarlayarak, insanlığa tasvirden de öte, cenneti bizzat yaşatmak istiyoruz.

Tarihsel-Toplum Akademilerinin Temel Araştırma Alanları

Önder APO “sistem eleştirisini dayandırdığı yöntemde ve ortaya çıkarılan ‘bilimsel

mezliğini zedeledikten, hakikatin en yetkin bir ifadeye kavuşabilmesi için nasıl bir araştırma birimi olmalı?

Önder APO’nun temel birim olarak önerdiği şudur: “Temel birimimizi ahlaki ve politik toplum olarak belirlememiz, tarihsellik ve bütüncül boyutlarını kapsaması açısından önem taşımaktadır. Ahlaki ve politik toplum en tarihsel ve bütüncül toplum anlatımıdır. Ahlâk ve politikanın kendisi tarih olarak da okunabilir. Ahlaki ve politik boyut taşıyan toplum, tüm varoluşu ve gelişiminin bütünlüğüne en yakın toplumdur. Devlet, sınıf, sömürü, kent, iktidar ve ulus olmadan toplum var olabilir, ama ahlâk ve politikadan yoksun toplum düşünülemez.”⁽⁹⁾ Bu durumda toplum yukarıdatanımladığımız gibi “tüm oluşumların en üst derecede algılandığı ve ifadeye kavuştuğu bir organizma” ise, o zaman ahlaki ve politik olması bu orga-

Devlet, sınıf, kent, iktidar gibi yapılar kök birimler olarak sosyal bilimin temel alacağı yapılar olamaz, nitekim bu kategorik kargaşayı açıklamak için Fernand Braudel’in teorileştirdiği ve Önder APO’nun geliştirdiği “süreler” tarihsel-toplum anlatımı için hayatidir.

disiplin’lerinde geliştirmek yaşamsal öneme sahiptir. Sosyalist eleştiri de dâhil tüm sistem eleştirilerinin temel zaafı, sistemin dayandığı ve onu var kılan yöntemin aynısını kullanmalarıdır”⁽⁸⁾ demektedir. Bu doğrultuda tarihsel-toplum akademilerinin temel araştırma birimini belirlerken, sistemin bilimsel disiplinlerince belirlenen temel birimlerini esas alamayacağımıza şüphe yoktur. Nitekim sistem araştırma birimleri belirlerken, hakikati parçalamak ve örtmek için en uygun olanlarını belirlemektedir. Bundan dolayıdır ki tarih disiplininin temel birimi devlet, psikolojinin birey, tıbbın hücre, fiziğin madde ve sosyolojinin de ulus-devlet olmaktadır. Buna karşın hakikatin bütünlüğünü ve bölün-

nizmanın varoluş koşuldur. Yani tarihsel-toplum anlatımlarının esas alacağı birim doğal toplum da denilen ahlaki ve politik toplumdur; çünkü ahlaki ve politik ise o zaman toplum toplumdur. Devlet, sınıf, kent, iktidar gibi yapılar kök birimler olarak sosyal bilimin temel alacağı yapılar olamaz, nitekim bu kategorik kargaşayı açıklamak için Fernand Braudel’in teorileştirdiği ve Önder APO’nun geliştirdiği “süreler” tarihsel-toplum anlatımı için hayatidir.

Bir örnek ile neden temel birim olarak ahlaki ve politik toplum sorusuna cevap verebiliriz. Toplumun tarihini insanlaşmayla, insanlık tarihini de toplum-sallaşmayla başlattığımızda ancak bu

tarihin her evresinde var olan bir birim bizi bütünlüklü bir hakikate ulaştırabilir. Eğer temel birimimizi devlet olarak belirlersek, devletsiz olan neolitik toplumu nasıl ve neye göre araştırabiliriz? Temel birimimizi ulus-devlet olarak belirlersek, o zaman devlet olmayan uluslarımızı nasıl araştırabiliriz? Veya temel birimimizi endüstriyel toplumlar olarak belirlersek, köy toplumlarımızı nasıl araştırabiliriz? Önder APO "toplum ahlak ve politika dediğimiz iki alanı oluşturmadan varlığını sürdürmez" demektedir, bu durumda insanın olduğu yerde, yani toplumun olduğu yerde ahlak ve politika da var olacağına göre ahlaki ve politik toplumu temel birim olarak araştırmalarımızın merkezine almamız tüm sosyal yapıların hakikatlerini ortaya çıkartmak hayati olacaktır.

Temel birimimizi belirledikten sonra yukarıda da değindiğimiz araştırma süreleri tarihsel-toplum anlatımımızın sistemin bilimsel yönteminden herhangi bir şey kapmaması için belirleyici olacaktır. Kapitalist modernitenin üniversitelerinde öğretilen sosyolojide araştırılan toplumsal olguların zaman ile bağı olabildiğince kopartılarak sanki her şey tekil ve kendiliğinden oluşan bir olguymuş gibi sunulur; bu da hiçbir zaman hiçbir olayın tam olarak hakikatinin ortaya çıkmaması anlamına gelir. Önder APO bu konuda şunları belirtmektedir: "Fernand Braudel, çok yerinde olarak, 'Tarih sosyolojileşmeli, sosyoloji tarihselleşmeli' derken, temel bir yöntem ve bilim yanlışlığına dikkat çekmektedir. Tarihin de süre-toplum ilişkileri anlamlıca belirlenmedikçe, ayrı ayrı tarih ve sosyoloji anlatımları toplumsal gerçekliği ağır yaralamaktan ve anlam yitimine uğratmaktan kurtulamaz. İstedığınız kadar belgelere dayalı olay yığımı, istediğiniz kadar toplumsal kurum ve kural belleyin, belgelerle açıklayın; nerede, ne zaman, hangi içerikte, yaşayanlar ne diyor sorularına yanıt verilmedikçe, tarih ve sosyolojinin anlambilimine katkıları kaba malzeme olmaktan öteye gitmez." (10) Buna karşın Önder APO dört temel süre ile araştırmalarımızın çerçevesini çizmektedir.

1. En Uzun Süre/Temel Kültür Sosyolojisi

Önder APO en uzun süre toplumu "dördüncü buzul döneminin sona ermesinden sonra gelişen neolitik devrimde ana nehri oluşturan Verimli Hilal toplumu" diye tanımlamaktadır. Bu toplumsallığın zihniyeti ve maddi kültürel öğeleri çok güçlüdür. Hiçbir iç toplumsal neden bu süre dâhilinde bu toplumu yıkamayacağı için bu tarz bir süre kavramının tüm diğer toplumsal teorilere göre daha bilimsel olduğunu görebiliriz; o kadar ki altı bin yıllık devletçi uygarlık geleneği bile tüm çabalarına rağmen temel kültürel toplum da diyebileceğimiz bu en uzun süre toplumunu yok edememiştir. Bu süre içerisinde toplumsallığın ontolojik karakterleri incelenir:

a. Ahlak

Ahlak toplumsallığın bir varlık koşulu olması itibarıyla tarihsel-toplum anlatımının en uzun süre araştırmalarının başlıca bir konusudur. Önder APO "Ahlakın temel rolü toplumu varlığını sürdürmesi ve ayakta kalması için gerekli kurallarla donatmak ve bunları uygulama gücüne kavuşturmak" olduğunu söylemektedir. Bu durumda toplumsallaşmanın kurallarını da, devletçi uygarlığın yok etmeye çalıştığı ahlaki değerleri de bu çerçevede araştırmak tarihsel-toplum akademilerinin önemli görevlerindedir.

b. Politika

Önder APO "Politikanın rolü ise, özünde toplum için gerekli ahlaki kuralları sağlamak ve bununla birlikte toplumun temel maddi ve zihni ihtiyaçlarını gidermesinin yol ve yöntemlerini sürekli tartışarak kararlaştırmak" olduğunu söylemektedir. Politika toplumun kendisini yönetebilme ve işlerini çözme yeteneğine kavuşturduğundan toplumun en temel varlık alanını oluşturur. Bu çerçeve içerisinde tarihsel-toplum akademileri toplumun politikayı hangi araçlarla nasıl yaptığını ve sonrasında devletçi uygarlığın buna nasıl bir darbe vurduğunu araştırır.

c. Kadın

"Kadının, toplumsal doğanın hem fizik hem de anlam olarak en geniş bölümünü

teşkil” etmesi en uzun süre araştırmaları içerisnde yer almasına neden olur. Önder APO “Toplumsal doğanın gerçek ve kapsamlı aydınlanması ancak kadın doğasının kapsamlı ve gerçekçi aydınlanmasıyla mümkün” olabileceğini söylemektedir. Bu açıdan hem ana-kadının neolitik toplumunun dinamik gücü olması, hem de uygarlık tarihi itibarıyla ekonomik, sosyal, siyasal ve zihinsel sömürgeleştirilmesi itibarıyla tarihsel-toplum akademilerinin en uzun süre kapsamında yoğunca irdelenmesi gereken konuların başında gelmektedir.

Bilim, sanat, din, dil, aile, etnisite-kavim gibi çeşitli değişiklikler geçiren ama en uzun sürede hep var olan olgular da tarihsel-toplum akademilerinde temel kültür sosyolojisinin araştırmakonusularındandır.

2. Uzun Süre/Yapısal Sosyoloji

Önder APO “Yapısal süre kavramını toplumsal gelişmede temel kurumsal dönüşümlere uyarlayabiliriz. Temel yapıların inşa edilmiş ve yıkılmış sürelerini tanımlamak, toplumsal gerçekliğin anlamlandırılmasına katkıda bulunabilir” demektedir. Yapısal süre daha çok toplumsal gelişme sırasındavar olagelenkurumsallaşmalarınçıkış ve düşüşünü yani genel olarak ömürlerini ve etkilerini araştırandadır. En uzun sürede hep var olmayan ama toplumsal gelişmelerde önemli roller oynayan kimi kurumların rollerinin araştırıldığı bu dalda toplumsal hakikatlere en iyi bir şekilde ulaşabilmek için araştırılan hususların en uzun süre ile karşılaştırmalı olarak ele alınması oldukça önemlidir. Örnek olarak metafizik olmanın varoluşsal bir özelliği olduğu için en uzun sürenin araştırma konusudur, farklı zamanlardaki dinsel biçimler yapısal sürenin araştırma yelpazesine girer. Ama herhangi bir dinsel biçimin metafizik ile olan bağı anlaşılmasından onun hakikatine ulaşamayacağı da bilinmelidir.

“Yapısal sürelerin en temel kurumu devlet kuruluş ve yaşamları olmakla birlikte, devletle birlikte var olan hiyerarşi, sınıflar, devlet sınırları olarak mülk, toprak-vatan, devlet biçimleri olarak rahip devleti, hanedanlık devletleri, cumhuriyet

ve ulus-devletler önemli konulardan”dır. Bunlarınıyana sıra imparatorluklar, monarşiler, para, ekonomik düzenler gibi konularda tarihsel-toplum akademilerinde yapısal sürenin araştırma alanına girerler.

3. Kısa Süre/Pozitif Sosyoloji

Önder APO bu süreyi böyle tanımlamaktadır:“kısa süre konuları hem sayısal hem de niteliksel olarak çoklu olay ve olgulardır. Tüm kültürel ve yapısal değişim ve dönüşüm olayları kısa ve orta sürelerin konularıdır. Orta dönem konuları biraz daha uzun ömürlü olan ama aynı yapısal kurumlar içinde meydana gelen değişikliklerdir. Örneğin ekonomik bunalımlar, siyasal rejim değişiklikleri, ekonomik, sosyal, siyasal ve eylemsel her tür örgüt kuruluşu bu kapsamda düşünülebilir. Bireyin tüm toplumsal ve toplumsallaşma faaliyetleri de kısa sürenin baş konularındandır. Medya daha çok kısa süreli olay ve olguları esas alır. Her yapısal kurumdaki günlük olaylar da kısa sürenin başköşesinde yer işgal ederler.”⁽¹¹⁾ Önder APO sosyal bilimin olayları inceleyen bir bölümeihtiyacının olduğuna inanmaktadır, ama temel kültür sosyolojisi ve yapısal sosyolojiyle bir bütünlük içinde olması şartıyla. Aksi takdirde mevcut sosyolojinin işlevsizliğine kayılabileceğinin uyarısında bulunmaktadır.

Pozitif sosyoloji tarihsel-toplum akademileri için güncel ile olan bağımkopması için önem taşımaktadır. En uzun süre ve yapısal süre araştırmalarınınbugünün toplumsal ihtiyaçlarınıkarşılabilmesi için kısa süre araştırmalarının da önemle üzerinde durulması şarttır. Toplumun güncel sorunları ile boğuşmak ve onlara çözüm bulmak tarihsel-toplum akademilerinin görevleri dâhilindedir.

4. En Kısa Süre/Özgürlük Sosyolojisi

Önder APO bu süreyi de şöyle tanımlamaktadır“kısaların en kısa süresindeki yaratılış konularını toplumsal açıdan ele alan sosyolojiye de bir ad düşürmek uygun olacaktır. Benim şahsi önerim, toplumsal olaylarda ‘yaratılış anı’nı konu edinen sosyolojiye ‘özgürlük sosyolojisi’ demenin yerinde olacağıdır. Daha

da önemlisi, toplumsallık tarafından eşsiz bir kabiliyete erişen insan zihniyetindeki müthiş esneklik ve yol açtığı yaratıcılık nedeniyle bir nevi zihniyet sosyolojisi de diyebileceğimiz özgürlük sosyolojisinin son derece gerekli bir dal olduğu kanısındayım. Özgürlük düşüncesini ve iradesini incelemek en başta gelen konu olsa gerekir. Kaldı ki, yaratılış anındaki gelişme özgürlük yanı olan gelişme olduğuna göre, bir nevi Yaratılış Sosyolojisi de diyebileceğimiz bu kısalık kısası 'kuantum anı' ve 'kaos aralığı' en çok toplumsal alanı kapsadığından, dolayısıyla ilgilendirdiğinden ötürü, özgürlük sosyolojisi en çok geliştirilecek sosyoloji konularının başında gelmektedir." (12) Tarihsel-toplum akademileri özgürlük sosyolojisi denilen bu en kısa süre alanında çalışmalar yürüterek, belki de tüm kutsal kitaplarından evreni yaratım süresi ve sonu hakkındaki ayetleriyle tarif etmeye çalıştığı ve ebediyet atfettiği yaşamın mucizevi oluşumunun hakikatine ulaşabilecektir.

Demokratik Ulus Ve Tarihsel-Toplum Akademileri

Ruhu ve zihniyeti oluşan her hakikat bir bedene kavuşarak kendisini var kılmak ister. Tarihsel-toplum akademileri de bu ruhun ve zihniyetin oluştuğu ve yayıldığı yerlerdir. Dar elit bir zümre tarafından ihanete uğrayan doğal toplum hakikatini yeniden ortaya çıkararak alternatif bir yaşamın sadece mümkün olduğunu göstermekle kalmayacak, her canlının toplumsallıkta ulaştığı anlamı haykıracaktır. Bu toplumsallığın ruhunun adı demokratik ulus zihniyetidir.

Tarihsel-toplumun hakikatleri ortaya çıktıkça, yani toplumsal tarihin gerçek hikâyesi yazıldıkça bunun üzerinde inşa edilecek olan zihniyet de oluşacaktır. Demokratik ulus doğal toplumun günümüze uyarlanmasıdır. Doğal toplumun, yani ahlaki ve politik toplumun, günümüzün toplumsal bir formu olan ulus gerçeğine uyarlanmasına Önder APO demokratik ulus demektir. Demokratik ulus inşasında ise devletli uygarlığın yok saydığı ve toplumsal hafızadan silmek istediği do-

ğal toplum değerlerinin ve hakikatlerinin araştırılıp toplumsal platformda hakikate kavuşturulması tarihsel-toplum akademilerin inşa sürecinde başat bir rol almasına neden olmaktadır.

Önder APO'nun bizlere felsefesiyle iletildiği evrensel hakikatleri bizim en geniş kitlelere aktarmamız sonucu yeni yaşam kurgulanacaktır. Bu belki de her şeyden önce bizim sosyalizm anlayışımız gereğidir. Önder APO için sosyalizm ne salt ekonomik bir sistemdir, ne salt insanların eşitliğini öngören bir sistemdir ne de salt sınıfları ortadan kaldıran bir sistemdir. Bu tanımlamalar doğru olmakla birlikte yetersiz tanımlamalardır. Sosyalizm, toplumun evrenin ona biçtiği misyona uygun organize edilmiştir. Yani toplumun organik olan özüne göre gerçekleşmesidir. Tarihsel-toplum akademileri de toplumun gerçek hikâyesini yani zamanını, mekânını ve oluşumunu anlatarak yeni yaşamın zihinsel gıdasını insanlığa sunacaktır.

Kaynakça

- (1) Bir Halkı Savunmak – Abdullah ÖCALAN
- (2) Uygarlık – Abdullah ÖCALAN
- (3) Uygarlık – Abdullah ÖCALAN
- (4) Bir Halkı Savunmak – Abdullah ÖCALAN
- (5) Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü – Abdullah ÖCALAN
- (6) Ortadoğu'da Uygarlık Krizi ve Demokratik Uygarlık Çözümü – Abdullah ÖCALAN
- (7) Ortadoğu'da Uygarlık Krizi ve Demokratik Uygarlık Çözümü – Abdullah ÖCALAN
- (8) Uygarlık – Abdullah ÖCALAN
- (9) Özgürlük Sosyolojisi – Abdullah ÖCALAN
- (10) Uygarlık – Abdullah ÖCALAN
- (11) Uygarlık – Abdullah ÖCALAN
- (12) Uygarlık – Abdullah ÖCALAN

ÖZGÜR KADIN AKADEMİLERİ JİNEOLOJİNİN TOPLUMU AYDINLATMASININ ÖNCÜSÜDÜR

Toplumsal yapıda her dönem ideolojik çalışmaların yürütülmesi gerekir. Fakat halkların yıllardır hasret kaldıkları barış süreçlerinde toplumsal bilinçlenme çalışması olarak ideolojik çalışmalar daha fazla önem taşır. Çünkü uygarlık tarihi boyunca topluma dayatılan ideolojiler toplumu öncelikle zihniyette geliştirdikleri kırılmalarla teslim almaya çalışırlar. Kapitalist çağda ise bu zirveye ulaşmıştır. Kapitalizmin ulus-devlet ideolojisi kendisini toplum üstü kurgulamak için her türlü bilgi ve hafıza kirliliğine neden olur. Bilgi kirliliğinin aşılması için ise bilimsel bir çalışma olarak ideolojik mücadele her zamankinden daha fazla anlam yüküdür.

Şimdiki gelişen hal açısından başta şunu ifade etmek gerekiyor ki Önderliğimizin, özgürlük hareketimizin, şehitlerimizin ve halkımızın çok yoğun çabası ile önemli bir düzey yakalanmıştır. Önderliğimiz, sistemin Kürt sorununun çözümünde adımlar atması için çok ciddi bir çaba içerisinde. Önderliğimizin ortaya koymuş olduğu çabaların, derinleşmesi ve yapısallık kazanması için ideolojik çalışmalar tüm toplumsal yapıya dağılmalıdır. Hakikat toplumsallaştığı oranda kendisini süreklileştirebilmesi de mümkündür.

Hakikatin süreklileşmesi, kendisini sürekli yeni anlamlarla donatabilmesi için

ise kadının toplumsal statüsünün belirlenmesi önemlidir. Kadın hakikati toplumsal hafızada görünür kılınmadan yürütülecek tüm çalışmalar kırılğan bir yapıya sahiptir. Her an kapitalist modernitenin yeni bir oluşumu ile savaş halli kılınmasını beraberinde getirir. Biz Kürdistan Özgürlük Hareketi ve Kadın Özgürlük Hareketi olarak şu iddianın doğruluğuna hep inandık; "toplumun özgürlüğü kadın özgürlüğü ile doğru orantılıdır". Toplumun özgürlük eğiliminin de süreklileşmesini sağlayan kadının içinde bulunduğu statüdür. Kadının ilk ezilen ulus, sınıf, cins olmasından kaynaklı hangi ulusal yapı, hangi etnisite, inanç olursa olsun özgürlüğünü sağlayabilmiş olması, toplumsal yapısındaki kadının, içinde bulunduğu statüye bağlıdır. Toplumda kadına dayatılan statü iktidarla donatılmışsa özgürlüğün hiçbir anlamı yoktur.

Az önce ifade ettiğimiz binyılların ortaya çıkarmış olduğu toplumsal hakikatin bir göstergesi oluyor. Bu nedenle de içinden geçtiğimiz süreci en genel haliyle konjonktürel olarak da ideolojik mücadelelerin belirleyici olduğu bir süreç olarak tanımlayabiliriz. Bu nedenle yaşamla bağını asla koparmayan toplumsal özgürlük akademilerini kurup yaygınlaştırmak ama esas olarak ise kadın özgürlük akademile-

rini tüm toplumsal alanlarda yaygınlaştırmak önem taşır.

Kadının toplumsal statüsünü ezilen olmaktan çıkaracak akademik çalışmaların yürütülmesi ile birlikte toplumun tüm yaşam alanlarına dönük akademik kurumlaşmalar inşa etmek önem taşır. Çünkü kapitalist modernite, kadının statüsünü inşa ettiği her türlü kurumlaşma ile ezilen olarak tanımlıyor. İktidar ve hegemonyanın inşa ettiği yapılar insan üretim merkezleri olduğu gibi hegemonya ve iktidar salgılar hale gelmiştir. Foucault bunları haneler olarak tanımlar. Foucault haneleri, tımarhane, hastane, hapisane olarak ifade ederken, Önderliğimiz bu hanelerin üzerine başkalarını da ekler, okul,

şeyde bir ideolojik yaklaşım vardır. Her şey iktidar salgılanmasına göre ayarlanmıştır. Böylece eğitimin temel işlevi manipülasyon haline getirilmiştir. Buna karşın demokratik modernist güçlerin inşa ettiği eğitim kurumlarından geçen her bireyin toplumsal ilişkilerinde demokrasinin, eşitliğin ve özgürlüğün yaşam bulması önemlidir.

Demokratik modernist eğitim kurumlarında başta edinilmesi gereken bilgi; birinci doğa ve ikinci doğada antagonist (birbirini yok eden) çatışmaların çok sınırlı olduğudur. Toplumsal ilişkilerde antagonist çatışmaların çok sınırlı olduğunu kavratmak gerekir. Toplumsal ilişkilerde temel ilişki biçimi olarak ele alınan çatışma ve

İktidar ve hegemonyanın inşa ettiği yapılar insan üretim merkezleri olduğu gibi hegemonya ve iktidar salgılar hale gelmiştir. Foucault bunları haneler olarak tanımlar. Foucault haneleri, tımarhane, hastane, hapisane olarak ifade ederken, Önderliğimiz bu hanelerin üzerine başkalarını da ekler, okul, üniversite, cami, kışla ve en önemli hane olan aile

üniversite, cami, kışla ve en önemli hane olan aile. Bu haneler günümüz modernitesine en çok güç veren hanelerdir. Her yerinden iktidar ve hegemonya salgılayan hanelerdir. İktidarın birikmesi için devasa projeler ile kapitalist moderniteye yeni bedenler ve ruhlar satın alır.

Demokratik Modernite Zihniyetini Toplumla Taşırmak İçin Kadın Akademileri

Demokrasinin toplumsal kültüre dönüşebilmesi için demokratik modernite güçlerinin de eğitim kurumlaşmalarını örgütlemesi önem taşır. Hele ki pozitivist sosyal bilimlerle donatılmış eğitim kurumlaşmalarının bu kadar yıldır kendisini örgütlemesine karşılık, dur durak bilmeden bu çalışmaları yürütmek çok daha fazla önem taşır. Sistemin eğitim kurumlarında yenilen yemekten içilen suya, giyilen elbiselere, izlenen sinemalara kadar her

birbirini yok etmelerin doğallaştırmasının önüne geçmek gerekir. Toplumun ahlaki yapısında çatışmalı politikalar çok az ya da gelişen çatışmaların demokratik temelli olduğudur.

Egemen erkeklik, anlam gücünü zayıflatarak antagonist çatışmaları başat konuma getirmiştir. Bu yöntem toplum bilimin temel yöntemidir. Bu yöntem aşılmadan toplumda köklü bir demokrasi kültürü inşa etmek pek mümkün değildir. Kadın siyaset akademilerinin de temel işlevi insan yaşamında karşılıklı ilişkilerde yok etme, alt etme ile değil, kolektif yaşamının imkânlarının olduğunu göstermek önem taşır.

Modernitenin tüm hanelerinde karşıtlık temel hakikatmış gibi algılanır. Kadın-erkek türevli karşıtlıklar sıralanır. Özne-nesne, biz-öteki, beden-ruh, din-bilim, mitoloji-felsefe, tanrı-kul, ezen-ezilen, hâkim-mahkûm vb. kurgulanan karşıtlık-

ların toplumsal hakikati geliştirmeyeceği, tersine tekelci iktidarı besleyeceği akademilerde yoğunca tartışılması gereken konuların başındadır. Bu karşıtlıklar ortak yaşama, kolektiviteye izin vermezler. Her ilişki biçiminde üstünlük arandığı için yaşam üstü yaşam olanağı tanınır. Toplumu dağıtma dışında tek bir çıkış yolu bırakmaz. Dolayısıyla akademiler ortak yaşam perspektifini geliştirebilecek paradigmayı toplumsal dokuya içselleştirmenin olanaklarını geliştirme göreviyle karşı karşıyadır.

Kadın akademilerinin yürüteceği çalışmaların başında kapitalist modernitenin ahlaki politik topluma dönük saldırılarına karşı toplumu direnişli kılmak gerekir. Bilincin, oluşum gerekçesi yaşamın özgür ve demokratik temelde süreklileşmesidir. Eğer yaşam özgürce yaşanmıyorsa, özgür eylemler kılınmıyorsa bilincin de pek bir anlamı yoktur. Tüm toplumun özgürlükten yoksun yaşadığı bir dünyada bilginin, bilimin ve bilincin de değeri yoktur. Bilim ve bilgi özgür yaşam adıdır. Toplumlar sadece karınlarını doyurmak, üremek ve korunmak için var olmazlar. Bunların hepsini ahlak ve politikaya dayandırır, anlam gücü oluştururlar. Anlam gücünün oluşum zemini ise özgürlükten geçer, yoksa da toplumdan söz edilemez.

Birlikte yaşam ise özgür eş yaşam felsefesine oturtulmadan mümkün değildir. Bunun gelişebilmesi için özgür kadın akademilerinin toplumsal hafızayı yeniden ortaya çıkarma çalışmaları yürütmesi önem taşır. Kapitalist modernitenin ezen-ezilen, özne-nesne, kul-efendi ikilemini derinleştirebilmesi için toplumun binlerce yılda ortaya çıkarmış olduğu, tarihselliği değişikliğe uğratması gerekir. Bunun için çok özenli bir çalışma yürütmüştür. Hele ki Batı merkezli bakış açısının toplumsal dokuda geçerli kılınabilmesi için yürütülen çabalar asla göz ardı edilemez. Cadı avları ile başlayan Avrupa'nın bilgi kaynağını değiştirme girişimi çok kanlı geçmiş ve neredeyse bundan elli yıl öncesine kadar da kadına toplumsal araştırma ve inceleme-lerde hiç yer verilmemiştir.

Kadın özgürlük akademileri, kadın özgürlüğü önünde duran her türden kavramla mücadele halinde olur. Bu nedenle de kadın akademileri toplumsal barış sürecinin gelişebilmesi için siyasal çalışmaları, aydınlanma çalışmalarını başat olarak ele almaları gerekir. İdeolojik mücadelenin temelleri daha çok bu alanlarda geliştirilir ve siyasetin önü açılmış olur. Böylece başlangıç adımları olarak tanımlanabilecek çalışmalar olarak halkların barışının gelişebilmesi için kararlılıkları arttırılmış olur. Ortak yaşam, komünalitegeleceğinin yeniden gündeme gelmesi ve birarada yaşanabileceği fikrinin toplumsal yapıya özümsetilmesini sağlayacak temel güç kadındır. Kadın, ulus-devletin inşa ettiği hanelerde yaşayıp, eğitilmektense kendi inşa edeceği özgür yaşam mekânlarını kendisi belirlerse, sistemin sınırlarını çok güçlü anlamda da zorlamış olur. Bu esaslar temelinde kadın akademileşmelerine gitmek için öncelikle kadının kendi özüne dönmesi gerekmektedir. Kadının gerçek gücü kadının tarihinde gizlidir, yine kaybettikleri de tarihte gizlidir. Kadın önce tarihsel gerçekliğini doğru bilince çıkararak özgür zihniyeti geliştirebilir.

Toplumsal Cinsiyetçilik Kadının Öz Zihniyetinin Gasp Edilmesidir

Kadın toplumsallığın öncülüğünü yaratıcı zihniyetiyle geliştirmiştir. Toplumsal yaşam için gerekli olan zihni değerlerden, icatlara, bunlarınkurumlaşmalarına kadar, toplumsal yaşamın temel ihtiyacı olan tüm değerler kadın zihniyetinin ürünüdür. Tüm bilimlerin temeli kadının doğal toplum aşamasında yarattığı zihniyetin ve bilincin üzerinden gelişmiştir. Kadın ve toplum üzerindeki sömürü ise ilk olarak kadının zihniyetine dayatılan köreltme ile sağlanmaya çalışılmıştır. Tanrıça İnanna'dan çalınan me'ler kadının bilgi ve zihniyet yaratımlarıdır. Kendi yaratımlarını erkek egemenliğine kaptırmak isteyen kadın büyük bir direniş gösterse de, kadının teslim alınışı zihniyette kırılmayı yaşamıyla sağlanmıştır. Mitolojik çağda kadının zihniyetine dayatılan kırılma ile kadın üzerinde geliştirilen sömürgeleştir-

me kadının tarihte yaşadığı birinci cinsel kırılma olmaktadır. Kadın şahsında insanlığa dayatılan ilk sömürgeleştirme birinci cinsel kırılmadır. Kadının, tarihin en eski sömürge toplumu, cinsi, ulusu olma özelliği bu kırılma ile başlamaktadır. Tek tanrılı dinler ise kadın üzerindeki köleliğin tam sistemleşmesi ve ideolojileşmesini ifade etme özellikleriyle kadına dayatılan ikinci cinsel kırılmayı geliştirmişlerdir. Kadının köleliği, kadının erkekten eksik oluşu, itaat etmesi gerektiği tek tanrılı dinlerde tanrı kelamı olarak kadına dayatılmıştır.

Erkek egemen cinsiyetçi ideoloji toplumdan, bilgidan kopuşu kadına bir kader gibi benimseterek kendisini meşrulaştırmıştır. Egemen uygarlık tarihi boyunca kadının zihniyet ve bilgi alanlarına yaklaşmaması için her türlü tedbir alınmıştır. Bilim, bilgi alanı sadece erkeğe ait kılındığı gibi kadın aklı ise hep hor görülerek küçümsenmiştir. Bunlara bir örnek de antik çağ filozoflarının kadının aklının erkeğe göre zayıf olduğu, kadının sakat insan olduğu, zayıf güçsüz ve yardıma muhtaç olduğu yönündeki yaklaşımlarıdır. İnsanlık için zihinsel devrim olan bu çıkışlar da kadın konusunda uygarlığın katı cinsiyetçiliğini korumuşlar, hatta kendi dünya bakış açılarının insanlar üzerindeki etkisiyle daha da derinleşmesini sağlamışlardır. Kapitalist çağın pozitif bilimciliği ise özne-nesne ayrımı ile cinsiyetçi ideolojinin kadını toplum dışına atan yaklaşımını derinleştirirken, diğer taraftan kadının metalaştırılmasını bilim aracılığıyla meşrulaştırmıştır.

Çok klasik bir deyimle 'saçı uzun aklı kısa' gibi deyimler bile kadındüşüncesinin yok sayılmasının, kadının bu anlamda eksik görülmesinin tüm topluma ne kadar empoze edildiğinin göstergesidir. Cinsiyetçi toplum tarihinin kadına dayattığı tecavüz kültürüdür. Tecavüz sadece kadının fiziğine dayatılan gasp değildir, kadını, ruhandan bedenine sürekli bir talan alanına çevirmez. Tecavüz kültürü, kapitalist çağın tüketim kültürü anlayışına denk olarak, kadını ucuz meta kılma ve pazarların vazgeçilmez metasına çevirme anlamında zirveye ulaşmıştır. Kapitalist çağ, sömür-

ge tarzı olarak, toplumları kendi kültürü içinde eriterek, kendine benzeştirerek sömürgeleştirdiği gibi, kadını da erkek egemen zihniyet içinde erkeğe benzeştirerek tamamen kendine yabancılaştırmış, hatta düşmanlaşmıştır.

Toplumun özgürlüğü adına yola çıkan sosyalist arayışlarda kadına yaklaşımda toplumsal cinsiyetçiliği çözen ve aşan bir düzey yaratmamışlardır. Sosyalist ideolojinin, nasıl ki kendisini örgütlerken kapitalist sisteminde kendine esas aldığı Alman felsefesi, İngiliz ekonomi politikası ve Fransız sosyal biliminden yararlanması, sisteme soldan eklemelenmesini getirmişse, kadın konusunda da köklü yaklaşıp çözümler üretmediği için toplumsal cinsiyetçilik aşılmayarak sistemin tıkanmasında temel nedenlerden olmuştur. Reel sosyalizm kadına yaklaşımda çok yüzeysel ve düz bir yaklaşım sergilemiştir. Tarihe düz çizgisel yaklaşımla, nasıllı sınıflaşma, devlet, toplumsal tarihin akışının doğal seyri olarak ele alınıp meşrulaştırılmış, yine sosyalizmde nihai ulaşılacak toplumsal aşama olarak belirtilmişse, kadın özgürlüğü de toplum özgürleşince zaten gelişecek bir durum olarak ele alınmıştır. Kadına bilimsel yaklaşım arayışlarının olmaması, cinsiyetçiliğin tekrar derinleşmesini getirmiş ve sistemin çözülmesinde etken olmuştur.

Uygarlık tarihine damga vuran cinsiyetçi zihniyet kadının kendi düşüncesine, zihniyetine yabancılaşması ve güvensizleşmesini getirmiştir. Düşünce her şeyin başıdır. İnsanı doğada diğer canlılardan ayırtıran düşünce yeteneğidir. Kendi düşüncesine yabancılaşan kadın ise kendine yabancılaşan kadındır. Kendi düşüncesine güvensizleşen kadın kendine güvensizleşen kadındır. Kadının tarihteki kayboluşunun temeli düşünceden koparılmasıdır. Kadın toplumsal cinsiyetçiliğin kendine çizdiği kadere razı ettirilmişdir. Artık kadın erkeğin elinde bir süs aracıdır. Cinsiyetçiliğin kadına biçtiği misyon erkeği memnun etme ölçüleridir. Buna göre kadının tüm algıları ilgileri, kendini ifade arayışları kendini erkeğe beğendirme üzerinedir. Bu haliyle kadın sadece cins olarak kendisinin değil erkeğinde düşüşünün ifadesi olmuş-

Pozitif bilimcilik her konuya dair bilim dalları, lojiler geliştirirken kadına dair bir bilimin geliştirilmemesi manidardır. Toplumsal yaşamın kurucusu, öncüsü olan kadın, yaşamda yersiz yurtsuzdur, tanımsız bırakılmıştır. Sanki kadın sadece hastalıkları ile var olmuş gibi sadece jinekolojiye hapsedilmiştir.

tur. Sistem adına erkeği teslim almıştır.

Toplumsal Cinsiyetçilikten Sonsuz Boşanma Kadının Öz Zihniyetini Geliştirmesiyle Olur

Kadının tekrar öz zihniyetiyle topluma katılımı gelişmedikçe kadın özgürleşmeyeceği gibi toplumsal özgürlük de olmayacaktır. Kadının öz zihniyet gücünü açığa çıkarması cinsiyetçi ideolojilerin tüm zihinsel, yaşamsal, duygusal ve davranışsal etkilerinden kendini arındırması ile gelişecektir. Bunun için cinsiyetçiliğin tüm alışkanlıklarından ve dayatmalarından sonsuz boşanma anlamına gelecek bir kopuş gerekmektedir. Bunun için kadının kendi yaşam felsefesini oluşturması, ideolojisini geliştirmesi ve tüm bunları bilimsel bir güce çevirebilmesi için kendi bilimini jineolojiyi geliştirmesi gerekmektedir.

Kapitalist çağda bilginin gelişimi iktidara bağlanmış, ihtiyaç o yönlü belirlenmiştir. Kadının toplumsal hakikat içindeki üretim geleneği, kültürel gücü, ahlaki politik belirleyiciliğinin üstü hep toprakla örtülmüştür. Pozitif bilimcilik her konuya dair bilim dalları, lojiler geliştirirken kadına dair bir bilimin geliştirilmemesi manidardır. Toplumsal yaşamın kurucusu, öncüsü olan kadın, yaşamda yersiz yurtsuzdur, tanımsız bırakılmıştır. Sanki kadın sadece hastalıkları ile var olmuş

gibi sadece jinekolojiye hapsedilmiştir. Jinekoloji dışında kadın ne bilimin ne de bilincin konusu edilmiştir. Kadının bilime konu edilme boyutunun temel gerekçesi ise sisteme nasıl iyi entegre edilir, nasıl daha iyi bir meta haline dönüştürülebilir üzerindedir.

Kadınların toplumsal cinsiyetçiliğe karşı direnişleri ve çıkış arayışları da elbette sürekli gelişmiştir. Feminizm toplumsal cinsiyetçiliğe karşı kadının uyanışı ve direnişi olarak gelişse de cinsiyetçiliğe karşı kadıncılık olarak karşıtlık yaklaşımından beslenerek doğması daha baştan feminizmin yetersiz yanı olmuştur. Kadının toplum içinde erkekle aynı haklara sahip olması anlayışıyla yola çıkan feminist hareketler, diğer sistem karşıtı hareketler gibi modernistparadigmanın etkisinden kurtulamamıştır. Feminizm, kadın üzerindeki sömürgeleştirmeyi uygarlık tarihinin başından ele alıp çözümlenmeli, sadece sistem ve erkek karşıtlığı değil, alternatif bakış açısını, ideolojisini ve kadın bilimini geliştirmeliydi.

Kadın Kurtuluş İdeolojisi Kadın Akademilerinin Özgürlük Perspektifidir

Bugün şunu iyi görmekteyizki kadın sorununa sadece kadının mevcut yaşadığı sorunlar ekseninden bakarak çözüm üretilemez. Demokratik modernite sistemini inşa etmek, demokratik, ekolojik, cinsiyet özgürlüğüne dayalı paradigmanın yaşamsallaşmasını ifade etmektedir. Özgür toplumun paradigması olan demokratik, ekolojik, cinsiyet özgürlüğüne dayalı toplum paradigması kadının da yaşam ve mücadele perspektifi olmaktadır. Diğer taraftan, kadının cins gerçekliği, toplumsal gücü ve rolü, cinsiyetçi uygarlığın kadına dayattıkları ve bunların kadında yarattıkları ancak kadın eksenli bir ideoloji ile doğru çözümlenebilir. Kadın Kurtuluş İdeolojisi bu anlamda kadının temel toplumsal özelliklerini tanımladığı gibi kadının mücadele ilke ve yöntemlerini de belirlemektedir. Kadın Kurtuluş İdeolojisi demokratik, ekolojik cinsiyet özgürlüğüne dayalı paradigmanın cinsiyetlerin özgürlüğü açısından esas alınması gereken

ilke ve yöntemlerini ifade etmektedir. Bu anlamda kadına yol gösterdiği gibi özgür toplumsallaşmanın kadın özgürlüğünden geçtiği ilkesiyle topluma yol gösteren bir ideolojik bakış açısıdır.

Kadın Kurtuluş İdeolojisine göre kadının ilk hareket noktası yurtseverliktir. Canlı doğa anlayışı ve doğaya saygı temelinde doğayla ilk ilişki kuran, ilk üretimi geliştiren ve bunun üzerinden toplumu etrafında toplayan kadının ilk temel özelliği olan yurtseverlik, kadının hala temel özelliği olmaktadır. Kadının özü toprağa ve toplumsallığa verdiği anlam ve bağlılıktır. Bugün toplumsallığa ve yurtseverliğe dayatılan sorunsal durum kadın için mücadeleye gerekçesi olmaktadır. Yurtseverlik ikinci ilke olan mücadeleyi gerekli kılmaktadır. Bu mücadeleyi vermek için ise üçüncü ilke olarak kadının kendi öz gücünü iradesini açığa çıkarması gerekmektedir, buda öz zihniyetini geliştirmesiyle olur. Diğer taraftan mücadelede kazanmanın şartı örgütlü olmaktır. Örgütlü olmadan verilecek tüm çabalar yine erkek egemen zihniyete yem olmaktan kurtulamayacaktır. Dördüncü ilke örgütlü mücadeledir. Kadın Kurtuluş İdeolojisinin yurtseverlik, mücadele, irade ve örgütlülük ilkeleriyle ulaşacağı ise yaşamın estetik ölçülerinde yeniden inşa edilmesidir. Beşinci ilke yaşamın tüm alanlarında estetik ölçülerini geliştirmektir.

Kadın Kurtuluş İdeolojisinin yaşamsallaşması, bu sefer, üçüncü cinsel kırılmanın kadın lehine gerçekleşerek, kadının kendi özgür zihniyeti ve öz gücüyle toplumsal yaşama katılmasını ifade etmektedir. Kadın akademileri Kadın Kurtuluş İdeolojisini kadınlara ve topluma kavratmalı ve bu temelde bilincin gelişmesine öncülük etmelidirler. Kadın akademisi kadroları bu ideolojiyi öncelikle kendi yaşamlarında somutlaştırarak topluma öncü kişilikler olmalıdırlar.

Jineoloji Kadın Akademilerinin Bilim Anlayışıdır

İdeolojiler kendilerini bilimsel temellerde ulaşılan sonuçlar üzerinden örgütledikleri oranda yaşamsallaşırlar.

Bilimsel esaslarla kendilerini kurumlaştırmazlarsa kaybetmekten ya da var olan sistemlere eklenmekten kurtulamazlar. Bu temelde kadının cinsiyetçi paradigmayı parçalaması ve üçüncü cinsel kırılmayı kadın lehine gerçekleştirmesi için kadının bilimsel anlayışını geliştirmelidir.

Kadın bilimi olarak tanımladığımız jineolojikadının gerçek özünü ve uygarlık tarihinde kadına kaybettirilenleri açığa çıkarmakla yola başlamak durumundadır. Çünkü kadının kendisine dair çarpıtılan, kaybolan yanlar bulunmadan ve düzeltilemeden, kadının kendine ve topluma doğru yaklaşımı gelişmeyecektir. Jineoloji, uygarlık tarihi boyunca kadının bilinç ve bilgiden uzak tutulmasına, pozitivist bilimciliğin bilinçli olarak kadını bilim dışı bırakmasına karşın, temel araştırma alanı kadın hakikati olan bilim olmalıdır. Toplumsal cinsiyetçiliğin eleştirisi üzerinden başlamak kadar pozitif bilimciliğin eleştirisi üzerinden başlamak da jineolojinin temel ilkesel bir yaklaşımı olmalıdır.

Sosyal bilimin tüm bilimlerin anası rolünü oynaması gerektiği temel bilim anlayışımız olduğu gibi, sosyal bilimin de toplumdaki başat rolü itibarıyla kadını temel bir bilim alanı olarak belirlemesi gerekiyor. Jineoloji bu anlamda sosyal bilimin temel bir alanı olmaktadır. Pozitif bilimcilik kadını yok saydığı gibi, bilim anlayışını, toplumu sisteme en derinden köle haline getirme üzerine oluşturmuştur. Jineoloji bilimin tüm alanlarına kadının özgür zihniyetiyle katılımı demektir. Jineoloji kadının kaybolan hakikatinden yola çıkmakla birlikte sosyal bilimin yeniden yapılandırılmasında temel bir yaklaşım olarak ele alınmalıdır. Bu anlamda jineoloji sosyal bilime öncülük yapma misyonuna da sahiptir. Kadın demek toplumsallık demektir. Bu temelde jineoloji temel alacağı tüm alanlarda aynı zamanda toplum yaşamına güç katacak bilimsel yaklaşımın öncüsü olacaktır. Jineoloji kadın bilimi olduğu gibi kadın eksenli, kadın bakışından bilim de demektir.

Kadın toplumsal bütünlüğün içindeki

statüsü ve anlamı açığa çıkarılmadıkça ve özgürlük eğilimi sürekli direnişli kılınmadıkça, yürütülecek tüm demokratikleşme çalışmaları sakattır. Bu temelde jineoloji, özgür kadın akademilerinin temel bilimsel perspektifi olmaktadır. Kadın akademileri Kadın Kurtuluş İdeolojisinin yaşamsallaşmasına öncülük misyonuna sahip oldukları gibi jineolojinin bilimsel çizgisi ile cinsiyetçi paradigmanın aşılacak toplumsal zihniyetin özgürlük esaslarında yeniden inşasında öncülük yapacaklardır. Eğer toplum tüm bileşenleri, kurumlaşmaları, kültürel yapısı ve toplumsal hafızasıyla, eşitlikçi, demokratik ve özgürce inşa edilecekse, kadının, siyaset, ekonomi, estetik, etik, ekoloji, tarih, edebiyat, sanat, kültür alanlarında aydınlanma kurumlaşmalarına gitmek gerekmektedir. Bu alanlar toplumun yeniden inşası için kadın akademilerinin temel örgütlenme alanları olarak ele alınması gereken alanlardır.

Kadının Gizli Gücünü Açığa Çıkarmak İçin Kadın Tarih Akademileri

Kadının toplumsal tarihsel zemindeki yeri gün yüzüne çıkarılmamıştır. Toplumsal cinsiyetçilik kadını tarihsiz bırakmıştır. Tarih toplumsal hafıza olarak direniş ve güç kaynağıdır. Toplumu ve kadını tarihinden koparma teslim almanın ilk şartıdır. Kadın kendi tarihi unutturularak toplumsal cinsiyetçiliğe mahkûm edilmiştir. Son 60 yıldır kadının tarihsel toplumsal dokudaki yeri konusunda önemli çalışmalar yürütülmüş olsa da halen bütünlüklü bir kadın tarihinden pek bahsedemiyoruz. Geçmişin doğru bilinmemesi güncelin de örgütlenememesinde önemli bir yetersizliktir. Bunun için kadın tarihini ortaya çıkarabilecek sosyal bilim alanında önemli çabalar gelişmiştir. Bu çabaların üzerine yenilerinin eklenebilmesi için kadın tarih akademileri özenli çalışmalar yürütmelidir.

Tarihin şimdi ile olan bağı açığa çıkarılmadan, tarih günlük sorunları çözebilecek sistem değişikliklerine neden olmaz. Tarihte kadının içinde bulunduğu konumu, rolü ve yaşamsal gücü ortaya çıkarılmadan yürütülecek tüm çalışmalar

güncele kurban edilir. Kadının nasıl bugünkü statüsüne getirildiği, bunda hangi paradigmanın rolünün olduğunun açığa çıkarılması daha çok kadın tarih akademilerinin çalışmasıdır. Önderliğimiz geçmişin karakterinin güncelleme nasıl yansıdığını ortaya koyduğu şu belirlemesi kadın tarih akademileri için önemlidir; "Tarihte olup bitenler şimdi'yi belirleyen en temel koşullardır. Şimdi veya güncel olan, tarihin kendini sorun ve çözüm olanaklarıyla sunma halinden ibarettir. Tek fark şudur: Geçmişe müdahale edemeyiz, ama şimdi'ye, güncelle müdahale edebiliriz. Müdahalenin fikri temelleri ve maddi gücüyle bağlantılı olarak günceli değiştirebiliriz. Değişimi hızlandırabilir, farklı yöne çevirebilir, özgür kılabilir veya daha çok köleleştiririz. Bu tamamen müdahale güçlerinin konumlarıyla bağlantılı bir husustur. Önemli olan, 'Geçmiş, tarih ana halkasıyla şimdi'ye nasıl yansıtılmalı?' sorusuna verilecek yanittir."

Erkeğin kendisini ezel ve ebed bir efendi olarak tanımlamasının önüne geçecek tarihsel dayanakları oluşturmak kadın tarih akademilerinin çalışma zemini. Tarihi gerçekler açığa çıkarıldıkça iktidarın güncel dayanakları da ortadan kaldırılacaktır.

Kapitalist modernite kendisini ebedi kılmak için tarihin sonunun geldiğini iddia eder. Bu söylemini güçlendirmek için ise tarihin sadece ve sadece şimdi olduğunu söyler. Bu toplumsallık ve toplumsal hafızaya karşı en güçlü saldırılardan birisidir. Bu söylemin eylem gücü ise şaha kalkmış bireyciliktir. Bireyin tüm zamanlardan koparak anı yaşaması için her türlü kolaylık sağlar. Toplumun ve tarihin inkârı ile birlikte ikinci doğanın kapıları iktidara sonuna kadar açılmış olur. Kadın tarih akademilerinin işlevlerinden biri de toplumun tarihsel olduğu, toplumsal hafızanın iktidar ve hegemonya ile doldurulmaya çalışıldığı gerçeğini açığa çıkararak, güncel ve geçmiş arasındaki bağı anlam yüklü kılmaktır.

Kapitalist modernitenin bireycilik perspektifine karşılık, özgür kadın ve özgür toplum perspektifini inşa eden kadın tarih akademileri diğer akademiler ile de

buluşacak zeminler örgütler.

Toplumdan Soyutlanan Siyaseti Tekrar Topluma Devretmek İçin Kadın Siyaset Akademileri

Kapitalist modernite siyaseti iktidar endeksli olarak yürütür. Politika iktidar yönetim olguları iç içe geçirilerek bir kavram kargaşası geliştirilirken, toplumun öz iradesi olan politika toplumdan soyutlanmış, yönetim iktidarla özdeş kılınarak toplum iktidara bağımlılaştırılmıştır. Zaten tüm hanelerinde politika iktidara hibe edilmiş, toplumun politikayla bağı bırakılmamıştır. Politika, sadece devlet, parti ya da devlete ait kurumlaşmaların yürüteceği söylemsel bir araç olarak ele alınmaktadır. Kapitalist modernitenin iktidar endeksli siyasetinde kadının yeri ise yoktur. Erkek egemen zihniyet iktidarını kadınıyla paylaşmaz. Kadın politikadan soyutlanarak toplumsal iradeden soyutlan-

siyaset, toplumu kirlettiği gibi kadını da kirletiyor. Bu kirletme kavramı öyle sistemde tanımlanan "namus" kavramı olarak tanımlanacak bir kirlenme değildir. İktidarın her türlü oyunu ve namussuzluğu olarak tanımlayacağımız bir kirlenmedir. Toplumun karşısında köleliği, ezen-ezilen, özne-nesne ayrımını geliştirmek esas namussuzluk olarak tanımlayacağımız kirlenmedir. En yalın haliyle ahlaki politik toplum karşıtlığı namussuzluktur. Diğer namus tanımlamaları sistemin istediği, onun çıkarlarına kendini sunma namusudur. İşte kadın siyaset akademileri kadını sınıfsal bir kategori olarak tanımlayan, her türlü ötekileştirmeye açık hale getiren siyasetin önüne geçebilecek araştırma, inceleme ve siyaset kurumlaşmalarına perspektif oluşturacak toplumsal aydınlanma mekânlarıdır.

Toplumun elinden çalınan siyasetin yeniden topluma kazandırılabilmesi için

Toplumun elinden çalınan siyasetin yeniden topluma kazandırılabilmesi için kadının siyaset zemininde elini güçlendirmek kadın siyaset akademilerinin temel çalışmalarındandır.

mıştır. Kadına iktidar alanında yer verilse de bu kendi gerçekliğinden en fazla kopmuş, erkeğe benzeşmiş kadındır. Oysa politika toplumun günlük yaşamını geliştirdiği, kararlarını aldığı, özgür irade alanıdır, ahlakla kopmaz bağlar içinde olan, söylem ve eylemin aynı düzlemde hareket ettiği bir yapısallıktır. İktidar denilince hemen akıllara yalan ve riya gelir. Ulus-devlet kurumlaşmalarının elinde toplumun her türlü düşkünlük olarak tanımladığı argümanlarla kirletilmiş siyasetten toplumu arındırmak, demokratik siyaset anlayışını geliştirmek, kadının toplumsal irade gücü olarak siyasette yer almasının temeli olarak kadının demokratik siyaset zihniyetini geliştirmek, kadın siyaset akademilerinin başlıca çalışmalarından biridir.

Erkek egemenliğinin yaşam bulduğu

kadının siyaset zemininde elini güçlendirmek kadın siyaset akademilerinin temel çalışmalarındandır. Erkeğin her an iktidar uğruna içine gireceği yaklaşımlara karşı da siyaset zemininde kadının olması önemlidir. Kadının özgürlük kimliği olarak siyasette erkeğe karşı tedbir geliştirmesi de bu akademilerde yürütülecek çalışmalara bağlıdır. Bu çalışma erkek egemen bakış açısına ve hafızaya bir tedbir olmakla birlikte kadına içerilmiş köleliğe karşı da bir tedbirdir.

Kadın siyaset alanında yer aldıkça yaşamda kendi emeği de görünür kılınacaktır. Siyaset daha çok günlük yaşamın örgütlenmesi ve geleceğin inşası olarak da tanımlanabilirken, tarihin ortaya çıkardığı değerleri de sürekli hafızalarda tutmak önemlidir. Bunun için ise kadın tarih aka-

Kadın özgürlük akademileri, sadece kadının toplumla olan ilişkilerini değil, aynı zamanda toplum-doğa ilişkilerine dönük de perspektif oluşturmak durumundadır. Kadının doğa ile aynılaştırılması, toplumun, iktidara açılmasında araç düzlemi olmuştur. Kadın-doğa, toplum-doğa ilişkileri kadın özgürlük akademilerinde ele alınması gereken konulardandır.

demilerine ihtiyaç vardır.

Ekolojik Toplum Ve Komünal Ekonomi İçin Kadın Ekonomi-Ekoloji Akademileri

Tarihsel değerler ortaya çıkarıldıkça insanın doğa ile olan ilişkisi de vahşilik sınırlarının dışına çıkacaktır. Vahşi ve denetim altına alınması gereken olarak tanımlanan doğaya benzetilen kadın da tüm düşünce sistemleri için tehlikeli olarak görülmüştür. Mevcut doğa bilimleri, doğada var olan herhangi bir varlığı tanımlamaya çalışılırken de daha çok kapitalist modernitenin ne kadar işini görecektir perspektifi ile hareket eder. Kadın özgürlük akademileri ekolojiyi ne sadece çevre olarak tanımlar ne de pragmatist bakış ile yorumlar. Birinci doğayı tanımlarken evrenin temel bir parçası olarak tanımlanır. Evrimsel olarak günümüze taşınan doğa ile birinci doğa ilişkilerinin özgürlük temelli ele alınışıdır. Hâkimiyet, egemenlik ilişkilerini doğa ile girilecek bir ilişki biçimi olarak tanımlanmasını kabul etmeyerek, insan merkezli tanımlanmasını da kabul etmez. Doğaya felsefi yaklaşımı tanımlayacak, insan doğa ilişkilerini tanımlayacak bilimsel yaklaşımı geliştirmek kadın özgürlük akademileri-

nin işlerinden biridir.

Kadın özgürlük akademileri, sadece kadının toplumla olan ilişkilerini değil, aynı zamanda toplum-doğa ilişkilerine dönük de perspektif oluşturmak durumundadır. Kadının doğa ile aynılaştırılması, toplumun, iktidara açılmasında araç düzlemi olmuştur. Kadın-doğa, toplum-doğa ilişkileri kadın özgürlük akademilerinde ele alınması gereken konulardandır.

Tarihsel olarak kadının temel işlerinden biri olan ekonomide akademiler kapsamında ele alınmak durumundadır. Kapitalist modernite, ekonomiyi kadın dışında hegemonik güçlere teslim etmiş ve sistemi ayakta tutan en büyük güç olarak merkezi sömürü gücü haline getirmiştir. Merkezi sömürü gücü haline dönüştürülen ekonominin ekoloji ile bağkoparlımıştır. Sömürüyü güçlendirmek için tüm doğaya fethedilircesine saldırılmış ve ekolojinin iflası noktasına gelinmiştir. Ekonomi ve ekolojinin bağının yeniden kurulabilmesi için ekonomiyi örgütlü anlamda ilk inşa eden kadının, bu bağı kurması gerekir.

Toprağa dayanmayan, kârın başat olduğu ekonomi, yozlaştırır ve toplum düşmanıdır. Bu anlamıyla kadın düşmanıdır. Kadın özgürlük akademilerinin, ekonomiyi toprağa dayanan, kâr gütmeyen, toplumsal beslenmenin başat olduğu bir yapıya kavuşturması gerekir. Eko ekonominin nasıl geliştirileceği konusunda ise, kadın özgürlük akademileri çalışmalarının yürütülmesinde, bunlar kadın kurumlaşmalarının önünü açacak yapısalığa kavuşmalıdır.

Tüm Toplumsal Değerleri Korumak Ve Büyütmek İçin Kadın Kültür Akademileri

Kültür bir toplumun karakterini belirleyen tarihsel ve toplumsal, maddi ve manevi değerler birikimidir. Bugün sistem topluma karşı en büyük savaşı kültür kırım olarak dayatmaktadır. Kültürlerin yok oluşu toplumsal direniş odaklarının kırılmasıdır. Kadın ise toplumsal değerlerin ilk yaratıcısı olarak ilk kültürleşmenin kurucusudur. Bugünde topluma kültürel alanda açılan savaşa karşı en güçlü dire-

niş kadın tarafından geliştirilmelidir. Kadın kültür akademileri kültür kırıma karşı kültürel direniş mekânları olma misyonuna sahiptir.

Diğer taraftan egemen sistem kültürü sadece insanlığın manevi dünyası olarak açılar. Aslında buda kültürün içini boşaltmanın bir yöntemidir. Çünkü maddi dünyaya yansımayan, yaşamsal değerleri üretmeyen, bu temelde insanlık yaşamına hizmet etmeyen değerlerin anlamı olmayacaktır. Ancak insanları oyalama anlamı olabilir ki egemen sistem kültüre bugün bu rolü atfetmiştir. Ahlak yozlaştırılarak toplum dağıtmakta, toplum politikasız bırakılarak iradesizleştirilmekte, din toplumu uyutmak için kullanıldığı gibi siyasetle toplumlara birbirine düşmanlaştırılmakta, dil unutturularak toplumsal hafıza silinmek istenmektedir. Sistemin

şey görmez olmaktadır. Böylece de sistem onları istediği gibi iliklerine kadar sömürebilmektedir. 3 S'lerde kullanılan sanat, sanatın özüne düşmanlaşmıştır.

Kapitalist modernite endeksli sanatsal çalışmalarının tümü kadını başat araç olarak ele alır. Bunun gerekçesi ise demokrasi, özgürlük ve eşitlik konusunda büyük bir iradeyi temsil eden kadın kimliğini alt üst etmektir. Sanatın tüm disiplinleri kadının hakikatini estetize edip yaşamsal kılmaktansa, iktidara açık hale getirilen, toplum, kadın, erkek, doğa ve ardı ardına sıralayabileceğimiz birçok varlığı sakatlamaktadır. Tarihsel toplum gerçeğinde de görüyoruz ki sanatsal ve kültürel çalışmalar toplumsal değişimlerde büyük bir rol ve misyon sahibidir. Demokrasi ve özgürlüğün toplumsal dokuda kurumlaşmış, savunmalı kılınmasında sanatın büyük bir

Sanatın tüm disiplinleri kadının hakikatini estetize edip yaşamsal kılmaktansa, iktidara açık hale getirilen, toplum, kadın, erkek, doğa ve ardı ardına sıralayabileceğimiz birçok varlığı sakatlamaktadır.

en temel tuzaklarından biride bilimsellik adına her şeyi parçalamasıdır. Kültür de bu temelde alanlara parçalanmış, bu parçalar birbiriyle bağlantılarını kaybetmiş, kurumsallıkları ise dağıtılmıştır. Bunların birbiriyle bağlantılı karakteri ve kurumsal ifadeleri toplumsal görevlerin bütünlüğüyle ilgilidir.

Sanat da kültürün temel alanlarından biridir. Kapitalist sistem, toplumun direniş geleneğinin dili olan sanatı toplumu düşürme, duygularının içini boşaltma aracına çevirmiştir. Kapitalizm sanat eliyle toplumsallığı katletmiştir, yerine ölü duygular, kışkırtılmış güdüler yerleştirmiştir. Kapitalizm, liberal ideolojisinin pratikleşmesi için 3 S'lerle (sanat, spor, seks) toplumu sisteme bağlarken, tüm toplumsal değerlerin temelini boşaltmaktadır. 3 S'lerin peşine takılan toplumun gözü artık hiçbir

önemi vardır. Toplumun iktidara ve hegemonyaya kapalı hale getirilmesinde yürütülecek tüm çalışmaları toplumu savunma çalışmaları olarak ele almak gerekir. Kadının sahte aşk, sevgi hikâyelerine, filmlerine konu edinmektense, özgür yaşam aşkı ile ifadeye kavuşturulması önem taşır. Bu nedenle kadın özgürlük akademileri kapsamında kadın kültür akademileri de başattır. Kadın kültür akademileri, kültürün toplumun tüm birikiminin ifadesi olduğu bilinciyle toplumsal değerleri ahlak, politika, inançlar, dil, sanat, edebiyat alanlarında kültürel zenginliği daha da güçlendirerek toplumu güçlendirmeyi hedeflemelidir. Tüm toplumsal birikimlerin sanat estetiğiyle, edebiyat inceliğiyle sanata dökülmesine öncülük etmelidir.

Toplumsal yaşam öyle bir düzeye getirilmiştir ki her şey birbiri ile uyumsuz

kılınmıştır. Mutlak anlamda bir tarafın baskın olduğu ilişkiler düzlemi ortaya çıkarılmıştır. Böylece toplumsal ilişkiler kırılğan hale gelmiştir. Mutlak bir kazanan, en büyük olan, "en"ler aranmaya çalışılmıştır. Sadece toplumsal ilişkilerden yola çıkarsak her şeyde bir uyumsuzluk hakim kılınmıştır. Toplumun kadınla, erkeğin-kadınla, erkeğin erkekle, kadının kadınla, toplumun-doğayla, ilişkilerinde etiğin sakatlanmasından kaynaklı estetik de yok edilmiştir. Toplumsal yaşamın her yerinde erkeğin üstün kılındığı ve ona göre olan bir estetik anlayışı kurgulanmıştır. Uyumsuz insanlar, uyumsuz düşünceler, uyumsuz kentler, uyumsuz çocuklar, uyumsuz giyecekler, içecekler v.s sıralayabileceğimiz pek çok uyumsuzluk diz boyuna çıkmıştır.Şunu belirtmekte fayda var ki uyumsuzluk ve disiplinsizlik birçok modernist akım tarafından beslenmiştir. Başat etken kapitalist modernitenin estetik ve disiplin adına topluma dayattığı uyumsuzluklardır. Estetikten yoksunluk, yaşamın tüm alanlarına yansımıştır. Oysa estetik en sade haliyle hakikatin sanatsal ifadesi ve disipline edilmesidir. Bu disipline olmayı ise vulger (kaba) ele alış bizi Marksist yorumlara götürecektir. İfade etmiş olduğumuz estetik birinci doğa ve ikinci doğanın uyumlu birlikteliğidir. Yaşamı, etikten beslenerek yorumlayıp, ona göre estetize etmektir. Etik yoksunu bir estetik, kadını ve toplumu erkek egemenliğinin ürettiği sektörlerle sunmak olur ki çok ciddi tehlikeleri barındırır. Bu nedenle kadın özgürlük akademileri kapsamında estetik enstitülerini de inşa etmek kadın hakikatinin toplumsal dokuya yayılmasının ifadesidir.

Kadın özgürlüğü toplumsal özgürlüğün kriteridir, demiştik. Kadın özgürlüğünün gelişebilmesi için mevcut toplumsal inşadan vazgeçiş, gerçeğin görünür kılınması ile mümkündür. Çünkü şu çok önemli bir gerçek ki yaşadığına anlam veremeyen, acılarına, zevklerine anlam veremeyen hiçbir toplumsal varlık, içinde bulunduğu gerçekten sıyrılma imkânına da sahip değildir. Bu nedenle yaşadıklarımıza anlam verip, dersler çıkarıp, mücadele plan ve

Etik yoksunu bir estetik, kadını ve toplumu erkek egemenliğinin ürettiği sektörlerle sunmak olur ki çok ciddi tehlikeleri barındırır. Bu nedenle kadın özgürlük akademileri kapsamında estetik enstitülerini de inşa etmek kadın hakikatinin toplumsal dokuya yayılmasının ifadesidir.

programını oluşturabilmek ise toplumsal aydınlanma ile mümkündür. Toplumun hafızasında özgürlüğün tarihsel olarak yaşandığını eğer güçlü anlatabilir ve günümüzü de bu anlam gücüyle inşa edebilirsek, özgürlük şimdi, şu anda yaşanır kılınmış olur. Önderliğimizin özgürlük sosyolojisi, an sosyolojisi, kaos anı olarak tanımladığı hakikati toplumsal olarak yaşayabiliriz.

Kadın akademileri, demokratik modernitenin temel dinamiklerinden olan kadının tarihsel özünden alacağı güçle kadının özgür zihniyetini yeniden canlandırmanın mekânları olacaklardır. Kadın kendi öncülük ettiği toplumsal süreci özgür olarak yaşamıştır, kendisine egemenliğin dayatıldığı uygarlık aşamasını ise direnişle karşılamıştır. Kadın kendi doğası olan özgür ruhundan ve direniş gücünden süzeceği yaşam felsefesiyle özgür topluma öncülük edecektir. Özgür toplumun zihniyetinin kurumlaşması olan akademiler, kadın kurtuluş ideolojisinin yaşamsallaştığı ve jineolojinin kadın bilimi olarak topluma öncülük ettiği kurumlaşmalar olacaktır.

EKOLOJİ-EKONOMİ AKADEMİSİ

Neden Ekoloji-Ekonomi Akademisi?

Toplumsallaşmada büyük bir niteliksel patlama anlamına gelen neolitiğin; Dicle-Fırat arasında, Toros-Zagros dağ silsilesinde, Verimli/Altın Hilal ve Mezopotamya olarak adlandırılan coğrafyada, bugünkü Kürdistan topraklarında, kadın öncülüğünde köy-tarım ve hayvancılık devrimiyle geliştiği, günümüzde tartışılmaz bir husustur. Ahlak, politika, demokrasi, kültür-dil, sanat, din, felsefe ve bilimde niteliksel gelişmeler yaşayan; ilk etnik unsurları oluşturan ve tarım-hayvancılığı geliştirerek ilk sistematik üretim tarzını doğuran bu alanda; nasıl oluyorda ilk toplumsal ekonomistler, ilk ekonomist olarak kadınlar, ilk ekmeği pişirenler; ilk çoban ve çiftçiler bugün topraksız, aç, susuz, işsiz, çaresiz kalıyorlar?

Neden ekoloji-ekonomi akademisine ihtiyaç var sorusu, acı ve trajik olan bu ilişkiyi ortaya çıkarmak için sorulmalıdır. O açıdan acil, hatta gecikmiş bir sorudur. Gordon Childe'in 'insanlık tarihinin en büyük devrimi' olarak tanımladığı neolitik devrimi gerçekleştirenler, yine aynı yerde insanlığın bittiği ve çürüdüğü noktaya itilmiştir. Evrenin aynası, dili ve özgürlük akışı, evrimin son halkası olarak insan, kendi kendini toplum olarak yeniden ya-

ratıp, kendi hakikatini inşa etmiştir. Acaba uçurumun kenarından dönebilecek miyiz, bu kutsal diyarlarda öze uygun bir çıkışı yeniden yapabilecek miyiz? Bu soruyu sormamızın sebebi, günümüzde insanlığın üzerinde inşa edilmiş hakikat rejiminin ve algısının çarpıtılmış olmasıdır.

Bugün ekolojive ekonomi denildiğinde, akıllara bu kavramların özülle alakası olmayan eylemler (doğa yıkımı, türlerin tükenişi, halkların kırımını, genetiği değiştirilmiş organizma ve buna dayalı tarım, kanserleşme, dengesizlik, toplumun maki-neleşmesi, yaşamın sanallaşması, savaşlar, tekeller, kâr, faiz, borsa, kredi adı altındaki soygunlar) geliyor. Bu iki olgu birbirinden kopuk ele alındığı gibi, sanki aralarında doğal bir karşıtlık varmış gibi yansıtılmaktadır. İktidarın hizmetinde tekelleşen bilim, ekonomi- politik ve ekoloji-çevre bilim disiplinleri adı altında bu gerçekliklerin bütünlüğünün parçalanmasını meşru- laştırmakla görevlidir.

Günümüzün kapitalist modernite olarak adlandırdığımız küresel devletler ve tekel-sermaye sistemi, üç temel ayaktan oluşmaktadır: ulus-devlet, kapitalistik sermaye ve endüstriyalizm. Bu üç ayak, ekonomi ve doğanın canına okumaktadırlar. Kapitalizm ve endüstriyalizm, ekonomik

faaliyetler adı altında çalgınca, düşmanca doğayasadıran ve onu yiyip bitiren bir canavara dönüşmüş durumdadır. Sadece son iki yüz yılda dünya çapında yaşanan savaşların ortaya çıkardığı yıkım, insan ürünü olan gerçek bir felaket durumundadır. Ulus-devletle birlikte sermaye ve iktidar tekelleri toprağı, suyu, tüm yer altı-üstü zenginlikleriyle birlikte doğayı kendi mülkü haline getirmekte, toplumu da yurttaşlar topluluğı veya modern ulus adı altındabelirlediğı sınırlar içinde ve belirlediğı yasalar ve ölçülerle bağlayarak hapsedmektedir. Bu şekilde işgal edilen doğa ve toplum, kendisi olmaktan çıkarılır. Tarihin tüm dönemlerinin toplamından daha derin bir köleliğe alınan toplum ve onun bireyi, tarihte hiç olmadığı kadar özgür olduğunu zanneder. Tarihin tüm dönemlerinin toplamından daha fazla öz-yönetimden, kendine yeterlilikten uzak olduğu halde kendini iktidar olarak görür. Biyo-iktidarcılık hastalığıyla, herkessermaye ve iktidar tekellerinin uşaklarına dönüştürülür; hem de ağırlıklı olarak kendi 'rızaralarıyla.' Özgürlüğü de doğa ve toplum düşmanlığı yapmakla, geçmişinden ve geleceğinden kopup hiçleşerek sürdüreceğini düşünür. Altında olduğu boyunduruktan kurtulma çabası yerine doğaya egemen olmayı güç ve erdem sayar. Gerçek yaşamdan, doğadan ve dünyadan koparak sanallaşmayı hakikatin zirvesi olarak algılar. Ulus-devletin bireysel mülkiyet sisteminde, herkesin eline doğanın bir parçası kendisinin mülküymüş gibi verilir. Ama diğer yandan vergiler ve diğer harçlar yoluyla her ikisi de sistemin sonsuz talanına açılır. Oysaki ne kapitalizm, ne endüstriyalizmin ekonomiyile alakalıdır. Aksine bunlar çağımızda ulus-devletle beraber ekolojiye ve bütün yaşam formlarına en çok zarar veren olgulardır. Dünyayı ve yaşamın her alanını ulus-devletlerle parçalamak bu olsa gerek. Bu iki kavram ve anlamı içeriklerine ve çıkışlarına uygun tanımlarsak, neden ekoloji ve ekonominin, et ve tırnak gibi birbirine bağlı olduklarını daha iyi anlarız.

Bütün canlılar açısından **beslenme, barınma, korunma ve soyunu sağlıklı biçim-**

de sürdürme temel ihtiyaçlardır. Her bir tür, her bir canlı ise bu ihtiyaçlarını kendine has ve farklı yol-yöntemlerle temin eder. Mesela, bir ağaç toprak ve sudan aldığı vitamin ve minerallerle, güneşten aldığı enerjiyle beslenip büyür ve varlığını sürdürebilir. Bir hayvan başka bir hayvanı avlar yada bitkilerden beslenir. Ekonomik faaliyet, bütün canlılar açısından yaşamsal gerçeklik ve gerekliliktir. Çok uzun olan neolitik öncesi dönemde dahi insan toplulukları az-çok üretim gerçekleştirmişlerdir. Yaşam döngüsü içinde diğer türler de üretim gerçekleştirirler kuşkusuz. Ancak insanın maddi üretimi, kültürü veya ekonomik faaliyeti bilinç, irade, üretim, yaratım ve geliştirmeye dayalı toplumsal eylemdir. Peki, o halde her bir canlı, ekonomik faaliyetleri neye dayanarak, hangi mekân ve ilişkiler temelinde gerçekleştirilmektedir? Her bir canlı, kendine özgün yaşam döngüleri içinde varlıklarını ve yaşamlarını sürdürür.

Canlılık, evrende gerçekleştiğı için evren, aynı zamandatüm varlıkların yaşam döngüsüdür. Bu evrensel yaşam ortamından/döngüsünden, sayılamayacak kadar canlı ve onlara has yaşam ortamları ortaya çıkmıştır. Doğanın ve çevrenin, zaman, mekân ve iklimsel şartların uygun olduğu bir ortamda yaşam ortaya çıkıyor ve anlamlı hale geliyor. O halde ekosistem, yaşam zeminini oluşturan faktörlerin toplamı olarak, zekâ ve canlılığın ta kendisi olarak tanımlayabiliriz. Ekosistem, oluşumun ilk şartıdır. O zaman ekonomi, varlığını korumak ve sürdürmenin temel faaliyeti ve eylemidir. Ekosistem veya canlılık olmadan, ekonomi veya beslenme de olamaz. Tıpkı ruh olmadan beden olmaması gibi. Çünkü canlıların kendilerini savunması, ancak kendi ekosistemlerinde, doğada gerçekleşebilir. Ekonominin koşulu doğadır, çevredir, topraktır, sudur, güneştir – kısacası ekosistemdir.

Bu anlamda ekonomi ve ekolojiye baktığımızda, bugün karşılaştığımız tanım ve içerik bundan uzaktır. Hatta bu anlama tam terstir, ona karşıttır. Kapitalist sistem topraksız, tarımsız, doğasız ekonominin

olabileceğini dayatarak, hızla doğa, çevre, köy ve doğal topluma ait herşeyi tasfiye etmekte ısrarlıdır. Kapitalist moderniteye göre, ekonomi para kazanmak, ahlaki ve vicdani **tanımsızın sınırsız kâr ve sermaye biriktirmektir**. Bu yaklaşımın insan ve toplumun ihtiyacıyla uzaktan yakından ilgisi olmadığı çok açıktır. Toplumun temel ihtiyaçlarını istismar eden kapitalist mantık dünyayı, doğayı, çevreyi ve tüm canlıları bu hedef uğruna sömürmekte kararlıdır ve bunu yaparken yaşam adına ne varsa yıkmaktadır. Bu tahakkümcü zihniyet yapısını besleyen, **çarpık ekoloji kavrayışıdır**. Doğayı, insanı ve toplumu nesne olarak küçümseyen, kategorize eden bu anlayış (egemen) insan merkezliyetçiliğinden ve sınıflaşmadan besleniyor. Ekosistemi canlı olarak değil; tersine cansız, ruhsuz, düşüncesiz, hissiz makinelerden, maddi kaynaklardan ibaret görüyor. Pozitif bilimcilik gözüyle bakan insan, herşeyi maddiyat süzgecinden geçirerek kendi çıkarına göre onları kullanır. Pozitivist akıl olarak rasyonalite, bir varlığın, bir olgunun canlılığına, özgünlüğüne, anlamına, rengine, evrenselliğine inanmaz. İllaki herşey onun maddi çıkarlarına, egosuna hizmet etmelidir. Ya maddi anlamda faydalı olmalıdır, yada para etmelidir. Bütün oluşumların, varlıkların, atomların, tozun, taşın, toprağın, bitkilerin bir ruhu olabileceğine, bir zekâyla hareket ettiklerine ve bir bütünsellik içerisinde yaşamı tamamlayıcı evrensel bir anlama sahip olabildiklerine asla inanamaz. Kafayı beden-den koparmak, maddeyi enerjisiz/ruhsuz görmek, anlamsız yapıyı aramak, ekoloji olmaksızın ekonomiden bahsetmek bu olsa gerek. Evrensel hakikatin bütünselliğini parçalamaktır bu. "Çünkü ekolojik bir bilinç ve politikaya dayanmayan bir toplumsal yapı, sonuçta çürümekten veyozlaşmaktan kurtulamaz. Sadece ekolojik bir toplumistenildiği için değil, insan toplumu özünde ekolojik birvarlık olduğu için ekolojik özüne dönmek durumundadır."(1)

Ekoloji-ekonomi akademisi bilinç, zihniyet ve anlam oluşturma süreçlerinin tümünü kapsar. Bu temelde bir özdeyişten,

ayrıntılı eğitim programlarına kadar tüm değerler akademi kapsamındadır. Zaman, mekân ve koşulları bu anlayış temelinde değerlendirir. Bu temelde doğaya uyumlu toplumsal yaşam kültürünün değerlerini yaşatmak kadar, bunları günümüze taşımak ve geleceğe bırakmak da yapılacak işlerin başında gelir. Bunun için öncü kadro eğitimleri, halk eğitimleri, araştırma-geliştirme enstitüleri, ekoloji ve ekonomi üzerinde yoğunlaşan konuları merkezine alan eğitim kurumları inşa edilebilir, programları hayata geçirilebilir. Ekolojik-ekonomik alanda projeler ve modeller uygulanabilir.

1-Ekoloji-Ekonomi Akademisinin Bazı Temel Olgulara Yaklaşımı a-Doğaya Yaklaşım:

Ekoloji-ekonomi akademisi evrenin, doğanın ve doğadaki varlıkların canlı ve dinamik oldukları görüşünü savunur. İnsanlık tarihinin en uzun ve aynı zamanda toplumsal sorunlara rastlanmayan, doğayla tam uyumlu yaşamın esas alındığı dönem olan doğal toplum süreci bu anlayışa dayanır. O dönemde ortaya çıkan doğal yaşam bilinci, günümüze kadar da toplumun doğayla ilişkilerinin temeli olmuştur. Evrenin, doğanın canlı olduğunu kabul etmek onları tüketilecek kaynaklar olarak görmemek, onlarda kendisinin; kendisinde onların yansıdığı bilincinde olmak, onları sadece kendi çıkarları için kullanılmak üzere var olan nesnelere olarak görmemektir. Yaşam ve doğaya ilişkin hisler, sevgi, sezgi, bağlılık, duygular gelişeceği için biyolojik duyarlılık da güçlenecektir.

Doğadaki tüm varlıklar birbirleriyle etkileşim içindedirler. Bu çerçevede hiçbir varlık, diğer varlıklar olmadan oluşamaz ve varlığını sürdüremez. Bu gerçeklik kuantum evrenindeki bilme düzeyiyle de onaylanmaktadır. Varlıklar arasındaki ilişkilerin mahiyeti maddi, fiziki, biyolojik, kimyasal veya benzer süreçlerin çok daha ötesindedir. Ancak evrensel bir-lik; çokların bir-liği, bir-in çokluğu, tüm varlıkların ve oluşumların tek düze, birbirlerinin aynısı ve tekrarı oldukları anlamına da gelmez. Yaşamın ve varlığın özü, farklıla-

şarak varlığını sürdürmeye ve çoğalmaya dayanır. Her bir varlık ancak kendisi olarak, özerkliğini, özgünlüğünü koruyarak evrensel bütünlükte yer alır. Evrensel ve yaşamsal bütünlük de, farklılıkların kendiliklerini koruyarak içinde yer almalarıyla oluşur. Bütüncül düşünme; parçalama, parçalanma, nesneleştirme ve kendini herşeyin belirleyen öznesi olarak görme, araçsallaştırma, ihtiyaç adı altında tüketme gibi yaklaşımlara izin vermez.

Evrene, doğaya, doğadaki varlıklara ilişkin anlayışımız nasılsa, toplumsal yaşamımızı ve ekonomik sistemimizi de bu anlayış üzerinde inşa ederiz. Bu çerçevede evren, eko-sistem, doğa ve doğadaki varlıklarla doğallık adı altında edilgen bir ilişkiyi ya da ilişkisizliği mi esas alacağız? Ya da onları, kendi ihtiyaçlarımızı gidermek için bizlere gerekli malzeme ve hammadde; tüketilmesi gereken kaynaklar olarak mı göreceğiz? Yoksa bütüncül, birbirini tamamlayan, dinamik ve aktif katılımlı bir ilişki tarzını esas alıp, toplumsal yaşamımızı doğayla uyum içinde birlikteliğe dayalı olarak mı kuracağız?

Ekoloji-ekonomi akademisi evrenin, doğanın ve varlıkların doğru anlaşılmasını, toplumsal yaşamı doğru kurmanın yolu olarak görür. Doğayla, edilgen veya hiçleşmeye dayalı birlikteliği de, doğayı tüketilecek ve insana hizmet için var olan kaynak olarak gören anlayışı da reddeder. Bu temelde toplumun kendi farkındalığının farkına vararak ve aktif katılımı esas alarak doğayla, doğal gelişim seyrine denk gelen uyumlu birlikteliği esas alır.

b-Toplum Anlayışı:

Toplumsal sürenin neolitiği de kattığımızda yaklaşık yüzde 99'luk bölümü doğal toplum sürecidir. Bu sürecin yaklaşık olarak yirmi bin yıl öncesine kadarki bölümünde insan toplulukları, daha çok doğada hazır bulunan imkânlara dayalı olarak kendi yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Toplayıcılık ve avcılığa dayanan ekonomik faaliyetler kolektif temeldedir. Kan bağı, primitif akraba topluluklarına yol açmıştır. Bunlarla birlikte coğrafya, iklim, flora ve faunadan kaynaklanan

zorluklar da insanların ortak yaşamasını zorunlu kılmaktadır. Bu etkenler doğadaki tüm canlılar için de geçerlidir. Ancak insan toplumsallığının ortaya çıkmasında ve gelişmesinde belirleyici olan, insanın kendine has doğası ve bundan kaynaklanan özellikleri olmuştur. Bu nedenle insan, toplumsallaşarak kendi kendisini yaratan ikinci doğa olarak da tanımlanmaktadır. Doğal toplumun neolitik öncesi uzun bölümünde erkek genelde avcılıkta, kadın ise toplayıcılıkta öne çıkar. Mekân koşullarına göre, kimi topluluklar ağırlıklı olarak avcılık, kimileriye toplayıcılık faaliyetleriyle yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Toplayıcılık faaliyetleri, insanın doğayı daha yakından tanınması, onunla dostluğa, sevgiye dayalı ilişkiler geliştirmesinin maddi zemini. Bu faaliyetlerde öne çıkan ana-kadın, kendi doğası itibarıyla de birinci doğayla daha uyumlu ve sevgiye dayalı ilişkilere yatkındır. Erkek ise avcılık faaliyetlerinde öne çıkması nedeniyle giderek birinci doğaya ve toplumsal doğaya yabancılaşır. Uğraş bazı ek faktörlerle birleşerek hem kadının hem de erkeğin zekâ yapısına, karakteristik özelliklerine de etkide bulunacaktır. Toplumun varlığını sağlayan ahlaki örgü; paylaşım, dayanışma, sevgi, saygı, eşitlik, emek, fedakârlık gibi ölçüleri belirlemiştir. Önemli oranda tanınan doğa, insan toplumunun ilk zihniyet şekillenmesine damgasını vurmuştur. Topluluklar kendilerini ortak yaşama dayalı klanlar biçiminde örgütlemişlerdir. Malzeme, araç-gereç yapımıyla birlikte ekonomik faaliyetlerde önemli mesafe kat edilmiştir.

Göbeklitepe'deki verilerle beraber Ortadoğu'da kalıcı yerleşmeye daha mezolitik dönemde geçildiği anlaşılmaktadır. Gidişat hayvanların evcilleştirilmesi ve ilk ekinlerin ekilmesine doğrudur. Neolitik de zaten tüm bu gelişmelerin bir sonucu olarak gerçekleşecektir. Kutsallıklara bağlı olarak toplumsal kimlikler belirginleşir, sanatsal ifade tarzı güçlü bir şekilde kendini gösterir. İlk insansıdan o döneme kadarki birikimlerin sonuçları derlenerek yeni bir dönemin temelleri atılır. Mezolitik dönem, zihniyet anlamında da bir geçiş sürecidir.

Mezolitik dönemin sonlarından itibaren ana-kadın, çok belirgin bir biçimde öne çıkacaktır. Tarım-köy devrimi, her şeyden önce doğayı tanımayı, anlamayı, onunla sevgi ve emeğe dayalı ilişkiler kurmayı gerektirir. Doğayla uyumlu birlikteliğe dayalı toplumsal yaşamı düzenleyecek olan da avcılığa dayalı erkek zihniyeti değil; doğada kendisini ve toplumu bulan ve yeniden yaratan, bunun gerektirdiği zihniyet, anlayış, davranış ve yaşam tarzını geliştirme yeteneği ve birikimi olan ana-kadımdır. Ana-kadın, insanlığın yüzbinlerce yıllık birikimlerini, deneyimlerini, değerlerini, ahlaki ölçülerini doğaya dayalı yüzbinlerce yıllık bilgeliğinin süzgecinden geçirerek

açar. Tarım kültürü, sadece beslenme alanında devrimsel gelişmelere yol açmaz. Bu kültürle toprağa yerleşen toplum, köyleri inşa eder. Köyler ahlaki-politik toplumun bedenleştiği mekânlardır. Ortak yaşam ve ekonomik faaliyetler, köy topluluklarında gelişir. Ev, depo, çanak-çömlek, meydan, pazar, tapınak inşaları da tarım kültürüyle yaygınlaşır. Daha birçok yaratımla birlikte ilk endüstri devrimi de tarım-köy kültüründe gerçekleşmiştir. Gerçekleşen maddi kültür, manevi kültürün sonucudur. Düşüncenin ve dilin devrimsel gelişmesi iç içe yaşanır. Bu nedenle tarım kültürü ve dili, günümüze kadar da toplumun kökleri olma konumunu sürdürmektedir.

Tarım kültürü, doğayla uyumlu zihniyet devriminin yarattığı kültürdür. Neolitik dönem olarak adlandırılan tarım-köy kültürü, burada sayamayacağımız kadar çok özellikleri ve yarattığı değerlerle birlikte bir bütün olarak ahlaki-politik toplumun ilk defa sistemli olarak gerçekleşme halidir. Bu gerçeklikten dolayı kapitalist modernite güçleri, toplumu tasfiye etmenin yolunu tarım kültürünü tasfiye etmekte görmektedir.

tarım-köy devriminin zihniyetini oluşturur. Kurduğu evcil düzenin çatısı altında toplumu yeniden örgütler, ona doğayla uyumlu yaşamın zihniyetini, sevgisini ve duygusunu verir; yaşam tarzını, ilişki ve davranışını öğretir. İşlenen toprak, ekilen ekin bereket, bolluk, sağlık getirir. Evcilleştirilen hayvan, toplumun giyim ve taşıma gibi farklı ihtiyaçlarını da karşılar. Klandaki ortak yaşama his, duygu, anlayış ve davranış biçimi daha geniş kabile örgütlenmesine yansıtılır.

Tarım, insan toplumunun doğayla ilişkilerini aktif katılım ve üretime dayalı olarak yeniden düzenlemesidir. Bu durum, insanın kendisini ve doğayı daha iyi tanımasına, kendi farkındalığının daha derinden farkına varmasına, kendi potansiyelini daha iyi açığa çıkarmasına, yaşamını daha iyi düzenlemesine, ihtiyaçlarını kendine yetecek düzeyde temin edebilmesine yol

Tarım kültürü, doğayla uyumlu zihniyet devriminin yarattığı kültürdür. Neolitik dönem olarak adlandırılan tarım-köy kültürü, burada sayamayacağımız kadar çok özellikleri ve yarattığı değerlerle birlikte bir bütün olarak ahlaki-politik toplumun ilk defa sistemli olarak gerçekleşme halidir. Bu gerçeklikten dolayı kapitalist modernite güçleri, toplumu tasfiye etmenin yolunu tarım kültürünü tasfiye etmekte görmektedir.

Devlet ve iktidar yapılanması, tarım-köy kültürü karşıtlığı temeline dayanmaktadır. Bu temelde önce kadın, ekonomi ve toplumsal yaşamda belirleyici güç olma konumundan uzaklaştırılır. Kadının birinci cinsel kırımını, aynı zamanda toplumun birinci doğadan ve kendi doğasından koparılmasıdır. Kendine ve doğaya yabancılaşan toplum, hem kendi emeği ve değerlerine sahip çıkamaz hem de doğanın talanına göz

yumar; hatta kendi günlük geçimi için bu talana bilinçli-bilinçsiz katılır. Ancak, her ne kadar dağıtılmış olsa da, her türlü şiddet, baskı ve kandırma amaçlı özel-genel savaş yöntemleri üzerinde gerçekleşse de, tarihin hiçbir döneminde toplum tasfiye edilememiştir. Zaman, mekân ve koşullara göre yol, yöntem, biçim değiştirse de özünü hep korumuş; hatta zaman zaman varlığını korumakla kalmamış, çok başarılı ve güçlü demokratik yapılanmalar gerçekleştirebilmiştir.

Varlığını ve değerlerini son iki yüz yıla kadar önemli oranda koruyabilen toplum, kapitalist modernitede tüm değerleri, potansiyeli ve yaşam alanlarıyla birlikte tasfiyeyle karşı karşıya kalmaktadır. Ancak buna rağmen tekelci sermaye ve iktidar güçleri dışındaki tüm kesimler, manevi-maddi kültür değerlerini önemli oranda koruyabilmektedirler. Geline nokta sorun, sadece fiziki varlığını, manevi-maddi kültürünü ve değerlerini korumak değil; aşınmış, yıpranmış, zayıflamış ahlaki-politik toplum dokusunu yeniden canlandırmak, toplumu bir bütün olarak canlılığına kavuşturaktır.

c-Ekonomi Anlayışı:

Beslenme, barınma, korunma, ulaşım ve iletişim gibi temel yaşamsal ihtiyaçlarını gidermek amacıyla gerçekleştirilen faaliyetlerin tümü, insan toplumunun ekonomik alanı kapsamındadır.

Tüm ekonomik faaliyetlerin temel ölçüsü, toplumun ihtiyaçlarına cevap olma ve doğaya uyumdur. İnsan toplumu, hem kendini yaratan doğa olarak evrensel-doğal bütünlük içindedir hem de yaşamını sürdürmek için gerekli ihtiyaçlarını doğadan karşılar. Bilimsel araştırmalar insanın, en azından dünyadaki yaşamsal gelişimin en son aşaması olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak bu gerçeklik, insan toplumunun doğadaki tüm varlıkları ölçsüz ve kurlsız biçimde kendi hizmetine almasını, ihtiyaç adı altında doğayı kendine göre uyarlamasını haklı çıkarmaz. Bu çerçevede ekonomi, doğayla ilişkilerde aktif katılım ve üretimi esas alır. Doğadaki varlıklara yaklaşımın

ölçüsü, insan için ne kadar yararlı olup olmadığı değil, biyolojik duyarlılıktır. Toplum, kendi ihtiyaçlarının miktarını, türünü, üretim ve kullanım süreçlerini belirlerken bunu esas alır. Topluma, çevreye, bitkilere ve hayvanlara yönelik duyarlılık bu çerçevede ele alınır. Eldeki imkânlar, ihtiyaçları en doğru biçimde karşılayacak düzeyde değerlendirilir. Ancak bu durumda her bir topluluk, halk, yerel, bölge sadece kendisiyle sınırlı, kendi ihtiyaçlarını temin etmekle kendisini sınırlayamaz. Kendine yeterlilik, aralarındaki ilişkiler temelinde sağlayan toplulukların oluşturduğu toplumsal bütünlük esas alınır.

Toplumun temel var oluş biçimlerinden biri olan ekonomi, bizzat toplum tarafından gerçekleştirilir. Ancak bu, salt fiziki anlamda toplumun emek vermesi anlamına gelmez. Ekonomi aile veya devlet şirketleri ve benzeri sermaye gruplarının denetimine bırakılamaz. Ekonomik sistemi, yasalar, politikalar, projeler ve uygulamalarla birlikte ekonomiyle ilgili tüm süreçleri belirleyen ve sonuçları değerlendiren toplumun kendisi olmalıdır. Bu da ancak demokratik-ekolojik bilinç, yaşam tarzı ve bunun örgütlülüğüne sahip olan topluluklar yoluyla gerçekleşir.

Ekonomik alan ve faaliyetler, toplumun demokratik-komünal-ekolojik temelde inşasıyla birlikte ele alınır. Komünölmayanın, ekonomisi de olmaz; olduğu iddia edilse dahi, bu topluluk ancak emeğini, değerlerini ve onurunu kaybederek, basit unsurlar olarak söz konusu maddi üretim faaliyetlerine katılabilmektedir. En küçük yerel birimlerden en kalabalık toplumsal kesimlere kadar toplum yerel, ulusal, bölgesel ve hatta küresel çapta toplumsal ekonomik alanı inşa edebilir. Her bir komün kendi ekonomik alanını, diğer komünlerle ilişkiler ve toplumun bütünlüğü içinde inşa eder. Demokratik toplum, ekonomik alanını komün yaşamı ve kooperatifler biçiminde yapısalığa kavuşturur.

2-Ekoloji-Ekonomi Akademisinin Kökleri

a- Ekonominin yaratıcısı olan ana-kadın

Ekoloji- ekonomi akademisi, doğayla uyumlu toplumsal yaşam ve onun ekonomik alanında kadının temel dinamik olduğunu kabul eder. Bu gerçeklik kendi özüne nasıl dönecektir? Bu soruyu sorma ve buna cevap olma çabası, en başta gelen görevlerdendir. Biçimsel politikalar ve uygulamalarla kadının ekonomide gerçek yerini bulamayacağı, devletçi sosyalizm denemelerinde ve kapitalizm-liberalizmde görülmektedir. Bu yaklaşımlarla kadını ekonomiye katmak adı altında, üzerinde uygulanan sömürü ve baskı her zamankinden daha derinlikli ve ağır biçimde yürütülmektedir. Başta toplumsal cinsiyetçilik ve onun ekonomik alandaki yansımalarına karşı mücadele etmek gerekecektir. Bununla birlikte, kadın ve ekonomi arasındaki ilişkilerin yeniden tanımlanması üzerinden ekonomik alan inşa edilebilecektir. Kadının ekonomik alan başta olmak üzere diğer toplumsal alanlarda da aktif şekilde katılımının önü açılmalıdır. Buna bağlı olarak kadının, geleneksel olarak tabir edilen; ama aslında devletçi yaşamın düzenlemesi olan rollerden arındırılması önemli bir diğer adım olacaktır. Bu temelde özgür-eş yaşama dayalı ilişki tarzı, ekonomik alana yansıtılmalıdır. Ekonominin, doğayla uyumlu yaşam ve toplumsal yararlılık temelinde yeniden yapılandırılmasında kadın, temel güç olmak durumundadır. Toplumsal Bilimin yeni bir dalı olarak öne çıkan jineoloji ile ekonomi arasındaki ilişki bütüncül, birbirini tamamlayan, birbirini şart kılan bir temele dayanmalıdır. "Kadının, toplumsal doğanın hem fizik hem de anlam olarak en geniş bölümünü teşkil ettiği tartışma götürmez. O zaman neden çok önemli olan bu toplumsal doğa parçası bilime konu edilmesin? Pedagoji gibi çocuk eğitim ve terbiyesine kadar bölümlenmiş sosyolojinin jineolojiyi oluşturmaması, egemen erkek söylemli olmasından başka bir hususla izah edilemez.

Kadın doğası karanlıkta kaldıkça, tüm toplum doğası aydınlanmamış olarak kalacaktır. Toplumsal doğanın gerçek ve kapsamlı aydınlanması ancak kadın doğasının kapsamlı ve gerçekçi aydınlanma-

sıyla mümkündür. Kadının sömürgeleşme tarihinden ekonomik, sosyal, siyasal ve zihinsel sömürgeleştirilmesine kadar konununun açıklığa kavuşturulması, tarihin diğer tüm konularının ve güncel toplumun her yönüyle açıklığa kavuşmasında büyük katkıda bulunacaktır".⁽²⁾

b-Doğal Toplum Değerleri:

Doğal toplum dönemi; zihniyeti, yapılanması, manevi-maddi kültürel değerleriyle birlikte toplumsal yaşamı mümkün kılmıştır. Komün yaşamı ve ortaklaşmacı ekonomik faaliyetler bu dönemde ortaya çıkmışlar ve günümüze kadar toplumun temel harcı olarak önemli oranda varlıklarını sürdürmüşlerdir. Doğal toplum döneminde ortaya çıkan başta emek, paylaşım, toplumsal sevgi, toplumsal temelde üretim, fedakarlık gibi yarattığı değerler, insanlığın evrensel yaratımları olduğundan, ekoloji-ekonomi akademisi bunları, sahipleneceği en büyük mirası olarak görmelidir.

c-Tarım Kültürü:

Toplum, günümüze kadar sürdürdüğü varlığını, esasta tarım kültürüne borçludur. Son iki yüz yıllık süreçte insanlığın yeniden canlandırmaya çalıştığı komünal yaşam ve kolektif çalışma, topluluk ruhu-örgütlenmesi-yaşamı ve ekonomisi, doğayla aktif katılıma dayalı uyum, yerellerden genele doğru giden demokratik öz-yönetim sistemi, komünal özerklikler gibi değerler de tarım-kültüründe gerçeklik haline gelen ahlaki-politik toplum özellikleridir. Bununla birlikte günümüz modern dillerinin kökeni, tarım kültürüne dayanır. Bu gerçeklik temelinde ekoloji-ekonomi akademisi tarım kültürünü, toplumun kök kültürü; bu kültürle yaratılan değerleri tüm insanlığın sahiplenmesi gereken değerler olarak ele alır.

d-Demokratik direniş geleneğinde doğa ve ekonomi anlayışının ortaya çıkardığı değerler:

Devletin ortaya çıkışı toplumun tarihsel anlamda büyük darbe yemesi anlamına gelir. Ancak, devletçi uygarlık güçlerine karşı

toplumsal güçler sürekli direnmiş, zaman ve mekânın elverdiği ölçüde bu konuda insanlık adına büyük başarılar da elde etmişlerdir. Bu direniş hareketleri ve eylemleri toplumun, kaybettiği hakikati bulma arayışına büyük katkılar sunmuşlardır. Kimileri büyük zihniyet devrimlerini ve dönüşümlerini gerçekleştirmişler, kimileri ise hem zihniyet ve hem de yapılanma olarak toplum adına tarihsel kazanımları ortaya çıkarmışlar, var olan toplumsal değerleri yaşatmışlardır. Mitra, Hermes, Zerdeşt, Mani, Mazdek, İhvan-ı Sefa, Karmatiler, ŞêxBedredin'in ortakçılık deneyimi, Anadolu Ahilik geleneği gibi hareketlerle birlikte daha adını sayamayacağımız kadar çok hareket ve mücadele, bu gerçekliği ifade etmektedirler. Ayrıca, özellikle Ortadoğu'da yoğun olmakla birlikte dünyanın hemen her yerinde köylü ayaklanmaları, köle ayaklanmaları, aşiret direnişleri ve daha birçok direniş biçimi kapitalist moderniteye kadar kesintisiz ve yaygın biçimde sürmüştür. Komünaliteye dayalı ortak yaşam, paylaşım, dayanışma, eşitlikçilik, doğaya saygı, emek, demokrasi gibi temel değerlerin günümüzde de hala güçlü biçimde yaşıyor olmasında, bu hareketlerin ve mücadelelerin katkıları büyüktür.

Kapitalizmin, iktidarı ele geçirdiği, devlet olarak kurumsallaştığı ve kendisini modernite olarak dayattığı ilk coğrafyalar, Avrupa ve Amerika'nın kuzeyidir. Ulus-devletin tek tipleştirici faşizmi ile endüstriyalizmin doğayı talanı ve toplum kırımını da önce bu alanlarda gerçekleştirmiştir. Ancak toplumsal güçler de bu talan ve kırım karşısında büyük direnmişlerdir. Hatta tarihsel süre boyunca toplumun yarattığı değerleri zaman ve mekâna göre güncelleştirmeye çalışmışlardır. Zihniyet ve yapılanma anlamında önemli deneyimler ve modeller de ortaya çıkarabilmişlerdir. Başta Bakunin, Kropotkin, Proudhon ve Forier'in komünal topluma ilişkin teorileri, R. Owen ve Rochdale Haksever Öncülerinin Avrupa'daki ilk kooperatif deneyimleri, 19. yüzyılda Fransa, İtalya ve İspanya'da ortaya çıkan komünler, İsviçre-Jura Konfederasyonu ve Sovyet

kolhozları; her biri farklı açılardan da olsa, insanlığa büyük değerler katmışlardır.

Son yüzyıllık sürece baktığımızda; Sovyet modeli bürokratik-merkezi devletçiliğe, Çin Devrimi devlet kapitalizmine kaymış; bu güçlerle bağlantılı hareketler de benzer yolları izlemişlerdir. Kapitalist modernite de 1960'ların ortalarından itibaren neo-liberalizm ve finans-kapital evresine geçiş yapmıştır. Bu yaşananlar karşısında demokratik direniş geleneği de farklı bir mecraya girmiştir. Devlet ve iktidar olmadan toplumu yeniden kurmayı temel alan demokratik direniş hareketleri ve güçleri, toplumsal ve kültürel kırım, ekolojik yıkım, cinsiyetçilik, bireycilik ve tüketim anlayışı gibi sorunların çözümlerini, temel amaç ve hedefleri olarak ele almaya başlamışlardır. Bask ülkesindeki Mondragon Kooperatif Hareketi, Bookchin'in öncülüğündeki Toplumsal Ekoloji Hareketi, Meksika'daki Zapatistler, Venezuela Komünleri, Brezilya'daki Topraksızlar, Bolivya ve Amerika'nın diğer ülkelerindeki Yerli Halkların mücadeleleri, Fransa-Larzac komünleri ve diğer deneyimler, bu minvaldeki en bilinen örneklerdir. Bununla birlikte parçalı ve henüz özgün deneyim olmaktan uzak da olsalar, Ortadoğu'da, Kürdistan'da ve Anadolu'da benzer arayışlar ortaya çıkmaktadır. Son 50-60 yıllık dönem itibarıyla ortaya çıkan bu direnişler de demokratik-ekolojik-cins özgürlüğü temelinde yeniden canlanan demokratik modernitenin çok önemli öğeleridir.

3- Ekoloji-Ekonomi Akademisinin Amaç ve Hedefleri

Amaç: Demokratik-ekolojik-cinsiyet özgürlüğüne dayalı paradigma temelinde doğayla uyumlu komünal yaşam kültürünün zihniyetini geliştirmek. Topluma, kendi ekonomik alanını bu temelde yeniden inşa edebileceği bilinç ve anlayışını kazandırmak. Demokratik toplumun ve demokratik modernitenin ekonomik boyutunun üzerinde inşa edileceği zihniyeti oluşturmak ve yapılandırılması için öncülük yapmak.

a-Ekolojik ve Ekonomik Toplumun Yeniden İnşası:

Toplumun doğaya yabancılaştırılması süreci devlete giden ilk adımlarla başlamıştır. Kendine özgü bir doğa olarak da tanımlanan toplum, kendisini içinde gerçekleştirdiği doğaya yabancılaşmakla, aynı zamanda kendi özüne ve doğasına da yabancılaştırılmıştır. Toplumun gözünde doğa önce değersizleştirilmiş; doğuran, doyuran, koruyan, büyüten doğa yerine korkutan, cezalandıran, yıkan, yakan doğa anlayışı oluşturulmuş ve devletçi mitolojilerle, dinlerle topluma empoze edilmiştir. Doğaya uzaklaşan insan böylece onu anlama, sevme, koruma ve savunmayı; hatta onda yaşamayı gereksiz görmüştür. Kapitalist modernitede ise doğaya düşmanlık insanın ve toplumun varlık gerekçesi olarak dayatılmıştır. Doğaya ve kendi doğasına yabancılaşan insan ve toplum, tüm zenginlikleri ve güzellikleriyle birlikte doğanın talan edilmesine izin vermektedir, hatta destek olmaktadır. Doğaya karşı mücadele ederek var olacağını, doğanın ve doğadaki varlıkların kendisine hizmet için var olduklarını düşünen insan, onları ele geçirmeyi, tüketmeyi, kendi yaşamı adına işletmeyi, düzenlemeyi ve kendi çıkarlarına uyarlamayı temel yaşam biçimi olarak bellemektedir. Toplumun doğaya yabancılaştırılması ve karşıt hale getirilmesiyle, kapitalizmin kâr ve sermaye hırsı birleşince, doğa neredeyse tasfiye olma noktasına doğru gitmektedir. Bu nedenle, günümüzün en önemli sorunu doğanın; eko-sistemin yıkımı olmaktadır. Bu gidişata karşı, doğal tarım, alternatif enerji arayışları, çevre koruma hareketleri, doğal zenginlikleri savunma eylemlilikleri ve alternatif yaşamla ilişkili benzeri arayışlar gün geçtikçe artmaktadır. Bu çabaların her birisi tabii ki anlamlıdır. Ancak sorunun ağırlığına karşın çözümün de köklü, derin ve kapsamlı olması kaçınılmazdır. Bu da ancak, doğayla uyumlu yaşamı bir bütün olarak esas alan toplumun örgütlenmesiyle gerçekleşebilir. Doğayla pasif uyum değil; aktif ve anlamlı katılıma dayalı ilişkiyi, yaşam tarzını; bunun anla-

yış ve yapılanmasını esas alan toplumsal yaşamdır kastedilen. Doğaya böyle bakan toplum, tüketmek için değil; kendi ihtiyacı için ve yeteri kadar üretecektir. Az maddi maliyetle değil, emek vererek ve doğaya uyumlu teknikle üretecek, kullanacak ve dönüştürecektir. Ekolojik toplum da denen doğaya uyumlu toplum; başta ekonomi olmak üzere toplum yaşamındaki tüm alanları, ilişkileri ve faaliyetleri doğayla uyum temelinde yeniden düzenlemek zorundadır. Bu temelde toplum, doğa ve doğadaki varlıklarla bütüncül ilişkileri esas almalı. Doğadan tüketmenin değil, doğayı koruma ve ona katma, zenginleştirmeye dayalı bir yaşam ve ekonomi anlayışını benimsemeli. İhtiyaçlarını doğadan karşılarken, biyolojik duyarlılığı ve yaşam döngüsüne zarar vermemeyi temel ölçü almalıdır. Ekoloji-ekonomi akademisi, doğaya uyumlu toplumun yeniden inşası için gerekli zihniyeti ve bilinci oluşturmakla birlikte bunun pratik ifadesi için öncülük yapmalıdır.

Devletçi güçler tarafından el konan ekonomi, toplum dışına atılmıştır. Ekonomiye ellerine geçiren iktidar ve sermaye tekelleri beslenme, barınma, sağlık, ulaşım başta olmak üzere toplumun en temel ihtiyaçlarını istismar ederek kâr ve sermayelerini artırmanın aracı haline getirmişler. Diğer yandan toplumun değerlerini ve doğadaki zenginlikleri talan etmek için köleleştirme, serfleştirme, kapitalist modernitede ise işçileştirme yöntemiyle bizzat toplumu da bu sömürü ve talanın gerçekleştirilmesinde kullanmışlardır. Ancak toplumsal güçler de bu durumu hiçbir zaman kabullenmemişler; tekelci sömürü ve talan düzenlerine gönüllü biçimde katılmamışlar, fırsat buldukça da uzun süreli ve başarılı direnişler sergilemişlerdir. Bununla birlikte toplum zaman, mekân ve koşullara göre değişen biçimlerde de olsa ekonomik alan, faaliyetler ve ilişkilere bakişını, bu alanda yarattığı ölçüleri ve değerleri önemli oranda korumuştur.

Toplumsal ahlakın önemli bir kısmı da ekonomik alanla ilgili olmuştur. Günümüzün kapitalist modernite koşullarında bile toplum, önemli oranda bu anlayışını ve

değerlerini korumakta; direnişini sürdürmektedir. Önder APO, çok küçük bir grup olan sermaye ve iktidar tekelleri ile onlarla bilinçli temelde işbirlikçilik yapanlar dışında kalan; toplumun tamamına yakını ekonomik toplum olarak tanımlamaktadır. Başta kadınlar, kendine yeterli üretim yapan köylüler, öğrenciler, esnaflar ve değişik meslek gruplarına mensup olanlar bu kesime girer. Bu kesimlerin devletçi uygarlığa katkıları olsa da, bu durum bilinçleri ve iradeleri dışında gerçekleşmektedir. Ama esasta kendi geçimlerini sağlamak ve toplumun bazı temel ihtiyaçlarını karşılamak isterler. Ortak özelliklerinden birisi; özel veya devlet, yerel veya küresel sermaye ve iktidar tekellerinin günlük ve anlık olarak tasfiye amaçlı saldırı ve tehditleri altında olmalarıdır. Demokratik bilinç, örgütlülük ve eylemden yoksun olduklarından dolayı, devletçi güçlerin tehditleri, saldırıları ve baskılarından oldukça etkilenmektedirler. Ekoloji-ekonomi akademisi, toplumun tamamına yakını oluşturulan bu kesimlere, kendilerini kapitalist moderniteye karşı koruyabilecekleri bilinç, irade, örgüt ve eylem gücü kazandırır. Komünal yaşam ve ekonomi etrafında kendilerinin farkına varacak bu kesimler, ahlaki-politik toplumun ekonomik boyutunu inşa edeceklerdir.

Toplumun varlığını, değerlerini ve özgürlüğünü koruması için belirleyici rolü olan tarım kültürünün yeniden canlandırılması ve güçlendirilmesi, ekoloji-ekonomi akademisinin en öncelikli faaliyet alanı olmalıdır. Demokratik modernitenin tarım anlayışını esas alan bir tarım hareketinin örgütlenmesi en acil görevlerdendir

Yaşam ve ekonomi yeniden düzenlenirken paranın toplum ve ekonomi üzerindeki tahakkümünün ortadan kaldırılması; kullanımının sınırlandırılması ve tam ve doğrudan toplumun denetimine girmesi yaşamsal önemdedir.

Üretim araçları olarak tanımlanan toplumsal değerlerin ve imkânların toplulukların ve toplumun denetim, kullanım ve tasarrufunda olması, bireylere ve grupların kendilerine özgün ihtiyaçları gidermeye dönük değerlerin ise onların tasarrufunda olması anlayışı savunulur.

b-Tarım Kültürünün Yeniden Canlandırılması:

Tarım-köy kültürü, toplumun sadece beslenme, barınma ve korunma gibi temel yaşamsal ihtiyaçlarını; maddi kültür değerlerini ortaya çıkarmakla kalmamıştır. Bundan daha belirleyici olan, maddi kültürün de üzerinde inşa edildiği zihniyetin ve diğer manevi kültür değerlerinin yaratılmasıdır. Ancak bunları da içine alan tarım kültürü, esasta ana-kadının eseri olduğundan, bu temelde toplumun doğa, yaşam ve eko-sistemle en anlamlı ve uyumlu birliğine yol açmış olduğundan toplumsal süre boyunca insanlığın gerçekleştirdiği en kapsamlı, köklü, ilk ve gerçek anlamda toplumsal devrimi olarak adlandırılmaktadır. Milyonlarca yıllık doğal toplum sürecinin zirvesi sayılan tarım-köy kültürü, bu gerçeklik temelinde toplumun ahlaki-politik varlığının sistem olarak yaşandığı kültürdür. Bir anlamda insan toplumu, varlığını tarım-köy kültürüne borçludur. İnsanlık ne kazanmışsa büyük oranda tarım köy kültürüyle kazanmıştır veya kazanımları bu kültürle kalıcılaştırmıştır.

Toplumun varlığını, değerlerini ve özgürlüğünü koruması için belirleyici rolü olan tarım kültürünün yeniden canlandırılması ve güçlendirilmesi, ekoloji-ekonomi akademisinin en öncelikli faaliyet alanı olmalıdır. Demokratik modernitenin tarım anlayışını esas alan bir tarım hareketinin örgütlenmesi en acil görevlerdendir. Bu hareket, tarım kültürünün önemi konusunda toplumu eğitmek,

güçlü bir toplumsal bilinç oluşturmak kadar; bilince çıkarılan doğruların yapılanmalara, gerçekliklere dönüşmesi için gerekli pratik çalışmaları da yürütmelidir. Bu temelde tarım kültürünü araştırma, geliştirme ve güçlendirme enstitüleri, yaygın ve örgün tarım eğitimi kurumları ve programları geliştirilmeli. Bu kültürün geliştirilmesi önünde kapitalist modernite ve ulus-devletten kaynaklanan engellerin aşılması mücadelesi verilmeli. Alt ve üst yapı ihtiyaçları giderilmelidir. Bu temelde araziler ve su kaynakları tarımsal üretime göre yeniden düzenlenmeli, ekolojik-ekonomik tarım teknikleri ve yöntemleri geliştirilmeli, toplumun gıda ihtiyacını yeterli düzeyde karşılayabileceği gıda üretim yöntemleri ve mekanizmaları gelişt-

sağlıklı, güvenli ve yeterli düzeyde karşılayacak üretimi gerçekleştirmesi için gerekli anlayışı, yol-yöntem ve metodları geliştirmeyi; bunların uygulanmasında öncülük etmeyi programının öncelikleri arasında görmelidir. İzlenecek yolun esası, doğaya uygunluk ve toplumsal ihtiyacı karşılama olmalıdır.

Ormanların ve yeşillik alanların yeniden düzenlenmesi: Ormanlar, yeşillik alanlar yaşamın temel gereksinimi olan oksijeni üretmekte, yağışları arttırmakta, binlerce hayvan ve bitki türüne yaşam imkânı sunmakta, erozyonu engellemekte, toprakları zenginleştirmektedir. Ayrıca coğrafyaya ayrı bir güzellik katmaktadır. İnsanın fauna ve flora olmadan varlık bulması ve yaşamını sürdürmesi mümkün

Yaşamı sürdürmenin temel gereksinimi olan beslenme konusu, devletçi uygarlığın ilk gasp ettiği ekonomik faaliyet dalıdır. Beslenme alanı toplumun denetiminde olmadığından, gıda sorunu günümüzdeki en büyük sorunların başında gelmektedir. Bu durum sadece beslenme değil, daha birçok yaşamsal konuda toplum açısından büyük sorunlara yol açmaktadır.

tirilmeli, tarımsal faaliyetleri merkezine alan kooperatifler örgütlenmelidir.

Yaşamı sürdürmenin temel gereksinimi olan beslenme konusu, devletçi uygarlığın ilk gasp ettiği ekonomik faaliyet dalıdır. Beslenme alanı toplumun denetiminde olmadığından, gıda sorunu günümüzdeki en büyük sorunların başında gelmektedir. Bu durum sadece beslenme değil, daha birçok yaşamsal konuda toplum açısından büyük sorunlara yol açmaktadır. Toplumun alıklaştırma, sürüleştirme, köleleştirme, maddi-manevi zenginliklerini gasp etme, asimile etme ve ajanlaştırma uygulamaları günümüzde en çok da beslenme gereksiniminin istismarıyla gerçekleşmektedir. Bu durum karşısında ekolojik-ekonomi akademisi toplumun, beslenme ihtiyacını

değildir. Ormanlar ve diğer bitki örtüsü, doğal yaşam döngüsünün en önemli ögesidirler. Ancak endüstriyalizmin doğa karşıtlığından en ağır etkilenen alanlardan biri de ormanlık ve yeşillik alanlar olmaktadır. Toplumun birinci doğaya yabancılaşması, bitki örtüsünün devlet-sermaye güçleri tarafından işgal ve talan edilmesini de oldukça kolaylaştırmaktadır. Bu nedenlerle ekoloji-ekonomi akademisi, ormanlaştırma ve yeşillendirmenin en başta gelen kutsal faaliyetlerden biri olduğu bilincinin ve eyleminin toplumda yaygınlaştırılmasını asli görevlerinden saymalıdır.

c- Köylerin ve Kentlerin Yeniden İnşası:

Demokratik-ekolojik-cinsiyet özgürlüğüne dayalı paradigma temelinde; rolle-

ri ve aralarındaki ilişkileri de dahil olmak üzere köyler ve kentler yeniden tanımlanmalıdır. Birbirine karşıt değil; kendi özlerini, kimliklerini ve özerkliklerini koruyabilen, ancak birbirlerini tamamlayan ve güçlendiren temelde yeniden yapılandırılmalıdır.

Toplumun ve ekonomisinin yeniden kurulmasının, manevi-maddi kültürünün yeniden geliştirilmesinin temel şartı köylerin yeniden inşasıdır. Bu acil görev, sadece fiziki anlamda halkın köylerine geri dönmesi değildir. Herşeyden önce, demokratik modernitenin inşasında akademiler, komün ve meclisler, kooperatifler, öz-savunma gibi her bir çalışmanın ilk ve temel gerçekleşme mekânı olarak köylerin görülmesi gerekir. Köylerin sadece küçük toplulukların yaşadıkları mekânlar değil; tarım kültürünün, komünal yaşam ve kolektif çalışmanın, manevi ve maddi kültürün gerçekleşme mekânları olduğunu görmek gerekir. Bu çerçevede kapitalist modernite ve ulus-devletin köylere yaklaşımına karşı mücadele etmeyi de içeren; ama bununla birlikte demokratik modernitenin zihniyetine göre köylerin yeniden tanımlanması, rollerinin belirlenmesi ve bu temelde yeniden yapılandırılması gerekir. Köyler komünler şeklinde örgütlenirken, altyapı sorunları, sağlık, eğitim, manevi kültür-sanat, temel ekonomik faaliyet alanları gibi konularda çözümler geliştirilmelidir. Toplum için bu kadar hayati öneme haiz köylerin yeniden inşası konusu, sıradan bir çalışma olarak değerlendirilemeyeceğinden köylere dönüş ve yeniden inşa hareketinin örgütlenmesi elzem teşkil etmektedir. Ekoloji-ekonomi akademisi, böyle bir hareketin örgütlenmesi ve işlevselleştirilmesi için gerekli zihniyet, bilim ve anlayışla birlikte modeller, projeler ve ekonomik faaliyet alanlarının örgütlenmesine kadar birçok görevi hedeflemelidir.

Göç sorununun çözümlenmesi: Göç sorununa doğru ve yeterli çözümler üretilebilmek, toplumsal sorunların birçoğunun da çözümüne doğrudan ve dolaylı yollardan etkide bulunacaktır. Yerelden

merkeze-metropole, köyden kente, kendi ülkesinden başka ülkelere göçün coğrafya, toplum ve kültür üzerinde yol açtığı tahribatların ortadan kaldırılması, göçün ve yol açtığı sonuçların topluma kavratılması gibi konularda tedbirlerin alınması elbette zorunlu ve anlamlıdır. Ancak bunlarla birlikte tüm toplulukların, halkların, kültürlerin ve toplumların kendilik olarak varlık buldukları yerlerinde yurtlarında yaşayabilmelerini sağlamak en doğru yaklaşım olacaktır. Böylece topluluklar, kültürler ve uluslararası ilişkiler de daha sağlıklı geliştirilebilecektir. Bunun için de bir geri-göç hareketinin inşası ve işlevselleştirilmesi elzem teşkil etmektedir. Göçertilen insanların yerlerine-yurtlarına, köylerine fiziki anlamda geri dönüşleri tek başına yeterli değildir. Bu geri dönüşün hangi temelde gerçekleşeceği kadar, geri dönülen mekânların, toplumun tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği düzeye getirilmeleri gerekir. Bu da ancak toplulukların, demokratik-ekolojik komünler biçiminde kendilerini örgütlemeleriyle mümkündür. Ekoloji-ekonomi akademisi tüm süreçleri de içine alacak şekilde göç sorununa kalıcı, toplumsal yaşamı güçlendirici ve gerçek anlamda çözümler bulmayı acil programına almak durumundadır.

Barınma sorunlarına ekolojik-ekonomik temelde çözümler: Günümüzde, toplumun yaşamsal sorunlarından biri de barınma; yerleşim ve konut sorunudur. Barınma sorunu sadece sayıca yeterli yerleşim alanlarının açılması ve binaların yapılması değildir. Yeterli olması kadar, nasıl olacağı da belirleyicidir. Yerleşim alanları ve konutlar, doğayla uyumlu ve komünal yaşam kültürünü geliştirici olarak inşa edilmelidir. Bu da yerleşimlerdeki ve konutlardaki enerji, sağlık, ulaşım ve diğer alt yapı ihtiyaçlarında, mühendislik, mimari ve kullanılan malzemelerde doğaya uyumluluk ve toplumsallığın gelişmesine duyarlı olmayı gerektirir. Bu konuda toplumda bilinç oluşturmak kadar, bu bilince dayalı projelerin gerçekleştirilmesinde de ekoloji-ekonomi akademisi kendisini sorumlu görmelidir.

d- Ekolojik-ekonomik endüstrinin in-sası ve eko-ekonomik teknoloji:

Toplum, yaşamsal ihtiyaçlarını daha iyi, doğru ve yeterli temin edebilmek için endüstri ve teknolojiyi ortaya çıkarmış ve geliştirmiştir. Taş ve ağaçlardan ilk aletleri yapmaktan günümüzün en gelişkin, spesifik teknoloji ve endüstriyel mekanizmalarına kadar, endüstri ve teknoloji toplumun yaratıcılığının ve anlam gücünün en somut sonuçlarıdır. Aynı zamanda ilk ve gerçek endüstriyel-teknolojik devrim anlamını taşıyan tarım-köy kültürünün yaratımları, daha sonraki buluşlar ve geliştirilen yöntemlerin temeli olmaktadır. Varlıksal olarak toplumun eseri ve toplumsal ihtiyaçları karşılama amaçlı olan endüstri ve teknolojiyi devletçi güçlere, kapitalizme ve pozitif bilimciliğe mal etme çabaları ise en büyük saptırma ve sahtekârlıklardandır. Endüstri ve teknolojinin toplumsal boyutu, toplumun kendi ihtiyaçlarını en iyi ve yeterli şekilde sağlamaya hizmet etmesi, toplumun tam denetiminde olması; ekolojik boyutu ise doğal zenginlikleri tüketme değil, doğayla aktif katılıma dayalı uyum olmalıdır. Toplumun, doğanın ve yaşamın farkına daha iyi vardığı ve anlamı daha da zenginleştirdiği bir sürdürülebilirlik üzerinde inşa edilmelidir. Ekoloji-ekonomi akademisi, endüstri ve teknolojinin bu temelde yeniden yapılandırılmasının bilim ve anlayışını yeniden oluşturmak kadar, bununla bağlantılı yol-yöntem, proje ve modelleri de gerçekleştirebilmelidir.

Endüstri ve teknolojinin ölçüsü ekolojik ve ekonomik değildir. Endüstri ve teknolojide işçi maliyetini düşürmeyi amaçlayan, konformizmi esas alan ve insanı gereksiz kılan, insanın fiziki ve beyinsel anlamda yeteneksizleşmesine yol açan yol-yöntemler reddedilir. Endüstri, toplumun ihtiyaçlarının yeterli oran, kalite, işlevsellik ve estetikte üretilmesini sağlar. Bunu yaparken insanların yeteneklerinin daha da geliştirilmesine, zamanın daha verimli değerlendirilmesine, ihtiyaçların daha sağlıklı ve yeterli şekilde temin edilmesine hizmet etmelidir. Bu temelde

endüstri ve gelişmiş teknolojiler yaygınca kullanılabilir. Bunun için de endüstri ve teknoloji toplumun doğrudan denetiminde olmalıdır.

Doğayla uyumlu enerji yaklaşımının yapılandırılması: Enerji konusu, günümüzün en önemli sorunlarından biri olarak gündemde yer almaktadır. Ancak sorunun gerçek nedeni, enerji kaynaklarının yetersizliği değildir. Tüketiciliğe ve bireyciliğe dayalı yaşam tarzı, doğa ve toplum karşıtı üretim teknikleri ile enerji kullanım yöntemleri; yani endüstriyalizmin kendisi enerji sorununun gerçek sorumlusudur. Ekoloji-ekonomi akademisi, toplumun gerçek ihtiyaçlarına yeterli, sağlıklı ve kolay ulaşılabilir; ancak doğaya zarar vermeyecek veya zararı en aza indireyecek, geri dönüşümlü, sürdürülebilir ve hatta doğaya katan enerji yöntemlerini geliştirebilmelidir.

İşsizlik sorununun çözülmesi: Köleleştirmenin son versiyonu olan işçileştirme ve işsizleştirme, günümüzün en önemli sorunlarından biri olarak toplumun gündeminde yer almaktadır. İşsizliğe karşı mücadeleler kapitalist modernitenin başlangıcından günümüze kadar kesintisiz biçimde sürmektedir. Ancak işçileşmenin ve işçileştirmenin, aynı zamanda işsizleştirmenin de ikizi olduğu ortadadır. İşsizliğe karşı nihai çözüm, toplumun ekonomik alan ve faaliyetleri üzerinde tekrar denetim kurmasıdır.

4- Demokratik Ulusta Ekonomik Özerklik

Ekonomik özerklik, toplumun devlet ve özel sermaye güçlerini karıştırmadan, ekonomik alan ve faaliyetlerini düzenlemesidir. Ancak bu durum, ekonominin ayrı bir ulus-devlete giden zemin olmasını da, bir ulus-devlet içinde erimesini de içermez. Bununla birlikte ekonomik özerklik, ulus-devletin yasalarında yapılacak birtakım reformlarla da sınırlandırılıp devletçi sisteme entegre edilemez. Ekonomik özerklikte tüm yereller, diğer yerellerle oluşturacakları birlik esaslarına uygun olarak, kendi sınırları içindeki eko-

nomik faaliyetleri düzenlerler. Demokratik özerklik nasıl ki, farklılıkların gönüllü birliğinden oluşan bir farklılık ise, ekonomik özerklikte de farklılıkların ekonomik alandaki birliğinden oluşan farklılığa dayalı bir ekonomik sistem inşa edilir. Bununla birlikte yerellerin topluluklarından, genelin toplumsal bütünlüğüne kadar toplumun tüm üyeleri ekonomik alan ve faaliyetlerin düzenlenmesinde karar alma, uygulama ve paylaşımına kadar tüm süreçlere doğrudan demokrasi temelinde katılır. Ekonomik özerklik sadece bir yerel, bölge, topluluk, kültür, halk veya ulusla sınırlanamaz. Demokratik modernitenin inşasında karar kılmış tüm toplumsal birimler ve kültürler, ekonomik özerklik modelini inşa edebilirler. Bunların birliği ise demokratik ulus bloğunun ekonomik alanını oluşturur. Ekoloji-ekonomi akademisi, ekonomik özerkliğin bilimi, bilinci ve zihniyetini oluşturmakla birlikte, onun inşasında da öncülük yapmayı asli görevlerinden görmelidir.

5-Ekoloji-Ekonomi Akademisinin Örgütlenmesi

Ekoloji-Ekonomi akademisi, demokratik toplumun bütünlüğü içinde yer alan ekolojik-ekonomik çalışma alanı bünyesinde örgütlenir. Bunun için de toplumda demokratik-komünal yaşam kültürü ve anlayışı ile bunun yapısal ifadesi olan demokratik öz-yönetim sisteminin en azından başlangıç yapılabilecek düzeyde gelişmesi gerekir. Bu temelde inşa edilen ekoloji-ekonomi akademisi doğaya uyumlu yaşam ve bunun ekonomik alanının zihniyet ve yapılanmasının geliştirilmesinde, güçlendirilmesinde ve yaygınlaştırılmasında etkin biçimde yer alır. Ekoloji-ekonomi akademisi komün, meclis ve kongrelerde kararlaştırılır, temel yol-yöntem ve politikaları belirlenir ve denetlenir.

Ekoloji-Ekonomi akademisi tüm toplumsal birimler-yerleşimlerde; zaman-mekân koşulları, potansiyel ve ihtiyaçlara göre çalışma programını ve hedeflerini belirler. Ancak bunu demokratik öz-yönetim sisteminin bir ögesi olarak ve onunla

uyum içinde gerçekleştirir.

Bu temelde komünler, kooperatifler, birlikler, enstitüler, okullar ve daha birçok projenin öncülüğünü yapabilir. Bu projeler en küçük köylerden tutalım ülke ve uluslararası konfederatif örgütlenmelere kadar çeşitlilik arz edebilir.

Bu çalışmalarla bir yandan sermaye ve iktidar tekellerinin doğa ve toplum üzerindeki egemenlikleri ve talanlarının önüne geçerken, diğer yandan da doğaya uyumlu yaşam ve onun ekonomik alanının zihniyet ve yapılanma olarak inşasını hedefler.

Tüketici ve bireyciliği değil, komünal yaşamı; ekonomi-politiği değil, ekolojik-komünal ekonomi bilincini; sermaye-kâr düzenini değil, ekolojik-ekonomik toplumu; endüstriyalizmi değil, ekolojik-ekonomik endüstriyi; kapitalistik pazarı değil, sosyal piyasayı; yılan ve hiçleştiren teknolojiyi değil, ekolojik-ekonomik teknolojiyi; kalkınma adı altındaki yıkım ve kırım projelerini değil, yerel-ulusal-uluslararası-bölgesel temelde ekolojik-ekonomik projeleri geliştirir.

Ekoloji-ekonomi akademisi bir köydeki komünden tutalım ırmak göl, deniz havzası eksenli projelere kadar kapsamı genişleyen çalışmalarda öncülük yapabilir. Örneğin Dicle-Fırat, Seyhan-Ceyhan, Kızılırmak-Munzur gibi nehirlerin, Wan gölü, Hazar Gölü, Akdeniz havzaları eksenindeki tarım-su-enerji, endüstri komünlerinin ve benzeri daha birçok ekolojik-ekonomik yapılanmaların gerçekleşmesine öncülük yapabilir.

Kaynaklar;

- (1) -Demokratik Özerklik ve Ekoloji - Demokratik Modernite Dergisi - Sayı 2 - Eser FIRAT
- (2) -Özgürlük Sosyolojisi - Abdullah ÖCALAN

DEMOKRATİK SİYASET AKADEMİSİ VE KADROSU

Zamana Rengini Veren Demokratik Siyaset

İletişim teknolojisi ve kolaylıkları sayesinde günümüzde yerelden evrensel siyasetçinin bazı özellikleri değişmiş olsa da bunlar şekilden öteye gitmeyip, temel karakteri en eski çağlardan beri kendisini korumaktadır:

Bilgili, öngörülü, görevine sadık, risk üstlenebilen, cesur ve esnek bir kişilik, güzel-etkili bir dil; vücut dilini iyi kullanan, davranış ve tutumlarıyla etkileyici, iz bırakan, sonuç alan; hızlı ve doğru karar verme yeteneği olan...

Siyasi kişilik-kimlik toplumsal düzeyde tanımlandığında, demokrasi, örgütlü irade, tartışma kültürü, katılım, tercihte bulunma-karar alma gücü ve çözüm kabiliyeti gibi kavramlar devreye girer.

Fakat toplum üzerinde sürekli bir baskı gücü olan devletli uygarlık için, esas olan toplumsal prensipler değil "güç ilkesi" olduğu için çatışma ve bu ekseninde karşıt ittifaklaşmalar kaçınılmaz olur.

Siyaset biliminde, "güç ilişkileri" siyasal etkileri nedeniyle Fransız Devrimiyle birlikte başlatılır; Avrupa aydınlanmasının buna etkilerinin olduğu tartışılır, fakat güç ilişkilerinin temelleri ilk devletlerin kuruluşuna kadar gider. Avrupa merkezli ulus-devlet sistemi ise güç ilişkilerini tek

geçerli kanun haline getirir. Westfalya Antlaşması bu kanunun kilometre taşı olarak görülebilir.

Güç ilkesine göre bazen güçsüz olan desteklenir ve büyük rakiplerin elinde bir koz olarak kullanılır. Bazen büyük güçler arasındaki dengeyi ustaca değerlendirenler güçlerini kabul ettirirler. Bazen özgücüne dayanmadığı için tam kazandı derken kaybedişin en büyüğünü yaşayanlar olur. Tarih bunların sayısız örnekleriyle doludur.

Eski Romalılar bir olayın nedenini anlamak istediklerinde "KİM KAZANIYOR?" sorusunu sorarlarmış. Bu soru pragmatizmin ve güç ilkesinin bir sorusu olsa da siyasetin derin sularında kaybolmamak için dikkatlerden kaçmamalıdır. Aksi halde "ortaklık" etrafında toplandığını iddia ederken bile basit bir kullanım malzemesi haline gelmek kaçınılmaz olur.

Egemenlik anlayışının vardığı zirverlerde "ortaklık" tanınmaz! Egemenlerin egemeni olan hegemon güçlerin dilinden düşmeyen "stratejik ortaklık" bile bir ortaklığı değil, kullanılma potansiyelini anlatmaktadır. N. Chomsky'nin aktarımla, ABD-İsrail ilişkilerinden rahatsız olan bir İsraili mizah yazarı olan B. Michael şöyle der: "Efendim beni besler, ben de onun ısır dediklerini ısırırım. Buna

da stratejik işbirliği denir.”

Ortaklık bile güç dengesi gerektirmektedir. Özellikle de Ortadoğu koşullarında gücü olmayanın siyasi irade ortaya koyması mümkün değildir. Fakat bu gücün oluşturulma biçimleri değişkenlik gösterir. Devletler açısından ekonomik ve askeri birikim her şey olurken toplum açısından zihniyet, kültür ve örgütlü siyasi irade belirleyici güç faktörüdür.

2.Dünya Savaşı'nda Dünya birbirini boğazlarken en çok kazanan, savaşın en uzatıldığı ABD olmuştu. Görünen buydu, fakat özünde kaybeden faşizm, kazanan ise demokrasi olmuştu. Ne kapitalizm ne de onun öncü temsilcisi ABD, tarihsel olarak demokrasinin kazanımı kadar büyük bir kazanıma sahip olmamış; demokrasi kazanımı, insanlık ve demokratik uygarlık hanesine yazılmıştır.

başat hale getirilmiştir.

Savaşlardan yorgun çıkan insanlık demokrasî dersleriyle dolup taşarken, kapitalist modernitenin tezgâhında yeni ölüm makineleri icat edilmiş; siyaset ölümün ve ölü sayıcıların elinden kurtarılamamıştır. Bunun en başta gelen sebebi, reel olmak adına vicdan ilkesinin siyasetten dışlanmasıdır.

Savaş eyleminin büyük komplolarla dayatıldığı Kürt halkı ise iki yüz yıldır büyük tahribatları yaşamıştır. Özgürlük Hareketi bu gidişata son vermek için silahlı direnişten başka yol kalmadığında, her türlü bedeli göze alarak meşru savunmasını geliştirmiştir. İnkâr edilen, kendine yabancılaşan halk gerçekliği, meşru savunma direnişiyle tersine çevrilmiştir.

Geldiğimiz aşamada Önderlik, hem kimlik-bilinç ve özgüven kazanmış halk

Sadece iki dünya savaşında 88 milyon insan ölmüştür. 20. yüzyıldaki savaşlarda toplam 250 milyon insan hayatını kaybetmiştir. Siyaset, ölüm ve yaşam tahterevallisinin ölüm koltuğuna oturtulurken yaşam koltuğu boş bırakılmış, ölüm siyaseti başat hale getirilmiştir.

Hız. İsa yalın ayak, çıplak yürekle çarpmışa giderken kazanan kendi inancı olmuştu.

Uzay çağında Hutularla Tutsiler birbirlerini kıyımdan geçirirken kazanan Fransız silah tüccarları oluyordu. Barış görüşmelerini yapan heyeti taşıyan helikopteri düşüren bir Fransız füzesiydi! İyi bir istihbarat ve etkili bir vuruş barışı önlemeye yetiyordu.

Savaşların yol açtığı doğa yıkımları ve ahlaki çöküntü bir yana, insan kayıpları bile siyaset yerine savaşın tercih edilmesinin faturasını ortaya koymaya yetmiştir.

Sadece iki dünya savaşında 88 milyon insan ölmüştür. 20. yüzyıldaki savaşlarda toplam 250 milyon insan hayatını kaybetmiştir. Siyaset, ölüm ve yaşam tahterevallisinin ölüm koltuğuna oturtulurken yaşam koltuğu boş bırakılmış, ölüm siyaseti

gerçekliğine, hem de demokratik uygarlığın diline ve zamanın ruhuna uygun tarzda siyasi mücadele yöntemlerinin devreye girmesi için tarihsel bir hamle geliştirmiş bulunmaktadır. Demokratik kurtuluş ve demokratik özgür yaşam için “son değil, yeni bir başlangıç” yaptığımızı ifade ederken, bir anlamda zamanın, demokratik siyasetle şekillendirilmesinin startını vermiştir. Bu durumda siyasete ve siyaset okullarına stratejik bir değer biçmek kaçınılmaz bir yaklaşım ve görev olmuştur.

Bir Özgürlük Okulu: Demokratik Siyaset Akademisi

“...

Sen yoksa beni

Yaşamaktan bıkar mı sandın?

Kaçar çöllere gider mi sandın

Açmıyor diye bütün düş tomurcukları?

Bak işte yerli yerindeyim;
İnsanlar yetiştiriyorum bana benzer;
Bütün bir kuşak benim gibi,
Acılara katlanarak ağlayacak,
Gülecek, sevinecek,
Ve aldırış etmeyecek sana
Benim gibi!”
(Goethe-Prometheus şiirinden)

Devlet idareciliğinin “siyaset” adı altında ilk profesyonel eğitimlerinin başladığı Sümer zigguratlarından günümüzün resmi üniversite düzenlerine kadar tüm devletli uygarlığın mantığı, siyaseti toplumun elinden almaya dayalı olmuştur. Bu tespiti ulaşılmak kolay olmamış; Önderliğin siyasete dair en kapsamlı incelemelerinin sonucunda, temel tez olarak geliştirilmiştir.

Verili akademik düzenler siyaseti devletle özdeş ele almanın ötesine geçmemektedir. Bu nedenle siyasetin bilimsel, felsefik ve toplumsal boyutlarda alternatif bir akademik düzeyde ele alınması zorunludur.

Demokratik uygarlık sisteminde nasıl bir siyaset akademisi sorusu, toplumun elinden çalınan tüm değerleri geri kazanmanın temel anahtarlarından biridir. Bu anlamıyla akademi, en büyük ideolojik mücadele alanını oluşturduğu gibi nasıl bir siyaset bilimi ve felsefesi sorularının da yanıtı bu alanda ortaya çıkarılır.

“Toplumsal politikanın en somut hali demokratik siyasettir. Dolayısıyla demokratik siyaset özgürleşmenin gerçek sanatı olarak da tanımlanabilir. Demokratik siyaset yürütmeden, genelde toplumun, özelde de her halkın ve topluluğun ne politikleşmesi ne de politik yoldan özgürleşmesi mümkündür.

Demokratik siyaset özgürlüğün öğretiliği, yaşandığı gerçek okullardır. Politikanın işleri ne kadar demokratik özneler yaratırsa, demokratik siyaset de toplumu o denli politikleştirir, dolayısıyla özgürleştirir. Politikleşmeyi özgürleşmenin ana biçimi olarak kabul edersek, her toplumu politikleştirdikçe özgürleştirebileceğimizi, tersi olarak da toplumu özgürleştirdikçe daha fazla politikleştirdiğimizi bilmek durumundayız.”⁽¹⁾

Demokrasi, özgürlük ve siyaset kavramlarının diyalektik bağları göz önüne getirildiğinde bu alandaki akademilerin adına “demokratik siyaset akademisi” demek ve akademinin rolünü de toplumsal özgürlüğe hizmet şeklinde tanımlamak yerinde bir yaklaşım olur.

Demokratik siyaset akademisi, yol bulma ve yolda doğru yürüme okuludur.

Yol sahibi olan, özgürlüğe doğru yürüyebilir. Yola girmek yetmez, bir de yolda doğru yürümeyi bilmek gerekir.

Bir toplumun rehber edindiği düşünceler ona yol gösterebilir, fakat yürüyecek olan toplumun kendisidir. Başka bir deyişle rehber düşünceler toplumu kuş gibi kanatlandırır fakat uçmayı kendisi öğrenmek zorundadır.

Politikleşmeyen bir toplumun özgürleşmesi mümkün değildir. Politikleşmenin bilinç ve eylem bütünlüğü içerisinde gerçekleşmesi ise ancak demokratik bir sistemde mümkün olabilir. Hem bilinç, hem katılım yönüyle; hem teorik hem pratik olarak toplumun politikleşmesi demokratik siyaseti gerektirir.

Demokratik siyasetin ne olduğu, ne anlama geldiği, nasıl yapılacağından başlayıp toplumun önüne çıkan tüm özgürlük, eşitlik, adalet sorunlarına dek nasıl hareket edileceğine dair temel konuların aydınlatılacağı yer demokratik siyaset akademisidir.

Binlerce yıllık devlet geleneği ve oluşturduğu zihniyet karşısında, toplumun siyasi iradeden düşürüldüğü bilinmektedir. Bu gidişata dur diyecek demokratik siyaset ancak büyük entelektüel çabalarla gerçekleştirilebilir. El yordamıyla demokratik siyaset yapılamaz, özgürlük için yol alınmaz. Akademinin rolü, toplumun politikleşmesine, siyasi bilinç ve irade kazanmasına katkı sağlamaktır.

Kaba pozitivist yaklaşımlara düşmeden siyasetin hem bir bilim düzeyinde hem de eylem kılavuzu olarak ele alınması, siyasetin demokratikleştirilmesinde akademiye de doğrudan bir rol sahibi kılmış olacaktır.

“Siyasetin demokratikleştirilmesi” kendi başına büyük bir inceleme alanını kap-

Siyasetin demokratikleşmesi denilince her şeyden önce yerel yönetimlerin güç ve irade kazanması akla gelir. Toplumun doğrudan katılımını sağlayacak mekanizmalar merkeziyetçilikle elde edilemez. Yerel yönetimler, doğrudan demokrasi uygulaması için esas alan durumundadır.

samaktadır; aynı zamanda temel mücadele gerekçesidir; hem gerekçesi, hem de yöntemidir. Bu noktada halkın doğrudan katılımını sağlamak açısından yerel yönetimler ve çatışmalı durumları ortadan kaldırıp birleşme zeminine dönüştürmek için diplomasi özel bir yer tutar.

Demokratik siyaset akademisi, bünyesindeki incelemelere yerel yönetimler ve diplomasi gibi daha özgün siyasi alan konularını alsa da, özellikle yerel yönetimlerin doğrudan kendi akademisinin olması gerekir.

Siyasetin demokratikleşmesi denilince her şeyden önce yerel yönetimlerin güç ve irade kazanması akla gelir. Toplumun doğrudan katılımını sağlayacak mekanizmalar merkeziyetçilikle elde edilemez. Yerel yönetimler, doğrudan demokrasi uygulaması için esas alan durumundadır.

Halk meclislerinde hayatın her alanına dair tartışmalar yürütmek, kararlar almak ve uygulama gücünü açığa çıkarmak, demokratik siyasetin gereğidir. Bürokratinin, otoriter hiyerarşinin ve her türden devletçi-iktidarıcı yaklaşımın panzehiri radikal demokrasi uygulamasıdır. Radikal demokrasi, siyaseti demokratikleştirir. Bu amaç temelinde akademi, devletçi zihniyetle mücadele etme, demokratik kültürü ve zihniyeti oluşturma yeridir.

Devletçi-iktidarıcı zihniyet, siyasetin elit bir kesimin elinde toplanmasına yol açıp her türden sömürü, rant, kutuplaşma ve kirlenmişliğe kapıyı aralar. Daha da önemlisi, toplumu siyasi iradeden yoksun bırakarak ahlaki çürüme, sürekli kriz ve çatışma halini doğurur. İlkeli barışın en temel koşulu bile, toplumun siyasi-ahlaki iradeleşmesinin ve demokratik siyaset imkânının tanınması iken, toplumun kendi içinde kendini mahkûm edecek devletçi anlayışlara prim vermesi düşünülemez. Bunu köklü şekilde önlemenin yolu siyaseti tam demokratik kriterlerle yeniden inşa etmektir.

Topluma rağmen toplumculuktan, halka rağmen demokratik siyasetten bahsedilemez. Politik hayatın politik olmayan tutumlarına bakıldığında, halkın hayati çıkarlarını esas almama ve gündemleri buna göre doğru, yerinde ve zamanında belirlememe esas neden olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yüzden kendine en politik kişilik gibi bakanların bile net olma, keskin olma, farklı olma adına yaptıkları yanlış çıkışlarla aslında politika dışı kalabildikleri görülmektedir.

Siyasette başarımın temel kriteri, toplumun hayati çıkarlarını esas almak ve bunu doğru yöntemlerle, doğru zamanda gündemleştirmeyi bilmektir. Bunu da belirleyecek olan toplumun kendisidir; toplumun katılımı olmadan demokrasi adına doğru yapıldığı iddia edilemez. Tersine, kapitalist-devletçi sisteme benzeşmektir.

Demokratik siyaset akademisi, toplumun demokratik değerler bütünlüğünün zihniyet inşasını sağlamak konusunda tüm kurumlaşmalardan daha önde, birinci dereceden sorumluluk sahibidir. Benzeşmeyi ortadan kaldırmak, zihniyette fark yaratmak akademinin işidir. Uygulama sahasını da gözlemlemek, hatta kendi kadrolarını yetiştirerek bizzat pratiğine katılmak yine akademinin asli görevidir.

Bugüne dek yaşanan mücadele deneyimleri ve kazanımları, demokratik siyasetle demokratik kurtuluşu sağlamaya ve demokratik özgür yaşamı inşa etmeye muazzam zemin sunmaktadır. Fakat sadece inanç temelli bir yaklaşımla siyaset

yürütülemez; hele ki cehalet sınırlarını aşmayan, politika dışı tutum ve anlayışlarla hesaplaşmadan, devletçi-iktidarçı zihniyetten boşanmadan, mücadelesini sürekli kılmadan siyasetin hakkı hiç verilemez.

Demokratik uygarlık çizgisinde netleşen bir siyaset anlayışı ise Önderliğin en zorlu koşullarda yaptığı gibi sürekli çare olmayı bilir.

Demokratik Siyaset Akademisi Program Çerçevesi

1-Temel Ders Konuları:

- a-Demokratik uygarlık perspektifi ışığında tarih bilinci
- b-Kürt halkı ve mücadele tarihi
- c-Demokratik uluslaşma
- d-Demokratik siyaset felsefesi
- e-Demokratik siyaset kurumları, araçları ve dili
- f-Demokratik siyaset kadrosunun özellikleri

2-Temel Araştırma Konuları

- a-Siyaset biliminin kavramları
- b-Siyasi kuramlar
- c-Siyasi mücadeleler tarihi
- d-Diplomasi
- e-Yerel yönetimler

3-Temel Tartışma Konuları

- a-Siyasetin demokratikleştirilmesi
- b-Siyaset ve ahlak bağlantısı
- c-Siyasetin incelikleri; gündem belirleme ve sonuç alma sanatı olarak siyaset
- d-Toplumsal sorunlar ve çözüm yolları

Demokratik Siyaset Akademisi İlkeleri

Demokratik siyaset akademisi, siyaseti toplumun öz çıkarlarının ve öz işlerinin toplum eliyle yürütülmesi olarak görüp devlet işlerinden ayrı tutar. İktidar ve güç ilişkilerini değil demokrasiyi ve toplumsal ahlakı esas alır.

Toplumunu zümrelere bölen, cinsiyetçi, etnik, dinsel, mezhepsel, bölgesel, aşiretsel, ailesel karşıtlıklar yaratan, farklılıkları dışlayan egemenlikçi yaklaşımları reddeder.

Siyasal bilgiyi, siyasetin basit bir aracı değil özgürleşmenin vazgeçilmez ilkesi sayar.

Temel amaç, halkın örgütlü-bilinçli iradesi ve demokratik eylemliliğiyle özgürlüğünü sağlaması; özgürlük ahlakına göre demokratik özgür yaşamını inşa etmesi ise, demokratik siyaset akademisi, bu amacın entelektüel aklını oluşturmaktan sorumludur.

Demokratik siyaset akademisi, sadece bir bilgilenme adresi değil, toplumsal insanın ihtiyaç duyduğu entelektüel ve bilimsel desteği sağlamak yanında bir tavır sahibi olma, bir karara ulaşma ve pratiğin derslerini tartışma platformudur. Yine gerektiğinde yargılama platformu olarak değerlendirilecek en adil, bilimsel ve çözümlenici platformdur.

Yaşadığımız çağ açısından, demokratik siyaset akademisi, sadece demokratik direniş okulu değil demokratik kurtuluş ve özgür yaşam okuludur.

Demokratik siyaset akademisi, hakikatin bütün olduğundan ve siyasetin toplumun öz faaliyeti olduğundan hareketle, parçalara bölünmüş, meslek haline getirilmiş siyaset anlayışını reddeder.

Akademinin rolü sadece aydınlanmayı sağlamak değil aynı zamanda demokratik siyasete kadro hazırlamaktır. Demokratik siyaset kadrosu, dar bir parti anlayışı ve ona dayalı kadrolaşma temelinde değil, toplumsal düzeyde kadrolaşmayı gerektirir.

Partinin öncü kadro ölçüleri ile demokratik siyaset kadrosunun ölçüleri aynı düzeyde tutulmaz. Öncü kadronun ideolojik ölçüleri yüksek düzeydedir ve özgür yaşam ilkeleri daha katıdır. Demokratik siyaset kadrosunun ölçüleri ise, daha çok politik ve demokratik ilkelerle belirlenir.

Sınıf geçme, mezuniyet, diploma gibi sabit kriter ve sürelerle sağlanan resmiyetler yerine söz vermeyi, tutum belirlemeyi, sözleşmeyi esas alır.

Bu tanımlamalar temelinde akademi bileşimi, öğretmen ve öğrencilerden değil, herkesin hem öğretmen hem öğrenci olabileceği; sınıf, cins, yaş, meslek vb. kriterlerle değil gönüllülük ilkesiyle katılımın sağ-

landığı bir bileşimdir. Koordine ekibinden, araştırma, tartışma, ders devresi bileşimlerine dek sayı ve süreler sabit olmayıp, ihtiyaca göre belirlenir.

Akademiyenin gerektirdiği disiplin ölçüleri ise, demokratik hak ve sorumluluklar çerçevesinde belirlenir. Şekilsiz, disiplinden yoksun bir akademi düşünülemez. Demokratik siyaset akademisi, disiplinini toplumun ahlaki ve politik niteliğine dayanarak geliştirir. Şekli disiplininden bilimsel disiplinine dek her aşamada geçerli ilke özgürlük ahlakıdır.

Demokratik siyaset akademisi, merkeziyetçiliği değil, yerellere dayalı olarak yaygın akademikleşmeyi ve akademiler arası koordineleşmeyi esas alır. Ortadoğu ve dünya çapında demokratik akademiler birliğini oluşturmayı hedefler.

Demokratik Siyaset Kadrosu

Her okul aynı zamanda bir örgütlenme ve eylem gücüdür. Demokratik siyaset akademisi, hem kendi eğitim kadrolarını, hem de demokratik siyaset kadrolarını hazırlayarak bu işlevini yerine getirir.

Demokratik modernite temelinde demokratik uluslaşmanın inşasını gerçekleştirmek, genelde akademik kadroyu, özelde demokratik siyaset kadrolarını şart kılar. Akademik kadro olmadan alternatif bir toplumsal sistemin kurulması bir yana düzenin basit bir taklidinden öteye geçilemeyeceğini tüm tarihsel tecrübeler göstermiştir. Devletli uygarlığın hakikat çarpıtmaları karşısında, fikri ve eylemiyle bir bütünlüğü temsil eden akademik kadro, bir hakikat savaşçısıdır.

“Özcesi akademik kadro beyindir, örgüttür ve bedende (toplumda) kılcal damarlarla yayılandır. Gerçek bütündür. Hakikat, ifade edilen bütünsel gerçektir. Kadro, örgütlenmiş ve eylemsel kılınmış hakikattir.”⁽²⁾

Demokratik siyaset kadrosu, hakikati zihniyetiyle, yaşamıyla ve örgütlü eylemiyle temsil edendir. Komünlerde, kooperatiflerde, meclislerde çalışarak toplumsal hakikati, ahlaki-politik toplumu inşa etmek kadronun en temel görevidir. Kendini salt yetkilerle, kapitalizmin en yoz

kurumlaşması olan bürokrasiyle, aldatıcı gösteriş ve demagojiyle ifade eden kişinin demokratik siyaset sahnesine yanıştırılmaması gerekir. Kapitalist modernitenin zihniyet ve davranış kalıplarından arınmadan demokratik siyaset kadrosu haline gelinemez.

Demokrasi kültürünü içselleştiren kadro, siyaseti halkın üstünde veya dışında görmez. Yaşanan birçok deneyim (Parti, belediye, kent ve mahalle meclisi vb) önemli bir tecrübe kazandırmış olsa da kendini halka kapatan yaklaşımlar yoğunca yaşanmış ve demokratik siyasetin hakkı verilmemiştir.

Bazı alanlarda ise tamamen iddiasız, halka karşı inançsız yaklaşım ve maddi-manevi değerler tüketilmiştir. Toplumsal gündemlere kilitlenmek yerine birbiriyle didişen kadro profili neredeyse kanıksanarak kadrolar tüketilmiştir. İnatlaşma, kişiselleştirme, öfke tutumlarının ardından ortaya çıkan şey siyaset değil rezalet olur. Halkla ve tarihle oynamak buna denir. Sorumsuz kadro yaklaşımlarına son verecek olan şey, akademik düzeyiyle, çözümleyici ve örnek olan kadrodur. Özgürlük ve demokrasi mücadelesinin öncü neferleri olan kadroların hızla netleştirilmesi, doğrultuya ve sürece çekilmesi akademilerin rolünü yetkince oynamasına bağlıdır.

Önderliğin müdahalesiyle asıl demokratik mücadele şimdi başlamıştır diyebiliriz. Bu durumda demokratik siyaset kadrolarının eğitimi, yeni süreç açısından belirleyici olacaktır.

Zihniyeti ve yaşamıyla düzeni taklit edenlerden demokratik siyaset beklenebilir. Bu taklit durumu veya benzeşmenin temel sebebi kendinde ısrar eden cehalet durumudur; okumuş da olsa cehaletin daha tehlikelisi sergilenmektedir. Dolayısıyla gerçek bir aydınlanmaya ihtiyacı vardır.

“İyi düşün, iyi konuş, iyi yap!” sözü demokratik siyaset kadrosu için en değerli rehberdir. Çarpıklaşmış aklı, kurumuş yüreği, anlaşılmaz dili, çirkin davranışı çözecek olan destur, vicdan ilkesiyle belirlenmiştir. Vicdanın-ahlakın yön verdiği

siyaset anlayışı demokrat kişiliği ve demokratik siyaseti yaratacaktır.

Binlerce yılın içerilmiş köleliğiyle mücadele edildiği her an akılda tutularak, yılmadan, pes etmeden kendini çözüm gücü haline getirmek gerekir. Kendini tanımakla başlayan bu süreç anlam gücüyle başarılı pratiğe dönüşür.

Demokratik modernite zihniyet ve perspektifleriyle birer örgütlenme dehası olmak mümkünken, kadronun kendini çözümsüz bırakması, kendini eğitmemeyle ilgilidir.

Demokratik zihniyette derinleşmeyen, demokratik uluslaşma perspektifine hâkim olmayan kadro, tüm toplumsal çalışmalarını daraltır, tıkatır. Toplumsal farklılıkları biraraya getirmek yerine daha da karşılaştırır. Anlam gücünden yoksun böylesi dar çalışmalar sadece tekrarı ve tekrar da aşınmayı doğurur.

Demokratik siyaset kadrosu hem kendinde anlam gücünü yaratmak hem de bunu topluma yansıtmaktan sorumludur. Dolayısıyla ikna kabiliyeti olacak, estetik davranacak ve hatipliğiyle cezp edecektir. Ne kadar hakikati dillendirir, ne kadar içerikli konuşur ve ciddiyetle yaklaşırsa o kadar etkili olacaktır. Yerinde, zamanında tavır geliştirmek, doğruyu doğru yer ve zamanda dillendirmek; kazanımcı, bütüncü olmak gibi özellikler kadroyu olgun ve ciddi bir duruşa kavuşturacaktır.

Toplum içinde gericiliğe prim vermeden, ortak akılla hareket etmek; toplumun her kesimini birleştirecek akıl ve gönül bağlarını oluşturmak hem hedeftir hem de kadronun temel meziyetidir. Hangi ortamda, nasıl konuşacağını, nasıl davranacağını bilmeyen veya her farklı ortama aynı tekdüzelikle yaklaşan kadro çözümlenemeyen olamaz.

Demokratik siyaset kadrosu, örgütsel, etik ve estetik bilinciyle; özverisiyle, emeğiyle ve kendini sürekli yenilemesiyle tanınır ve başarılı olur. Hangi fikre, hangi siyasete hizmet ettiği belli olmayan, hantalvari koşturan ama sistem yaratmayan veya halktan kopuk kadro artık aşılımıştır. Demokratik siyaset akademisinde eğitim görmeyen kadro, demokratik siyaset ala-

nında görev alamaz. En küçük bir değer kendisine teslim edilemez. Dolayısıyla demokratik siyaset alanının herhangi bir kademesinde görev almak isteyen kişi için ilk şart, demokratik siyaset akademisinde eğitim görmüş olmasıdır. Ya da görev almış olanların mutlaka eğitim görmesi ilkesel olarak takip edilmelidir. Yeni süreç böyle bir ölçüyle yaklaşımadan, sürecin anlaşıldığı iddia edilemez.

Önderlik henüz 15 Şubat 1999 Komplosunun ilk aylarında, İmralı'dan gönderdiği ilk mektuplarından birinde kendini değiştirip dönüştürmeyenin Sysphos (Sisipos) azabından kurtulamayacağını belirtiyordu.

Sisipos Yunan tanrılarının cezalandırılmasıyla, kendinden büyük bir kayayı itekleye itekleyebilir tepeye çıkarır fakat son bir adım kalmışken kaya aşağı yuvarlanır. O tekrar kayayı çıkarır, kaya son adımda tekrar yuvarlanır. Bu böylece sürüp gider. Ne kayayı çıkarmaktan vazgeçer, ne de kayayı yerine ulaştırabilir.

Önderlik halkımızı böyle bir azaptan kurtarmanın adımlarını atarken kadronun kendini tekrar pratiğine son vermesi sürecin başarısı için hayati önemdedir.

Azabın özgürlüğe dönüşmesi, Önderliğin İmralı esaretine son verilmesi, demokratik modernitenin başarısı için demokratik siyaset akademilerinin yaygınca oluşturulması ve rolünü oynaması tartışmasız tarihi bir görevdir.

Yaralanılan Kaynaklar:

- 1-Özgürlük Sosyolojisi (A.Öcalan)
- 2-Ortadoğu'da Uygurluk Krizi ve Demokratik Uygurluk Çözümü (A. Öcalan)

DEMOKRATİK MODERNİTENİN VİCDANI: İNANÇ AKADEMİLERİ

Toplum olma uzayan saçlar gibidir. Uzun bir saçta hiçbir zaman tüm teller aynı uzunlukta olmazlar. Her biri kendince bir uzunlukta, hatta inceliktedir. Ama birliktelik sağlanınca bütünlüğü oluşturup ortak bir görünüme kavuşurlar. Her bir telin kendince bir canlı olduğunu unutmamak gerekir. Uzayıp çoğaldıkça özen göstermek gerekir. Yoksa karmaşıklık ve kaos süreklileşir. Sürekli karmaşa ve kaos ölüm demektir. Bundan dolayıdır ki uzayan saçlar kiminde örülür, kiminde çeşit çeşit modellerle bir biçim verilmeye çalışılır. Ama esas olan karmaşıklığı kendi içinde bir düzene kavuşturmadır.

Toplumsallaşma, insan türünün bir amaç etrafında biraraya gelişinin giderek karmaşıklaşması, örgütlülüğünün arttırılması ve komple bir hal almasıdır. Karmaşıklaşan yaşam örgüsünün örgütlülüğe kavuşturulması insan canlısının duygusal zekâ yanında analitik zekâsının gelişmesine bağlı olarak şekil almıştır. İlk toplumsal adımlar insanın her iki zekâ türünün sentezini oluşturan yaşam ürünlerinin bir yansımasıdır. Evrenden kopmadan bir üst evren oluşturmaktır. Bu üst evren bilinci, hiyerarşik anlamda bir düzlemi ifade etmez. Evrenin kendini ulaştırdığı yeni

bir aşama anlamındadır. Yeni ve ileri bir aşama olduğundan ifadesi, yansıması ve tüm yaşam biçimleri karmaşıklaştığı kadar zenginleşmekte, çeşitlilik artışına müsaade etmekte ve doğayla ilişkisini de bu bağlamda çoğaltmaktadır.

Zihniyetin oluşum zamanları insan yaşamının ilk devrimi olarak bildiğimiz dönemlere denk gelir. Ve bu zamanların en belirgin yanı yaşamın mekânla birlikte oluşturularak yeniden tanımlanmasıdır. Bir mekânda yaşamı yeniden kurgulayan insan, yaşamı yarattığı mekânı kendi zihniyet öğeleriyle birlikte yaşamına uyumlu hale getirmiştir. Bunun örneği tarihte Göbeklitepe ya da Çatalhöyük'teki gibi çok eski zamanlara kadar gitmektedir ve bu zamanların en belirgin ve ortak yanı yerleşim yerinin içinde herkesin yönünü döndüğü, ortaklaşa kullandığı, yaşamının merkezine aldığı bir tapını mekânının var olmasıdır. İnanç ya da tapınma yerlerinin bir yaşam alanında en belirgin yer olması, yüksekliğiyle, görünürlüğüyle ya da renkleriyle göze ilk çarpan yapı olması toplumun kutsalına verdiği önceliğe işaret eder. Mekânın görkemi değildir göze çarpma sebebi, farklı ve belirgin olmasıdır. Tapınmak sözcüğü tanrılaşdırılana

yönelik inanç ve bağlılık ifade eden davranışlarda bulunmak olarak bilinirken benzersiz ve yüce bir aşkla sevmek anlamına da gelmektedir. Doğa, toplum, insan, ateş, Allah ya da diğerleri, tanrısallaştırılan şey ne olursa olsun ona yönelik bağlılığı anlatmak, onun kutsallığında kendi varoluşuna anlam kazandırmak, yaşamının tüm yollarının o kutsallığa çıktığına inanmak, insan toplumsallığının en bağlayıcı yanlarından biridir. İnanıcı yaşamın mekânı yoktur. İnanç akademilerinde de Önderliğimizin genel akademiler için dile getirdiği perspektif esas olmalıdır. Mekân derdine düşmek salt şekilci bir yaklaşımdır ve her zaman özü yansıtmaz. Tarihte bunun çok mütevazı ve anlamlı örnekleri bolca vardır. Hürremilerin dinsel törenlerini doğanın bağrında, kır alanlarında, cinsiyet ayrımı olmadan yaptıkları tarihe not düşmüştür ve güzel bir örnektir.

Bundan dolayı tarihin her çağında insanlar yaşadıkları yerlerde tapını mekânları oluşturmuşlar, inandıkları gibi yaşamın ve bu yaşamı ortaklaştırmanın mekânlarını yaratmışlardır. Bu kiminde bir pınar başı olmuş, kiminde bir mağara, kiminde yüksek bir tepe, kiminde herkesin sahiplendiği değeri kendinde somutlaştırmasını bilmiş bir insanın mezarının başı olmuş, ama her defasında mekânın rengi ya da biçimi değişse de mekânda insanı kendi etrafında toplayan insanların yüreklerine yerleşen inanç ortaklığı değişmeden ifade bulmuştur. Ruhsal ortaklıkların toplumu var eden ve topluluğu birbirine kopmaz bağlarla bağlayan bir kutsallık olduğu gerçeği göz ardı edilemez. Bugün dünya insanlığının ruhsal ortaklıkları en aza indiginden birbirine bağlılık, birbirini koruma, hiç tanımadığı insanları korumayı bırakalım kendi hısım akrabalarını dahi koruma anlayışı fazlasıyla azalmıştır. Bu durum insan zihniyetindeki parçalanma boyutunu ortaya koymaktadır ve kapitalist modernitenin en büyük başarısı toplumsallığı parçaladığı kadardır. Yeni sosyal bilimin bu parçalanmışlığı gidermek kadar toplumu aydınlatma görevini üstlenmesi yine bununla birlikte toplumu pozitivist bilimlerin cesetleştiriciliğinden

koruyacak bir zihniyet yapılanmasını kurumlaştırarak kendini yeni özgür toplumun yaratılmasında temel odak haline getirmesi gerekmektedir.

“Sosyal bilim için kurumsal devrim, diğer deyişle yeniden yapılanma şarttır. Nasıl ki Grek-İonya aydınlanması döneminde bağımsız felsefe ve bilim akademileri oluştuysa, yine ortaçağda hem İslâmi gelenekte hem de Hıristiyanlık geleneğinde tekke, dergâh ve manastırlar benzer bir rol oynadılarsa, Avrupa Rönesans, Reform ve Aydınlanma hareketlerinin aynı zamanda birer entelektüel devrim ve bilim devrimi oldukları nasıl gerçekse, mevcut krizden çıkış için günümüzde de benzer devrimlere ihtiyaç vardır. Modernitenin dört yüz yıllık ideolojik hegemonyası en az maddi kültür hegemonyası kadar derin ve süreklileşen krizini aşma yeteneğinde değildir. İçerik ve biçim olarak demokratik modernitenin müdahalesi olmadan, krizin daha da çürütücü ve dağıtıcı rol oynaması kaçınılmazdır. Ütopik sosyalistlerden bilimsel sosyalistlere, anarşistlerden Frankfurt Okulu’na, 20. yüzyılın ikinci yarısındaki Fransız felsefi çıkışından 1968 gençlik kültür devrimine ve en son 1990’lar sonrası postmodernist, feminist ve ekolojist çıkışlara kadar bu yönlü bir devrimsel çıkışın zengin bir entelektüel ve bilimsel mirası vardır. Demokratik modernite hem uygarlık dönemi entelektüel pırlı ve devrimlerini, hem de modernite karşıtı entelektüel çıkışların olumlu özelliklerini özümseme temelinde kendi entelektüel ve bilimsel devrimini yapmak durumundadır.” (1)

Önderliğimizin dile getirdiği demokratik modernitenin kültürleştirilmesi toplumsallaşmanın kök hücreesindeki ruhuna denk bir yeniden örgütlenmeyle mümkündür. Tabi ki bu çok defa belirttiğimiz gibi eski çağlara dönüş ya da salt ütopyalarla yaşama şeklinde değildir. Burada temel olan ilk oluşumun ruhuna uygun yapılanmaların anlamını derinliğine kavrayarak yaşam anlamını yeniden kavramaya çalışmak ve bunu toplumsal olarak yapmaya cesaret etmektir. Bu anlamda en büyük rolün akademilere düştüğü kaçınılmazdır. Zihniyetin insan toplumsal

laşmasındaki öneminden dolayı da temel zihniyet yapılanması olan din ve inancın yaşamsallaştırılma kurumları olarak inanç akademileri konusunu işlemek gerekmektedir.

İnanç, İnsanın Kimliği Ve Toplumsal- lığıdır

Bu dünyaya ait olmadığı hâkim sistemler tarafından inatla vurgulanan din ve inanç dünyası üzerine söylenmesi gereken ilk söz şöyle olabilir: İnanç ve din, insanın kimliği ve toplumsallığıdır. Aynı zamanda dünyevidir. İnsanın inancı tabii ki mekânlara sıkıştırılamaz. Hapsedilemez. Ama insanlar mekânlardaki buluşmalarıyla yürek buluşmalarını bir forma kavuştururlar. Forma kavuşan enerji işlev kazanır. Kendini görünür kılar. Sürekli akışın krizinden kurtularak kendini kültürleştirme imkânına ulaşır. Ulaşılan form haliyle sonsuzlaşmadıkça, maddi boyut kazanmanın anlamı büyüktür. Evrendeki organik dönüşüm de aslında bizleri buna çağırılmaktadır. Kendi bedenlerimizden de bunu bilmekteyiz. Ya da az da olsa derin bakmaya çalıştığımızda doğanın bu döngüyü, bu organik akışı büyük bir aşkla gerçekleştirdiğini görmekteyiz. İnsan da kendi anlam dünyasının organik akışını sağlamanın mekânı olarak inanç mekânları oluşturmaktadır. Bugün insanların sistem içinde tüm yalnızlaştırılmalarına karşı toplanma eğilimi bu evrensel kuralla ilgilidir. Sevdiği bir sanatçının konserine tek başına giden ve tanımadığı binlerce insanla aynı ruhsal beğeniyi yaşadığı için kendinde bir anlam oluşturan insanın yaşadığı duygu inkâr edilemez. Toplanmada aşk vardır. Birlikteliklerde aşk tadında bir anlam, doluluk hissi vardır.

İnsanın beyin haritasını çıkarmaya çalışan sistem bunun farkındadır. İnsanları kafeteryalara, dans pistlerine, futbol sahalarına ya da hamburger salonlarına toplayarak yaptığı hem kendini insanlara sunmak, hem insanları kendisine tapındırmaktır. Açıklaması böyle olmasa da McDonald's'a gitmenin bir alışkanlığa, vazgeçilmezliğe dönüşmesi, sistemin kendini dinselileştirdiği ve bir ritüele dönüştürdü-

ğü seanslarla sistemiçileşen insanın ruhunu emdiği görülmek durumundadır. Tanrıyı dahi inkar ettiğini söyleyen insanların bu tür edimlerde bulunmaları daha basit tanrılar edindiklerini gösterir. Tanrısallıklar insanı yüceltirken sahte tanrıçıklar insanı bitirir. Tapımı odağının büyüklüğü ya da niteliği anlamın, anlam arayışının da boyutunu göstermektedir. Bu anlamıyla kendini tanrısallaştıran kapitalist modernitenin insan zihniyetini işgal ederek anlamı çürüterek insan bedenini kendi akışını sağlamanın bir aracına dönüştürdüğünü görmek ve göstermek zorundayız. Sistem için arz talep nesnesi olmak insanın anlamdan kopmasıdır. Yaşam, anlam olmadan mümkün değildir. Tanrısallıklar, kutsallıklar olmadan mümkün değildir. Ve kapitalist sistem bunu iyi bildiğinden sahte tanrısallıklar yaratmaya çalışmaktadır. Bundan dolayı demokratik modernite derdinde olanların bu anlamın kök hücremiz olan ahlaki ve politik topluma göre gerçekleşeceği bilinciyle bir mücadele perspektifi oluşturmamız gerekmektedir.

Kapitalist modernite topluma ait tüm değerleri tahrip ederek kendi mevcudiyetini oluşturur. Toplumun en çok etkilendiği tahribat alanı da anlam alanıdır. İnsanların tek tek beyin ve yürekleri bir enkaz haline dönüştürülerek toplum yığına, bir salt kütleye dönüştürülür. Anlam tahribatı toplumu cesetleştirerek her tür istismara açık hale getiren boyuttur. Bunun temelinde güven olgusunun yıkılması vardır. Günümüz kapitalist modernite sisteminde kölelik, haksızlık, sömürü, tecavüz olgularının insan zihniyetine yerleştirilmesi insanı oluşturan zihniyet dünyasında güvensizlik yaratarak anlam yitimini oluşturur. Güven olgusunda zedelenme yaşayan insan kendisine, başka insanlara, sosyal çevresine hatta en sevdiğine dahi inancını yitirir. İnanç yitimi cesedi robotlaştırarak kullanmanın zihniyet temelini oluşturur. Buna adına bilimsel demiş olsalar da sosyalistlerin de dahil olması kapitalist modernitenin tamamlanmasıdır. En büyük kırılmalar, güven duyulanların bu güveni süreklileştirememesiyle oluşur. Anlamı yitiren insan, kendi dünyasının

her tür istismarına karşı kayıtsız, refleksiz kalabilecek bir kodlamayı yaşar. Kapitalist modernite çılgınlıklarına her gün yenisinin eklenmesine rağmen insanların ciddi bir karşı koyuş sergileyememesi ya da engelleyememesi bundan olmalı. Örneğin özgürlükler adına internet ortamında pornonun serbest bırakılması ve insanların bir hak özgürlüğü olarak adlandırıp bunun kavgasına yekinmesi, istemeyenlerin ise karşı olduklarını dahi belirtmemeleri bu kodlamanın ne kadar tehlikeli bir boyutta olduğuna dair ipucu verebilir. Kutsallığın ölümü budur.

İnsanlar kendi kutsallarıyla kendilerine tanımlar getirirler. Bugünün insanının kutsalı, tabusu özel olma adına tüm özellerin genelleşmesinden doğan bir

ilk toplumsallaşmadaki kutsallıkların tapını odağı olması, yaşam oluşturuçuluklarıyla ilgilidir. Onlarsız olunmayanlar tanrısal karakter kazanmaktadır. Bu, kültürün mekânla birleşen özellikleriyle bağlantılı değişse de öz itibariyle anlamı değişmeden sürmektedir. Ortadoğu'da bugün hala tüm savaşlara, yoksulluklara, parçalanmışlıklara rağmen camilerin yükselmesi her şeye rağmen vazgeçilmez olanın tanrısallıkla ilgili olduğunu göstermektedir. Din savaşılarının bunca artması ya da dinsel gruplar etrafında bunca savaşın dönmesi ve kanın dökülmesi de bir anlamda bu sorunun yakıcılığını ortaya koymaktadır.

Demokratik modernite, din ve inanç merkezlerinin bir inanç akademisi düze-

İlk toplumsallaşmadaki kutsallıkların tapını odağı olması, yaşam oluşturuçuluklarıyla ilgilidir. Onlarsız olunmayanlar tanrısal karakter kazanmaktadır. Bu, kültürün mekânla birleşen özellikleriyle bağlantılı değişse de öz itibariyle anlamı değişmeden sürmektedir. Ortadoğu'da bugün hala tüm savaşlara, yoksulluklara, parçalanmışlıklara rağmen camilerin yükselmesi her şeye rağmen vazgeçilmez olanın tanrısallıkla ilgili olduğunu göstermektedir.

benzeşme durumudur. Mahremiyet adına yapılanların sistemin mikroskobu altında nasıl da planlanarak aşama aşama yaşama sunulduğu ve bunu da özel olan adına insanların yaşamak için tüm ömürlerini verebilmeleri, özel hayatın kutsallık mertebesinde algılandığını gösterir. Oysa günümüz sisteminde özel hayat diye bir şey yoktur. Toplum doğasında özel hayat, toplumun özelliğiyle oluşur. Kapitalist modernitenin liberalizmi bu algıyı salt kişiselleştirerek özünde parçalamıştır. Tabi ki sistemin uygulamalarına tabi olan bu parçalanarak oluşan kişileşmenin özel olduğunu, mahremiyeti olduğunu savunmak da mümkün olmasa gerek. Özgür toplum ve özgür bireyin ölümü, özel olma kılıfıyla sunulmakta, sahte kutsallıklar yaratılarak toplum manipüle edilmektedir.

yinde yaklaşılmasını anlamın ve hissini yaşattığı güçlü insanı yaratmanın bir gereği olarak görür. "Etik çalışmalar entelektüel alana, demokratik siyaset çalışmaları politik alana ilişkin görevler olmakla birlikte, ahlâki toplumla bütünleşmedikçe rollerini oynayamazlar. Ahlâk her iki alan görevlerinin pratikleştiği toplum gerçeğini ifade eder. Demokratik kapsamı içinde din ve ahlâk arasında özdeşlik vardır. Dolayısıyla ibadet yerleri en çok toplumsal ahlâkın işlendiği kurumlar olmak durumundadır. Başta kilise ve camiler olmak üzere, ibadethaneleri birer pratik ahlâki kurum olarak değerlendirip ahlâki toplumun inşasında kullanmak en doğrusudur. Özellikle camileri Hz. Muhammed dönemindeki yaygın ahlâki merkezler olarak icra edilen işlevlerine yeniden kavuşturmak önemli-

dir. Camiler sadece namaz gibi son derece basit bir ritüelin yeri (Hz. Muhammed döneminde camiler esas olarak ahlâki ve politik toplumun yeniden inşa edildiği merkezlerdi. Namaz sadece bu işi onama ritüeli olarak düşünülüyordu. Sonraları ritüel esas oldu. Esas ahlâki ve politik toplum inşası ise unutuldu, unutturuldu) değildir.”⁽²⁾

Ortadoğu’da İnsanın Yaşadığı Her Yer Bir Dergâhtır

İnanç akademileri konusunu ayrı bir başlık altında ele almak bir zorunluluktur. Nedeni, yüreği vuran kapitalist modernite sistemi karşısında demokratik moderniteyi inşa etmenin temel yollarından birinin Ortadoğu maneviyatının doğru temellerde yeniden canlandırması ihtiyacıdır. İnsanlar inançsızlaştırılmıştır. Birbirine, kendisine, toprağa, havaya, suya, ateşe, gök gürültüsüne, renklere, bilinen ve bilinebilen her şeye karşı inançsızlaştırılmıştır yürek. Yüreğin inancı yaşayacak hücreleri nefessiz bırakılacak kadar üzeri örtülen, betonlanan toprağa dönüştürülmüştür. Bu toprağı kaldırmak, yüreğin susadığı inanç pınarını kapitalist modernitenin yönsüzlüklerinde aramak zorunda kalmamak için inanç konusu üzerinde durmak gerekmektedir. Bunun akademik olarak ele alınması da tüm insan ve toplum görevlerinin akademikleşmekten geçmesinden kaynağını almaktadır.

Ortadoğu bir dergâhtır. Ortadoğu’da toplumsal yaşam bir bütünüyle bir dergâhı andırır. Toplumun kendisi tüm arayışları -tarihsel olarak bakmasını bildikten sonra- barındırmaktadır. Ortadoğu tarihi sayısı tam olarak bilinmeyecek kadar çok dergâh, tekke, cami, kilise, havra, tarikat ve mezhep mekânı, manastır, ocak ve ismini bilmediğimiz inanç merkeziyle kendi tarihini bugüne taşımayı bilmiştir. Bundan dolayı inanç akademileri ahlaki ve politik görevleri yerine getirmenin önemli bir kesitini oluşturmalıdır. Kendini vicdan ve ahlak devrimi kadar zihniyet devrimi yapmakla ve politik görevleri yerine getirmekle de sorumlu görmelidir. İlk çıkışında inanç ve din akademilerinin

yaşamın tüm akademik ihtiyaçlarını karşıladığı, kendisi olarak başlı başına yaşam sistemini temsil ettiği, yaşamı bir bütün kurduğu görülür. Hiçbir medrese salt din dersleri verme yeri değildir. Hiçbir dergâh da öyle. Tüm inanç kurumlarında tarihten bugüne yapılagelen, yaşamı ilgilendiren tüm bilgilerin öğretildiği bir anlamda yaşam okulu olmuştur inanç merkezleri. Bilgelik merkezi olmuştur. Sanattan matematiğe, yıldız biliminden fizik bilimlerine, din bilimlerinden insan haklarıyla ilgili siyaset bilimine kadar her tür bilimin en yüksek seviyede öğretildiği alanlar inancın de örgütlendiği alanlardır. Bu mekânlar yaşamın bütünlük algısının hem öğretilerek hem de bütünlüğün bozulmasına izin verilmeyerek korunduğu alanlardır. Aynı zamanda bu mekânlarda hayat bilgisi derslerinin derinliğine verildiği bilinmektedir. Bugün anlatılan kıssalar inanç eksenli eğitim alanlarından çıkan kıssalardır hala. Hayat bilgisi dediğimiz de onu çok aşmış değildir. Bu mümkün de değildir. Bu mekânlarda yalan söylemek, zina yapmak, hırsızlık yapmak, kibirli olmak, sevgisizlik, kıskançlık, dedikodu yapmak, kendisine yaklaşılmamasını istediği gibi başkalarına yaklaşmamak, sözünde durmamak, sözün anlamını hafifletmek, söylediğinin ardından durmamak suç sayılır ve kesinlikle karşılıksız kalmaz. Tevrat’taki On emir de bunu anlatır. Aleviler’deki “El-ine, beline, diline hâkim ol” ilkesi de bunu anlatmaktadır. Bunların tamamı ahlaki toplum özellikleridir. Kapitalist sistemde yalan söylemenin bini bir para etmektedir. Cezasız kalmadığı gibi en çok yalanı söyleyen en iyi siyasetçi sayılmakta ya da en zengin işadamı(!) olmaktadır. Tabi ki bu durum sistemlerin insan ölçülerini de ortaya koymaktadır.

Yine bu merkezlerde çıkar eksensizlik yoktur. Birçok inanç merkezinde inanç mekânında karşılıksız çalışmak vardır. Bu toplumun birçok kesimine uygulanan bir yöntemdir. Karşılıksız çalışmak, şikâyet almadan çalışmak, sabır göstermek ve emek vermek konuları birçok inancın temelinde yerleşmiştir. Êzidilerde hala uygulanmakta olan bu yöntem toplumsal bağların

güçlülüğünü göstermektedir. Adanmışlar tam da bunu temsil etmektedirler.

Dergâhlar, manastırlar ya da benzer din-inanç akademiler salt din eğitiminin verildiği yerler değildir. Evrene bir yerden bakıştır. Aynı yerden bakanların bir araya gelerek ortaklaşan bir ruhla bakmalarıdır. Bakışlarını gözden geçirmeleri, daha güzel, iyi ve doğru bakmaya çalışmalarıdır. Bunu yaptıkları oranda insanlarla, toplumun diğer bireyleriyle de aynı şeyi yapmaya dair izler oluşturma çabasındır.

Bu anlamıyla inanç ve din merkezlerinin aşlında salt ritüelin gerçekleştirildiği yerler değil de inancı oluşturan zihniyeti yeniden güçlü bir şekilde yaşamsallaştırmanın mekânları haline getirmek gerekiyor ki bu da din ve inanç akademileridir. Din

döngüsü oluşturmalıdır. Zamanın ruhunu yakalamaya yönelik algılar oluşturmak görevi, büyük oranda inanç akademilerininindir. Nasıl ki bu dünya öbür dünya konuları önemliyse bu gün ve öbür gün konuları da önemlidir. İbadet etmek tabii ki inancın rengi doğrultusunda yapılır. Önemli olan canlı-akışkan bir algı oluşturarak tanrısalılıkta ifade bulan değerlere yönelik ibadetin her ana yayılmasını sağlamaktır. İnsan eğer tanrının yarattığı ya da evrende varolan kutsal bir canlı ise düşünmek kutsal bir eylemdir. Ki düşünmek insanın diğer canlılardan belirgin bir farkını ortaya koymaktadır. İnanç akademileri insan düşüncesinin, yaratımının ve anlam yaratma çabasının kutsallığını insanlara öğretebilmelidir. Bu, insanları kapitalist modernitenin

Bir şey tartışılmaz kılınıyorsa o şeyin insanın akışkanlığının dışına çıktığı kesindir. Din ya da inançlar, ister tektanrılı dinler olsun ister çoktanrılı ya da doğaya dayalı inançlar olsun inançlarını oluşturan diyalektiği ve bu algıyı yaşama biçimlerini tartışabilmelidir.

ve inanç akademileri yenilerinin kurulması kadar mevcut din ve inanç merkezlerinin ahlaki ve politik toplum doğrultusunda işlevselleştirilmesiyle de gerçekleştirilebilecek bir zihniyet yaratım yeridir. İnanç akademileri nedir ve nasıl olmalıdır sorusuna verilecek cevaplar aşlında Ortadoğu insanlarının her üç tek tanrılı din kadar bu dinler dışındaki mezhep, tarikat ve inanç mensuplarının nasıl yaşacağıının çerçevesini oluşturmaktadır.

Bundan dolayı ilk şart olarak şunu belirtebiliriz: İnanç akademisi insanların yüreğinde ve beyninde dün-bugün-yarın akışkanlığını kurmalıdır. Akışım salt ileriye doğru olmadığını, öncesi ve kendi anıyla da ilgili olanlarını kavratması gerekmektedir. Yarın için dua etmek kadar dün yaptıklarının anlamını bilince çıkarmak, kendisine nasıl yaşadığı ve bulunduğu anda ne olduğunu sorabilmek önemlidir. İnanç akademileri bunu sağlayacak bir zaman

düşündürmeyen, hazır sunulan ve fazlasıyla tatsız olan tüm eylemliliklerinden uzak tutan bir yaşam tarzı için gereklidir.

Bir şey tartışılmaz kılınıyorsa o şeyin insanın akışkanlığının dışına çıktığı kesindir. Din ya da inançlar, ister tektanrılı dinler olsun ister çoktanrılı ya da doğaya dayalı inançlar olsun inançlarını oluşturan diyalektiği ve bu algıyı yaşama biçimlerini tartışabilmelidir. En büyük kaybı, tartışma yollarını kapatarak yaşayan İslam dünyası bunu en iyi bilen inanç dünyası olmaktadır. Gizlenip yasaklandığı için tartışılmayanlar kadar kendi muhafazakârlığından dolayı tartışılmayan inançlar da büyük kayıplar yaşamışlardır. En büyük kayıp zaman kaybıdır. Tartışmamak akışım yanında durup akmamakta direkt miktardır. Ki bu durum da akana bakarak kendi çürümüşlüğüünün seyircisi olmayı da getirir.

İnanç akademileri inancı yaşamanın ve yaşadığı kadarıyla tartışmayı geliştirme-

nin yeri olmalıdır. Nasıl yaşama sorusuna inanç akademisinin vereceği cevap bir bütün olarak özgür birey ve özgür toplumun tanımını oluşturmada önemli bir yer tutmalıdır. Resmin bir kısmını oluşturmalıdır. Bir renk olmalı ve yaşamın içine bu yönüyle de sinmelidir.

Ezberleten ve ezberleri tekrarlatan değil öğreten ve anlam arayışını yeniletendir.

Sorgulamayan, düşünmeyen, birinin ya da bir değerın onun adına düşünülene topluma kanıksatan düşünceler yerine insanın, en güzelini, anlamlısını ve yaşanılası olanını düşünecek ve yaratacak gücü olduğuna dair inanç ve güven yaratmalıdır inanç akademileri.

Ahlaki ve politik toplumun özgür insanın yaşayabileceği tek yaşam alanı olduğuna inanan, yüreğinde tüm insanlık için sevgi, anlam ve değer taşıyan ve bunu varolmanın temel koşulu olarak inançla yaşayan her insanın olduğu yer inanç akademisi olabilir.

Düşünceler akışkanlığın içindeki bir anlık durmadır. Önderliğimiz bu durma anlarını kastederek, her ilke dogmadır diyor. Bu da düşünce oluşturmaya ilgilidir. Peygamber çıkışları, durmadan akan hayatın herkes gibi bir yerinde yaşarlar. Tabi ki akış farkları vardır. Esas fark akışın içinden bir anlığa çıkıp durmayı başarmaktır. Peygamberler bunu başaranlardır. Onlar topluma dışarıdan bakıyor, üstten bakıyor, kenardan yamuktan bakıyor vs. filozoflar ve ozanlar da böyledir. Zerdüş'tün, Musa'nın ya da Muhammed'in peygambersel çıkışlarını dağ doruklarında gerçekleştirmeleri bu akıştan kendini sıyırma anlarını bir mekânla bütünleşerek yeni bir ilke yarattıkları gerçeğini ortaya koyar, ki anlaşılmaya değerdir. Din ve İnanç merkezleri kırmızı başlıklı kıza ders veren hayat okulları gibi statik düşünceyi aşıl原因 yerler değildir. "Bir daha asla!" dedirtecek, ilke olarak düşünce biçimlerini yaratmayı değil de yöntem olarak dogmatizmi öğretecek alanlar hiç değildir. Yorum gücü önemlidir. Hazır yorumlar değil yorum gücünü açığa çıkaran bilgi, sevgi, evren algısı, sezgilerin silip geçmesine izin vermeyecek bir yürek arınmışlı-

ğı buralarda yaratılmalıdır. Erginlemeyi gerçekleştirecek ya da kâmil insan olmanın öğretildiği yerler midir yoksa yaşatan yerler mi diye sormak da insan gibi insan olmayı parçalamak olacaktır. İnanç akademisi hem öğretmeli hem de yaşatmalıdır. Doğruluğu sabitlenmiş yollara sevk etmemelidir. İnsanlara doğruyu bulacak seçenekleri gösterebilmelidir. Neyi seçince neyle karşılaşacağını göstermelidir. İnsanı sürü algısına kesinlikle yakınlaştırmamalı, tam tersine buradan uzaklaştırarak özgür insana yakınlaştırmalıdır. Gerektiğinde doğruyu işaret etmeli ama elinden tutup götürmemelidir.

İnanç Akademisi Yüreklerle Özgür Toplumu Sarsılmaz Bir Kutsallık Olarak Naksetmelidir

İnançların kökeninde varolanlar tabi ki önemlidir ama güncel yaşanan durumun ne olduğu, nasıl yaşandığı sorusu da sorulmak zorundadır. Bugüne göre belirlenmeyen durumlara karşı geliştirilecek tutumlar bugünü karşılamaz. Köken itibarıyla doğaya, ekolojik ve cinsiyet özgürlükçü yaklaşıma daha yakın olan, onları barındıran kimi inançlar vardır. Tabi ki köken itibarıyla önemlidirler. Ama güncelde bunu yaşayıp yaşamadıkları tartışma konusudur. Bu kapitalist modernitenin tüm inançlar, insanlar, dinler, görüşler ve kesimler üzerinde kurduğu iktidarlardan kaynaklıdır. İnanç akademileri salt tarih kitaplarının sayfalarında aramamalıdır hakikati. İnsanların yürek ve beyinlerinde aramayı hedef almalıdır. İnsanların yüreğine özgür toplum algısını sarsılmaz bir kutsallık olarak naksetmelidir. İnsanlar sistemi derinden yaşadıklarından inanç akademilerinin temel rollerinden biri de birey ve toplumu kapitalist modernite karşısında bilinçlendirmek ve mücadele eder duruma getirmektir.

İnanç akademileri, sınıflı sistem anlayışının ortaya çıkardığı, farklı inanç ve dinler arası yarıkların kapatılmasında önemli bir rol oynayacaktır. Farklılıkları ayrılma ve parçalanma vesilesi yapmak ve birbirine düşman etmek yerine birleştirmenin hoşgörünün ve birliktelikleri yüceltmenin

zemini haline getirmek Ortadoğu için en fazla yapılabilecek ve yapıldığı oranda yaşamı anlamlandıracak bir eylem olacaktır. Birbirinin ibadet ya da inanç biçimi karşısında anlayışlı ve hoşgörülü olmak, birbirini ibadet biçiminden dolayı aşağılama ya da alay konusu yapmamak, farklılıkları her zaman ve her yerde barındıran Ortadoğu için kaçınılmazdır. Her inancın yasakladığı, tabu saydığı ya da kutsal saydığı şeyler vardır. Bu da inancın oluşumuna göre farklılıklar, renklilikler arz etmektedir. Farklılıklara saygı göstermek, nedenlerini anlamaya çalışmak, kendine benzetmeden kendisi olarak kendiliğini yaşamak kadar her inanç mensubunun da kendiliğini yaşamasını anlayışla karşılamak hatta bunu yaşayabilmesi için hizmet etmeyi özgür insan bireyi olmanın bir gereği saymak, inanç akademilerinin yaratması gereken insan tipinin temelini oluşturmalıdır.

Örneğin hâkim Sünni İslamın Aleviler hakkında söylediği ağza alınmayacak kadar hakaret içeren sözler tabii ki yanlıştır. Ötekileştirmenin karalayarak Ortadoğu'daki hâkim namus anlayışının dışına iterek, hele hele tek eşliliği kutsallık düzeyinde yaşayan bir inanç topluluğu için -çok eşliliği esas alan bir dine mensup insanlarca- bunun yapılması, yok etmenin bir biçimidir. Ve yanlıştır. Buna karşı Alevilerin tavrı nedir? Sünnilerin karalamalarına karşı iyice içine büzülmek, çocuklarına Sünnilerin tabularını anlatarak hem onları korkutmak hem de açılan toplumsal yarıkları büyütme... Her ikisi de yanlış olan yaklaşımlardır. Oysaki ilk yanlış Aleviler inanç merkezleri kurarak bunları kendi toplumları kadar farklı inanç toplumlarına da anlatmayı deneselerdi bunun çabasını verselerdi bu yanlışlık büyüyerek tekrarlanmazdı.

Bir kere inanan her insanın ilk sözü her insanın varoluşunun bir anlamı olduğu şeklinde olmalıdır. Yaratana tanrı ya da güneş ya da göksel güçler ya da başka herhangi bir şey, ne olursa olsun yaratana, insan güzel ve anlamlı bir varlıktır ve inandığı gibi yaşamayı, inançlara saygı göstermek kadar inancına saygı görmeyi

Bir kere inanan her insanın ilk sözü her insanın varoluşunun bir anlamı olduğu şeklinde olmalıdır. Yaratana tanrı ya da güneş ya da göksel güçler ya da başka herhangi bir şey, ne olursa olsun yaratana, insan güzel ve anlamlı bir varlıktır ve inandığı gibi yaşamayı, inançlara saygı göstermek kadar inancına saygı görmeyi başarabilecek güçtedir.

başarabilecek güçtedir. Bunu yapamamak eksik insan olmaktır. Din ve inanç istismarcılığı kadar kendi inancına göre yaşamayan, inancını zamanın ruhuna göre oluşturamayan insan da yanlışın içindedir.

Yine inanç akademileri birlikte karar almanın, tartışmanın, fikir üretmenin yeni düşünceler yaratmanın sistemin insan beynini hantallaştıran hastalıklarından kendini kurtararak insan olarak yaşamının nasıl olacağına dair arayışlara yönelmenin temel öncü gücüdür. Bundan dolayı inanç akademileri aramalı ve aratmalıdır. Dergâhlar böyledir. Arayış sonucu kurullar ve arayışları olanları kendilerine çekerler.

İnanç merkezleri ekonomiden bağımsız değildir. Bugün hala birçok inanç biçimi Kürdistan'da ibadetin temsili de olsa bir parçası olarak gıdalarını, ellerinden geldiği oranda katarak ortaklaştırmakta ve bu yolla kutsallaştırmakta, birlikte okudukları niyet duası ardından paylaşmaktadır. İnanç akademilerinde insan ihtiyaçlarının ortak bir ruhla karşılaşması ve farklılıkların eşitliğinin yaşamsallaştırılması açısından önemli bir rolü vardır. Alevilerde cem töreninin bir bölümünde herkes evinde ne varsa getirir ve bu getirilenler toplanır ve ihtiyaca göre dağıtılır. Sonra herkese sorulur ve herkes hakkına razı ise birlikte

bu malzemeler tüketilir. Bir meyve, yemek ya da herhangi kuruyemiş olabilir. Bugün rituel düzeyinde kalmış olan bu eylem, özünde toplumsal bir eylemdir ve rituel olmanın yanında toplumun tüm yaşamına yayılmak durumundadır. Yine İslamın şartı olan zekat vermek de din ve inançlardaki dengeleme, eşitleme yaklaşımını, dolayısıyla inançların ekonomiyle bağı göstermektedir. Hem kapitalist modernitenin tüm ekonomik talancılığını, bireycillini, yalnızlaştıran ve insanları giderek bencilleştiren yanlarını yaşayıp hem de bu ritüeli yerine getirmek, hiçbir kutsallığa hizmet etmez. Kaldı ki yaşamın bütünüyle uyumlu değilse pek tutarlı bir şey de olmamaktadır. Özünde bu rituel artı ürünün toplanarak dağıtılması, birikime izin vermeyen toplumsal gücün kutsanması ve dağıtılmasıdır. Bu anlamıyla derin bir önem arz etmektedir ve kesinlikle yaşamsallaştırılması gereken bir durumdur.

Mevcut cemevleri ve diğer Alevi inancına bağlı kurumlar bu anlamda kendi kutsallıklarını simgeleştirerek küçültmekten kurtarmalı ve özünde Önderliğimizin dediği gibi "İslamın sosyalizmi" belirlemesine yakışır bir tarzda toplumsallaştırmalıdır. Yine "kültür merkezi değiliz" takıntısı da aşılmalı zorunda olunan bir konudur. İnanç, kültürün damıtılmış halidir. Kültürün zihniyete yansımaları, evrenin imbiği olan insan yüreği ve beyninden süzülerek gelmiş olanı inançtır. Kültürün tamamını kapsar. Kültürü salt çalıp oynamak olarak algılamak yanlıştır. Böyle savunma refleksi içeren tavırlar Alevi topluluğunun kendi inancına, kültürüne ve yaşam algısına da terstir. Varlığın birliği algısına terstir. Bir dil nasıl kültürse, düşünme biçimi, giyim, oyunlar, yemek türleri nasıl kültürse, bu maddi formların zihniyet yansımaları olan manevi alan da kültürün temel çatısını oluşturur. Bu anlamıyla kültür kavramı sıradanlaştırılmamalı, basite alınmamalıdır. Tam tersine kavramın anlamının yüceliğine ve kutsallığına denk yaklaşımlarla inanç merkezlerine yaklaşılmalıdır. Bu olmazsa bir yandan camilerin yobazlığından bahsederken cemevlerini yobazlaştırmaya çalışanlara karşı da insan-ı kâmil olmaya

çalışan her alevi tavır almalıdır. Bizler nasıl ki Önderliğimiz Kültürel İslam belirlemesini esas alıyorsa her din ve inanç için de kültürel temelli yaklaşımı esas alıyoruz. Ve inancın da manevi kültür anlamında özgür toplumsallaşmadaki yerini alması gerektiğini düşünüyoruz.

"Demokratik modernite ahlâki ve politik toplumun yeniden inşa edildiği ahlâki kurumlar olarak program, örgütlenme ve çalışma tarzı bakımından gerekirse reformdan geçirilip yeniden düzenlemelere kavuşturulmalıdır. Alevi Cemevleri daha çok ahlâki ve politik toplum kurumları rolünü oynamalarına karşılık, onların da yeniden inşa çalışmalarında öncü düzeyde yeni düzenlemelere kavuşturulması gerekir. Devlet ve iktidarın dayatmalarına karşılık, ahlâki ve politik toplum birimlerinin kutsal ve ahlâki direnme hakları vardır. Gerekirse bu hakkı kullanmaları gerekir. Din ve vicdan (ahlâk) özgürlüğü de bunu gerektirir."(3)

Yine camiler de ulus devlet anlayışının, homojenleştirme siyasetinin, Araplaştırmanın ya da Türkleştirmenin manevi hükümdarlığını yapan sömürge kurumları haline getirilmemelidirler. Özünde camiler demokratik meclis işlevi görmelidir. Toplumun ve toplum bireylerinin her zerresine, hüccesine hükmeden devletin sözcüsü olmak camilerin işi değildir. Camiler demokratik meclis rolü oynayacak kadar demokrasiyi, birlik ruhunu, farklılıkların ortaklığı ruhunu yaratabilmeli ve yaşayabilmelidir. Bu gerçekleştiği oranda kuzey Kürdistan'da gelişen sivil Cuma namazlarına da gerek kalmayacaktır. Mevcut haldeki camilerin bu rolü oynadığı söylenemez. Ve bu şekilde olduğu sürece camiler ya da cem evleri din-inanç akademileri olamaz. Zaten kelime anlamı da toplanmak olan bu kavramlar insanların tanrıya ibadet için belirledikleri yerlerdir ve bugün tanrının evi-mala xwede olarak adlandırılması yanlıştır. Uhrevi olanı dünyevileştirmenin basit bir yansımasıdır.

Gerçek anlamında insanların toplandıklarında ibadetin gereği ritüeller kadar birbirlerini tanıyacakları, bir arada-toplu yaşamının gerekliliklerini, ihtiyaçlarını ya

da ödevlerini sorgulayacakları bir mekân olmalıdır. Aynı inancı paylaşanların bir arada olmasının sadece ritüelistik anlamı varsa, öz anlam zayıf demektir. Yüreği paylaşmayı bedensel hareketleri paylaşmak yeterli olabilir mi dünyayı-evreni yorumlamak için? Ortak sorunlar dile gelmiyorsa, ortak çözümler aranmıyorsa, ortaklıkların yarattığı anlam gizlenmeden, üzeri örtülmeden, ayıplanmadan ve hor görülmeden dile gelebiliyorsa ve yaşanmasından utanılmıyor, korkulmuyorsa toplanmanın anlamı vardır. Yoksa yoktur. Camiler devlet denetiminde oldukları sürece dinin kültürel yanı gölgede kalmaktadır. Akademi görevi göremiyor. Cem evleri de kültür evi olarak görülüp devlet tara-

İnanç Akademileri Gizemcilik Yerine Şeffaflık Geliştirmelidir

İnanç merkezleri salt yakarışın gerçekleştiği yerler değildir. Örneğin kiliseler Hristiyanlar için içini döküp rahatlamanın, yalnızlığına karşı bir birliktelik yaratmanın ve ruhsal-toplumsal paylaşmanın da mekânıdır. Günah çıkarmak yaşanan yanlışların insana hayatı zehir etmesini önlemeye yönelik bir yaşam tedbiridir ve doğru değerlendirildiği takdirde anlamı büyük bir ritüeldir. Çünkü insanlar hata yapar ve yaptıkları hataları çözmeyi başardıkça, hatanın onun yaşamını bir bütün yönlendirmesine izin vermeden anlamlı bir yaşam akışına katılabilirler. Yine birçok dinde tapınının temsilcisine yönelik

Ortadoğu'da hâkim gizemcilik anlayışının çıkış kaynaklarının yasaklamalarla oluştuğundan hareketle, inanç akademileri şeffaf topluma ulaşma çabasında olmalıdır. Gizlenmek, yasaklanmanın kabullenilmiş biçimidir. Gizlemenin aşırı simgeselliği de beraberinde getirdiği, yine hakikati bir bütün yaşamak yerine yansıması ile yaşamak şeklinde sınırlandırdığı bir gerçektir.

findan çalıp oynama, cümbüş evi olarak lanse edildiklerinden yapamıyor. İnanç kökeni gönül imanına ağırlık verdiği için de rol üstlenemiyor. Bunun çözümü inanç akademileridir. Alevi inancında cem evi olgusu yoktur. Kapitalist moderniteyle birlikte gelişen, şehirleşmeye ayak uydurmaya çalışan bir çırpınışı andırır cemevi tartışması. Tabi ki alevi inancına mensup insanların bir araya gelecekleri, kendi inançlarını birlikte ibadetleriyle yaşayacakları mekânlar olmalıdır. Alevi inancının özünde her ev toplanma evidir. Her yürek secde edilecek bir tanrısallıktadır. Müridin mürşitlerinin yaşadıkları yerlerin tamamı toplanma yeridir. Alevi inancında çocuklara mahsumpak denir. Her mahsumpak bir tanrı yansımasıdır ki ona secde edilebilir.

kimi edimler vardır. El öptürme, bir mevki, post vs öptürme ya da yüz sürme gibi edimler tüm inanç biçimlerinde görülen şeylerdir. Hâkimiyet anlayışı geliştikçe toplumsallığından sıyrılan bu edimlerin kökeninde toplumun kimliğini temsil edecek kadar kendini gerçekleştirmiş olan kişiye ya da makama duyulan saygı vardır. Bugün bunun ne kadar kimler tarafından temsil edildiği ortadadır. Bundan dolayı salt iskeleti kalmış, zihniyet olarak sisteme çözülmüş ya da inancın kimlikli ifadesinin uzağına düşmüş olan kişi ve kurumlar karşısında aynı tutumlara girmenin inancı ve toplumu yüceltmeyeceği ortadadır.

Ortadoğu'da hâkim gizemcilik anlayışının çıkış kaynaklarının yasaklamalarla oluştuğundan hareketle, inanç akademileri şeffaf topluma ulaşma çabasında olmalıdır. Gizlenmek, yasaklanmanın kabulle-

Ortadoğu'da tarikat-yol adıyla temel bir yeri olan oluşumlar, âlimlerin kendilerini İslam ordularının kılıcından kurtarmaları kadar bilgi ve anlam düzeylerini de kurtarmanın adı olmuştur.

Görünürün ardında gizli bir gerçeğin olduğuna inanan ve arayanlar öğretilerini korumak ve sınırlı sayıda insana vermek için mekânlar inşa ettiler.

nilmiş biçimidir. Gizlemenin aşırı simgeselliği de beraberinde getirdiği, yine hakikati bir bütün yaşamak yerine yansıması ile yaşamak şeklinde sınırlandırdığı bir gerçektir. Bu da bütünlüğü bozan, dolayısıyla parçalayan bir durumdur. İnanç akademileri her tür inancın kendini gizlemesine yer bırakmayacak bir özgür ifade ve algı düzeyi yaratmakla görevlidir. Bu anlamda tarihteki katliamlarla oluşan korkuları yıkarak şeffaf toplum olabilmenin karşılıklı anlayışını yaratma görevi kesinlikle devrimsel bir görevdir ve inanç akademileri bunu başarmak zorundadır. Bütünlüğü sağlayacak olan bu görev, doğal olarak hakikati yaratma görevi olmaktadır.

Gizemciliği esas alan mezhepler kaybolup gitmek yerine akademileşerek kendi varlıklarını sürdürmelidir. Bu mezheplerin varlığı Ortadoğu'nun gerçek rengine kavuşmasının da en önemli adımı olacaktır. Bugün arınmış kardeşler anlamına gelen İxvan-ı Safa adındaki inanç topluluğu nerededir? Bunca anlamlı yaşayan ve kendi içinde köklü bir özgürlük bilincine sahip olan bu topluluk nasıl kaybolabilir? Yok olmadıklarına göre nerededir bu tarih bilgeleri? İnanç akademilerinin bir görevi de gizlenmeyi yok olma derekesine kadar yasaklara boğmuş olan bu katı dogmatizmi kırmak ve bu bilgelikleri görünür kılarak yaşamsallaştırmaktır.

Ortadoğu'da tarikat-yol adıyla temel bir yeri olan oluşumlar, âlimlerin kendilerini İslam ordularının kılıcından kurtarmaları kadar bilgi ve anlam düzeylerini de kurtarmanın adı olmuştur. Görünürün ardında gizli bir gerçeğin olduğuna inanan ve arayanlar öğretilerini korumak ve sınırlı sayıda insana vermek için mekânlar inşa ettiler. Bâtını denilen, bu kesimler dar gruplar kurdular. Bunun örnekleri çoktur. Örneğin İsmailiye inancından olanlar yandaşlarını insanı kâmil yapmak için olgunlaştırmak ve mükemmel insan yapmak için çeşitli aşamalardan geçirirler. Birçok inanç ya da öğreti kendini maddeleştirirken insanların yaşamın tamamına hazırlayan eğitimlerden geçirir. Kapitalist moderniteye kadar bunda bütünlük vardır ama sonradan bu bütünlük bozulmaya başlamıştır.

Tekke, dergâh ya da benzer mekânlar hem inanca göre yaşamın gerçekleştiği hem de inanca göre yaşamayı gerçekleştirecek olan kişilerin eğitildiği yerlerdir. Herkesin kabul edilmediği, gençler için den seçilen kimi insanların yetiştirildiği bu kurumlar, toplumun kutsallığı yaşamaya önem verdiğini, bu konuda seçici yaklaştığını ve anlamın korunmasını esas aldığını göstermektedir. Bu mekânlarda eğitimler tekke, dergâh ya da diğer mekânlarda bilgiyi, evrene ulaşmayı inanç vesilesiyle gerçekleştirir. Yöntem gönülden geçiyor. Doğu bilgeliğinde iman akıldan üstündür. Çünkü iman ne salt duygu, ne salt akıldır. İman, yürek ve beynin buluşması olarak ele alınmaktadır. İmanda birleşen insanların, maneviyatta birleşenlerin yaşamın diğer tüm alanlarında birbirlerini koruyup kolladıkları, destekledikleri ve yalnız bırakmadıkları görülür. Yalnızlık duygusu yaşamak yok olmakla eşdeğerdir. Bu klanından kopmakla aynı algıyı yaratır.

Demokratik moderniteyi inşa sorunlarımızın temelinde yer alan bir diğer sorun da kadro sorunlarıdır. İnanç akademisi inanç eğitimi verecek kadrolar yetiştirme yeri değildir. Bir yaşam yeridir. İnanıldığı gibi yaşamayı sağlamanın yeridir. Özgür akışkanlığı yaratma yeridir. Kadro yetiştirme yeri değildir diyoruz ama insan

gerçeğinin her an kendini var ettiği, her anın bir varoluş anı olduğunu bilmekteyiz. Bundan dolayı diyebiliriz ki inanç akademileri nasıl yaşamalı sorusuna verilecek cevabın anlamın ve hissin yaşattığı insan olabilmeyi mümkün kıldığı mekânlar olmalıdır. Her dinsel çıkışta bir yerde tohumun toprağı delerek çıkması ve etrafının çiçeklenmesi gibi oluşum silsilesi göze çarpmaktadır. İslamda Ehlîbeyt, İsa'da havariler sonra aziz ve azizeler, kırklar, kardeşler, yol ehilleri vardır. Bu ilk çiçekleniş mecrasıdır. Buradan da giderek yayılma gerçekleşmektedir. İlk oluşumdaki anlam genişleyerek yayılmaktadır. İnanç akademileri geniş halkayı temsil etmektedir. Bu anlamıyla kadro yetiştirme yeri olmamak kadar insan-ı kâmil olma, evren algısını derinleştirerek kendi somutunda toplumsal bir kutsalın öncülüğünü yaratabilme iddiasında olmak, yol gösterici olabilecek insanlar yaratma değerinde anlam yüceliğine ulaşmak önemlidir. Ki insanlar bu mekânlara geldiklerinde özgür akışı duyumsamak kadar akışın her anının yeni bir evren anına tanıklık olduğunu da duyumsayabilmelidir.

Tevrat'ta Davud peygamberden aktarılan kutsal söz şöyledir:

“-Ya Rabbi! Mahlûkatı niçin yarattın?

-Ben gizli bir hazine idim, bilinmeyi murad ettim.”

Biz insanlar Tevrat'ta belirtildiği gibi gizli hazinenin bilinme arzusuysak kesinlikle bizde toplanan anlamı ve kutsallığı gizli ya da potansiyel olmaktan kurtarmalı, tanrının de beklentilerine cevap verecek bir anlamlı yaşamı yaratmalıyız. Farklı inançların oluşturacağı inanç akademilerinin sentezleşmesi, birbirine karışması beklenemez. Ama tüm inananların ortak özelliği özgürlüğe, insan yaşamının anlamlı olması gerektiğine inanmaktır. Bu ortaklık toplumsallığın vazgeçilmezidir. Anlamın ve hissin yaşattığı güçlü insan olmanın tek şartı bu ortak inancı yaşamının adımlarını atmak ve yaşam karşısında sorumlu davranmaktır.

“Büyük özgür yaşam ütopyası olanlar için, arandığında bölgede örneği çok olan bir yaşam tarzı şartı vardır. O da şudur:

Toplumsallığın mümkün kıldığı hakikat için yaşayacaksınız. Hakikati buldukça yaşayacaksınız. Yayıdıkça ahlâkî ve politik toplumu kuracaksınız. Bunun için karşına çıkan iç ve dış engellerle doğru mücadele edeceksin. Ortadoğu'da Bilgelik Akademisi hep böyle söyler. Bu söylemle özgürleşen yaşam iradesi hep böyle yapar!

Hakikat savaşı yaşamın her anında, tüm toplumsal alanlarda, komünalist ekonomik ve ekolojik birimlerde, demokratik kent, yerel, bölgesel, ulusal ve ulus ötesi mekânlarda yürütüldükçe anlam ve başarı kazanır. Dinlerin ilk doğduklarındaki elçi ve havarileri gibi yaşamayı bilmedikçe, hakikat peşinde koşmadıkça hakikat savaşı verilemez. Verilse de başarılamaz. Ortadoğu'nun yenilenmiş kadın tanrıça bilgeliklerine, Musa, İsa ve Muhammedlere, Saint Paullara, Manilere, Veysel Karanilere, Hallac-ı Mansurlara, Sühreverdilere, Yunus Emrelere, Brunolara ihtiyacı vardır. Hakikat devrimi, eskilerin eskimeyen ama yenilenen mirasına sahip olmadan başarılamaz. Devrimler ve devrimciler ölmez, sadece miraslarına sahip çıkılarak yaşanabileceğini kanıtlar. Ortadoğu kültürü fikri-zikri-eylemi bütünleştirmenin kültürüdür ve bu yönden çok zengindir. Demokratik modernite bu kültüre, uygarlığın ve kapitalist modernitenin eleştirisini ekleyerek katkısını sunacak, tarihsel rolünü oynayacaktır.”⁽⁴⁾

Kaynaklar:

- 1- Özgürlük Sosyolojisi – Abdullah Öcalan
- 2- Özgürlük Sosyolojisi – Abdullah Öcalan
- 3- Özgürlük Sosyolojisi – Abdullah Öcalan
- 4- Ortadoğu'da Uygarlık Krizi Ve Demokratik Uygarlık Çözümü – Abdullah Öcalan

NASIL BİR KÜLTÜR AKADEMİSİ?

Her özgürlük savaşı, özünde ruh ve kültür savaşıdır. Hz. Muhammed bu konuyla ilgili olarak 'gazaların en mübareği nefis gazasıdır'demiştir.Yani fiziki anlamda yürütülen savaş normal bir savaş olurken, nefis savaşını daha anlamlı bir savaş olarak tanımlar ve onu kutsal sayar. Bu anlamlı savaş öz-varlık savaşıdır. Canı, ruhu kaybetmeden,tüm gönülleri kazanma anlamına gelir.

Türk devleti 'Kürt halkını kültürel soykırımla eritelim, öz-varlığını, ruhunu ortadan kaldıralım' diyor. Bu kapsamda buna karşı nefis savaşı, nefis mücadelesi, nefis terbiyesi vb. tüm tanımlamalar bir kültür ve ruh savaşının ifadesidir. Kültür savaşında, nefisini bozmamak, nefesine sahip çıkmak, başka yabancı kültür ve anlayışlara gark olmamak değerlidir. Bir başka deyişle, ideolojik ve kültürel mücadelede yenilmemek gerekir. Meydanlarda Uhud, Hendek, Bedir savaşını kazansanız da kazanamayabilirsiniz. Bu açıdan zamanı itibarıyla, İslam devrimi özünde bir ruh kazanma devrimi olmuştur. Bundan dolayıdır ki, kırk yıl gibi kısa bir sürede dünyanın önemli bir kesimiyle buluşmuştur. Tabii burada amacımız bir örneklendirmedir. Kültür savaşı nasıl kazanılır bunu anlatmaya çalışıyoruz. Ruh ve kültür sa-

vaşını kazanmadan savaşı kazanmış sayılmazsınız. İman, inanç, güven ve samimiyet savaşı vermeyenler ya öz varlıklarını kaybederler ya da ruhlarını satmış, nefessiz-soluksuz kalmış demektir.

Felsefenin temel konusu neden varlık ve bilinçtir?İnsan bunu her yönüyle kavramalıdır. Varlık ve bilinç mücadelesini kaybedenler aslında hiç kazanamayanlardır.Öz-varlığı tehlikede olan ve ciddi bir bilinç taşımayanlar ise kendini kaybetmeyle ve kendinden uzaklaşmayla karşı karşıya kalırlar. Toplumsal anlamda dağılma yüz yüze kalma durumu söz konusudur. Gerisi ise insanlıktan düşmedir. Çünkü insan toplumsal bir varlıktır. **Toplumsallığın** dağıldığı yerde, insanlık düzeyi düşer.

Adına uygarlık denilen bu düşkünü bol sistemde, ezilenli-ezenli, kırılı-ovalı, köylü-kentli, alt-üst oluşlu çağda devlet eliyle temel olarak yapılan iş, komünal ve demokratik kültürel değerlerden kaynağını alan kır, köy ve tarım yaşamının 'medenileştirilmesidir. Kültür ve yaşamın medenileştirilmek istenmesi özünde toplumsallığa yapılan bir saldırıyla olur. Kültürsüz bırakılmak istenmesiyle toplum, toplumsallığının getirdiği canlılığını yavaş yavaş yitirir ve soluk alamaz hale getirilir. Doğallığını, doğasını yitirir. Bu ideolojik-

kültürel bir savaştır. Bu kültürel savaşta toplumun öz-savunmasız kalması, kültürel ve ideolojik mücadelesini veremeyen, örgütsüz ve politikasız bir toplum olarak dağılmasını getirir.

Kültürün devletleştirilmesi, yaşam tarzının devletli olması kültürel ve zihinsel anlam birikiminin dağıtılması ve toplumsal değerlere el konulmasıdır. Toplumsal değerlere el koyanlar sonuçta 'artık kendin gibi değil benim istediğim gibi yaşayacaksın' demektir. 'Benim için yaşayacaksın bütün varlığımı benim için olacaksın'. Başkasının olmak ise nefsinin müdafaa edememe durumudur. Savunmasızlıktır! Savunmasız olan insan ve toplum ise her türlü tecavüze ve darbeye açık hale gelir. Bu ele geçirilme sadece fiziki değil, ruhun ve zihnin işgalidir de kendi kendine ikna olma var olan durumu kabul etme, fiziki işgalden de beter bir vaziyet yaratır. Kültürel ve ideolojik işgali ve bu konuda ikna ile gönüllü teslimiyeti yaşayanlar, kolay kolay düşmanı içinden-ruhundan çıkaracak gücü kendilerinde bulamazlar, çünkü artık kendi kendisinin düşmanı olmuştur. İçindeki düşmanı ortadan kaldırmak için ise kesinlikle büyük bir nefis savaşına ihtiyaç vardır.

Toplumsal-kültürel değerler etrafında birleşme, örgütlenme ve toplumda bu örgütlenme gücünü oluşturma nefis savaşının ve toplumu savunmanın önemli bir şartıdır. Dağılan toplumsallığı, örgütlenme ile bütünleştirirken, kültür alanında belirlenecek politikalarla temel görev ve sorumluluklar da açığa çıkarılmış olur. Kültürün görünür kılınması, açığa çıkması, bütünleştirilmesi, dile gelmesi ise bizim fikirselsel-düşünsel ve düşsel-şirsel (sanat) alanlardaki çalışmalarımızın güçlü ve etkili olmasına bağlıdır. Bu alanlardaki çalışmalar için köklü kurumsallaşmalara ve anlamlı işlere imza atmak herkesin sadece beklentisi değil temel toplumsal görevidir de. İşlevli yapılarımızın özlü bir şekilde çalışmasıyla, ideolojik ve politik boşluklar doldurularak halkımızın başkalarına, çeşitli egemen güçlere, hatta Ortadoğu dışındaki kimi çevrelere sahte, basit ve ham bir hayalle bağlanmasının ve

bağımlılaşmasının önü alınabilir. Kültürel sömürünün önüne geçmek, başkalaşıma neden olan (yabancılaşmaya neden olan) toplumsal olmayan ya da o topluma dayatılan ideoloji ve fikirlerin insan zihninde yer tutmasına izin vermemekle olur. Bu zihniyet savaşı kültürel çalışmalarımızın geliştirilip, derinleştirilmesi ve örgütlülük temelinde birliğimizi sağlayarak halkla buluşmayı gerekli kılar. Birlik olmak, aynı örgütlenme içinde olmak olduğu kadar aynı zamanda toplumu şekilsiz bırakan düşünceleri ve hisleri yaşamamaktır da. Bu kültürel bir duruş gerektirir. İdeolojik ve kültürel duruş, muğlâklığı kabul etmeyen bir duruştur. Bu duruş, çok yönlü özellikler gerektirir. "Allah kapitalizmin belasını versin!" demek kadar, ona karşı, karşıt bir eylem içinde olmak da önemlidir. Sisteme karşı yapılan eylemin bilinçli ve örgütlü olması gerekir. Yoksa onun karşısında direnmek oldukça zordur. Sadece belasını istemek yetersiz kalır. Alternatif olmak gerekir, 'bak öyle değil böyledir' diyebilmek gerekir. Bunun zihinsel ve iradi gücünü yaratarak pratikleşebilmeliyiz. Kültürel anlamda alternatif olmak, başka bir yol, başka bir seçenek var demektir. O seçeneği yaşamaktır. Kapitalist modernitenin aşılması, bugün bu seçeneğin toplumsal ve örgütlü bir biçimde yaşanmasını gerekli kılmaktadır.

Demokratik modernitenin kültürel boyutu, demokratik kurtuluş için yeni ve özgür bir yaşamın inşası anlamına gelmektedir. Kültür akademileri ile yeniyi ve özgür olanı inşa ederken, kapitalist moderniteyi, geri-aşılması ve yok edilmesi gereken bir yaşam formu- biçimi olarak görmek, tek tip yaşam tarzına hayır demek vazgeçilmezdir. Biraz ondan biraz bundan, biraz demokrasi biraz devlet bizim için geçerli bir seçenek değildir. Tam tersine bu durum muğlâklığı derinleştirir ve kültürel-zihinsel anlamda bir yıkımı doğurur. Demek ki, yıkım sadece kapitalist modernitenin saldırısıyla değil, bizim ideolojik ve kültürel anlamda muğlâk duruşumuzdan da kaynağını alabilir. Bu muğlâklılığı aşmak için örgütlü ve ilkeli yaşam olmazsa olmazdır. Kendimizi top-

Sanat kültürün öz-dilidir.
Kültürsüz bir sanatın ne
söylediği pek anlaşılmaz,
kültür olmadan sanat ölüdür.
Kültür sanatın asli toprağı
olduğundan, kültürsüz bir
sanatın boş-anlamsız ve
başarısız kalacağını bilmeliyiz.

lumumuzun, arkadaşların denetimine açmak, örgütlü olmak bu zafiyeti ortadan kaldıracaktır. Yolda olmak, yoldaş olmak kültürel bir özelliğın gereğı olacaktır. Yoldaşlık bir mecburiyet ve dayatmayla oluşmaz, ideolojik ve kültürel bir özelliktir. İdeolojiyi benimseyip ve kültürel soykırımı aşıkça yoldaşlık gelişir. Kültür ve sanat çalışmalarımızda kom ve komün kültürü bu yoldaşlık zemininde daha da nitelik kazanır ve büyür. Yoldaşlığın zayıf olduğu yerde ise kültürel anlamda zayıflık, birikim noksanlığı vardır.

Örgütlü Toplum Kültürlü Toplumdur

Kültürel çalışmaların böylesi örgütsel bir temelde geliştirilmesi demokrasi gereğidir. Örgütsüz kültür, örgütlenemeyen toplumsallık olduğu için en örgütsüz kültürler faşizmin elinde demokrasizliğe mahkûm edilirler. Tam tersine demokratik ve kültürel toplumlar, örgütlülüğü güçlü toplumlardır. Demokratik toplum kültürünün örgütsel eylemini ise devrimci yaşam ve sanat olarak tanımlayabiliriz. Sanat kültürün öz-dilidir. Kültürsüz bir sanatın ne söylediği pek anlaşılmaz, kültür olmadan sanat ölüdür. Kültür sanatın asli toprağı olduğundan, kültürsüz bir sanatın boş-anlamsız ve başarısız kalacağını bilmeliyiz. Kültür hem örgütlü hem sanatlı olarak tüm topluma yayılabilir-ulaşabilir. Örgütlü sanatla kit-

lelere kavuşmak akarsuyun kendi yatağında akışı gibidir ve her kültürel mücadelenin amacıdır. İddia sahibi olmak, 'eskisi gibi yaşamayacağım, kapitalist moderniteden uzak olacağım, ondan çıkacağım, kopacağım' kararlığını gösterir. Sistem içi olmak, o sistemin duygu ve düşüncelerini yaşam olarak kabul etmek iddiada zayıflık ya da iddia sahibi olmamak, amaçsız ve boş yaşamak anlamına gelir. Toplumsal ahlak ve politik yaratıcılık bu çıkış ve kopuşta temel yoldur. Kültürel amacın büyük bir inanç ve kararlılıkla yaşanması olmadan bu yolda kolay kolay yürünemez.

Kültür bir hareket olarak özgürlük çizgisinde bir duruş sahibi olmak kadar, bu çizgide örgütlenmek de çok önemlidir. Sadece bizim ideolojimiz-fikrimiz güzel ve iyidir, demekle kalamayız. Kültür hareketi olarak halk ve kadro boyutuyla var olan örgütlenmeyi büyütme ve topluma yaymak kültür hareketinin önündeki temel bir görevdir. Bilinci, örgütü, propagandası ve eylemi bu çalışmayı kavrayacak ve kapsayacak düzeyde olmalıdır. Hedefler ve çalışma perspektifi belirlemek, kültürel bütünlüğe ulaşmak ancak ortak bir anlayışla mümkündür. Bilinç, sadece kültür alanında ne olup-bitmiş bunu bilmek değildir. Bilinç, neyi nasıl yapacağını bilmek, politik olmaktır. Örgütlülük ise bunu hep birlikte yapmaktır. Bilinç ile ahlakın bağı gözden kaçırılmamalıdır. Hangi kültürel bilinçle, nasıl bir kültürel eylemsellik içine gireceği politik bir irade ister. 'Kültürümü açığa çıkartıp, dile getireceğim, sanatımı halka taşıyacağım' demek bir politik ifadedir.

Egemen kültür anlayışını eleştirmek, onun pratiğini sorgulamak demokratik bir kültür hareketi için diğer bir temel görev olmaktadır. Bu göreve egemenlerin toplumları kandırmak ve yanıltmak için uydurduğu yalan ve dolanları deşifre ederek başlamak kadar, yani mevcut olan modernitenin düşünce kalıplarını aşmak kadar devrimci kültürün yapılandırılması ve demokratik modernitenin inşası da beklenendir. Kapitalist modernist yaklaşımlarını eleştirerek (ki bu da bir öğrenme yöntemidir), demokratik düşünce

tarzını pratiğe sokmamız doğru olandır. Bu anlayışı yaşama geçirecek devrimci-sanatçı olmadan demokratik ulusun yaşamı-sanatı tam olarak geliştirilemez. Kültürel ve örgütsel mücadele heyecanı, coşkusu olmayan bir devrimciyi toplum-halk ne yapsın? Bu toplumun içinde yaşayıp da, bu ölçülerde olmayan bir devrimci münafıklık yapıyor demektir. Münafıklık bilindiği gibi, 'evet' deyip yapmamak ya da yaparmış gibi görünüp başka şeyler düşünmek anlamına geliyor. Bu ister içimizde ister dışımızda olsun orta-sınıf anlayışının ta kendisi olur.

Kültür alanının örgütlenmesinde ve kültürel olarak devrimci yaşam tarzımızda bazı yetersizliklerin olduğu bilinmektedir. Bu yetersizliklerden biri dekurumsal sorunlardır. Kurumlar ve kurumsallaşmadan bahsederken, devlet odaklı ve o ek sendeki kurumlardan bahsetmediğimiz bilinmesi gerekir. Devlet istemiyoruz, o halde niye kurumsallaşıyoruz yaklaşımı oldukça sakat bir yaklaşım olur. Kurum yapıdır. Kuruma niteliğini kazandıran içindeki anlamdır. Kurum biçimdir. Dolayısıyla kurumlaşma denildiğinde hangi zihniyetle, hangi kültürle kurmak istediğimiz önemli olmaktadır. Bu sorunlar tartışılıyor, ama bir türlü çözüm yoluna girilmiyor. **Öz-yönetime kavuşma ve kurumsallaşma sorunu oldukça ciddidir.** Örgütleyen, perspektif veren, denetleyen, yanlışlıklara müdahale eden, **özgürlük çizgimizi işleyen**, bu temelde kendini işleten bir yönetim gerçeğinden epey bir uzaklık söz konusudur. Bu durumu yabancı yönetimlere fırsat yaratmaktadır. Yabancı başka yönetim bu ideolojik ve kültürel boşluktan yararlanarak toplumu dağıtmaya cüret ediyor. Demokratik kültür mücadelesinde, zihniyet ve anlam taşıyıcısı olmak bu yüzden çok gereklidir. Bunun yapılamaması sömürgecilğe kapıların sonuna kadar açılması anlamına gelir. Demokratik kültür ve devrimci yaşam çizgisinin zayıflaması gerçekleşir ve bu kültürel ilkelerimizgeçerli kılmamız zorlaşır. Toplumsal değerleri koruyup geliştiremeyiz.

Demokratik kültür mücadelesi yürütülen kurumlaşmalarda özgür yaşam tarzı,

ahlakı, kültürü, kişiliği olmalıdır. Demokratik kültürel mücadelenin olmadığı yerde ise, tam tersine açıktan **kapitalist moderniteyi savunan yaklaşımlar** bile ortaya çıkarabilir. Anlam bozulur, kültür bozulur ve demokrasi karşıtı bilinçli faaliyetler dahi meşru görülebilir. Halk ve hareket adına, halk ve hareketin imkânları üzerinde kendilerini yaşatma ve pazarlama peşindeki bu yaklaşım sahiplerinin, bizim kültürel alanında doğru temsil gücü olamayışımızı, yapı ve yönetim düzeyinde yaşadığımız yüzeysellikleri iyi kullandıkları muğlâk, net olmayan kadro duruşumuzu iyi değerlendirdikleri bilinmelidir. Kapitalist modernite çok güçlü olduğu için değil, toplumsallık zayıf olduğu için sömürü yolları açılıyor. Örgütlü ve bilinçli bir toplumu kimse sömüremez.

Akademiyle Örgütlenme İnşa Gücünü Yarattır

Bu konularda akademikleşme ile örgütlenme sorunları birlikte ele alınır ve üzerine gidilirse birçok sorun kendiliğinden ortadan kalkacaktır. Bu sorunları nasıl aşacağız, hangi düşünceyi, hangi hissiyatı taşıyacağız? Kültür ve sanat alanında toplumsal kuruluşu gerçekleştirenler olarak, büyük bir aşk ve tutkuyla kültürü yeniden birleştirenler olacaksak bu soruların yanıtını bulmalıyız.

Nasıl bir kültür akademisi, nasıl bir akademikleşme kavramı bu anlamda bizler için tartışılmak durumundadır. Hangi şey olma, hangi gerçekliği ve hakikati taşımayla ilgilidir. Asıl olmak, kendisi olmaktır. Sahte olmamak, başkası gibi, el gibi olmamaktır. Kültür-sanat hareketimize ve topluma kendini yeniden inşa gücü verecek, zihinsel birikim sağlayacak bu mekânlar, idrak-izan merkezi niteliğinde olup, dünyada olup bitenlere akıl erdireceğimiz, anlama yeteneği kazanacağımız ve anlayış yaratacağımız yerler olmalıdır.

Bu akademilerde (oralarda yapılacak yaşamsal-kültürel eğitimlerde), örgütün ve örgütlenmenin nasıl bir anlamı var ve kurumlarımız nasıl bir içeriğe kavuşmalıdır, sorularının yanıtlarına ulaşmak vazgeçilmezdir. Orta sınıfa teslim edilmek istenen

kültürel ve ideolojik alanın yeniden kendine gelmesi için akademikleşme olmazsa olmazdır. Kültürün asimilasyonu, basiretinin bağlanması, egemenlere peşkeş çekilmesine de ancak böyle mani olabiliriz. Tarihte birçok örnekleri vardır; Zerdeşt'in ateşgahları ve Mani'nin ışık bahçeleri, Ege kıyılarındaki İyonların felsefe okulları, dağ yamaçlarındaki Hıristiyan manastırları, medreseler, devrimci özgür üniversiteler ve okullar bunlardandır. Frankfurt Okulu da modern zamanların bir modeli oluyor...

Yeri gelmişken herkesin bildiği bir fıkrayı paylaşalım. Bir Nasrettin hoca fıkrası, kıssadan hisse! Hoca dışarıda bir şeyler arar. Yoldan geçen adam sorar. 'Hoca ne arıyorsun?' O da anahtarını kaybettiği ve onu aradığını belirtir. Adam, 'nerede kaybettin?' diye sorunca, Hoca 'evde' der. 'Evde kaybetmişsin neden dışarıda arıyorsun?' Hocanın yanıtı oldukça nettir. 'Çünkü burası aydınlık.' Bu kısa fıkra biraz da bizim durumumuzu anlatır. Avrupa'nın oryantalist bakış açısı bizi de biraz etkilemiş, yeniçağı tamamen aydınlık olarak görme, ortaçağı bir bütün karanlık olarak kabul etme vardır. Hatta bu isimler de oryantalist bakış açısını ifade eder, yeniçağ, ortaçağ tanımlamaları da Avrupa bakış açısını yansıtır. Bu yanılığın bakış ve felsefe kendi evini hor (aşağı) ve geri gören, Avrupa'yı tam olarak aydınlanmış bulan bir görüş taşır. Yeniçağın aydınlığı, ortaçağın karanlığı tanımlamaları gerçeği Batı'da arama merakını doğurduğu için kendi bağrında birçok eksikliği barındırır. Evi aydınlatmak, kendi gerçeğini kendi coğrafyasında aramak, anahtarını kaybedilen yerde aramak hiç akla gelmemiştir. Anahtarını aramak! Buna felsefi bir anlam yükleyelim. Kilidi açacak aracımız, şifreyi çözecek yol, yeni yaşamı kurmada en önemli açık-açardır. İşte bu anahtarın adı akademikleşmedir.

Akademikleşmek Zihniyete Girmek, Ruh Kazanmaktır

Metafizikle fiziğin, kültür ve sanatla davranışın, ikide birliğin olduğu düşünme yöntemidir. Çekişme, çıkar, taklit gibi basit yaklaşımlardan uzaklaşarak, gerçe-

ğin yolcusu olmaktır. Kültürel mücadelede ideolojik tepeleri ve mevzileri tutarak yürütülen kültürel ve fiziki işgali sona erdirmeye mücadelesinde önemli görev ve çalışmalar akademisyenleri beklemektedir. Akademi, kurucu niteliği olan insandır. Anahtar insandır. Bozulmuş olanı, kurandır. Kültür akademisi söz konusu olduğunda ise bu insan kâmil insan, derviş insandır. Bozulmuş kültürü kurandır. İnşa edendir. Yeni ve özgür bir yaşama açılan kapının anahtarıdır. Kendisi de kültürel bir varlık olduğu için önce kendisini inşa edendir. Önce kendi ruhunu yeni ve özgür yaşama açandır.

Modern cansız bir hayata öykünmeden, orta sınıf kültür, siyaset ve sanat anlayışına her zaman ve her yerde tavır ve tutum sahibi olarak, toplumun neye ihtiyacı olduğunu bilen bir dervişlik makamıdır. Akademiler, bu anlayışla hem kendi içinde hem de diğer halklar içinde bir örgütlenme gücü açığa çıkararak, toplumda ahlaki bir bütünlük yaratmak ve beğeni ölçülerini yükseltmek için vazgeçilmezdir. Bu akademikleşme çabasıyla kültür ve ideoloji çalışmalarını doğru temelde büyütülmeliyiz.

Bugün, insana 'geçmişine boş ver, gününü yaşa!' diyen kapitalist modernite, sanat alanında da sadece eğlence kültürünü geliştirerek, pop ve arabesk kültür (süzlük) eliyle toplumu esir alan bir vicdansızlık durumudur. Kapitalizm kültürsüzlüğü, toplumun esir alınma işini sanata-spora gördürerek onları yozlaştırmak ister. Barlarda masalara meze olan sanatla, tekstil atölyelerinde pedallara bastırılan sanatın kaderi arasındaki benzerlik de buradan kaynağını alır. Kapitalist modernite sanatla toplumu etkisi altında tutarak, herkesi payına razı etmek niyetindedir. Bu öyle yoğun bir bombardımandır ki, insanı düşünmekten alıkoyarak, kendini yormana gerek yok demektedir. Televizyonlar, sinemalar, tiyatrolar, konserler buna göre planlanır. İzleyeceğin muhteşem dizi, gi-deceğin seçkin film senin için önceden seyredilmiştir. Kapitalizm de kültür ve sanata karşı olan bu yaklaşım ve yanlış anlayış insan varlığını bütünden sararak

düşünmenin toplum için bir iş olmaktan çıkarılmasının bir sonucudur.

Akademi binası-yapısı ancak maneviyatı inşa ederse anlamlı olur, yoksa en güzel semtte en lüks binada da olsanız pek anlamı yoktur. Tam tersine modern kapitalistler çoktan ispatladılar ki; plazalar-gökdelenler maneviyatın gömüldüğü mezarlıklardır. Bunun için iktidar alameti olan yükseklik aranmamalıdır. Bu akademilerde; hem kendimizin, hem halkımızın eğitimsizliğini gidermek, olumlu bir eylemlilik içine girmek, kapitalist modernitenin bireycilik, moda, tüketim, gösteriş-show, kendi içinde rekabet-husumet hastalıklarından kurtulmak kaçınılmazdır. Moderniteye bulaşmamak önemlidir. Tam tersine moderniteye alternatif ve eleştiri-

cilaşmaya yabancılaşarak, toplumsal değerlerle buluşmak ve toplumun içinden verili sistemi aşarak toplumu yeniden inşaya katılmaktır. Aksine toplumsallığın manevi dünyasından mahrum kalanlar ise maalesef günü kurtarmaya bakarlar. Sanatın bu tarzda yozlaştırılmasıyla, parayla alınan bir tüketim nesnesi olarak pazara sunulması ve alış-veriş metası haline getirilmesi, onun ancak günlük bir ihtiyacı karşılayabilir düzeye indirgenmesidir. Öz itibarıyla bu da sanat olmaz. Kültürsüzlük olur.

Kültür Akademisi Her Toplumun Geceksinimidir

Çünkü uygarlık bir kriz yaşıyor hatta uygarlık kriz olmuştur. Başlangıçta

Bu kültür akademilerinde toplumla bağıni koparmayan,
hayaller ve ütopyalar dünyası sahibi sanat ve sanatçılar,
kâmiller, hozanlar, mürşitlerle sanal bir dünyaya
mahkûmolmaz. Geçmişle bağlar kurarak bugüne anlam
katan sanat, devrimci bir kültürle yürür.

sel bir yaklaşım göstermeliyiz. Dünyanın diğer akademilerinden temel farkımızda bu olacaktır. Orijinal, kendine özgü, sade bir tarzla demokrat bir havari ocağı, kültür ve ruh yaratma odağı olmalı, entelektüel ve zihinsel devrim merkezleri olarak ele alınmalıdır.

Bu kültür akademilerinde toplumla bağıni koparmayan, hayaller ve ütopyalar dünyası sahibi sanat ve sanatçılar, kâmiller, hozanlar, mürşitlerle sanal bir dünyaya mahkûmolmaz. Geçmişle bağlar kurarak bugüne anlam katan sanat, devrimci bir kültürle yürür. Kültür olmazsa insan insan olmaktan, sanatsanat olmaktan çıkar. Ya da başka bir deyişle kültürsüz insan, toplum ve sanat olmaz. Kültürsüz insan ve sanatçı da olmaz. Sanatçı kültürel değerlerin kırma uğratıldığı anda kendini yıkılmak istenen toplumsal değerlerin bileşkesi haline getiremezse, geleceğe yön vermekten de aciz bir hal alır. Yapılması gereken yaban-

küçük bir kültürel sapmayla başlayan uygarlık krizi, toplumsallığa karşı yapılmış bir karşı devrim niteliği taşır. Bu yüzden tüm toplumsal sorunların kaynağı durumundadır. Uygarlıkla yaşanan toplumsal parçalanma aynı zamanda kültürel bir parçalanma ve bilmenin parçalanmasıdır. Bilme parçalanması, zihniyet ve anlamın parçalanmasıdır. Kişilik parçalanmasıdır. Bu durum fikrin, zikrin ve eylem üçlüsünün hem birbirinden kopması hem her birinin kendi içinde bir tutarsızlığa düşmesini ifade eder. Böyle bir durumdan çıkış ancak, yaşam tarzında yaşanacak bir devrimle mümkündür. Yeni bir dünya kurma, bunun kuramsal ve pratiksel beyni olma ise akademikleşme ile olanak dâhiline girer. Elbette tarihte ilk kez akademi kurulmuyor. Fakat bugüne kadar kurumlaşan tüm akademiler yani zihniyet yaratma merkezleri egemen sistemlerce ele geçirilmek istenmiştir. Doğal toplumun ilk tapınakları bunlara örnektir.

Fikir, zikir ve eylem
bütünselliği içerisinde
kuramsal ve pratik
öncülük yeri olan bu
kültürel akademilerde,
merkezi hegemon kültüre,
iktidarlaşmaya, kapitalist
modern yaşama karşı
demokratik sosyalist, özgür bir
yaşam örgütlenir.

Bu kutsal mekânlar kendini anımsama ve bulma merkezleri olarak bin yıllarca toplumsal hafızanın en canlı ve hareketli yerleri olmuşlardır. Tam bir politika özelliği-merkezidir. Daha sonraki tüm ibadethaneler, ateşgahlar, ocaklar, kültür-sanat okulları bu özelliği taşır. Toplum işlerinin odağıdır. Uygarlık krizine yanıt olma bu krize karşı toplumsallığı korumayı ifade eder. Uygarlıkta, kurulan bu toplumsallığı tekrardan ve tekrardan dağıtmak için biçimler değiştirmiştir. Köleci, feodal ya da kapitalist olması onun iyiye doğru ilerlediği değil tam tersine topluma karşı her geçen gün daha fazla azgınlığı gösterir. Toplumun savunulması bu anlamda öncesine oranla daha zorlu bir uğraş olmuştur. Akademikleşme doğru bir zihniyetle ele alındığında, toplumun savunulmasını olanaklı kılar. Kültürel anlamda örgütlenmiş insan kapitalist modernite karşısında öz savunmasını yaratan insandır. Akademikleşme, maddi kültür hegemonyacılığına karşı yeni ve özgür bir dünyayı kurma kararlılığıdır. Akademi özgür yaşam alanıdır. Kapitalist moderniteye karşı savunması alınmış toplumsallıktır. Bu aynı zamanda yeniden yapılanmayı anlatır. Programlı, örgütlü bir eylemsellikte yapılanmak, demokratik bir inşa niteliğinde hem kendini hem toplumu yeniden kurgulamak ve kurmaktır. Kültür akademisine katılmak gönüllülük temelinde

olmalıdır. Gönüllü yaşam öğrencileri ve öğretmenleri biçiminde konumlanmak önemlidir. Herkes hem öğrencidir, hem öğretmendir. Her şey herkes içindir. Herkes pratik ihtiyaçlar temelinde pratiğe çok yönlü bir katılım sergileyerek bu akademilerde demokratik inşa entelektüel bir katkı sunmayı hedeflemelidir. Fikir, zikir ve eylem bütünselliği içerisinde kuramsal ve pratik öncülük yeri olan bu kültürel akademilerde, merkezi hegemon kültüre, iktidarlaşmaya, kapitalist modern yaşama karşı demokratik sosyalist, özgür bir yaşam örgütlenir. Sadece kendisi örgütlenmekle kalmaz bu anlayışla tüm toplumu örgütlemeyi hedefler. Akademi kavramını kullanıyoruz, fakat önemli olan içeriğidir. Anlamıdır. Kültürel havari ocakları da denilebilir, zaten 'havar' (havar) çılgılık demektir. İsa'nın havarileri nasıl yıllarca Hz. İsa'yı haykırdıysa, bizde kültürel bir havari olarak kültürümüzün çılgılığı-feryadı, olmalıyız. Bu haykırışı cihana duyurmalıyız. Kültür ocakları diyebileceğimiz akademilerimizde, sade ve içten bir katılımı, toplumsallığın anlamına kavuşmak, 'yandım, piştim, yendim' felsefesinde olduğu gibi bu kültürel ocaklarda toplum için faydalı bir şahsiyet haline gelmek önemlidir. Sadece bu da değil, toplumsal anlama kavuşan biri olarak bu anlamı toplumla paylaşmak da bir görevdir. Değeri, anlamı çoğaltarak toplumla buluşmak bilgelik dergâhının üyesi olmak demektir.

Kültürel akademik kurumlaşmalarını müziksiz, tiyatrosuz, resimsiz, edebiyatsız elbette düşünemeyiz. Toplumsuz bir sanat düşünemeyeceğimiz gibi sanatsız bir toplumda mümkün olmaz. Bozulmaması, kalıcı olması gereken kutsal sanatın, kapitalizmde bu özelliğini kaybederek kimliksizleştirilmesine karşı olmalıyız. Sanatın, toplumsal bir varlık olan insana özgü yanını kaybetmesine müsaade etmemeliyiz. Sanatı sanat olmaktan çıkarmadan, toplumla bağını güçlendirerek korumalıyız. Sanatı yaşam, yaşamı sanat olarak ele alacağımız bu akademilerde özgür sanat, kültürlü sanat olacaktır. Yoksa uygar

burjuva kesimde sanat bir endüstri malzemesi olarak, daha da basitleştirilir, tüketilir, bitirilir. Özünden boşaltılıp topluma sunulan 'kültürsüz sanat', insanlığa karşı savaş manasına gelir ki, bu savaşın da sanal meydanlarında en işlevli silahı televizyon kanalları olmaktadır. Bu sanal meydanlarda 'star' ordusu halkın kalbimizi, beynimizi 24 saat vuruyor. Otantik halk değerleri bu sanal meydanlarda bozuluyor, gözden düşürülüyor. En kötüsü de kültür ve sanata toplumu imha ediş için tersinden bir rol oynattırılıyor. Özellikle de Kürt halkına karşı yürütülen asimilasyonda böyle bir durum söz konusudur. Devletin TV kanallarındaki sanat en çok bunun için kullanılmaktadır.

Demokratik kültürlü ve devrimci sanatlı

Kürt toplumunu savunmasız bırakmıştır. Bireyciliğiyle, bencilliğiyle, kapitalist mantıkla hareketiyle, demokratik yaşama katılmamasıyla, elitliği, maddiyatçılığı ile örgütlülüğe gelmeyişiyle, kapitalist modernitenin maddi yaşam kalıplarını kıramamıştır. Sanat ve edebiyatla özgürlük mücadelesinin değerlerini tam kalıcılaştıramamıştır.

Kürt kültür sanat hareketimiz ve sanatçılarımız için çok derin bir özeleştirme zamanı gelmiştir. Kültürel anlamda yürütülen soykırım gerçeği bu denli deşifre olmuşken, yok olma ve erime tehlikesi ortadan kalkmak üzereyken, örgütlü bir mücadele ile karşıtlarının zihniyetini aşarak, onlar gibi olmaktan çıkarak, sadece bir halkın değil, Ortadoğu'nun kültür

Kültür ve sanat çalışmalarını iyi yapma bizim için ahlaki bir görev olurken, bunun örgütlenme boyutu politik bir görevimiz olmaktadır. Örgüt olma, uyum içinde çalışma, kolektif ve herkesi katan bir çalışma tarzı yaratılmalıdır.

bir toplum kendini kapitalizmden kurtarmış toplumdur. Kapitalizmden kurtulmuş bir toplumun sanatçısı, bilgisi, ozanı, yazarı kimdir? Nasıl bakar, nasıl yaşar? İşte akademilerimiz bu hakiki insanı arama çabasıdır. Bu toplum Kürt toplumu ise, hüznü-coşkusu nasıl yansıtılır? Sanat ve sanatçımız, kapitalizmin Ortadoğu'ya girmesiyle dört parçaya bölünen ve bazıları da yurt dışına sürülen Kürt toplumunun, demokratik birliğini sağlayarak sürdürülmesinde rolünü oynayacak mı? Yine yaşam tarzı, temposu, üslubu, sadeliği ve sanattaki birikimi-yoğunlaşması ve devrimci tutkusu-yaratıcılığı ile Kürt halkının öz zihniyetini kavrayabilecek mi? Bu sorular bizi şaşırtmamalı, bugün Kürt toplumu demokratikleşme mücadelesiyle, bazı konularda sanatçısından da öndedir diye düşünüyoruz. Hatta bazı Kürt sanatçıları, Kürt toplumunun yürüyüşünde ona ayak uyduramayarak onu tutan bir durumdadır. Kürt halkının aydını, sanatçısıym diyen bazı arkadaşlar, aydınlar-dostlar

ocağı olma günü gelmiştir.

Özgürlük Sanatı Özgür Yaşama Çağırır

Kültür ve sanat çalışmalarını iyi yapma bizim için ahlaki bir görev olurken, bunun örgütlenme boyutu politik bir görevimiz olmaktadır. Örgüt olma, uyum içinde çalışma, kolektif ve herkesi katan bir çalışma tarzı yaratılmalıdır. Elbette bu çalışmalar üzerinde durmalı ve yoğun bir pratik içerisinde olmalıyız. Örgütlü sanatı tamamlayacak esas çalışmalardan biri de anlam kazandırma faaliyetleri de diyebileceğimiz, entellektüel görevlerdir. Entellektüel görevler kapsamında ele alabileceğimiz; eğitim faaliyetleri, kültür ve sanat okulları, dergiler, broşürler hazırlama, kuramsal çalışmalar, konferanslar-toplantılar, TV programları ve benzeri tüm çalışmalar kültür-sanat faaliyetlerimizin temel içeriğini-özünü anlatacaktır. Esas ve tamamlayıcı bir rol taşıyacaktır.

Bu çalışmalar olmazsa nasıl sanat yapı-

lacak, hangi temelde ve niçin örgütlenilecek fazla anlaşılamayacaktır. En önemlisi de kültür ve sanat alanında yapılanlardan anlamsız olanı teşhir edip, bize, bizim kültürümüze ait olan sanatı ortaya koymayız. Ele hizmet ederiz. Yurtseverlik adına kültürsüzlüğe düşebilir, gaffeti yaşayabiliriz. Yabancılaşsak, özden koparak şekilsizleşiriz. Kültürel asimilasyon zaten öyle bir şeydir ki, insana düşmana hizmet ederken bile, 'Vay be! Ne güzel yaptım, ne biçim çaldım, ne harika oynadım' dedirtir. Kültür bakanı bile yaptığı şey; senin duygularını kamçılıyarak, gerçek dışı sözler söyleyerek seni kazanmaya çalışmadır, buna halk avcılığı deniyor. Fark etmediği için kimliksizleşir insan, insanlıktan çıkar. O insanın sanatsal faaliyeti de kimliksiz ve kültürsüz olur. Sapmıştır ve ancak egemenlere 'yaranma sanatı' olarak bir tüketim yalanını söyler.

Kürt sanatçısının; Kürt devrimcisi gibi, varlığını kanıtlamak ve özgür yaşamak için mücadele vermeden kendisi olarak yaşaması imkânsızdır. Kendisini kendisi olmaktan çıkararak ideolojik araçları yıkıp, kendi öze dönüşünü sağlamadan toplumsal varlığını koruyamaz. Varlığını koruyamayan, kültürünü koruyamaz, kültürünü koruyamamanın sanatı da toplumuna can vermez. Tam tersine can alır. Özgürlük olmazsa varlık da tartışmalı hale gelir. Özgürlüğün olmadığı yerde sanattan nasıl bahsedebiliriz? Köleliğin sanatı neolabilir? Kürt kültürünün olmadığı, kabul edilmediği yerde sanatı nasıl olur? Sen yok sayılıyorsun, kimliğin, kültürün, dilin yok sayılıyor. Müziğin, tiyatron nasıl var sayılabilir?

Kültür olmadan sanat olmaz, toprak olmadan gül ağacı, gül ağacı olmadan gülün kendisi olur mu? Kürt'ün sanatı, özgür Kürt'ün ve Kürdistansız olamaz. Kürt'ün yaşam tarzı olmadan olamaz. Kürt'ün devrimcisi olmak kadar Kürt'ün sanatçısı olmak da bu zamanda oldukça meşakkatli bir uğraştır. Sadece şarkı söylemek yada bir oyunun tekstini ezberlemek yetmez. Kapitalist modernist yaşamı terk etmek, ondan kaçmak, kopmak gereklidir. Kürt sanatçılar olarak hem içindeki hem dışın-

daki düşmana dur diyebilmeliyiz. Hem kendilerini hem halkını aldatanlara meyil vermemeliyiz. Sahte Kürtçülüğe dikkat etmeliyiz.

Devletin paralı-parasız askerliğine 'hayır!' demeden, asimilasyon politikalarına ve merkezlerine 'hayır!' demeden, kültürel tarihi yok eden barajlara hayır! demedensanatçı olunamaz. Kürt olmuşuz, öz-kültürsüz olmuşuz neye yarar? Sömürüyü kabul edemeyiz. Onun dünkü-bugünkü temsilcilerini de kabul etmemeliyiz. Kültür emekçileri ve sanatçılar olarak talanı, açlığı, komprador işbirlikçiliği, işsizliği, onun-bunun işçiliğini, teslimiyeti kabul etmemeliyiz.

Kültürsüz toplum ve sanat olmaz demeliyiz. Devrimsiz de toplum ve sanat olmaz, ideolojisiz-örgütsüz de toplum ve sanat olmaz diyoruz. Sanat duygu dünyası yaratıyorsa, kimin duygusunun dünyasını yansıtacak, düşünce ve ifade özgürlüğü olmayan bir yerde sanat, estetik olur mu? Bir köle ne kadar güzel olabilir ki. Köleliğe karşı ciddi bir özgürlük mücadelesi vermeden, kafesteki bülbüle bakıp da 'ah ne güzel ötüyorsun' diyemeyiz.

Egemenlere, sömürgeciliğe ve TC'ye şunu haykıracağız; 'Kültürümü karartma, çarpıtma kendine benzetmeye çalışma! Ben sana benzemediğim için benim, bunu bil'. Unutmamalıyız ki; akademilerimiz kültürümüzün yeniden canlandırılmasının ışıklı özgürlük bahçeleridirler. Yeter ki toprağımızdan kopmayalım, ona sınıksız tutunalım ve kök salalım. Bu tarih ve kültür bilincine sahip olalım ve soluklanmadan özgürlüğe koşalım. Tarih ve kültürümüzle buluşmak, yaşamı anlamak ve onu savaşılar kazanmak, var olmak ve özgürlüğümüzü sağlamak zorundayız. Tarihe ve kültürümüze karşı bir suç daha işlersek insanlık bizi asla affetmez...

AKADEMİLER ZİNCİRİNİN TEMEL HALKASI OLARAK EDEBİYAT AKADEMİSİ

“Tarihimiz baştan sona çağdaş edebiyatla yeniden canlandırılmalıdır. Daha da önemlisi, neolitik çağ edebiyatını mutlaka gerçekleştirmeliyiz. Özellikle her şeyin doğurucu ve yaratıcı gücü anaerkil toplumu, anayı, ana tanrıçayı, onun ruhunu, zihnini, hayal ve umutlarını nasılsa öyle canlandırmalıyız. Tarihi böyle tanırsak, kendimizi tanırız. Biz tarihten başka neyiz ki! Tarihin dışında, hiçlikten başka neyiz ki! Ortadoğuda mitoloji, din, mezhep, tarikat, hanedan, aşiret, mir, gulam, kul, tanrı, tanrıça, şeyh, reis, bey, ana, baba, çocuk, demirci, at, kılıç, saban, balta, maden, talan, savaş, aşk, peygamberlik, rahip, sofı, bilge, hain, alçak, onur, namus, kutsallık, kader, umut, bayram, ölüm, bahar, kış, yaz, dağ, nehir, çöl, yol, deve, köpek, eşek, boğa, keçi, koyun, inek, sürü, çoban, çiftçi, yazar, sultan, emir, asker, komutan, bilgin, güzellik, çirkinlik vb birçok kavramın çağdaş edebiyat diliyle yeniden yaşamsallaştırılması ve aydınlanması, Rönesans devriminin sanatsal ve bilimsel görevleridir.”⁽¹⁾

Bu durumda akademiler zincirinin en önemli halkası durumunda olan edebiyat akademileri hayli tartışma isteyen bir alan olmaktadır. Toplumsal inşa bazında her şeyin algı ile başladığı bir gerçektir. Tarih boyunca bu rolün en şahane örne-

ğini edebiyat oluşturmaktadır. Kavramın etimolojik kökeni, Sümerce Edduba’dan gelip Semitik dil epistemolojisi ile birleşerek bir yere kadar ahlak eğitimi olarak toplum törelerine uygun davranmak biçiminde nitelik kazanması, konunun genişliğini hatırlatmaktadır. Edebiyatın çıkış nedeni, toplumsal hafızanın canlı tutulması zorunluluğu ile eğitimin iç içeliğinin kavranmış olmasıdır. Hiçbir alan kendisini dizayn etmemişken, edebiyatın bir eğitim çalışması olarak gündeme gelmesi, toplum inşası yapan Sümerler için var oluş, anlam ve kalıcılık arayışı ve anlayışının derinliğini gösterir. Diğer öğretim disiplinleri toplum için ciddi bir ihtiyaç olarak kendisini var etmemişken, mitoloji ve edebiyatın gelişmesi, anlam, söz ve yazım üçlüsünün inşa çalışmalarında olmazsa olmaz bağıntılar adına çok güçlü bir anlayışı, arayışı resmetmektedir. Mitoloji üretmek için, kadının toplumsal hafızası ile düşünsel tecrübesine ihtiyaç vardı. Bu anlamda, mitolojilerin ilk imalathaneleri Ziggurat değil Eddubalar olmaktadır.

Edduba akademilerini diğer bütün toplum ve düşünce merkezlerinin embriyo hali olarak düşünmek yerindedir. İnanna destanında geçen kutsal Me’ler Edduba akademisinde kavramsallaşmakta, yazıya geçirilmektedir. Zigguratların ilk hali bu

yerlerde ortaya çıkan tabletlere dayanarak gelişmektedir. İlk biçim bir geçiş aşamasına tekabül ettiği için, tekelleşen bir özelliği bulunmamakta, hatta toplumsallık içinde faydaları gözükmemektedir. Mitoloji olarak ilk siyaset ve düşünce biliminin bu tapınaklarda ifade kazanması edebiyatın toplumsal inşa için ne anlama geldiğini gayet iyi açıklamaktadır.

“Sümer örneğinin de yansıttığı gibi, tapınak aynı zamanda üretim araçlarının, emekçilerin depo ve barınak yeri idi. Yani imcece usulü çalışmanın yeri idi. Yalnız ibadet değil, toplu tartışma ve karar yeri idi. Politik merkezdi. Zanaatkâr yuvasıydı. İcat yeri idi. Mimar ve bilginlerin hünerlerini denedikleri merkezdi. İlk akademi örneğiydi. İlkçağın tüm kehanet merkezlerinin tapınaklarda olması tesadüfi değildir. Bütün bu etkenler ve daha yüzlerce tapınağın önemini ortaya koymaktadır. Bu duruma da rahatlıkla toplumun ideolojik, zihniyet merkezi demek gerçekçi olacaktır.”⁽²⁾ Toplumsal bilinç yarılmasının zamanı daha gelmemiştir. Kutsallıkların zamanıdır. Etimoloji kutsallıklardan geçilmemekte, hala bütün ağırlığıyla düşünce-mizi işgal eden birçok kelime bu zamanda üretilmektedir.

Aryenik kültür, dağların yamaçlarından eriyen suların ırmaklardan nehirlerle oradan da aşağıya da olan Basra'ya aktığı gibi akmakta, nehir kenarındaki sakinlerin yaşamlarını adeta canlandırmaktadır. Neolitik kültürün biriktirdiği toplumsal potansiyel, adeta aşağıya doğru aktıkça kalıbını bulmakta, isimler ve cisimlere dönüşmektedir. Bu toplumsal akıntıya ilk elden verilen karşılık ‘şükür’ olur ki, bu olaya ‘rahman ve rahim’ diye kutsallık andıracak bir anlam ile cevap verilir. Kutsal kelimelerin peydahlandığı bir çağ olduğunu başta belirtmiştik. Gıda olan Kauta'nın günümüzde kullanılan kutsal kelimesinin ana kaynağı olması zamanın insanların nasıl düşündüklerini anlamak adına iyi bir örnek olmaktadır. İşte Eddubalarda buna benzer binlerce kelime üretiliyor, mitoloji için hazır bir malzeme haline getiriliyordu. Tabii sadece kelimelerle sınırlı olan bir çalışma ile yetinilmiyor, aynı zamanda

bu, eğitim materyali haline de dönüştürülüyordu. Burada önemli ve can alıcıyan, bütün bunların kutsallık adına yapıyor olmasıdır.

“Nedir kutsallık? Burayla ilgisi nasıl doğmuştur? Kaynağımız yine Sümerlerdir. Bu kelime, Sümerce ‘Kauta’dan gelmekte ve ‘gıda’ anlamını taşımaktadır. Gıda, tarımdan ve hayvancılıktan elde edilen, yararlı olan her şeydir. Gıda, insanlığın başlangıcında hep büyüleyici karşılanmıştır. Çünkü insanlık onunla yaşamını devam ettirmektedir. Yaşamdan daha değerli bir nesne olmadığına göre, onu mümkün kılan gıdadan da daha değerli bir nesne olamaz. Tüm insanlık için en büyük değerlilik arz eden her şey yüceltilmekte, tabulaştırılmakta, ilahlaştırılmakta, yani kutsallaştırılmaktadır. Kutsallık, insanlığı sürdüren en önemli şeylere, nesnelere yakıştırılan kimliktir. İnsanlığın sürdürülmesinde gıda en değerli şey, nesne olduğuna göre, kutsallığın ta kendisi olması son derece anlaşılır bir husustur. Burada da Sümer dehası olup biteni iyi tespit etmiş ve adlandırmıştır.”⁽³⁾

Uygarlık sisteminin bütün alt ve üst yapı biçimlenmesi başlangıçta kaynağını bu gelişmelerden almaktadır. İnsanlık karşıtlığı hala uç vermiş değildir. Doğa ile özlü bir ilişki hakimdir. Simbiyotik ilişki tarzı karşıtlığa imkân vermemektedir. Anaç düşünce tarzı insanlar arasında organik bir bütünlüğün temel taşı durumundadır. Yararlılık bütün varlık ve nesnelere eşittir. Animist düşünce biçimi denilen durum mitolojik evreye geçmemiştir. Söylence insan merkezli değildir. Animist düşünce biçiminde de söylence vardır ancak bir insan yaratımı olarak düşünülmez. Her varlığın bir hikâyesi vardır. Kendinde olan bir ifade söz konusudur. Zaten mitoloji ile animizm arasındaki temel fark da bu olmaktadır. Aslında ilk özne-nesne ayırımı da bu geçişte yaşanmaktadır. Edduba bu anlamıyla iki düşünce tarzı arasında bir geçiş anlamını da taşır.

Bu devirde, bütün animist düşünce belgelenerek tabletlere geçirilir. Bu çağın

şiirsel dili, varlık bilincinin çok canlı olmasından ileri gelir. Algılanış fabl olarak ele alındığı için diğer canlıların ses ritminden çok yararlanılır, çünkü buna bir hayvan sesi olarak değil de bir ilişki, bir ifade olarak bakılır. İlk şairler ve müzisyenlere doğadan lakapların takılması olayı, günümüze kadar etkisini göstermiştir. Bu çağın etimolojik Teo kavramları da benzerdir. Tanrılar dost hattahayvan ve yabatkiler arasından seçilir. Kavramsallaştırma en hayati olan canlılar baz alınarak gelişmiştir. Bu durumda bile insan öznel değildir. Onlar insansız yaşayabilir ama insanın onlarsız yaşayamaması bu kutsallığın diğer bir nedeni olsa gerekir. İşte bütün bu olan bitende başat öge ana olmaktadır. Zaten Edduba tümüyle kadın denetimine verilmiştir. O, nasıl üretmişse burada da üretecektir. Kadının yazı ile bir ilişkisinin olmadığı yargısına karşılık, görüldüğü kadarıyla yazıyı toplumsallaştıran da kadın olacaktır. O toplumdan anlar. Ona ne versen, neyi ele alsın telif hakkı diye bir şeyi düşünmeden onu genelleştirip toplumsallaştırır. Her şeyde emek izi olan anayı burada da görmek mümkündür. Yaratan o olduktan sonra yarattığını adlandırmakta zorlanmak neyin nesi oluyor ki? Onun edebiyatı da toplumsaldır. Edebiyat bugün neredeyse erkek ve kadın arasında sıkıştırılarak daraltılmıştır, oysa ana zamanında bir bütünlük ifade etmektedir. Edebiyata terminoloji kazandırıp ardından onu şiirleştirmesi, kadının edebi anlayışı olmaktadır. Kutsal sayılan ne varsa hepsinin adeta şiirle anlatılmış bir şeceresi vardır. Bunların en başında da gıda gelmektedir.

Gıdanın temelinde ne var? Emek var, ana emeği var. Yaratıcısı, buluşçusu, yetiştiricisi odur. Kim bilir, ilk başaklarını derlediğinde nasıl sevinmiştir! Nasıl sevinmesin ki? İnsanlık yalnız onunla neslini sürdürmektedir. Bundan daha değerli iş, eylem olur mu? Savaşların, işkencelerin burada işi olur mu? O sadece üretme ile uğraşüyor, onu tanıyor; insanlığı onunla sürdürüyor. İnsanlığı da böyle anlıyor. Ananın insanlığı, kadının insanlığı bu anlama geliyor. Bu, kutsal insanlık anla-

mına da gelen bir insanlık anlayışıdır. Sümerler doğru değerlendiriyorlar. Gıdanın elde edilmesinde kullanılan en önemli araçlar da kutsal sayılıyor. Çapa, saban, balta, öküz, boğa ve uzanıp giden listeye kutsallık atfediliyor. Hepsinin birer tanrısı bile var. Tüm gıdalar ve gıdaları elde etmeye yarayan toprağın, havanın, yağmurun, güneşin, rüzgârın, ağların, hayvanların kendileri ya tanrılaştırılıyor ya da bir tanrıyla temsil ediliyor. (4)

Eddubalar bütün bu buluşları yazıya geçirdiler. Kadın bir önemli işi daha yapıyordu. Simgesel ve soyut düşüncenin yazıya geçirilen bu buluşlarla geliştiği kuşkusuz söylenilemez. Rahipler için eşsiz bir hazine olan bu kaynaklar, mitos üretmek için vazgeçilmez bir şeydi. Bu kaynaklar üzerinde düşünüp ilklere teolojik bir soyutlamaya kapı aralandığı açıktır. Ancak bu soyutlamada kadının yeri hala belirgindir. Destanlarda çokça ismi geçen tanrıça İnanna bu sürecin bir ürünü olmaktadır. Bu gelişmelerle paralel ortaya çıkan hiyerarşik durum, ilkin kadının da ortak olduğu bir nevi koalisyon durumu olmaktadır. Soyut düşünce tabletlerin yorumlanmasından oluşmaktadır. Yer ve göğün algısı bir kavramsal durumdan ibarettir. Daha açık bir ifade ile kozmik olmaktadır. Efendilik, avcı kültür ile pekişmiş şefin bu koalisyonda yer alması ile kendisini dayatacaktır. Zaten soyut düşüncenin zehirlenmesi ve yabancı olunan hükümlerlik birçok külliyyat ile sahneye çıkacaktır. En ön adına eklenen (ki) ve (li) bileşikleri hegemonun ayak sesleri olacaktır. Kadın literatüründe bu erkeğin yeri yoktur. İlk destanlarda çoban ve çiftçi erkek sıfatı hakimken, yavaş yavaş böylesi bir literatür de insanlık dünyası ve edebiyatına ayak basacaktır ama bir sapma olarak.

“İnsanlık tarihinde gerçekleşen bu zihniyet karşıdevrimi gerçekten analitik zekânın en büyük çıkışlarından biridir; sınıfsal aklın gelişmesidir. Artık tarih, edebiyat, sanat, hukuk ve politika bu sınıf zihniyetiyle yeniden üretilecektir. Sümer ve Mısır mitolojisinde bu sürecin en güçlü ve orijinal halini görmekteyiz.

Egemen sömürgeci sınıf ideolojisi artık bir üst toplum, devletçi toplum olma yoluna girmiştir. Bu yönlü atılacak her adım tüm toplum adına atılacak, ona mal edilecektir. Doğal toplumdan kalma ana-tanrıça ideolojisi giderek sömürülerek, içeriğinden boşaltılıp asimile edilerek erkek-tanrılar düzeninin hizmetine koşturulacaktır. Tıpkı kadının erkeğin hizmetine -genel ve özel fahişeliğe başlangıç- koşturulması gibi. Doğal tüm toplumun eşit-özgür üyeleri yeni kul sınıfına dönüşecektir. Bir Sümer efsanesi insanların tanrıların 'dışkısından' yaratıldığını söyler. Kadının erkeğin kaburga kemiğinden yaratıldığı yine ilkin Sümer efsanesinde geçer. Sümer mitolojisi gerçekten olağanüstü bir başarı olup kendisinden sonra gelen tüm mitolojileri etkileyerek, tek tanrılı dinlerin, edebiyatın ve hukukun da ilk kaynağını teşkil etmiştir. Destanda Gilgameş özelliği benzer bir etkiyi tüm dünya destanlarında yansıtmıştır.”⁽⁵⁾

Artık lanetin ağır bastığı zamanlardayız. Toplumsal bilinç yarılması ile çatışmalar yavaş yavaş insanlık dimağına yerleşecektir. Edebiyat artık nal sesleri, ok, yay, kafatası, kemik, kan, köle, ganimet, hançer, arkadan vurulma, gasp, nefret, şiddet, komutan, zindan, zincir, açlık vb kelimelerin işleneceği bir alan olacaktır. Destanlar, şire karşı ortaya çıkan bir ifade biçimi olarak edebiyatın dilini kökten değiştirmeye çalışacaktır. Kadın artık kötüdür. Enumma-Eliš ile Gilgameş destanında geçtiği biçimiyle bu gasp olayı bile kamufle edilerek ana tanrıça tanrılara ters düşmüş olarak yansıtılacak, lanet bile tersinden okutulmaya çalışılacaktır. Ceza yağdıran tanrıların zamanındayız. Hem Enumma-Eliš hem de Gilgameş destanında kadın tanrılara ters düştüğü için lanetlenir. Destanlarla yeni kelimeler üretilecek, ananın epistemolojik anlam dünyasına karşıt yeni değerler yaratılacaktır. Oğul kavramı ana-ya ait güçlü bir ideolojik argüman olacaktır. Ancak yaratılan yeni yüce olarak En ve El'e zamanla aynı kökten türeyen bileşeler eklenir. Bu anlamıyla Enkidu Enki'nin oğlu olarak ataerk sistemin ilk devşirilen

kelimesi olmaktadır. Yer'in ve göğün (öncesi erkek Enki var) oğlu yepyeni bir şeylerin de başlangıcı olmaktadır. "Bu anlatım tarzına, Gilgameş'tan el-aman eden Uruk'luların dileği üzerine Gilgameş'a rakip ve eşdeğer olarak yaratılan Enkidum'a (ki bu kavram, "Enki'nin Oğlu", hem bize meşhur Kenan'ı vermektedir ve "Kenan'ın oğlu" anlamında da okuyabiliyoruz ve hem de "Yer'in, Kara'nın, Toprakın Oğlu" anlamında okuyabiliyoruz.) karşılık düşen bir "Adem"di!"⁽⁶⁾

Tiamat'ın paramparça edilmesi gereken bir kadın olarak teslim edildiği Marduk, bu görevi tamamlar. Rêber Apo'nun birinci cinsel kırılma dediği, bu evrenin edebiyata da yeni kelimeler kattığı ortadadır. Edebiyat destanlar olarak karşı uygarlığın ideolojik propaganda araçlarına dönüşürken, anacıl kültür ağıt ve trajedilerin yükseldiği bir alana dönüşür. Bu lanetli sürecin bütün haşmetiyle etkilediği Urfa örneğini, Rêber APO Urfa savunmasında şöyle ifade etmektedir: "Lanetin, kutsallığın tersini ifade ettiği açıktır. Urfa yöresinde sınıflı toplumun yükselişi ile birlikte, lanetlilikte de patlama meydana gelir. Çünkü emeğin ürünleri giderek çoğalmakta ve zenginlik artmaktadır. O halde sınıflaşma ve saldırılar iç içe gerçekleşecektir. Bu yöre bir daha başını saldırgandan, işgalciden ve talancıdan kurtaramayacaktır. Lanet başına ağıtını örecektir. Kutsal törenin, bayramın yerini trajedi almaktadır. Kutsallığın bayramları bozulmakta, lanetliliğin yol açtığı trajediler, ağıtlar, ezgiler dönemi başlamaktadır. Urfa yöresinde önceleri dini müzik, kutsallığın sedaları geçerliydi. Hatta dünyada ilk dini müziğin merkezi denilse, yerindedir. Uzun süre de böyle devam etmiştir. Ama lanetlilik çağı başladığında, bu müzik de yerini destana, ağıda, ezgiye bıraktı. Urfa türküleri denen süreç başladı. Türkünün altında, kutsallığın müziği yatmaktadır. Bunun da altında, insanlığa ilk defa neslini güven içinde ve bol gıda ile sürdürme imkanı veren tarım ve hayvancılık devrimi yatmaktadır. Köklü Urfa kültüründe müziğin böyle bir temeli vardır. İnsanlık güvenli gıda elde etme gücünü kazanın-

ca neşeleniyor, ses oluyor, türkü doğuyor. Önce kutsallıklarına, tanrılarına müzik yapıyor. Sonra lanetliye ezgi ile karşılık veriyor. Acılı türküler de müzik tarihine eklenmiş oluyor.”

Sınıflı toplumun oluşum süreci ile birlikte telif hakkı gündeme gelir ki, tiplleşmeler gerek yaratan kişi gerekse de yaratılan kişi de tam bir zilyet halini alır. Kahramanlık anlayışı buna dayanır. Zaten bu tür anlayışın etimolojik kökeni kendisini çok açık bir şekilde ele vermektedir. Homeros ile gündeme gelen bu tür sanatçılığa ‘rabsod’ denilir. Dikmek, bitiştirmek anlamına gelen bu kelime çağımızın modern edebiyatının da tipolojik köklerini oluşturmaktadır. Akhilleus ve Helen aslında Sümer kaynaklı mitolojinin üçüncü elden versiyonları olmaktadır. Örneğin Euripides’in “Helena” oyununda tüm tarihsel geleneğe aykırı olarak işlemiş olduğu gibi, Truvalı Helen, Tanrıça Hera tarafından imal edilmiş bir hayalettir ve gerçek Helen Mısır’da yaşamıştır. Mitolojide yaratılma dilinin edebiyatta kullanıldığı görülmektedir. Bu anlamda İbrani dinlerinin bir Sümer versiyonu olarak taşırılması, tiplleştirilmesi anlamına da gelmektedir. Sargon’un, Musa’nın ve Havva’nın yaratılış biçiminin benzeridir.

Kadının hala etkili olduğu Sümer ve devamı Akad edebiyatı ile Grek edebiyatı arasında uçurum vardır. Betimlemeye dayalı övgü olayı kuşkusuz tanrıça edebiyatında da vardır, ancak bunun bir ucu toplumsal yarara gider ki, Greklerde bu yoktur. Tanrıça edebiyatı toplum gözeticilerle geliştirilmiştir. Homeros dili savaş dilidir. Bunu basit bir karşılaştırma yaparak daha iyi ifade edebiliriz. İştâr kültürünün yok olma ile karşı karşıya geldiği çağda bile ağıt karışımı bir barış dili egemendir.

...Ben ki Tanrıça İştâr’ım,
Hayat denilenim,
Siz bana ölüm deseniz bile.
Yasa denilenim,
Siz bana kuraldışı deseniz de.
Aradığınız benim,
Ve bulduğunuz.

Dört bir yana saçtınız beni

Ve şimdi parçalarımı topluyorsunuz.⁽⁷⁾

“Akhilleus dostunu öldüren Hektor’dan intikam almak için Truva savaşına girmiş, Hektor’u Truva’nın önünde öldürdüğünde cesedine elinden geldiğince saygısızlık yapmış ve onu Truva’ya iade etmemiştir. Ceset eski Yunanda kutsaldı ve her ölünün cesedi asgari bir saygı hak ediyordu. Akhilleus Hektor’un cesedine saygısızlık yaparak onun kutsanmışlığını reddediyor, böylece Hektor’un ruhunu da tutsak etmiş oluyordu.”⁽⁸⁾ Öncel bir yargı ile ‘bütün savaşların kaynağı kadındır’ diyen Homeros Helena’yı tiplleştirerek bu konudaki yargısını açıkça ifade etmektedir. Apollon tapınağındaki kadınlarla Akhilleus’un ilişkisi Homeros’un da değer yargısı olmaktadır. Erkek ideolojik bakış açısını kahramanlaştırarak iki destanda da somutlaştırmaktadır. “Hektor, düşmanım, antlaşmadan söz açma bana, böyle şey olamaz insanla aslan arasında. Nasıl uyuşmazsa kurtla kuzunun gönlü, durmadan kin beslerler birbirlerine, bizim de dostluk yapmamız akla sığmaz... Verdiğim bütün sözleri getireceğim şimdi yerine. Ulucanlı Troyalıların oniki soylu oğlunu, yutacak alevler seninle birlikte, Primaos oğlu Hektor’a gelince, ateşe yedirmem onu, yedireceğim köpeklere.”⁽⁹⁾ Yunan siteleri ve kentleri bu zihniyet üzerinde gelişir. Doğu kentleşmesinde birinci Babil sürecine kadar kadının izleri görülmektedir. Erkek egemenliğinin gelişmesi ile ortaya çıkan Enuma- Eliş destanının diline dikkat edildiğinde, Homeros’un İlyada destanının diline oldukça benzemektedir. Destanlar edebiyatın dilini de değiştirmiştir. Enuma- Eliş bu anlamda ilk etimolojik değişimin de atası sayılır. Epistemoloji ataerk bir nitelik kazanır. Kent ve destanların icat ve inşası karşılıklı birbirini etkilemekte ne kadar destan o kadar kent ve savaş gündeme gelir.

“Şehir öyküleri, devlet gelenekleri, hanedan tarihleri bitmez tükenmez anlatı konularıdır. Tüm beyni çalışan ve ağız laf yapanlar, ulema ordusu olarak günlük ideolojik meşruiyet sağlayacaklardır.

Uydurmadıkları masal ve mesel âdeta kalmayacaktır. Tanrı inşalarından (şehir tanrıları, savaş tanrıları) şeytan ve cin yaratımlarına, cennet ve cehennem tablolarından edebiyat destanlarına kadar uydurmada bulunmadıkları alan bırakmayacaklardır.”(10)

Geriye kalan bunun üzerine eklemeler yapmaktır. Merkezi ve hegemonik uygarlığın son ifadesi olan kapitalist modernite, bilim güçtür ilkesinden hareketle insanın en ince ve derin yerine nüfuz ederek, duygu ve düşüncesini günlük hatta zamanın en kısa anında bile inşa etmektedir. Bütün parçalara ayrıştırılıp, bu parçalar üzerinde milyonlarca akademisyen ve profesörüyle hâkimiyet kurmaktadır. Parçalayıp yönetmek iktidar için daha avantajlıdır. İnşa edilmiş kelimelelerin araçları değiştirilerek, insanın beş du-

Hegemonik uygarlığa karşı her alanda mücadele verilmezse başarı elde etmek mümkün değildir. Toplumun düşünce merkezleri her alanda çalışmalı ki sistemle mücadele edilebilsin. Bu durum bir akademinin altından kalkabileceği bir mücadele biçimi değildir. Sosyal bilimler akademisi genel akademilerin model merkezi olabilir. O kurucu akademidir. Zaten diğer akademilerin toplam ismi de sosyal bilimler akademileri olmaktadır. Başta ekonomi-ekoloji, siyaset, din, kadın, edebiyat, sanat hatta zooloji akademilerine kadar bir akademiler zinciri kurulmalı ki sistem saldırıları püskürtülebilsin.

Bunlar arasında kuşkusuz en önemli olanlardan bir tanesi de edebiyat akademisi olmaktadır. Birçok alan için zihni bir yatkınlık oluşmuşken, savunma eksenli sanat ve edebiyat kuramı hala

Sosyal bilimler akademisi genel akademilerin model merkezi olabilir. O kurucu akademidir. Zaten diğer akademilerin toplam ismi de sosyal bilimler akademileri olmaktadır. Başta ekonomi-ekoloji, siyaset, din, kadın, edebiyat, sanat hatta zooloji akademilerine kadar bir akademiler zinciri kurulmalı ki sistem saldırıları püskürtülebilsin.

yusu yetmez deyip onun hücrelerine kadar yönlendirilmektedir. İnsan algısının kolay şekilleneceği bilinerek sırf bu alan için milyonlarca kurum inşa edilmiştir.

“Avrupa hegemonik uygarlığı bu konuda büyük biçim değişikliğini sağladı. Özünü ise olduğu gibi korudu. Toplum üzerindeki devasa ulus-devlet aygıtlarının bununla yetinmeyip en ince ayrıntılarına kadar toplumun iç gözeneklerini kendine bağımlı hale getirdiği günlük gözlemlerdendir. Zihniyet oluşum merkezleri olarak üniversite, akademi, daha aşağıda lise, ortaokul, ilk ve anaokulun verdiği, kilise, havra ve caminin tamamladığı, kışlanın kesinleştirdiği şey, toplumun kalıntısı kalan zihni, ahlakî ve politik dokuların fethi, işgali, asimilasyonu ve sömürgeleştirilmesi değil de nedir?” (11)

yerde durmaktadır. Edebiyat bir kurama dayanmadan Kürt edebiyatı on yılda tükenir. ‘Peki, nasıl bir kuram ve akademi?’ gibi bir soruyu sorma ve cevabını düşünmenin zamanı çoktan gelmiş ve geçmiştir. Réber APO, ‘Soykırım Kıskacındaki Kürtler’ adlı savunmasında edebiyat yapmanın nasıl ve nedenini çok iyi ortaya koymaktadır. Dahası nasılına ilişkin büyük bir sorun olduğunu da eklemektedir. “Edebiyat başta olmak üzere sanatla bağımlı kurmadan, hatta sanatçı özeniyile donatmadan ideolojik ve siyasi hareketleri yürütmek büyük eksiklik taşır. Hatta hastalıklı olur. Hakikat sadece ideolojik ve bilimsel yöntemle açıklanamaz; açıklansa da eksik kalır. Bu tür bir açıklama bir modernite saplantısı olarak anlaşılmalıdır... Modernitenin kişiliği tek

boyuta indirgeyen (ekonomist, siyasetçi, ideolog, akademisyen, asker, işçi, bilim insanı, aydın vs.) yaklaşımı aşılmadan, kapitalist moderniteye karşı tutarlı ve bütünlüklü, dolayısıyla başarılı bir mücadele geliştirilemez. Devrimci çıkışların, kişiliklerin ve örgütlerin donanımları bütünlüklü olmadıkça, tarihsel-toplumsal kültürle, bu kültürü temsil eden şimdiki halleriyle ilişkilendirme ve bu hallerle donanma sağlanmadıkça, liberal yaşamın tuzağına düşmek kaçınılmazdır. Kapitalist modernite liberal yaşamın içerdiği ideolojik ve teorik silahlarla rakibini düşürmektedir. Liberal birey veya yaşam çok doğal ve özgür yaşamış sanılır. Hâlbuki bu tür bir yaşam en katı dinlerden daha dogmatik ve tek boyutlu yaşamdır. Eğer PKK çıkışı benzer reel sosyalist örneklerin yaşadığı savrulma ve tasfiyeyi tam yaşamamışsa, tasfiye edilememişse, bunun temel nedeni toplumsal hakikate bütünlüklü olarak bağlı kalması ve yenilik içeren teorik ve pratik adımlarını aynı bütünlükle birleştirebilmesidir. Sonuçta bu tarz çıkış ve yürüyüş, kapitalist modernite unsurlarına karşı alternatif olan demokratik modernite unsurlarının gelişmesine yol açtı. Devrimci çıkışları sadece fiziki güce veya herhangi tekil bir boyuta indirgemek er veya geç yaşamın bütünselliği tarafından aşılabacaktır. Çağdışı uygarlığın ve kapitalist modernite unsurlarının ezici güç dengesizliği karşısında özgür ruh ve bilinç mücadelesi kayalıklarda kök salarcasına çiçeklenmiş ve meyvesini vermiştir.”⁽¹²⁾

Edebiyatı bir roman ve öykü toplamı olarak düşünenler için, bu pek anlaşılabilir ama merkezi uygarlığın tahribat ve nüfuz niteliği düşünüldüğünde onun dışında, ondan azade edebiyat yapmak sanıldığı gibi kolay değildir. Dünyanın en iyi akademilerini kurup estetik ve edebiyat kuramında duayen olan Sovyetler bile yetmiş yıllık bir süre zarfında tuzla buz oldu. Bütün bu olan biten karşısında çözümün yöntem ve araçları üzerinde bir defa daha bin düşünüp bir yapmak gerekmektedir.

Edebiyat algımız hala düz ilerlemeci

pozitif bilimlerin etkisi altındadır. Oysa tarih bütünseldir. Bu düz ilerlemeci anlayışa getirilen eleştiriler kuşkusuz en başta edebiyat alanı için geçerlidir. Edebiyat tarihine bir halka oluşturmak kolaydır. Bu konuda eski paradigmanın etkileri çok belirgin olmaktadır. Sorun ulusal kurtuluş mücadelemizin edebiyata dökülmesi sorunu değildir. Sovyet, Türk ulusal kurtuluş mücadelesi ve irili ufaklı birçok devrim süreçleri kendisini edebiyatla ifade etmek istedi ama bu kadarı oldu. İnsanlık tarihinde köklü bir değişimin önünü açmadı açamazdı. Sovyet ile Fransız devrim edebiyatı arasında ciddi bir fark yoktur. Hatta bu süreçlerin bütün edebiyatları benzerdir. Kapitalist modernitenin ulus devlet argümanına edebi ve sanatsal alanda bir takviye olmak dışında bir sonuç ortaya çıkmadı. Merkezi hegemonik uygarlığın yol istasyonlarından geçmek, yol arkadaşı olmak aynı şehre inmek olacaktır. Baş aynı olunca gözler aynı yeri görecektir. Bu değiştirilmeden edebiyat yapmak hangi kalbi heyecanlandırarak, nasıl bir duygu yaratacak, dili nasıl olacak soruları ciddi sorunlar olmaktadır. Bu durumun bir romanla bir şiirle ve öykü ile aşılabacağını sanmak saflık yapmak olur. Bunu temellendirecek yerler akademiler olmaktadır. Dedik ya sorun baştadır. “Avrupa merkezli sosyal bilimlerin hakikati araştırma metotları özü gereği hegemonisttir. Hakikatin alternatif yollarını iki temel yöntemle adeta imkânsızlaştırıyorlar: Birincisi, monist (bireyci) evrenselci yaklaşımdır. Hakikat her zaman ‘bir’e indirgenmektedir. İkincisi, sınırsız göreselci modeldir. Herkesin kendine göre bir hakikatinin var olduğunu söylerken, özünde hakikatin olmadığını ifade etmeye çalışmaktadır. Hiçbir şeyin değişmediğini iddia etmek için her şeyin değiştiğini söylemek gibi bir şeydir bu. İki yöntemin de indirgemecilikte birleştikleri açıktır. Gerek evrenselci ‘bircilik’, gerek göreselci ‘tekillik’ hakikati teke indirgemekle hegemonik karakterlerini açıkça yansıtmış oluyorlar.”⁽¹³⁾

Bu bakış açısı aynı zamanda uygarlık tarihini tekçi, birci ve düz olarak görmeyi doğurmaktadır. Tarihi bir merkez yer

Eski kuşak canlandırılmazsa bitmek ile karşı karşıya bulunulacaktır. Öz kültürel aktarım yerini endüstriyel kültüre bırakmak üzeridir. Ana ve nineden öğrenmenin pek de cazip görülmediği bir zamanı yaşamaktayız. Kürtlerdeki meşhur 'kutilik' bile neredeyse endüstri kültürünün bir parçası olarak anadan değil de televizyon ve başka yerlerden öğrenilmektedir

etrafında dönen, gelişen bir olgu olarak görmekteyiz. Geçmişe dönüp bakmaya gerek yoktur. Teorik olarak bu anlayış bizler açısından aşılmış olsa da araç ve pratik bakımından bu görüşün derin etkileri altındayız. Bizde bütün hakikat tarihte saklıdır. Edebiyat alanı için de bu geçerlidir. Edebiyatta Batı kalemi hakimdir. Bütün kitap raflarımız Batı kokmaktadır. Doğu edebiyatı diye bir şey var mı yok mu hala bir tartışma konusudur. Kafkas halklarından, Ortadoğu hata Afrika'ya varan bir dizi araştırma yapmak gerekmektedir.

Önderliğin terminolojik olarak sıraladığı yüze yakın kelime bura insanının dimağında nasıl yer etmiş? Bunların aslı nasıldı? gibi soru ve görev olacak işleri bir edebiyatçı ya da dağınık edebiyatçılar yapamaz. Bunlar başlı başına akademi işleri olmaktadır. Edebiyat gelişimine ilişkin genel yargı eski paradigmanın etkisini taşımaktadır. Birkaç enstitü ile dil probleminin çözülmesi ardından, bunun edebiyata yansarak kendisini birkaç romanda ifade etmesi sorunu çözmez. Her şeyden önce edebiyatın dili ile başlamak gerekmektedir. Uygarlık cümle âlemi bozmuştur. Cümlenin vurgusu ya özne ya da nesne üzerinde yoğunlaştırılmış, dü-

şünce merkezleri veya aydınlar da zarfta mevzilenmiştir. Bananeci yaklaşım ancak zarftaki vurgu ile mümkündür. Özneye bağlanan emir kipi de işin cakası olmaktadır. Cümlenin parçalandığı bir çağ gerçekliği ile karşı karşıyayız. Kısaca edebiyat cümlede bozulmuştur. Kelime ve oradan da cümle yapısına varan derin etimolojik ve edebi çalışmalar olmalı ki, cümle âlem yerini bulsun. Ondan sonra bazı anlamlı sorular sorulabilir.

Edebiyatın paradigmadaki rolü ne olacak? Etimolojik ve tarihsel dizayn yeni bir yaşam ve insan tipi geliştirmek için ne kadar yeterli? Beş bin yıllık insan yaratımı birkaç tragedya ile düzeltilebilir mi? Beş bin yıllık kültürel algı nasıl bertaraf edilecek? Önderlik ana kültürü olduğu gibi işlenecek derken gerçekten ana nasıldı? Anayı hangi kadın temsil etmektedir? Bizler gibi fiili ana kültüründen uzaklaşmış ananın çocukları olarak, analarımız ana ile ne kadar benzerlik teşkil etmektedirler? Bu tür sorular arttırılabilir, çünkü böylesi sorunlar hayli fazladır. İşin garip tarafı hiçbir edebiyatçı bu tür sorunları kendi sorunu olarak görmek istemiyor. Bütün bu olan bitenin tek çözüm yeri kuşkusuz akademiler olmaktadır. Tespit doğrudur. Ancak tespit de yetmez nasılsallık da bir sorun olmaktadır. 'Nasıl bir akademi?' sorusu oldukça önem teşkil etmektedir.

Eski kuşak canlandırılmazsa bitmek ile karşı karşıya bulunulacaktır. Öz kültürel aktarım yerini endüstriyel kültüre bırakmak üzeridir. Ana ve nineden öğrenmenin pek de cazip görülmediği bir zamanı yaşamaktayız. Kürtlerdeki meşhur 'kutilik' bile neredeyse endüstri kültürünün bir parçası olarak anadan değil de televizyon ve başka yerlerden öğrenilmektedir. Ana ve kültürü, kültür dışında biyolojik olarak yok olma ile karşı karşıya bulunmaktadır. O halde kurulacak akademiler her şeyden önce armonik olmak zorundadır. Akademiler genelde olgular üzerinden hareket ederler. Düşünce biçimi bile kavramsaldir. Kavramdan kavrama gidilerek düşünülür. Canlı değildir. Örnek olarak bir köylünün hakikati bilinmez. Ama köylünün kavramsal ifadesi bilinir. Bu örnek

benzer yüzlerce şey için geçerlidir. Zaten akademik kafa denilen şey de bunun ta kendisi olmaktadır. Kariyer kelimesi akademiktir. Bir alan üzerinde bilgi iktidarı, bilgi tekeli anlamına da gelmektedir. Oysa burada bir ananın büyüklüğü ve yüceliğini göremiyoruz. Bir edebiyat akademisinde ana başat olmalıdır. Bir Botan, Hewreman, Dersim anası ile yaşlısı olmalı ki, çirok, fabl ve payizokların edebi ferahlığı hissedilebilsin. Başkalarının yaptığı gibi onlardan alıp akademik mendenen geçirerek değil de bizzat kendisinin olduğu bir oluşum şart olmaktadır. Maalesef bir ananın çiroklar üzerinde bir seminer verdiği bir akademi örneğimiz hala yoktur. Oysa he-

sallar ve destanlar bilgelerin beyninden ve yüreğinden çıkmış gibidir. Gibiden de öte öyledir. Bir bilge yoktur. Bilgeler vardır. Ve her biri kendinden kendi zamanından katmıştır. Güncellemiştir. Anlaşılır ve kabul edilir kılmıştır. Her cümlesi hesaplı ve planlıdır. Nerede meraklandıracak, nerede düşündürcek, nerede mukayese yaptıracak, nerede güldürecek, nerede hüznlendirecek, nerede nasıl ele alacak ve örecektir? vb. oldukça ustalıklı incelikli hazırlanmışları görülür. Kendinden katan, kendini katan ve en önemlisi kendinden verendir karşılıksız. Sanat ve Sanatçı budur. Yani ana kadının tarifidir.

Kürdistan'da medrese eğitimi almış

Maalesef bir ananın çiroklar üzerinde bir seminer verdiği bir akademi örneğimiz hala yoktur. Oysa hepimiz bu anaların bize verdiği masallarla büyümüştük. Bir doçenti bir çınar veya meşe ağacının altına getirmek zordur ama bir ana seve seve oraya gelecektir.

pimiz bu anaların bize verdiği masallarla büyümüştük. Bir doçenti bir çınar veya meşe ağacının altına getirmek zordur ama bir ana seve seve oraya gelecektir.

İkinci bir konu da edebiyatın sözlü kültürü olmaktadır. Sözlü edebiyat yazı imkânsızlığının olması ile ilgili değildir. Bu durum Kürdistan'da derin bir kültür biçimi olmaktadır. Bir romancı romanının beş altı gün anlatamaz ama Kürdistan'da beş altı gün roman klâsında olayları anlatan anlatıcılar vardır. Onlar bu tür akademilerin en temel bileşenleri durumundadır. Onlar edebiyatın hakikatine daha yakındır.

Her Kürt annesi ninesi dedesi şairdir, öykücüdür, dengbejdir, tarımcıdır, hayvancıdır, meteorolojiyi bilir vb. edebiyat da öyle. Hitabeti, psikolojiyi, ekolojiyi, astronomiyi, tarımı, hayvancılığı, sevgi ve aşkı, ahlak ve politikayı özcesi hem evrensel doğa hem de toplumsal doğayı ve sosyal bilimi bilmeyen edebiyat dahası edebiyat bilimi olur mu? Öyledir ki Kürdistani ma-

veya dil ve edebiyat üzerinde çalışan pek çok alim mevcuttur. Bunlar şimdiye kadar ne enstitü ne de farklı dernek ve kurumlarda yer bulabilmiş değiller. Bu tür kişiler son beş yüzyıllık Kürdistan'ın hafızası durumunda olan kişiler olmaktadır. En fazla dolaşan, en fazla Kürt kültürüne hakim olan kişiler durumundadırlar. Bütün bölgelerin dil ve edebi birikimine sahipler. İşte akademi bunların da kendilerini ifade edeceği, güncelleştireceği mekânlar olacaktır. Toplumun bu kesimleri arasında simbiyotik bir bağ oluşturacak, bir bütünlük sağlayacaktır akademi. Okul bu tür çalışmayı yapacak bir kapasiteden uzaktır. Kürt toplumunun edebi ihtiyacı ve birikimini bir okulun göğüslemesi mümkün değildir. Kürt parçalarındaki edebi birikimleri toparlayacak, derinleştirecek eleştiri düzeyinde ele alacak mekânlar akademi olmaktadır. Sadece bu mu, tabii ki değil. Bütün resmi uygarlık edebiyatının maskesi nasıl düşürülecek? Devlete karşı edepli olma, devletin karak-

Akademilerin kendilerini bir **Gund** ile paralel icra etmeleri oldukça doğru gözükmektedir. Bu olduğu zaman yaşam denilen şey çiçeklenecek, şiir canlanacak, romanın yepyeni tipleri bu hanelerin patikalarında sek sek çizerek koşabilecektir

teristik tipikleşmesi nasıl betimlenecek? En önemlisi Ortadoğu kumlarının derinlerine gömülmüş tarih edebiyatla nasıl canlandırılacak? Yüzeyde kalmış bu kültürün kalıntılarına nasıl ulaşılacak? İştar heykelleri nasıl harekete konulacak, kanlı canlı hale nasıl getirilecek sorularının cevap arayacağı mekânlar olmalı ki inşa çalışmaları anlam kazansın.

“Ortadoğu'nun kapitalist moderniteye karşı direnişini nasıl anlamlandırmalıyız? Uygarlığın beşiği olan bu alan, tersinden onun mezarına dönüşüp, özgür yaşam ütopyaları çağına geçişin alanı haline gelebilir mi? Kutsalların en çok çamura bulandığı, dolayısıyla yaşamın ayağa düşürüldüğü bu alan yeniden kendi kutsallarını inşa ederek, anlam yüklü, büyüleyici, şiirsel ve müzikli özgür yaşam tarzlarını doğurabilecek mi? Bunun için kapitalist modernitenin maddi ve bilimsel kalıplarını, putlarını kırıp, daha özgür bir yaşamı olanaklı kılan demokratik yönetim biçimlerini, çevreyle bütünleşmiş üretim gruplarını ve anlam yüklü bilgelik meclislerini oluşturabilecek mi?”⁽¹⁴⁾

Bütün bunların inşa çalışmasının sağlam zihniyet ayakları ile mümkün olabileceği anlaşılmaktadır. Bu tür kurumların inşa çalışmalarına orantılı mekân tespiti de anlamlıdır. ‘Düşünce ve inşa orantılı olmalı’ ilkesi her akademi için şart olmalıdır. Akademilerin kendilerini bir Gund ile paralel icra etmeleri oldukça doğru gözükmektedir. Bu olduğu zaman yaşam denilen şey çiçeklenecek, şiir canlanacak, romanın

yepyeni tipleri bu hanelerin patikalarında sek sek çizerek koşabilecektir. İşte o zaman Rêberin aşağıdaki Derwêşê Evdê için söylediği ve ona atfen Zin ve Memlerin özgürlük diyarları şahlanacaktır.

Sincar Dağları'nda Derwêşê Evdê'nin yanında olsaydım!

Beyaz atların sırtında Musul Ovası'na dalsaydım

Derwêş vurulduğunda sırtlayıp Kürdistan dağlarına götürseydim

O'na, “Bak, binlerce Edulê ve On İnkiler var” dese ydim

Tanrıçaların taht kurduğu bu dağlarda rahat uyu, dese ydim

Ölüm nereden ve nasıl gelirse gelsin artık gam yeme,

Kesinleşen Kürtlük ve özgür yaşam ebedi gerçekliktir dese ydim!⁽¹⁵⁾

Yararlanılan Kaynaklar

1-Sümer Rahip Devletinden Demokratik Uygarlığa - 1. Cilt – Abdullah ÖCALAN

2-Özgürlük Sosyolojisi – Abdullah ÖCALAN

3-Urfa Savunması – Abdullah ÖCALAN

4-Urfa Savunması – Abdullah ÖCALAN

5-Bir Halkı Savunmak – Abdullah ÖCALAN

6-Yaratılış Bilmecesini Çözmek-S.KAÇMAZ

7- Sümerlerin Kurnaz Tanrısı Enki-S.N.KRAMER

8-Modern Beden ideolojisi-A. SAYGILI

9-Ilyada- Homeros

10-Özgürlük Sosyolojisi – Abdullah ÖCALAN

11-Özgürlük Sosyolojisi – Abdullah ÖCALAN

12-Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü – Abdullah ÖCALAN

13-Özgürlük Sosyolojisi – Abdullah ÖCALAN

14-Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü – Abdullah ÖCALAN

15-Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü – Abdullah ÖCALAN

ÖZGÜRLÜK VE SEVGİ TÜM İYİ OLMALARIN KAYNAĞIDIR

Açıyorsa Xwebûn bahçesinde sevgi çiçekleri

Sırrı güneşimizin sağlığında gizli
Evrenlerin güneşi vardır derler
Ve dünyaların,
Ve halkların,
Ve evlerin,
Ve kadınların,
Ve çocukların,
Halkımız boşuna söylememiş
Güneş giren eve doktor girmezmiş
Zamanda toz zerresi kadar bile
Yer tutmayan şu ömürlerimizde
Ne olur kalmasın hiç kimse
Karanlığa MAHKÛM
Kalmasın hiçbir yürek,
Hiçbir çiçek
Güneşin İŞİĞİNDAN mahrum

Kürdistan halkı büyük bedeller ödeyerek verdiği varlık savaşı sonunda yeni bir döneme adım atıyor. Amansız bir savaşın coğrafyası olan ülkemiz, şimdi barış adına amansız bir mücadelenin mekânı oluyor. Bizler Demokratik Kurtuluş ve Özgür Yaşamın İnşacıları olarak, yürüyüşümüze sorumluluğun, yaratıcılığın ve toplumsal iradenin gücüyle daha güçlü yeniden devam ediyoruz. Yaşanan her “an” geleceği inşa etme niteliğini taşıdığından, her söylem ve eyleminahlaki olarak bu sorumluluğu taşımasıhayati önem taşımaktadır.

Demokratik Kurtuluş Ve Özgür Yaşamın İnşası, devasa bir yeniden yapılanmadır. Ve kalıcı-yaygın toplumsal kurumlaşmalarınher alanda gerçekleşmesine bağlı olarak başarılacaktır. Toplumsal kurumlaşmanın başarıyla gerçekleşmesi içinö-nemle ele almamız gereken alanlardan biri de sağlık alanıdır. Toplumsal yaşamın tüm alanlarının inşasının sağlıklı temelde gelişmesi, bir bakıma bu alandaki inşanın gücüne bağlıdır.

Toplumun ve bireylerin fiziki ve ruhsal olarak yaşadığı sağlık sorunlarının kaynağını doğa-toplum, toplum-birey uyumsuzluğunda aramak gerekir. Kâr ve iktidara endekli kapitalist sistem, doğamız ve toplumsallığımızı karşı büyük bir saldırganlık içerisindedir. İnsan yaşamı sermaye ve iktidar tekellerinin çıkarları uğruna sonu kesin felaket olan bir gidişata sürüklenmektedir. Kapitalizm, ahlakı ve vicdanı çökerten yapısıyla, mağdurların en zora düştüğü durumlardan bilerantsağlamaktan hiç çekinmemiştir. Böylesi bir gelir mantığının toplumsal hafızaya normalmiş gibi kabul ettirilmeye çalışılması ve bunun yarattığı ahlaki yıkım bile başlı başına toplumsal sağlığa en büyük saldırıdır. Bu saldırılara karşı duruş isekendi öz imkânlarına dayanarak sorunu paradigmasal tarzda ele almakla mümkündür. Sistem hem toplum sağlığı-

nı bozmakta hem de bozulan toplum sağlığı üzerinden tekeller inşa ederek büyük kârlar sağlamaktadır. Toplum sistemin çıkarları, krizleri ve hedefleri temelinde hazırlanan özel konseptlerle, günlük uygulanan politikalarla hastalıklı bir yapıya sürüklenmekte, yaşanan çözümsüzlük her geçen gün daha da derinleşmektedir. Dünya adeta dev ilaç firmalarının deneme tahtasına dönüştürülmüştür. Doğa ve çevre yıkımı insan sağlığını nedeni belirsiz hastalıklara mahkûm etmiştir. Tıp endüstrisi geliştikçe insan sağlığında ilerlemeler sağlanacağına hastalıklar çığ gibi büyümektedir. Hastanelerde uzayıp giden insan kuyrukları, her köşe başında açılan özel muayenehaneler, uzayan hasta listeleri, psikologlar kapitalist modernite-

ardı eden bir yaklaşım söz konusu olmaktadır. Pozitivist bilimciliğin bu temelde kodladığı yaklaşım ekseninde geliştirilen sağlık hizmetleri dev bir endüstri koluna dönüştürülerek, günümüzde en kârlı sektörlerin başında gelmektedir. Bu nedenle devletlerin sağlık hizmetlerini kendi çıkarları dışında verebileceğini düşünmek ve beklemek gerçekçi olmamaktadır. Oysaki sağlık hizmeti ekonomik bir kâr aracı değil, en temel bir insan hakkıdır. Toplumsal doğa binlerce yıl boyunca sağlık hizmetini doğal bir sorumlulukla çıkarısız, kazançsız bir temelde yürütmüştür. Dünya üzerinde yaşayan bütün toplumların bu konuda güçlü gelenekleri, kültürleri ve oluşmuş güçlü birikimleri vardır. Birinci ve ikinci doğanın tüm değerlerini piyasaya çıkarıp

Hastanelerde uzayıp giden insan kuyrukları, her köşe başında açılan özel muayenehaneler, uzayan hasta listeleri, psikologlar kapitalist modernitenin getirdiği bir hizmet ve yenilik olmayıp toplumların sağlık açısından düşürüldüğü düzeyi göstermektedir. Toplum öyle bir hale getirilmiştir kitüm hastalıkların nedenini sistemin dışında arayan bir eğilime sevk edilmiştir.

ningetirdiği bir hizmet ve yenilik olmayıp toplumların sağlık açısından düşürüldüğü düzeyi göstermektedir. Toplum öyle bir hale getirilmiştir kitüm hastalıkların nedenini sistemin dışında arayan bir eğilime sevk edilmiştir.

Doğal toplumun klan ve kabile gerçeğinde bilim bir bütündür, temsilcileri de kutsaldır. Sermaye ve iktidar aygıtları çoğaldığı oranda bilimler de parçalanmıştır. Bilim toplumdan uzaklaşarak akademi ve üniversitelerde sermayeleşip, iktidarlaşmış dolayısıyla sorun çözen bilim karargâhları yabancılaştırmanın ve ideolojik hegemonyanın merkezi konumuna getirilmiştir. Ne kadar doğa ve toplum kaynağı varsa o kadar bilim türetilmiştir. Parçalı bir bakış açısıyla, sorunları bütünsel ele almayan, dar ve sorunların birbiriyle olan bağlantılarını göz

pazarlayan kapitalizmin ahlaksızlığının en uç örneği; toplumların sağlık alanında sahip oldukları bu birikimi dağıtması ve endüstriyalizm çarkında bozuk para gibi harcamasıdır. Alternatif sağlık hizmetini hedefleyen her toplumsal örgütlenme; dağıtılan ve harcanan bu toplumsal birikime yeniden yüzünü dönmeli ve yeniden toparlayarak toplumsal sağlığın bilgelikliğini yapılandırmalıdır. Bu bilgelik yaratıldığında toplumun tüm kesimlerinin ücretsiz ve eşit olanaklar temelinde adil sağlık hizmeti almasının sonsuz hazinesine de ulaşılacaktır. Alternatif sağlık politikasının esas amacı da bu olmalıdır.

Önderliğimiz "Sağlığını kendi öz imkânları ile koruyamayan toplumun temeli, var oluş ve özgürlüğü ya tehdit altındadır veya tümüyle yitirilmiştir. Sağlık bağımlılığı genel bağımlılığın bir göster-

gesidir, fiziki ve ruhi sağlık sorunlarını çözmüş bir toplumun özgürleşme imkânı elindedir”⁽¹⁾ demektedir. Sağlık sorunlarını çözemeyen toplumlar mevcut kölelik gerçeğinin aşılmasında da kapsamlı bir mücadele ve yapılanma içinde olamazlar. Bir yerde köleliğin derin yaşanması varolan hastalıkların da temel nedenidir. Önder APO'nun“sömürge toplumların yaygın hastalığı, yaşadıkları sömürge rejimiyle bağlantılıdır.”⁽²⁾ sözünden hareketle bu hastalıklı yapının aşılması, özgür ve sağlıklı bir toplum açısından toplumların, toplulukların kendi sağlık kurum ve uzmanlarını oluşturmak temel hak ve görevleridir. Toplumun sağlık alanında kendi hak ve görevlerine sahip çıkması özgür bir toplumu yaratmak açısından temel bir gereklilik ve ihtiyaç olmaktadır. Sağlık hakkına sahip çıkmak, bir toplumun kendine karşı öz saygısının ve sevgisinin doğal bir sonucudur. Toplumun varoluşu, sağlıklı ve aydınlıklı gelişimi ile mümkündür. Öncelikli olarak toplumu bu alanda bilinçlendirmek ve örgütlemek büyük önem kazanmaktadır. Ulus-devletin ve hegomonik tekellerin devasa güçleri karşısında toplumun gerçek bir sağlık ve eğitim yoluyla kendini varlığını kazanması tarihinin en zor dönemine girmiş bulunmaktadır. Buna karşılık toplumu kendi özüyle buluşturabilecek, doğru ahlaki politik anlam ve tanımlarını yaratabilecek ve onun gerekli kurum ve dokularını var edebilecek demokratik uygarlık gücünü beş bin yıl öncesinin ana kültüründen kayıtlı bir hafızada saklı tutması da bir avantajdır. Dolayısıyla kendi ihtiyaçlarına cevap olabilecek bir potansiyeli de taşımaktadır. Önemli olan bunun doğru örgütlenmesini sağlayabilmektir. Başlangıç itibarıyla zihniyette, sağlık kavramını doğru tanımlayabilmek, tutarlı politika ve yatırımlarla sağlığı herkesin eşit yararlanabileceği ve ulaşabileceği bir toplumsal hizmet boyutuna taşımak esas görevlerimizden biri olmak durumundadır.

Sağlık Tanımı

Sağlık, komple iyi olma halidir. Düşünsel, ruhsal, fiziki, toplumsal, kültürel, eko-

lojik olarak iç ve dış uyumun birlikteliğidir. Bir bakıma evrendeki ahengin insanda dile gelişidir. Bu uyumda gelişebilecek herhangi bir kopukluk, parçalanma doğanın yasaları gereği yansımaları insanın bedeninde bulacaktır. Ahengin bozumu bir domino taşı misali birbirini etkilemektedir. Sağlığın iktidar ve devlet tarafından toplumun elinden alınarak tekelleştirilmesi toplum sağlığına gelmiş geçmiş en büyük darbedir. İktidarı ve devleti en iyi ele veren bu alanda gerçekleştirilen politikalarlardır. ‘Sağlık politikalarına bak iktidarı ve devleti çöz’ diyebiliriz. Toplumun sağlığı çok yönlü ve derin bir tutsaklığı yaşamaktadır, özgürleştirilmeyi bekleyen bir alan olarak durmaktadır.

Sağlığın üç temel ilkesi vardır: Moral üstünlük, temizlik, bilinçli ve doğru beslenme.

Moral üstünlük:İnsanın kendisi evrenin bir toplamıdır. Beyni ve tüm maddi formuyla evrenin bu ilkelerine göre işler. Tüm ilişkileri helezonik bir bağ içinde bütündür. Bu bağ darbelendiğinde insan sağlığı da bozulur. Bu bağın farkındalığını ve sürekliliğini sağlayan insanın düşünce biçimidir yani zihniyettir. Bu nedendir ki egemenlerin ilk darbelediği ve esaret altına aldığı, bütünlüğünü ve sağlığını bozduğu alan insanın zihinsel alanıdır. Bu aynı zamanda özgürlüğüne ilk darbedir. Hastalıkların kökeni zihinsel alana vurulan darbeden bağımsız değildir. Düşüncesi tutsak edilenin ruh ve bedeninin özgürlüğünden bahsedilemez, aksine sürekli hastalık üreten bir zemin haline gelir. Sümer rahiplerinin gerçek tapınakları, esaret altına alınmış bu beyinlerde inşa edilmiştir. Kapitalist uygarlık da bu politikaları en kötü tarzda derinleştirerek devam ettirmiştir. Öyle ki, insan sağlığı adeta laboratuvar duvarları arasında, modernitenin fütursuzca at koştuğu bir alana hapsedilmiştir. Toplumundan, moral değerlerinden koparılan, bireycileştirilen insan basit bir laboratuvar malzemesine dönüştürülmüştür. Bu sapmayı ve insan olmaya yöneltmiş bu hakareti ortadan kaldırmak moral üstünlüğünün anlamına ulaşmakla gerçekleşir. Moral

üstünlük ilkesi zihniyetin birinci ve ikinci doğa ile uyumlu, ahenkli ve üretken ilişki içinde olabilme yeteneğidir. Bu ilişkinin parçalanması ve insanın bu ilişkiye yabancılaştırılması, birbirinin kurdu kılınması moral çöküntünün asıl sebepleridir. Bu çöküntüyü yaratanların elindeki bir dünyada yaşadığımızı unutursak, sağlıklı bireyler ve toplumlar olamayız. Moral üstünlüğü yeniden kurmak darbelendiğimiz ilk alanda yeniden dirilmekle mümkündür. Yani evrenle olan bağımızı, kendi içsel bağlarımızı ve bu bağlar temelinde biriken anlam gücünü yeniden kazanmakla!

Beslenme; İnsan yaşamının enerji kaynağıdır. İnsan beslenerek evrenden enerji toplar ve bir evren olarak hareketini bununla sağlar. Önemli olan beslenirken bir felsefe sahibi olabilmektir. Beslenmenin hayvanlar dünyasından insan dünyasına geçerken bir farkının olduğunu görüyoruz. İnsanın ilk kutsallıkları beslenme kaynaklarına dairdir. Anlamlıdır. Onu var eden kaynağa kutsiyet yükleyerek kendinde yeni anlam enerjileri oluşturmuştur. Anlam vererek gerçekleştirilen beslenmenin insan bedeni, ruhunda yarattığı enerjiler dönüşerek toplumsal anlam ve enerjiler yaratmıştır. Beslenme bilgeliği gerektirir. Ne yokluğun eseri aç gözlülük nede Yunan aristokrasisi örneğinde egemenlerin doymak bilmez beslenme tarzı. Yaşamı sürdürmenin vazgeçilmez bir alanı olan beslenme alanı adaletsizliğin en çok görünür olduğu bir alandır. Genetiği değiştirilmiş (bunu bozulmuş olarak okumak daha doğru) gıdalar (GDO'lar) insan sağlığını üst düzeyde tehdit eden bir sorun haline almıştır. Deyim yerindeyse sağlık alanı yarattığı Frankenstein'larla beslenme kaynakları ve ondan beslenenler üzerinden korkunç bir terör, faşizm uygulamaktadır. Kâr-sermaye çarkı hormonlu insan ve hormonlu toplum yaratmaktadır. Bu toplumun yarattığı aşırı açlık ve obezite sorunları kaynağını bu zihniyetten almaktadır. Açlık ve obezite bir yönetme tarzının sonuçlarıdır. Egemenler yarattığı bu sorunlar üzerinden çözüm olarak topluma sunduğu politikalarla da bağımlılığa yeni bağımlılıklar katmaktadır. Bio-iktidar

olarak tanımlayabileceğimiz bu yönetim anlayışı üzerinden sorun üretilerek kâr alanları derinleştirilmektedir. Endüstriyalizm bu zemin üzerinden tekellere kâr üzerine kâr sağlamakta, yeni endüstri alanları oluşturmaktadır. Doğalıhtiyaçlarının dışında sürekli yapay ihtiyaç algısı üretilip tüketime sevk ettiği toplumu ve bireyleri kendine bağlamaktadır. Hem krizi oluşturmakta hemde krizi yöneterek, krize yenilerini ekleyerek adeta ebediliğini kanıtlamaya çalışmaktadır. Genetiğiyle oynanan besinler, hazır gıdalar, mamalar, fastfoodlar insanın fizik yapısını bozan kaynaklardır. Laboratuvarlarda üretilen hastalıklar bunun üzerinden geliştirilen ilaç endüstrisi, kapitalist modernitenin beğeni ölçülerine getirebilmek için insan bedeni üzerinde yapılan cerrahi müdahaleler, bunun için açılan estetik merkezleri, zayıflama ilaçları vb. üretimler üzerinden yeniden yeniden toplumun bireylerini kendine bağlamaktadır. Kâr çarkı insan sağlıksızlığı üzerinden döndürülmektedir. Bu çarka çomak sokmanın ilk eylemi insanın öncelikle ruhunu ve beynini nasıl besleyeceğini öğrenmesidir. Beyinsel ve ruhsal açlık insanı insan yapan tüm değerleri yedirir insan toplumuna. Ve kendi sonunu getirir. Ki günümüzdeki yaşam, dünya bir mahşer gerçekliğidir. Bu açlık son bulmazsa ne birinci ne de ikinci doğa kalır. Bu nedenle ruh nasıl doyar, doyurulur? Beyin nasıl beslenir? Diye sormaya başlamak ve bu alanlardaki açlığımızı doyurmak en sağlıklı beslenmedir. Bu beslenmeyi yaşayamayanların bedensel beslenmeyi de sağlıklı yapması mümkün değildir. Yapsa bile ruhsal ve zihinsel sağlık olmadığından yedikleri onu beslemeyecek, onu yiyecektir. Dünya aslında besinin insan yiyerek beslendiği bir arenaya dönüştürülmüştür. Halk deyimiyle "ekmek aslanın ağzındadır." Ve her gün binlerce insan ekmeğin için kurban olmaktadır. Sağlıksız madenlerde, atölye ve fabrikalarda, aşırı stresli işlerde vb. mekânlarda ekmeğin parası için sakatlanan insan bedenleri. Hepsinin de kaynağı sağlıklı beslenmeyen ruhlar ve beyinlerin durmadan ürettiği iktidar mekanizmalarıdır. Bu nedenle sağlıklı olmanın ana

ilkelerinden olan beslenmenin ruhsal, beyinsel ve bedensel alanda ilişkili ve bütünlüklü yapılması toplumsal sağlığın da önkoşullarındandır.

Sağlığın üçüncü ilkesi olan temizlik tüm inançların temel ahlaki ilkelerinden biridir. Temizlik maddi yaşamın olduğu kadar moral yaşamın da olmazsa olmaz ilkesidir. "Temizlik imandan gelir" inancı aslında bu ilkenin anlamını derin ifade ediyor. İman sağlamsa temiz olursun ya da inandığın şey seni temiz kılar. Yani yaşam felsefen, toplumsal değerlerindir temizliği yapan. Zihinde yaratılan kirlilik yaşamda karşılığını buluyor; bu nedenle zihnimize bakmakta yarar var. Oradaki tüm kirli atıklardan kurtulmak temizliğin başlangıç adımıdır. Zihinde yapılacak temizlik operasyonu ilk elden olmak durumundadır. Zihin ve yürek temiz olursa ekoda temizlenir. Çevre temizliği doğrudan bunun sonucudur. Bedensel, çevresel beslenme, temizlik bununla birlikte gelişir. Bunlarda doğrudan iyilikle bağlantılıdır. Tüm bu ilkeler birbiriyle bağlantılıdır. Ancak kapitalist modernite bu ilkeyi de özünden boşaltmıştır. Çağımızda temiz olan kirli, kirli olan temiz sayılmaktadır. Toprakta kopan, onun emeğinden uzak olan insan kirlenir. Doğanın doğal sterilize ortamından kopan kirlenir. Toprak tüm negatif enerjimizi çekip alır, ruhen ve bedenlen sterilize eder. Toprak ve kül zamanın sterilize kaynaklarıdır. Ama şimdi binbir çeşit kimyevi katkılar ve işlemlerden oluşturulan temizlik malzemeleriyle temizliğe ulaşmaya çalışıyoruz. Oysa bunlar sağlıksızlığın ve hastalıkların temel kaynakları haline gelmiştir. Çeşitli cilt hastalıklarına, alerjik hastalıklara, kanserlere yol açmaktadır. Bu hastalıkların çağın zihinsel kirliliğinden kopuk olduğunu söyleyemeyiz. İnsanı doğaya, erkeği kadına, beyazı siyaha üstün kılan zihniyet insanı kirletmiş ve sağlığını da bozmuştur. Öncelik bu ezen, parçalayan ve karşılaştırarak tüketen, enerji yutan zihinsel kirlenmeden arınmaya verilmelidir. Örneğin Hıristiyanlığı kabul eden Avrupa'nın zihinsel daralma, çarpıklaşma ve kirlenmenin sonucunda nasıl vebaya yakalandığı çarpıcı bir ör-

nektir. Pagan inançlarda kutsal sayılan ve tanrıçalık atfedilen kediler, bu inançların sembolü görüldükleri için Hıristiyanlık inancı gereği lanetlendiler, evlerden atıldılar. Onlar atılınca fareler yerleşti evlere. Ve kedilerin olmadığı bir cennette durmadan çoğaldılar. Vebaya yol açtılar. Bu bir uygulama, zihinsel olarak bir canlıya laneti yükleyecek kadar kirlenen zihniyetin sonucu. Akıl bulanık olunca, kokuşunca beden arınmaz, çürür. Cadı diye kiliselerin tutukladığı bilge kadınların ruhundan, bedeninden şeytanı çıkarmak için onlara akıl almaz işkenceler yapıldı. Hasta akıl toplumsal katliam yaptı. İrkçilik hastalığıyla kirlenmiş zihinlerin katlettiği insan sayısı on milyonlarca ifade ediliyor. İrkçi ve cinsiyetçi jinekologların kısırlaştırdığı kadınların sağlam bir istatistiği yok. Zihinsel kirlenmenin kıydığı çocuklar, kadınlar, doğa ve sayısız kültürel-tarihi zenginlikler... İrkçiliğin literatüründe etnik temizlik olan olgügerçek anlamıyla bir zihinsel pisenme, zihinsel kokuşma ve çürüme. Sağlıklı toplum ve birey bu pislik temizlenmeden asla mümkün olamaz.

Ne Yapmalı?

Tekelci iktidarcı güç beş bin yıllık tarihinde ilk defa ekonomiyi, siyaseti, toplumu ve ideolojiyi tek potada eritiyor ve toplum kırım olarak topluma geri veriyor. Tüm toplumsal sağlık sorunlarının kaynağında bu kırım vardır. Yani sağlık sorunlarını toplumun sorunlarından ayrı ele almak sağlıksızlığın temel problem kaynaklarını görmemek olur. İnsan sağlığı veya sağlıksızlığı bu problemler zeminde kendisini gösterir, patlak verir. Adaletsiz sağlık imkânı dağılımı, sağlık hizmetlerinin müthiş bir rantla satılıyor olması, fikir ve siyasal tercihlerin etkisine açık tutularak devletçi toplum oluşturmaya dönük kullanılması tüm dünyada rastlanan olgulardır. Kapitalist zihniyetin Kürdistan'ı açık bir sömürge tarzında ele almasının getirdiği çok yönlü bir adaletsizlik ve yıkım söz konusudur. Sağlığın özerk bir yapılanmada olmayıp merkezi yönetimlere bağlı olması, yine mücadele sürecinde siyasi ve askeri yönetimlerin uyguladığı özel savaş po-

litikalarının bir parçası haline getirilmesi gayri insani, gayri ahlaki bir tablo ortaya çıkarmıştır. 'Yeşil Kart' uygulaması sağlık hizmetleri aracılığıyla yürütülen toplum kırımının en çarpıcı örneklerinden biridir. Kürdistan'da sağlık hizmetleri, sağlık kurumları, sağlık alanında yer alan kadrolar asimilasyonun, ajanlaştırmanın, Kürt toplumsallığını dağıtma ve onu özgürlük mücadelesinden alıkoymanın araçları haline getirilmiştir. En kutsal haklardan biri olan sağlık hakkının bu temelde kullanılması kabul edilemeyecek bir insanlık suçudur. Sağlık hizmetinin anadilde olmayışından kaynaklı doktor-hasta arasında oluşan iletişimsizlik, toplumun sağlık anlamında yeterli bilinçlendirilmemesinden kaynaklı gelişen sorunlar, özel hastalıkları olanların, herhangi bir sosyal yardımı olmayanların tedavi görememeleri, halk sağlığı ve toplumsal sağlık alanında zorunlu olan hizmetlerin yerine getirilmemesi, asgari ölçülerde yürütülenlerin gerekli denetimlerinin yapılmaması ve bu alana yeterince bütçe aktarılmaması gibi kimi sorunlar yürütülmekte olan devletçi sağlık politikasının seyrini gözler önüne sermektedir. Devletçi/iktidarcı/parasal sağlık politikasının ülkemizde, toplum sağlığımız üzerinde derin sosyo-kültürel tahribatlar yarattığı da bilinmektedir. Tıbbın ve sağlığın tarihsel damarlarının ilk attığı Ortadoğu ve Kürdistan'da toplum sağlığı konusundaki birikim horlanıp görmezden gelinmekte, yaratılan değerler yürütülen devletçi sağlık politikalarınca kendilerine mal edilmektedir. Bir toplumun devletlere asla bırakamayacağı en temel hakkı olan sağlık ve eğitim hakkı halkımızın elinden alınmış, devletçi sağlık ve eğitim politikalarının tekeline, insafınaterk edilmiştir.

Sonuçta sistemin yol açtığı açlık, işsizlik ve güvenlik sorunları nedeniyle sağlıksız bir toplum yaratılmaktadır. Bir yandan, kimyasal atıklar, hormonlu ve sentetik yiyecekler diğer taraftan ideolojik, kültürel ve sosyal alanda yaşanan soy kırımlarla toplum düşünsel, ruhsal ve bedensel olarak hastalıklı kılınmıştır. Her gün yaşanan ruhsal travmalar, cinnet geçirmeler de bunun bir göstergesi olmaktadır. Kâr ve

sermaye gelişimi için yaşamın her alanında tekelleşmeyi esas aldığı gibi sağlık sektörünü de bu temelde ele almaktadır. Sağlık alanında yaşanan bu büyük ahlaki çöküntü şüphesiz bilimin etikten kopuk gelişiminin sonucudur.

Sistemin tüm bu politikalarına karşı cevabımız paradigmasal temelde yoğunlaşmamız ve yaşamsal kılmamızdır. Yaşanan toplumsal sorunların bütünlüklü çözülmesi yani kapitalist moderniteye alternatif olacak yapılanmalara kavuşması ahlaki ve politik alanda geliştirilecek yapılanmalarla mümkündür. Demokratik kurtuluş ve özgür yaşamı inşa güçleri olarak ahlaki ve politik temelde süreklileşen bir değişim-dönüşüm mücadelesi içerisine girmek önemlidir. Bu temelde sağlık hizmeti verilen toplumun sağlık sorunlarını doğru tanımlamak, istatistikî araştırmalar yapmak ve buna göre çözümler aramak önemlidir. Sağlığı toplumsallaştırmak, sağlık alanının sosyoloji, ekoloji, ekonomi ve eğitim alanlarıyla eşgüdümlü ve belirli noktalardaki ortaklaşmalı birlikteliğini oluşturarak, toplumu her basamakta merkeze almak sorunun çözümünde önemli katkılar sağlayacaktır. Sağlık çalışanlarını salt mesleki bir eleman olmaktan çıkartarak, komple bir yaşam anlayışına göre yetiştirmek en esas politika olacaktır. Doğru yerde ve zamanda, doğru kişilikler ve çalışanlara yatırım yapılması, araştırma ve incelemelere büyük önem verilip, salt tüketici temelde değil, daha tutumlu, daha yaratıcı çalışmalar üreterek sonuç alabilmek, böylesi bir sağlık hizmet politikasına ulaşabilmek hedef olabilmelidir. Salt merkezi değil, eyaletleri, bölgeleri, kırsal alanları da kapsayan bir biçimde halkın katılımını esas alan sağlık politikalarının açığa çıkarılması bağlantılı olarak kademeli çözüm oluşturmak, aile hekimliği ve koruyucu sağlık hizmetlerinde ilgili birimler ve eğitimlerle derinleşmek, örgütlü bir sağlık hizmetini kurumsallaştırmak; insanın dönemin ihtiyaçlarına göre inşasını derinleştirecektir.

Doğal toplumda sağlıkla uğraşanlar, sağaltıcılar genel olarak kadınlardır. Doğal

toplumda anne-çocuk ilişkisindeki tüm bağlar tıpkı hasta-hekim ilişkisi gibidir. Fiziksel olmanın ötesinde anlamlar barındırır ve üretir. Ahlaki ve politik toplumun ilk gelişim koşulları olan doğal toplumda gelişen hekimlik bu topluma hizmet temelinde bir gelişimi göstermiştir. Bu nedenle hekimliğin ilk gelişimi ahlaki ve politik topluma dayanmaktadır. Kendi var oluşunu buna dayandıran hekimlik güçlü bir bilgiye sahiptir. Bugün toplumda entelektüel kesim içinde yer alan doktor-

Öncüsü hasta olan bir toplumun hasta olacağı ya da hasta kalacağı kesindir. Önemli olan öncünün kendisini hastalıklı yapıdan kurtarabilmesi yani iyileştirebilmesidir.

ların ne kadar bunun özüne uygun bir bilinç ve yapılanma kazandığı tartışılır bir husus olmaktadır. Gerçek entelektüeller ahlaki ve politik toplumun yaratılmasında öncü olmayı başaranlardır. Bu başarılmadığı takdirde entelektüel sermayedarlık ve hamallık da aşılamaz. Bu konuda Önder APO şu belirlemeyi ortaya koymaktadır; "Sistem yapılanmaları ile zihniyetleri arasında beden ve ruh ilişkisine benzer bir bağ vardır. Yapısallık olarak bedenin krizi, ruh olarak zihniyet krizini gerekli kılmaz, öncüsü kılar. Öncelik bedende değil, ruhsal krizdedir. Nasıl ki beyin ölümü beden ölümünün kesin kanıtıysa, zihniyet krizi de ancak yapısal krizin kanıtı olabilir."⁽³⁾ Bu tespitten de anlaşılacağı gibi derin bir entelektüel krizin yaşandığı kesindir. Sistemin entelektüel krizi ancak onun aşılmasıyla, yani 'entelektüel devrim'le mümkündür. Tüm sağlık emekçilerinin bu perspektif temelinde öz ve biçim kazanması hayatidir. Öncüsü hasta olan bir toplumun hasta olacağı ya

da hasta kalacağı kesindir. Önemli olan öncünün kendisini hastalıklı yapıdan kurtarabilmesi yani iyileştirebilmesidir. Ayrıca hekim-hasta ilişkisi sadece fiziki iyileştirmeler üzerinden ele alındığından ruhsal, duygusal, sosyal bağlarından koparıldığında tam bir iyileştirmeden o süreçten bütünsel olarak sağlıklı çıktığından bahsetmek mümkün değildir. Hastalığı düşünsel ve ruhsal anlamda aşmış birey ve kurumlarla toplumun da sağlıklı olacağı kesindir. İnsandan doğaya, doğadan insana akışkan olan ekolojik bir zihniyet yapılanması ile, sistemin tüm krizli, hastalıklı yapısı aşılanacaktır. Bugün toplumun hastalıklı kılınmasında sorumlu olan beş bin yıllık ataerkil zihniyet ve ona dayalı yapılanmalar aşılmadan doğru ve yetkin bir sağlık alan çalışması da geliştirilemez. Önemli olan zihniyette bir netlik ve derinliğin yaratılmasıdır. Varoluşu ahlaki ve politik zihniyete dayandırmak sistemsel olarak da güçlü perspektiflere yol açacaktır. Bu temelde entelektüel, ahlaki, politik görevlere sahiplenmek tüm sağlık alanı çalışmaları açısından temel bir ilke ve sorumluluk olmaktadır. Özgürlük kendi sorumluluklarımızın farkında olmak ise onu güçlü sahiplenmek, yaşamsallaştırmak insan olmanın temel ahlaki değerlerini de oluşturmaktadır.

Sağlık Akademisinin İlk İşleri

Demokratik modernitenin zihniyet ve sistemsel mücadelesi geliştirilmeden toplumun hiçbir sorunu kalıcı bir çözüme kavuşmayacaktır. Bu nedenle demokratik kurtuluş ve özgür yaşamı inşa etme perspektifi temelinde sağlık alanında güçlü bir bilinçlenme ve örgütlenme düzeyini yaratmak hayatidir. Toplumun sağlıklı, demokratik özgürlükçü bir zihniyet ve yapılanma kazanması açısından yaygın bir akademik eğitim çalışması demokratik bir ağ temelinde örgütlenmesi önemlidir. Sağlık alanının demokratik politikalarını doğru, sağlıklı geliştirebileceğimiz alanlar olarak öncelikle akademi çalışmalarını temel gündemimiz ve insanın başlangıç zeminleri olarak ele almak önemlidir. Bu akademik çalışma kapsamında sağlık

alanında atılacak ilk temel adım; şimdiye kadar gelişen tüm iktidarcı tanımlama ve uygulamalardan kendini arındırmaktır. Bu arınma doğal toplumdun başlayarak tarihin ve günümüzün ahlaki ve politik değerleri ile güçlü bir buluşmayı yaratarak gerçekleşebilir.

Bualana dair yeni tanımlamalarımızı, birey ve toplumu yaratacak sağlıklı bir aklın ve zihniyetin inşasını sağlık akademilerinde gerçekleştirebiliriz.

Sağlığı tekrardan toplum hizmetinde geliştirmenin anlayış ve yaklaşımlarını buralarda yeniden üretebiliriz.

Toplumsal sağlık konusunda var olan yanlış, sakat, eksik ve çarpıtmalı bilinçlerimizi, bilgilerimizi burada ameliyat masasına yatırıp, tedavi edebiliriz.

İnsanın insanın kurdu olduğu sözünü doğrularcasına insan sağlığına karşı oburca büyüyen ilaç endüstriyalizmini felç edecek alternatif ilaç endüstrisini bilge kadımların öncülüğünde buralarda yeniden keşfedebiliriz.

Sağlık akademilerini şifa dağıtan bereketli ana tanrıça tapınakları gibi, toplumsal aklın sembolü yaşlı insanların tecrübelerini paylaştıkları okullar gibi, yaşamın sırrına ermiş erenlerin dergâhı gibi kurmanın zamanıdır. Bunu geciktirirsek hiçbirimiz sakat sağlık politikalarının kurbanı olmaktan kurtulamayız. Hem toplumsal ihtiyaçlar hem de var olan yakıcı savaş gerçekliği sağlık alanında akademik çalışmaların örgütlenmesini ve kesinlikle yürütülmesini gerekli kılmaktadır.

Bu akademik çalışma kapsamında sağlık alanında atılacak ilk temel adım; şimdiye kadar gelişen tüm iktidarcı tanımlama ve uygulamalardan kendini arındırmaktır. Bu arınma doğal toplumdun başlayarak tarihin ve günümüzün ahlaki ve politik değerleri ile güçlü bir buluşmayı yaratarak gerçekleşebilir.

Lokman Hekimliği ilk etapta zihinsel alanda bu sağlık akademilerinde diriltebiliriz.

Bedenimizi, ruhumuzu, beynimizi ayıran, sonra parçalara bölen ve işine hangisi gelirse onu hasta ya da sağ eden sistemsel saldırılar karşısında bütünlüklü sağlığını aklını, hissini ve duygusunu bu bilinç yükseltme zeminlerinde kazanabiliriz.

Sağlığa tonlarca para yatıran ama toplumsal sağlığı inşa edemeyen devletçi sağlık politikalarının karşısına çıkarabileceğimiz sağlam alternatif sağlık projelerini buralarda yaratabiliriz. Derdin ve dermanın, hekimin ve hastanın, tedavinin gerçek anlamına bu alanda kavuşabiliriz.

Hastanelerin soğuk, hasta-hekimden çok tüccar-müşteri ilişkisinin ahlaksızlığını, ırkçılığın-cinsiyetçiliğın-dinciliğın-bilimciliğın kirini yaşatan mekânlarına mahkûm olmadığımızı buralarda bilince çıkarabiliriz.

Toplumsal alan ve özgürlük hareketimizin yeni paradigması temelinde sağlık alanında acil bir ihtiyaç olan yeniden yapılandırılma bu akademilerle gerçekleşecektir. Bu akademilerden insanın uzun vadeli ihtiyaçlarını karşılayacaktır. Bunun için sağlık akademilerinin açığa çıkan çok yönlü sağlık sorunlarını giderecek tarzda derinleştirilip yaygınlaştırılması, ortak bir politika ve örgütlülükle geliştirilmesi önemlidir. Sağlık çalışanlarında Demokratik kurtuluş ve özgürlüğü inşa ruhuna uygun olarak fikir, zikir ve eylem birliği içinde bütünlüklü bir sağlık felsefesinin geliştirilmesine yönelik eğitim programlarının sağlık akademileri bünyesinde sistematik devreler tarzında örgütlenmesi önemlidir. Akademiler bünyesindeki eğitim devrelerine mesleki formasyonu olanların yanı sıra bu alanda yeni yetişecek kadro adayları da alınabilir. Koruyucu hekimlik çalışmasını yürütecekler ve Lok-

man Hekimler dahil edilmelidir. Akademiklerdeki eğitim devrelerinin sağlık alanının toplumsallaşması esasına göre örgütlenmelidir. Devre sonlarında branşlaşmaya gidilecek zeminlerin oluşturulması önemli olmaktadır.

Sağlık alanı akademik çalışmalarının yanı sıra devletçi sağlık politikaları ile iyice derinleşen toplumun sağlık sorunlarına güncel ihtiyaçlara cevap olacak sağlık politikaları üretmekle de sorumludur. Bu alan devletçi, ataerkil ve milliyetçi zihniyetin kuzu postuna bürünmüş kurt politikalarının vahşetinden kurtarılmadan hiç kimse demokratlıktan, devrimcilikten hatta insan olmaktan bahsedemez. Günlük olarak tüketilen toplumsal ve bireysel sağlıklarımızı bu canavar sistemin elinden kurtarma mücadelemiz an'da da, günlük yaşamda da, orta ve uzun vadeli sağlık planlamalarımızda da kazanmalıdır. Aldığımız nefesi, içtiğimiz suyu, yediğimiz her lokmayı kirleten, hormonlayan bir sitemde hiç kimse sağlıktan bahsedemez. Bu anlamda sağlık alanını sağlığa kavuşturma mücadelesi aynı zamanda ve derin bir ekolojik, ideolojik, politik mücadeledir. Önemli bir donanım, birikim ve örgütlülük gerektiren bu alanda kazanmanın diğer alanlara etkisi güçlü olacağı için bu alan çalışanlarının sorumluluklarının farkındalığını derinleştirmek de önemli bir görevdir.

Bu çerçevede ele aldığımızda güncel bazı sorunlarımıza ilkesel temelde yaklaşımlarımızı belirleyebiliriz: Örneğin ücretsiz, herkesin eşit yararlanabileceği ve ulaşabileceği bir sağlık kurumlaşmasını yaratma ilkesinin gereği olarak; coğrafya ve yoğunluk gibi etmenlere dayanarak genel ve bölgesel sağlık haritalarını çıkarabiliriz. Tüm bölgeler için var olan sağlık ekiplerini ihtiyaçlara göre örgütlendirip, gerekli yerlere yeni ekipler oluşturabilir, dengeli, koordineli ve tamamlayıcı bir tarzda çalışmalarını örgütleyebiliriz. Bu örgütlülüğün daha verimli olması ve sorunları hızlı çözmesi için teknikimkân ve olanaklar sağlamayı örgütleyebiliriz. Tamamen ücretsiz bir sağlık sistemi oturana kadar yataklı sağlık hizmeti almada ekonomik

Sağlık alanını sağlığına kavuşturma mücadelesi aynı zamanda ve derin bir ekolojik, ideolojik, politik mücadeledir. Önemli bir donanım, birikim ve örgütlülük gerektiren bu alanda kazanmanın diğer alanlara etkisi güçlü olacağı için bu alan çalışanlarının sorumluluklarının farkındalığını derinleştirmek de önemli bir görevdir.

açından zorlanan aile ve bireylerin ihtiyaçlarının komşuluk dayanışması içinde ya da alandaki ilgili sağlık yönetimlerince karşılanmasını, bu tür durumlara yönelik ekonomik dayanışma fonlarının oluşturulmasını (bu konuda çocuk, kadın, ihtiyar ve engelli konumda olanlara öncelik tanınmasını) sağlayabiliriz. Günlük ihtiyaçlarımızı karşılamakta zorlanan yataklı hasta ve ihtiyarların doğal ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olacak tıbbi, sosyal yardım ve dayanışma birimlerini örgütleyebilir, engellilerin durum ve ihtiyaçlarına göre, yeniden toplumda yaşamı mümkün kılan ve aktif katılımını sağlayan eğitim programlarını oluşturabiliriz. Bunun bilincini ve eylemini iç içe geliştirmenin zemini Kürdistan toplumunda güçlüdür. Bu zemini harekete geçirebiliriz. Kürdistan'ın her parçasında örgütlenen sağlık koordinasyonlarına bağlı araştırma gruplarını örgütleyerek, istatistikler çıkarıp projeler hazırlayabiliriz. Toplumun çok farklı kesimlerinden (yurt dışında yaşayanlar, demokrat kesimler, kadın hareketleri, çevreciler vb.leri de dahil) bu projelerin hayata geçirilmesi için maddi ve manevi destek alabiliriz. Koruyucu hekimliğin örgütlenmesi de oldukça önemli bir görev olmaktadır. İnsanslığını olumsuz etkileyen tüm faktörlere ilişkin; toplumun aydınlatılması, bilinçlendirilmesi ve mü-

cadele edilmesine yönelik gerekli çalışmaları yapabiliriz. Bilinçli beslenmeden tutalım temizlik, kendi vücudunu tanıma, sağlık hakkında bilinçlenme vb. konularda süreklileşen seminerler, sağlık konferansları düzenlemeliyiz. Koruyucu hekimliğin geliştirilmesi için görsel belgeler ağırlıklı yoğunlaştırılmış kısa süreli halk eğitimleri düzenleyebiliriz. Bukonuda ve sağlık alanının tüm çalışmalarında tıp fakültelelerinden ve yüksekokullardan mezun olan tüm Kürt yurtsever hekim ve sağlık çalışanlarının yanı sıra diğer halklardan gönüllü sağlık çalışanlarına görev verebiliriz. Halk sağlığı çalışmalarında gönüllü olarak yer almayı teşvik edecek ve özendirerek, zamanla bunun bilincini kazandıracak politikalar belirleyebiliriz. Yine dünyanın tüm halklarından sağlık örgütlenmeleri ile dayanışma ve iletişim kurabilir, kapitalist sistemin sağlığımızı bozan tüm hastalıkları karşısında halkların Lokman hekimliğini kurumlaştırabiliriz. Başta kadın ve çocuk sağlığı olmak üzere toplumun tüm kesimlerinin sağlık hizmetlerini güvenceye alacak kurumlaşmalara gidilmesi; demokratik toplum için temel bir ihtiyaç olmaktadır. Ancak bu ekseninde sağlık çalışmasının toplumun hizmetinde, ahlaki ve politik ölçüler temelinde geliştirileceği açıktır. Sistem karşısında alternatif sağlık bilinci ve kurumlaşması da bu temelde gelişecektir.

Çözüm yöntemlerini tartışırken salt siyasal örgütlenme ile çözmenin mümkün olmadığını biliyoruz. Bunun yeterli olmadığını insanlık tarihinde demokratik modernite güçlerinin direnişlerinde ve açığa çıkan sonuçlarından yakıcı da olsa öğreniyoruz. Bu anlamda toplumsal sorunların çözümü çok derin zihniyet değişimi ve dönüşümünü gerekli kılmaktadır. Sağlık alan çalışmalarını özgür inşa temelinde geliştirirken öncelikle bunun zihniyetini ve ruhunu kazanmak, yaşamsallaştırmak önemlidir. "Nasıl bir sağlık?" sorusuna doğru bir cevap geliştirmek kadar bunun nasıl örgütlenileceğine dairperspektifler ve uygulama gücüne kavuşmak gerekmektedir.

Bu temelde ulusal çapta sağlık politi-

kamıza göre örgütlülüğü, ilişki ve çalışmaları organize edecek, toplumsal alanı kapsayan ve ondan sorumlu bir sağlık koordinasyonunun örgütlenmesi kadar alan örgütlenmesinin tüm aşamalarında demokratik yönetimlerin çalışmalarının sürekliliğini sağlayacak tarzda örgütlenmesi gerekmektedir. Komün, meclis ve koordinasyon tarzında her dört parçada örgütlülüğe gidilmelidir. Eyalet, bölge, kent, belediye ve beldelerdeki meclisler içinde, sağlık meclisi ve sağlık komisyonlarının oluşturulması, bu örgütlülüğün genel konfederal sistem ile uyumunun sağlanması bu örgütlenmenin esası olmalıdır. Sağlık politikamızın ana gövdesini oluşturan doğal tıp bünyesinde bio-enerji, bitkisel tedavi, fiziksel tedavi rehabilitasyon, psikolojik tedavi konularında kurumsallaşmaya gidilmesi, bunun için gereken insan gücünün yetiştirilerek, bitkisel tedavide derinliğine detayları içeren kitapların hazırlanması ve pratik alt yapının oluşturulması da diğer bir hedef olmalıdır.

Tüm bunlardan yola çıkarak diyoruz ki sağlıklı yaşamak güzel. Güzel ve anlamlı işler yapmak için sağlıklı kalmak daha da güzel. Hele de bir toplumun özgürlüğünü kendi, kendi özgürlüğünü de toplumunun özgürlüğüne bağlayanlar için sağlık olağanüstü bir toplumsal sorumluluk ister. Ötesi topluma karşı derin sevgi bağları ile yaşamaktır. XWEBUN olmanın yolu, özgür düşünce ve özgür yürek atışlarından geçiyor.

Yararlanılan Kaynaklar

- (1) Özgürlük Sosyolojisi – Abdullah ÖCALAN
- (2) Özgürlük Sosyolojisi – Abdullah ÖCALAN
- (3) Özgürlük Sosyolojisi – Abdullah ÖCALAN

NEDEN AKADEMİKLEŞMİYORUZ?

Yalanın Hakikatle Savaşı

Devletçi sistem gücünü zihniyetten alır. Jerontokratlardan tatalım günümüz kapitalist tekelciliğine kadar tüm egemenlerin yaptığı en temel şey, kendilerini zihniyetin tekeli olarak örgütlemeleridir. Tüm egemenler algı yönetimini ellerinde tutmaya özen gösterirler. Her şeyden taviz verebilirler, ama bundan asla. Çünkü insan ve toplumun inşa edilmiş gerçeklikler olduğunu çok iyi bilirler.

Cennetteki tek yasak olan 'bilgelik ağacının meyvesini yeme'yi, Sümerlerin çivi yazısını sadece kimi ayrıcalıklı kesimlerle sınırlamasını; Zeus'un Metis'i yutmasını, Prometheus'u cezalandırmasını, Ortaçağ'da tanrının yeryüzündeki temsilcisi olarak kilisenin endülijans ve aforoz yetkisini, engizisyonda nice gerçek düşüneni katletmesini, kapitalist modernitenin tüm beyinlerin yönünü kendine çevirmesinin yanında, her geçen gün beynini daha az kullanan bir insan tipini yaratmasını, egemenlerin algılara hükmetmesinin ve zihniyet tekeli olmak istemesinin dışavurumları olarak görmeliyiz. Algı yönetimi üzerinde bu kadar titremelerinin kaynağında ise onların yumuşak karnı bulunuyor: yalana dayanma ve yalancı olmadır. Bu aynı zamanda

onların en büyük çıkmazıdır. Bu nedenle de çok büyük bir efor harcarlar. Yalancılar olarak yalancı olmadıklarını kanıtlamaya, hatta doğruların gerçek temsilcisi olduklarına herkesi inandırmaya çalışırlar. Kolay değildir yalanı ustalıklı ve yüzü kızarmadan söylemek; yalan bir insan, yalan bir toplum, yalan bir dünya ve yaşam yaratmak...Öncelikle zihniyette kazanmak gerektiğini çok iyi bilen yalancı egemenler, yeni bir 'hakikat rejimi' ile yönetilen, manipüle edilen algılarla yepyeni ama sapkın bir dünya yaratmış olurlar.

Yarattıkları bu dünyanın sürdürülebilir olması için karınca misali çalışmaktadırlar. Sayısız think-tank kuruluşlarıyla, okul-üniversiteleriyle ve yaşamın kirletilmiş tüm görünüşleriyle kendi dünyalarının temel besini ve ürünü olan yalanı ürettikçe üretiyorlar. Sadece metafizik yalanlar değil, yalanı bedenleştirerek yalan yaşamın yaratıcıları oluyorlar. Zihniyetlerini işgal ettikleri ailelerden çocuklarını alıyorlar ve onları istedikleri kıvama getiriyorlar. Toplumun geleceği olan çocuk, yalancıların geleceği oluveriyor. Gerçekte yalanı yaşam diye belleyen 'ölü canlar' yaratılıyor. Gerçekleşen insandaki tanrısal gücün kötüye kullanılarak, insan kılıklılarının yaratılma-

Hakikat bizimle.
Yakalandığında yalancılardan örülü dünyalarını yalancılardan başına yıkacak denli güçlü olan hakikat. Şey'in doğası olan hakikat en büyük dayanağımız. En büyük güç kaynağımız ama aynı zamanda onu yaşamak, onunla birleşmek de en büyük problemimiz.

sıdır. Endüstriyalizmin ruhsuzluğuna uygun tıpkı bir bilim kurgu filminde olduğu gibi, robot askerlerin seri üretimidir yapılan. Gidişat yok oluşa doğrudur. Gerçekleşmekte olan özsel yok oluşturdur. Özü yok oluşturan geriyeye kalan kabuktur, özsel yok oluşu yaşayanın bu kabuğu yok etmesi de sıradan bir işidir. Toplumsal doğada olmayan, oldurtulan bu yalan sistem, yanlış bir inşadır, yanlış, yalancı beşerler tarafından yaratılmıştır; anormaldir, doğadışıdır, olmaması gerektir. Ama olmuştur.

Yedi bin yıldır bu yalancılardan karşı kutbunda yer alan toplumsal güçlerin en temel görevi kendi algılarını bu yalan dünyanın dışına çıkarmaları ve kendi doğasına uygun bir dünyayı yeniden inşa etmeleridir. Bu güçlerin en büyük avantajı duruşlarının toplumsal doğaya olan uygunluğudur. Hakikat bizzat onların bir değeri olarak belirlemiştir. Onlar hakikatin, hakikat de onların bir yaratımıdır. Yalancı değillerdir, gerçek olanlardır. Onlar daha yalan yokken, ontolojik olarak zaten var olanlardı. Yalancılar ise oldurtulanlardı. Virüsü özelliğinden 'oldurtulan' 'var olan'a saldırdı. Yalan hakikate nüfuz etmeye yeltendi. Ona yerleşmek istedi. Onun suretinde ve kabuğunda kendini var etmek istedi. Hakikat kirletildi. Ve böylelikle hakikatin tekrar kendi olma sorunu doğdu. Hakikatin kendini yalandan arındırması sorunu böyle oluştu. İşte o zaman başladı

hakikat savaşı. Yani gerçek ideolojik savaş. Başladı Ahura Mazda ile Ehriman'ın evrenin her zerresine yerleşen amansız savaşı.

Herkesin düşüverdiği bu hakikat savaşında, içsel arınma yalan sistemine büyük darbe oldu. İstek, irade ve sınavın zamanı geldi. Büyük nefis mücadelelerinin devri açıldı. İnsan kalmak için buna gerek duyuldu ve bu zorlu yoldan başarıyla geçenler ortaklaştı: "İnsan ölümlü tanrı, tanrı ölümsüz insandır." "Nirvana" "En'el Hak" "Fenafilah" "Ben benim, ben evrenim, ben öncesi-sonrası, yakını-uzacı olmayan zaman ve mekânım!" hakikatleri böyle doğdu. Ve böylelikle kendilerine sirayet etmek isteyen yalan sistemi çöktürüp yerle bir ettiler. Kendilerini hakikat olarak örgütlediler ve yıldız gibi parladılar. Yön oldular, yol gösterdiler. Geleneğe dönüşerek, hakikat yoldaşlığını kurdular. Tüm yalancıları ve yalancıları orta yere döktüler, yırttılar tüm perdeleri ve düşürdüler tüm maskeleri. İşte tarihin en büyük ideolojik savaşı ve savaşçıları.

Bizler toplumsal doğaya dayanan güçler olarak, işte bu yolun yolcularıyız. Gerçek insan olmaya çalışıyoruz. Öze dönüşün, öze yeniden buluşmanın mücadelecileriyiz. Bizler de öncüllerimiz gibi gücümüzü oldurtulmamış oluşumuzdan, normal olduğumuzdan, doğallığı esas almamızdan alıyoruz. Hakikat bizimle. Yakalandığında yalancılardan örülü dünyalarını yalancıların başına yıkacak denli güçlü olan hakikat. Şey'in doğası olan hakikat en büyük dayanağımız. En büyük güç kaynağımız ama aynı zamanda onu yaşamak, onunla birleşmek de en büyük problemimiz. Kirletilmiş yaşamın kirletilmiş insanları olarak kopartıldığımız hakikatimizle 'xwebûn'u yakalamamızdır, en büyük sorunumuz. Hakikat yoldaşlarının yoldaşı olmaktır, en büyük derdimiz.

Tanrısallık Olarak Ruhsallık

Kaos dönemini yaşıyoruz. Herkesin rahatsız olduğu bir dönemdeyiz. Yalan sisteminin tüm şatafatı sadece onun en zayıf konumda olduğunu gösterir. Aldanmamak gerekir, aşılmaz, yıkılmaz değillerdir. Yalancının yatsısı gelip geçmiştir. Yalan

dünyanın canına okunacak olan, insanlığın yeni şafak vaktidir, günümüz. Ama engellerimiz var.

Her birimiz ideolojimizin maddeleriyiz, görüngüleriyiz. Her söylemimiz düşünce-mize bedendir. Tüm hal ve hareketlerimiz metafiziğimizin fizikleridir, bedenleşmesidir, maddeleşmesidir. Herkesin zihniyeti kadar olduğu gerçekliği kaynağını bundan alır. Pratiğimiz, maddeleşmiş halimiz, görünmez yönlerimizin görünür kılınmasıdır.

Sistem açısından da bu böyledir. Örneğin ekolojik sorunlar var, demek ki sistemin ruhunda problem var. Toplumsal sorunlar var, demek ki sistemin ruhsallığında, zihniyetinde problemler var. Zaten zihniyetinde sorunlar olduğundandır ki aynı sistem yol açtığı sorunları çözme kabiliyetinde değildir. Aynı zihniyetle hem sorun yaratılıp hem de aynı sorun çözülemez. Sistemin ruhu bozuk. Bencil olduğundan sistem ağzıyla kuş bile tutsa, bu sistemin toplumla barışması, toplumsal doğayı temsil etmesi mümkün değildir. Çünkü toplumsal doğa komünaldır, o ise bencildir. Toplumsal doğanın ruhsallığıyla kapitalist modernitenin temsil ettiği sistemin ruhsallığı farklıdır. Temel yaratıcı güç olan ruhsallık farklı olunca, ortaya iki ayrı bedenleşmenin, sistemleşmenin çıkması da kaçınılmazdır. Merkezi uygarlık sistemi ile demokratik uygarlık sisteminin aynı anda var olması bundandır. Yine kapitalist modernitenin yanı başında demokratik modernitenin olması da bundandır. Sistemin her şeyi olmasına karşın olmayan şeyi, normalliktir, doğallıktır, oluşa uygunluktur. Merkezi uygarlık sisteminin, onun güncel temsili olarak kapitalist modernitenin ruhsallığı hakikate uygun değildir. Yaşanan zihinsel bir krizdir ve ruh krizli ve anormal olduğundan tüm bedenleşmeleri de aynı krizli hali yaşamaktan kendisini kurtaramamaktadır. Ruhsuzluk, bir makineler yığına dönüşürmüştür, sistemin kurumlaşmalarını. Bu nedenle de insanlığın var kalması ancak bu sistemin dışında mümkün olabilir. Zira insan ve çevrenin doğası mevcut sistemin doyumsuzluğunu kaldırarak kapasiteden

yoksundur.

Ruhsallıktan kasıt, düşüncedir, zihniyettir, maneviyattır, enerjidir. İnsanın performansını belirleyen, insanı yürüten asıl güçtür ruhsallık. Tüm bunlara zihniyetin gücü, anlamın gücü diyebiliriz. Zaten toplum da dahil oluşu anlamsallıklar ve yapısallıklar bütünü olarak görmek yerinde olur. Tanrı da böyledir. 'Potansiyel anlam' kendini evrenleştirerek görünür kılar. Tanrının yerine enerjiyi koyalım, potansiyel enerji kendini evrenleştirerek görünür kılar. Evren potansiyelini insanlaşarak daha üst bir aşamaya vardırıır. Bu denklemleri daha da arttırmak mümkün. Kurumlaşmalar bu yönüyle anlamın bedenleşmesi oluyor. Sistemin ruhsallığında sorun olduğundan o ruhsallıktan doğacak olan kurumlaşmalar da sorunlu oluyor. Bu açıdan sistemin tüm anlamsallık ve yapısallıklarına karşı uyanık olmak, karşıt olmak olmazsa olmazdır.

Bizim yaşadığımız temel problem, ruhsallığımızın temiz olmamasıdır, anlam gücümüz yetersizdir, metafiziğimiz temiz değildir. Önderliğimizin bu kadar zihniyet devriminden bahsetmesi boşuna değildir.

Akademiye Demokratik Modernitenin İnşasına Bağlayamayanlar

Zihniyetin bu genel öneminin dışında günümüzde yaşanan bir kaostur. Kaos dönemlerinde yeni bir inşa gerekli olduğundan ve henüz bir şey de ortada olmadığından, zihniyetin önemi her zamankinden daha fazla öne çıkar. Her şeyin temel yaratıcısının ruhsallık olduğu bir dönemdir kaos dönemi. Bu kaos döneminde bizim öngördüğümüz insanın adı demokratik modernitedir. Yani PKK kadroları olarak demokratik moderniteyi hem anlamsallıkta hem de yapısallıkta inşa etmek en temel görevimizdir. Zaten Önderliğimiz de son savunmasında PKK'nin negatif dönem görevlerini başarıyla yerine getirdiğini, şimdi sıranın pozitif dönem görevlerine geldiğini belirtti.

İnşa görevleri diye tanımladığımız pozitif dönem görevlerini iki kanaldan yapmak gerekir. Açık ki bu inşa çalışmaları hem zihniyet alanında hem de zihniyetin

bedenleşmesinde gerçekleştirilmek durumundadır. Aksi halde sistemden kurtuluş mümkün olmayacak, PKK açısından da pek çok benzerinde olduğu gibi yaşanan, bir tekrar olmanın ötesine geçmeyecektir. Yani PKK de sistemi çileşecektir. Yerine getirilmeyen görevlerin PKK'ye bu sonucu yaşatması mümkündür. O açıdan kendini demokratik modernitenin inşası karşısında sorumlu görmek her kadronun en temel görevidir. Her kadro öncelikle zihniyet dünyasını demokratik ulusa göre kılmak ve ardından da bunun bedeni olarak demokratik konfederalizmin inşasına bir aşık gibi girişmek durumundadır. Demokratik kurtuluş ve özgür yaşamı inşa sürecinin başarısı tamamen buna bağlıdır. Buna göre davranmadan demokratik kurtuluşun gerçekleşeceğini sanmak kendini kandırmaktan başka bir anlama gelmez.

Bu inşa çalışmalarında unutmamamız gereken en temel gerçek şudur: ruhsallığımız (düşünce ve anlam dünyamız) sisteminki gibiyse, bedenleşmemiz de kaçınılmaz olarak onun gibi olacaktır. Pasiflik, katılımsızlık, duyarsızlık, bananeçilik, sorumsuzluk, tutumsuzluk, hantallık, tembellik, durgunluk, moralsizlik, kendini güçsüz görme, ürkeklik, seçicilik, maddiyatçılık, hesapçılık, ben-merkezçilik, bencilik, eleştiriye kapalılık, kendinden memnurluk, kendine görelilik, tepkisellik, cinsiyetçilik, iktidarçılık, parçalılık, gerekçecilik, , ... vb gibi yapı maddelerimizin (bunlar ruhun görünen bedenleşmeleri oluyor) olduğu gerçeğini gözettiğimizde ruhsallığımızın hiç de sistemden kopuk olmadığı kendiliğinden anlaşılır. Kadrolar olarak bizleri her an uğraştıran ama insanın doğasına ait olmayan bu özellikler aslında sistem tarafından nasıl da yönlendirildiğimizi ortaya koyuyor. Sistemin ruhuyla ancak onu şahsımızda bedenleştirebiliriz. Biçimimizin, duruşumuzun, hal hareketlerimizin, özcesi pratiğimizin onun dışında olabilmesi için ruhsallığımızın onun dışında olması gerekir. Bu nedenle toplumsal doğanın temsillerine gerekli olan ruhsal temizliktir, öncelikle ruhsal kopuştur. Tüm büyük dinlerin, bilgelerin,

filozofların nefis terbiyesi çerçevesinde kavramsallaştırdıkları bu ruhsal arınma yeni yaşamımızı ve dünyamızı kurarken en fazla da bize gereklidir.

İşte demokratik moderniteyi inşa edecek olan akademik kadronun ruhsal arınma merkezleri akademilerdir. Demokratik modernitenin inşası için gerekli olan bilimsel ve entelektüel katkıyı sağlayacak olan akademilerdir. Yani inşa için gerekli olan düşünce gücünün açığa çıkarıldığı yerdir, akademi. Toplumun sorunlarının çözümü için kafanın patlatıldığı ve adanmışlığın en üst düzeyde geliştirildiği yerdir. "Toplumun beyin merkezleri'dir. Akademi ruhsallığın kurumsallaşmasıdır. Sistemin yalan dünyasının etkisinden kurtulma yeridir, kurtulmak isteyenlerin yeridir. Görünürde bir bedenleşmedir, ama ruhsallığın an be an zihniyet devrimi temelinde oluşturulduğu bir kurumlaşmadır. Nasıl ki teoriz pratik, bilinçsiz iş, ruhsuz beden, enerjisiz madde olmuyorsa, akademiye de toplumsal inşa olmaz. Demokratik modernitenin akademiye gelişemeyecek olması bu nedenledir. Gelişemez çünkü, demokratik modernitenin inşasının özüne uygun gerçekleşmesi, ancak özüne uygun zihniyetinin olmasıyla olabilir. 'Zihniyet devrim merkezi', 'entelektüel devrim merkezi' olarak tanımlanan akademinin olmazsa olmazlığı zaten buradan geliyor. Akademi burada sistemden ruhsal (düşünsel, anlamsal ve zihni) kopuşun gerçekleştiği yer oluyor. Ruhsal arınmanın, ruhsallığın yeri oluyor. Ruh ve anlam inşa etme yeri oluyor. Ruhta, anlamda kazanma yeri oluyor. Bu da evrensel ilke dahilindedir. Oluş böyledir. Oluşun dili dualidir ve bu ali'lerden biri yani enerji (ruh, madde,) belirleyici olandır. Her oluş madde-enerji ikilidir. Bunu her şeyde görmek mümkündür. Akademi 'zihniyetim, enerjim, maneviyatım, ruhum, özcesi metafiziğim nasıl olacak?' sorusuna doğru cevabın verildiği yerdir. Tüm bedenleşmeleri güzelleştirmenin yolu, bu cevaba bağlıdır. Çünkü tüm bedenleşmeler ruhun dışavurumlarından başka bir şey değildir.

Bu çerçevede akademikleşme açısından

en önemli husus, akademikleşmenin demokratik modernitenin inşasıyla bağlantısının kurulmasıdır. Bu şu demektir: görevi demokratik moderniteyi inşa etmek olan PKK kadrosu akademikleşmeyi sağlamadıkça bu görevini başarıyla icra edemeyeceğini bilmek durumundadır. Farkına varılmayan, anlaşılmayan, bu nedenle de gerekleri yerine getirilmeyen husus bu oluyor. Bir taraftan kıyameti koparırcasına akademikleşmenin gerekli olduğunu ortaya koyan, bu olmazsa hiçbir şey olmaz diyen bir Önderlik gerçeği, diğer yandan ise akademikleşmeye yanaşmayan, her şey yolunda gidiyormuş, demokratik modernite inşa ediliyormuş gibi davranan kadrosal gerçeklik. Açık ki bu çok çelişik ve Önderlik gerçeğiyle direkt çatışan bir duruştur.

Demek ki duyarlılığımız, toplumu eğitme, bilinçlendirme noktasındaki istemimiz Önderliğimizinki kadar güçlü değil.

Bir taraftan kıyameti koparırcasına akademikleşmenin gerekli olduğunu ortaya koyan, bu olmazsa hiçbir şey olmaz diyen bir Önderlik gerçeği, diğer yandan ise akademikleşmeye yanaşmayan, her şey yolunda gidiyormuş, demokratik modernite inşa ediliyormuş gibi davranan kadrosal gerçeklik.

Demek ki hiyerarşik devletçi sisteme olan öfkemiz Önderliğimizinki kadar güçlü değil.

Demek ki sistem karşısında yürütülmesi gereken mücadelede tembellik, ertelemecilik yapabiliyoruz.

Demek ki toplumun devlete ait kılınmasından Önderliğimiz kadar rahatsız değiliz.

Demek ki devleti toplumdan uzaklaştırmak için çok da acelemiz yok.

Demek ki mevcut durumumuzdan çok da rahatsız değiliz, işleri böyle de yürütebileceğimizi düşünüyoruz.

Demek ki böyle kaldığımız ölçüde sistemin birer yaratımı olmaktan kurtulamayacağımızı derinden hissetmiyoruz.

Demek ki kapitalist moderniteye olan

öfkemiz yetersiz.

Demek ki tarzımız, takip ettiğimizi söylediğimiz Önderliğimizin tarzına uyumuyor.

Demek ki...

Mademki hiyerarşik devletçi sistem, insanı insan olmaktan çıkarıyor, toplum karşıtı bir yapıdır ve Özgürlük Hareketi de bu sistemin bir parçası olmak istemekte, onu aşmaya çalışmaktadır, o halde bu nasıl gerçekleşecektir?

Mademki öngörülen ve devleti toplum yaşamından uzaklaştırmayı amaçlayan, halkın örgütlü sistemi olan demokratik konfederalizmi inşa etmek istiyoruz, o halde bu nasıl gerçekleşecektir?

Mademki teorik tespitlerde tüm toplumun ve herkesin hiyerarşik devletçi sistemin köleleştirilen etkilerini yaşadığını belirtiyoruz, o halde toplumu ve kendimizden başlamak üzere herkesi bu insanlıktan çıkaran sistemin elinden nasıl kurtaracağız,

köleliğin etkilerini nasıl atacağız?

Mademki toplumsal gerçeklikler inşa edilmiş gerçekliklerdir ve her birey-toplum zihniyet gücüyle yaratılıyor, o halde bunu nasıl ve hangi zihniyet gücüyle gerçekleştireceğiz?

Mademki toplum kendi eğitimini kendisi yapamadığından geleceği gasp edilmiş haldedir, o halde insanları insanlık düşmanı olan devlet yapısallığından nasıl uzaklaştıracacağız?

Mademki PKK'nin programını demokratik modernitenin inşası oluşturuyor ve demokratik modernite de akademiyaşız gelişemeyecek o halde bunu kim kuracak?

Mademki...

Daha da uzatılabilecek olan bu gerekliliklerin mevcut tarz ve yaklaşımla ger-

çekleştirilemeyeceği açıktır. Gerekli olan demokratik modernitenin inşasına yoğunlaşmak, bu insanın nasıl gerçekleştirileceği üzerinde kafa yormak ve bunun ancak akademikleşerek, akademik kadro olarak gerçekleşeceğini kavramak ve harekete geçmektir.

Zihniyet Çalışmalarından Kaçanlar

Akademi 'zihniyet devrimi' merkezleri, 'entelektüel devrim' merkezleri olduğundan doğrudan bir zihniyet çalışması oluyor. Dolayısıyla zihniyet çalışmalarına yaklaşım aynı anlama gelmek üzere akademikleşmeye yaklaşım oluyor. Açık kizihniyet çalışmalarına çok istekli bir yaklaşım yoktur. Yapılan tüm işlerin ideolojik, zihinsel işler olduğuna inanma yoktur. Daha çok alışkanlıklarla işleri götürme hakimdir. Oturmuş, kurallarını oluşturmuş bir örgütsel gerçekliğimiz, kadrosal duruşumuz, yönetim anlayışımız var. Bu belli yönleriyle işleri götürüyor, çok da sorun olmuyor. Düşman karşısında ayakta da tutuyor. Böylesi bir halde de mevcut durumdan memnunluk geliyor veya tümünden memnun olunmasa da en azından mevcut olandan rahatsızlık duyulmuyor. Ve sistemimiz gittikçe gidiyor, rahatlık geliyor. Her şey yolundaymış gibi bir kendini kandırma geliyor. Bu ise yaratmıyor, üretmiyor, yenilik oluşturmuyor, beraberinde dengeleri, matlığı getiriyor.

Halbuki zihniyet dünyasına girdiğimiz anda bu kadar rahat olamayız, zihniyet deryasına derinlemesine daldıkça rahatsızlıklar, gerilimler, gerginlikler artar. Gerçek kafa yorma, politik insan olma gerçekliği o zaman devreye girer. İnsan potansiyelinin açığa çıkması da o zaman olur. Akademi insanı işli kılar, çalışmaya davet eder, insanı kendi çalışmasını tanıtmaya götürür.

Zihniyet çalışmaları aynı zamanda insanın en fazla kendisiyle mücadeleye tuttuğu bir gerçeklik demektir. Zihniyetteki derinleşme mevcut olanla çatışır. Zihniyet enerji demek olduğundan, enerji de yerinde durmaz olduğundan, zihniyet hep akar. Zihniyetin akışkan özelliği aynı zamanda onun devrimci özelliğini oluş-

turur. Zihniyet çalışmalarının doğası akışkandır, statikliği kabul etmez. O nedenle de dogmatizmle, muhafazakârlıkla, yerinde saymakla, kendinden memnunlukla, yetinmecilikle, kendine sevdalanmakla savaşa tutuşur. Anda oluşmayı, nefsterbiyesini dayatır. Sistemden kopmayı dayatır, özeleştiriyeye çeker. Tüm bunlar da kişisel ve örgütsel statükoları yıkar. Akademikleşme çalışmaya davet eder, tembelliği kabul etmez, keyfiyetin her türünü düşman olarak beller. Açık ki tüm bunlar mevcut olanı yeterli görenler açısından rahatsız edicidir. Mevcut olanı yeterli gören veya ancak bu kadar olur diyenlerin sayısının hiç de az olmadığını gözetdiğimizde akademikleşmeye karşı güçlü bir direnişin olduğunu söylemek yanlış olmaz. Azla yetinenlerin, mevcut olanı yeterli görenlerin akademikleşme, dolayısıyla zihniyet ve vicdan devrimini gerçekleştirme derdi de olamaz.

Olmazı Teorileştirenler

'Bu kadro ile olmaz', 'bu tarzda olmaz', 'bu dönemde olmaz', 'burada olmaz', 'kiminle yapacağım' gibi söylemler adeta akademikleşmeye için üretilen argümanlardır. Açık ki bu felsefik olarak düşmanın ağzıyla konuşmak demektir. Düşmanın toplumsal kesimlere söylediği en temel şeydir: 'olmaz, yapamazsın.' Bu söylemlerin PKK'nin yaşam ve mücadele felsefesiyle tamamen tezat bir durumu teşkil ettiği bilinmek durumundadır.

PKK bitirilmiş bir toplumdan bugün dünya demokrasi hareketinin en dinamik toplumunu inşa etmeyi bilmiş bir harekettir. Önderlik sadece zavallılığın dayatıldığı bir köylü çocuğundan, bugün tarihin tüm bilge ve peygamberiyle hakikat yoldaşlığı yapan, yedi bin yıllık yalancı dünyayı sallayan bir gerçek önder çıkarmayı başarmıştır. 'Beni öldürmeyen şey beni güçlendirir.' diyen bir önderliğe katılmışız. 'Olmaz'a yer yoktur bu felsefede. Bu felsefe oldurtandır.

İkincisi bu söylemler PKK felsefesinin de kendisini dayandırdığı insan hakikatine terstir. İnsanın mikro kosmos, evrenin tüm gücünü kendinde toplayan bir özet,

ikinci doğa olduğunu bugün artık herkes kabul etmektedir. Dahası geçmiştekilerin sezgi ve hissedişle ulaştığı bu hakikati, bugün bilimsel düşünüş görünür kılarak ispatlamaktadır. Fizik biliminin ulaştığı doruk anlamına gelen kuantumun yaşam felsefesi olarak sloganlaştırdığı şudur: 'olmaz olmaz deme, olmaz olmaz!' Özünde söylenmek istenen insanın ilahi olduğudur. Bunu hakikate yakın tüm felsefe ve dinlerde, günümüzde de bilimsel düşünüşte görmek mümkündür. Tek tanrılı dinlerde bile insan tanrının ruhuyla ve tanrının suretinde yaratılmıştır. 'Eşref-i mahlûkat' ibaresi de bu gerçeğin farklı bir anlatımından başka bir şey değildir. İnsan gerçekten de ontolojik olarak güçlüdür, gücü her şeye yetendir. Günümüzde insanın düşürüldüğü hallere bakıp aldanılmamalıdır. Öz kaybolup gitmediğine, içkin olarak var olduğuna göre, insana inandırmaktan, ona güvenmekten daha doğru bir şey olamaz. Dikkat edersek Önderliğimizin yaptığı da budur. Kaldı ki günlük pratiğimizle en geri görülenler ve hakıkında soykırım fermanı verilmişler olarak neler başarabildiğimizi dünya âleme göstermiş bulunuyoruz. Yani genelde insanı, özelde de PKK insanını güçsüz görmek en hakikat dışı tutumdur.

O halde bu söylemler de neyin nesi? Bu söylemlerin arka planında ne var? Bunun ipe un sermek olduğu açıktır. Acaba alan merkezlerimizden hangisinde akademikleşme için yeterli ve donanımlı kadro yoktur? Şu rahatlıkla söylenebilir: her alan merkezimiz değil bir tane en az birkaç akademi kurabilecek donanımda ve yeterlidir. Her alan merkezi tüm bir KCK sistemini bu kadrolarla yönetiyor, yönlendiriyor. Her komiteye bağlı saha ve parça komiteleri, örgütleri var. Aynı arkadaşlarla tüm bir alanı, ülkeleri, KCK sistemini yönetip yönlendiriyoruz da neden direktişin içinde olacağımız akademikleşmeyi kuramayacağımızı söylüyoruz? Akademi kuracak donanımda olamayan bir kadronun ülke yönetmesi, KCK sistemini inşa etmesi nasıl mümkün olacak? Açık ki ortada bir çelişki var. Eğer arkadaşlar bu kadar donanımsızsa, kadrosal yeterlilik yoksa, o

halde bu komiteler, alan merkezleri nasıl işliyor? Ülkeler, tüm bir KCK sistemi nasıl yönlendiriliyor, denetleniyor? İşler nasıl yürütülüyor?

Alan merkezlerini gerçek anlamda alan merkezi, komiteleri de gerçek komite yapacak olan akademilerdir. Akademilerle insan yaptığı işi de tanımış olur. Yapılan işe hakimiyet akademiyle olur. Zira akademi yoğunlaşmak, aramak, bulmak, kafa yormak demektir. Toplumsal proje üretmek, zihniyet ve vicdani devrimlerini yapmak, politikleşmek, işlevselleşmek demektir. Önderliğimiz demokratik modernitenin akademisiz ve akademik kadrosuz gelişmeyeceğini söylüyor. Akademikleşemeyen bir alan merkezinin kendi akademik kadrosunu inşa etmesi düşünülebilir mi? Kendi akademik kadrosunu inşa edememiş bir alan merkezinin demokratik moderniteyi inşa çalışmasına girişmesi mümkün olabilir mi? Açık ki hayır! O halde tez elden herhangi bir gerekçeye sığmadan, dönemin en temel çalışması olan akademikleşmeyi sağlamak gerek.

Önderliğimiz akademiler için herhangi bir mekân sınırlaması getirmedir. Akademinin her yerde olabileceğini, olması gerektiğini söyledi. Dağ başlarını da özel olarak belirtti. Kimileri akademikleşmenin ancak toplum içinde olabileceğini, aksi halde anlamının olamayacağını belirtiyorlar. Bu da çok tersten ve yanlış bir okumadır. Entelektüel görevler kapsamında yapılması gereken en temel çalışma olan akademi her yere ve herkese lazım. Çünkü zihniyet devrimi, vicdan devrimi, entelektüel devrim herkese lazım. Akademik kadro olmak en çok da dağlıların işidir. Önderliğimiz geçmişteki öncü parti misyonunun yeni dönemde daha da güçlendirildiğini belirterek, kuramsal ve eylemsel öncülüğün toplum kendi kendini yönetir ve kendine yeter duruma gelinceye kadar gerekli olduğunu belirtti. İşin özü şudur: akademi kurmamak için bin bir dereden su getirmeyi bırakmak, bu olmadan hiçbir işin gerçek anlamda yapılamayacağını bilmek, kendimizi kandırmaktan vazgeçmek, gerekçelere

sığınmaya son vermek, isteksizliği virüs gibi etrafa bulaştırmayı terk etmek ve kendimizi engel olmaktan çıkarmamız gerekir. Bizi bekleyen şudur: “Mesela ben olsaydım kendi köyüme, Cudi Dağına, Cilo Dağı eteklerine, Van Gölü çevresine, Ağrı, Munzur ve Bingöl dağlarına, Fırat, Dicle ve Zap kıyılarına, Urfa, Muş ve Iğdır ovalarına kadar, yolum nereye düşerse düşsün, sanki korkunç tufandan çıkan Nuh’un gemisinden inmişçesine, İbrahim’in Nemrutlardan, Musa’nın Firavunlardan, İsa’nın Roma İmparatorlarından, Muhammed’in cehaletten kaçmaları misali kaçarcasına, Zerdüş’tün ziraat tutkusuna ve hayvan dostluğuna (ilk vejetaryen) dayanarak, onlardan ve toplum gerçeklerinden ilham alarak İŞLERİME koyulurdum. İşlerimin sayısı düşünilemeyecek kadar çok olurdu. Hemen köy komüncülüğünden işe başlayabilirdim. İdeale yakın bir köy veya köyler komünü oluşturmak ne kadar coşkulu, özgürleştirici ve sağlıklı bir iş olurdu! Bir mahalle veya kent komünü, konseyi oluşturmak ve çalıştırmak ne kadar yaratıcı ve özgürleştirici olurdu! Kentte bir akademi, bir kooperatif, bir fabrika komünü oluşturmak nelere yol açmazdı ki! Halkın genel demokrasi kongrelerini, meclislerini oluşturmak, onlarda söz söylemek, iş yürütmek ne kadar kıvanç ve onur verici olurdu! Görülüyor ki, özelemlerin ve umutların sınırı olmadığı gibi, gerçekleştirilmesi için bireyin kendisinden başka önünde ciddi bir engel de yoktur. Yeter ki biraz toplumsal namus, biraz da aşk ve akıl olsun!”⁽¹⁾ Tüm bu istekler sadece akademik kadrolaşmayı başarmış olanlara ait olabilir. Böyle olmak, önümüzdeki en temel görev.

Akademikleşmeyi Kendi İş Olarak Görmeyenler

Kaynağı zihniyet çalışmalarından kaçma olan bu eğilim, eğitimi, ideolojik mücadeleyi, kadrosal sorunlarla ilgilenmeyi, aşmayı ve hür türden zihniyet çalışmasını kendisini baştan aşağıya bir zihniyet devrimi örgütü olarak kurgulamış olan PKK’de sadece kimi alanların veya kimilerinin işi olarak görür. Kendisini pratisyen,

başkalarını da teorisyen olarak düzenleyen bu yaklaşım tastamam bir kendine görelidir. PKK hiçbir zaman böyle bir örgüt olmadı, olamaz da. Çünkü bu ele alış, hakikat dışıdır, oluşun özüne terstir. Teori-pratik birbirinden kopartılamaz, biri olmadan diğeri olamaz. Kişilerin keyfine, istemlerine ve performansına göre bir örgüt olamaz.

Bugün akademikleşme olmadığından alanlar ve komiteler kendi çalışmalarının teorik çerçevesine hakim değiller. Daha çok dar pratikçilikle ve alışkanlıkla işlerin yürütüldüğünü söylemek herhalde abartı olmaz. Yapılmakta olan işin teorisini, bizzat o işi yapanlar başka alanlardan ister halledirler. Halbuki yapılan iş tanınmalıdır, her alan kendi çalışma alanının öncelikle teorisini bilmelidir, zira teori pratikten önce gelir. Yemek yapmak için bile öncelikle nasıl yapılması gerektiğini bilmek gerek. Hastalığın tedavisi öncelikle o hastalığın teşhisinin ve nasıl tedavi edileceğinin bilinmesini gerektirir.

Enerji-madde denkleminde tatalım da yaşamın en ince ayrıntısına kadar tüm gerçekleştirmelerde teorinin, zihniyetin önemi ve önceliği kendini hep dayatır. Ancak alan pratiklerimiz bu hakikate uygun davranmamaktadır. İhtiyaç duyduğu teoriyi başkalarına yaptırmayı, üzerinde fazla yoğunlaşmadığı teorinin pratiğini de kendisi yapmayı esas alma vardır. Bunun bir kendini kandırma ve terslik olduğu açıktır. Doğrusu uğraşılan işin teorisini pratikten çıkarmaktır. Dikkat edersek, Önderliğimiz de kendi teorik çerçevesini hep böyle oluşturmuştur. Teorisini yaşamından, kendinden, etrafındaki yoldaşlarından çıkarmıştır. Yani teorinin asıl yaratıcısı, doğurucusu kendisidir. Önderliğimiz hazırcı yaklaşmamıştır. Zaten onu teori-pratik bütünlüğü sağlamış insan yapan da budur. Önderliğimiz daha başından beri ‘teorisi bizim olmayanın pratiği de bizim olamaz’ demiştir. Bizim olmayan pratiğin de demokratik moderniteyi inşa etmesi mümkün değildir.

Teorik çalışmalar sadece birilerinin işi olarak görülemeyecek kadar herkese gereklidir. Bu her şeyden önce özgürleş-

me arayışı içinde olanlar için gereklidir. Düşünce en temel yaratıcı güç olduğuna ve insanlar kendilerini buna dayanarak oluşturduklarına, hatta yarattıklarına göre, düşünce çalışmalarından kaçış kendi olmaktan kaçıştır. Kendilik sağlam ve toplumsal doğaya uygun bir zihinsel güçle gerçekleşebilir. Bu hem bireysel bağlamdaki duruş için geçerlidir hem de toplumsal inşalar için geçerlidir. Her işe akademinin lazım olması, Önderliğimizin

Yaşam teorisiz, düşüncesiz, beyinsiz kurulamaz ve yaşamın her alanında bir kurulum gereklidir. Bu da akademi ile olacaktır. Kimse akademik görevlerinden kaçamaz, kimse bu görevi başkalarına ait olarak göremez. Birileri birilerinin yerine düşünebilir, ama bu adil olmaz, devletçi bir yaklaşım olur

yaşamın tüm alanlarına dair akademilerin kurulmasını istemesinin altında yatan temel etken de budur. Yaşam teorisiz, düşüncesiz, beyinsiz kurulamaz ve yaşamın her alanında bir kurulum gereklidir. Bu da akademi ile olacaktır. Kimse akademik görevlerinden kaçamaz, kimse bu görevi başkalarına ait olarak göremez. Birileri birilerinin yerine düşünebilir, ama bu adil olmaz, devletçi bir yaklaşım olur. Hantallığın aşılması, kendini yormamanın bırakılması gerekir. Akademikleşme olmayana kadar insanlar kendi görevlerine sahip çıkamazlar. Ne yaptığını bilmenin, kendi görevlerine sahip çıkmanın en temel yolu akademikleşmedir.

Kuramsal ve eylemsel öncülük birliktedir, ayrıştırılmaz. Bu tüm alanlar için geçerlidir ve PKK çalışması da ancak böyle hareket edildiğinde yapılmış olur.

Akademikleşmeye Elitist Yaklaşanlar
Akademikleşmeye elitist yaklaşım da problemlidir ve aşılmalıdır. Mevcut durumda 'akademi' dendiğinde çoğu zaman 'okul' akla gelir. 'Akademik kadro' da dendiğinde daha çok okullular, hatta cüppeliler akla gelir. Kaynağında sistemin etkilerinin olduğu bu yaklaşım, akademikleşmeyi antipatik kılıyor, yabancılaştırıyor, uzaklaştırıyor. Ona devletçi, devletli bir hava veriyor. Bu da akademikleşmenin yaygınlaşmasını engelliyor. Akademikleşmeyi birilerinin ve başkalarının işi olarak görmeyi getiriyor.

Akademi iddiası ve amacı olan herkesin yeridir. Kendini bulmak, toplumu güzelleştirmek, politik insan olmak isteyen herkesin yeridir akademi. Bu yönüyle toplumsal doğanın bir kurumlaşmasıdır. Sistemin de benzer isimlerle kurumlaşmalarının olmasına aldanmamak gerekir. O kurumlaşmalar zihinsel kriz ve kendisine yabancılaşmış cahiller üretme çiftlikleridir. O nedenle de özsel olarak akademi olarak adlandırılmayı hak etmezler. Toplumsal sorunlara çözüm bulma yerleridir, akademi. Toplumsal sorunları çözmek de egemenlerin değil, toplumun kendi işidir.

Akademi yaşam kurulum merkezidir, eşdeyişle yaşamın tüm alanlarıyla birlikte öğrenildiği, öğretildiği yerdir. Herkesin yaşamı öğrenmeye ihtiyacı olduğu gibi, okullu olup olmadığına bakılmaksızın herkesin öğretebileceği bir yerdir de. Önderliğimiz bu nedenle akademinin dağdaki çobanın ve profesörün yeri olduğunu söyledi. Her ikisine de lazım ve her ikisi de burada hem öğrencilik hem de öğretmenlik yapabilir, yapacaktır. Burada esas olan komple bir duruştur. Yani insan için gerekli olan fikir-zikir ve eylem birlikteliğidir. Hakikat en fazla da burada bütündür.

Sistemin akademi anlayışında birileri fikir üretir, birileri bu fikirleri kendilerinden hiçbir şey katmadan tekrar eder, yani ezberler, toplumun payına düşen de hiçbir yerinde olmadığı bu fikirleri uygulamak olur. Yani sistem ve onun akademisinde fikir-zikir-eylem birlikteliği parçalanmış haldedir ve parçalı toplumun hiçbir üyesi her üçünü birarada yaşamaz. Sınıflı top-

luma gerekli olan teorinin bir gereğidir, bu. Yani özsel bir durumdur, bu parçalılık ve parçalılıktan doğan cehalet bölüşümü. Sümer rahiplerinin zigguratında, Brahmanların kast sisteminde, Pisagor'un akıl-ruh-istek denkleminde, Platon'un mimar tanrısının (Demiurg) insanların mayasına çaldığı altın-gümüş-demir teorisinde, hep bu gerçekliği görürüz: Birileri düşünür, birileri söyler, geriye kalanlar da yapar. Burada fikir üretme bir meslek biçimindedir, yaşamdan-eylemden kopuktur. Çoğu zaman da Sofistlerin yaptığı gibi parayla ölçülen bir fiyatı vardır. Ve bunun doruk noktasını tüm sapkınlıklarda olduğu gibi kapitalizm temsil eder.

Akademiye her yerde olan topluma en gerekli 'beyin merkezi' olarak yine her yerde örgütlemek en kutsal iştir. Toplumlarının yapıldığı bu kutsal mekânları çoğaltmak, bu mekânlarda yer almak inşa çalışması yürütmenin yanı sıra yalan sistemle en ideolojik bir savaşa tutuşmak anlamına gelir.

Olanaklara Sıkıştıran Ele Alış

"...Ortaçağların kilise ve camileri bu geleniğin devamıdır. Yeniçağın doğuşunda bu gelenek okullar ve üniversiteler biçiminde adlandırılarak ve içeriği gittikçe bilimsel gelişmelere kavuşturularak sürdürülmüştür. Bu geleniğin gücü olmadan, uygarlıksal gelişmelerden bahsedilemeyeceği açıktır.

Çok sınırlı da olsa, ulusal akademiler dönemini sağlayacak çalışmalara da çok önem ve yer verilmiştir. Tarih boyunca derya kadar kan akıtmanın ve çaba harcamanın yetmediğine, gerekli olanın anlam gücü ve derinliği olduğuna inanılarak, halk ve öncüleri için yaygın okullar dönemi başlatılmıştır. Yaşadığımız her evi, bulduğum her çalışma sahasını bir okula dönüştürmek, yaşamımın ayrılmaz bir özelliği ve parçası olmuştur. İlkçağ filozofları gibi her duvarın dibi, her ağacın altı bir okul haline getirilmiştir. Halkımızın en eksik yanının beyin gücü olduğu bilinerek, bu çalışmalara yüklenilmiştir. Mahsum Korkmaz Akademisi deneyimi dalga dalga her alana, her

insan grubumuza taşırılmıştır. Sadece askeri ve politik alanda değil, tarih, dil ve sanat alanlarında da akademi düzenine geçişin altyapısı ve zihni temeli ortaya çıkarılmıştır. Kürtlerin kültürel varlığına ve özgürlüğüne giden yolda tarihsel bir dönem olan akademik düzeyde eğitim sistemi bir gerçektir. Yapılması gereken, ilgili her alanda var olan olanakları birleştirip öz okuluna kavuşturmadır. Politikadan dile, tarihten felsefeye, sanattan ekonomiye kadar her alanda yaratılan ulusal akademik düzey bir olanaktır. Büyük inanç ve çabayla bu yönlü çalışmalarımıza katkıda bulunmak kişileri yüceltir ve halkımıza özgürlük getirir. Bu yönlü görevlerini başaramayanların çağdaş uygarlık içinde yer tutmaları mümkün olamaz. Düşünce hakimiyeti ve sanat yeteneği, yaşam pratiğinde başarı, iyilik ve güzellik demektir..."⁽²⁾

Önderliğimiz İmralı'daki yoğunlaşmalarıyla tarihte mevcut hiyerarşik devletçi sisteme karşı mücadele yürüten, kendisini 'bilimlerin bilimi' olarak tanımlayan Marksizm de dahil tüm hareketlerin sistemiçileşmekten, erimekten kurtulamamalarının nedeni olarak hakim sistemin bilme ufkunu aşamama, onların paradigmalarının sınırlarında seyretme olduğunu gösterdi. Yoksa kimse tarihte demokratik toplum diye adlandırılan devlet dışı toplumsallığın bedel ödemediğini, mücadele yürütmediğini söyleyemez. Hatta Önderliğimiz eski paradigma temelinde gerçekleşebilecek bir başarının, bizi KDP ve YNK'ye benzeceğini, bunun da ulaşılmak istenen bir durum olmadığını belirtirken, zihniyet devriminin önemine vurgu yapmış oluyordu. Hareket olarak da bugünkü anlamda bir yeni paradigmaya ulaşmamış olsak da Önderlik şahsında mevcut sistemin bir dışlisi olmama yönünde özenli bir çabanın gösterildiği bilinmektedir. Önderlik de kendini ve yoldaşlarını yaratmaya, kalıpların içine girmemeye büyük özen göstermiştir. Devletçi paradigmayı belki aşamamıştır, ancak onu aşmak yönünde her zaman çaba sahibi de olmuştur. Bunun için de eğitimi, özgün bir zihniyeti

geliştirmeyi her şeyin merkezine yerleştirmiştir. İmkânları beklemek yerine alıntıda da belirtildiği gibi, en küçük bir olanak, herhangi bir mekân alternatif bir yaşam ve zihniyet yaratma, bunu yayma için değerlendirilmiştir. Nitekim PKK'nin grup döneminin tüm kadrolarının Ankara'da kiralanmış bir evin bodrum katında eğitildikleri, ilk derslerini oradan aldıkları hep söylenir ve bilinir. Bir eğitim akademisi biçiminde kullanılan bu evde alternatif bir yaşam kuruluşunun öncülerinin iyi yetiştirildikleri, PKK'nin tüm mücadele tarihine ve günümüze bakıldığında rahatlıkla anlaşılabilir. Hareketin çekirdeğinin güçlü oluşturulduğu, sonrası dönemde çok açık bir biçimde görülmüştür. Bu, bir tarza dönüşmüş ve günümüze kadar gelmiştir. Ancak akademikleşmeyi gerçekleştirmesi gerekenler aynı tarzı esas almamışlardır. Özellikle kimi alanlarda yer sorunu, maddi sorunlar, kadro sorunu vb gibi PKK'nin yaşam felsefesiyle hiç de örtüşmeyen gerçeklerle bu çalışma yıllarca aksatıldı. Hatırlanacağı gibi bu kriz, Önderliğimizin 'bir ağacın altı da olabilir' söylemiyle son buldu. Ancak özüne ve işlevine uygun inşa edilmediğinden, oluşturucuları Önderliğin dayatmalarıyla bunu oluşturduklarından gelen aşamada akademiler hala gerçekleştirilmesi gereken en temel görev olarak önümüzde durmaktadır. Açık ki bu konuda zorla değil, gönüllüce çalışmak başarıyı getirecektir. Zaten akademi de gönüllülerin, iddiası ve amacı olanların yeridir. Akademiyi de ancak bu özellikte olanlar gerçekleştirebileceklerdir.

Şunu da belirtmekte yarar vardır ki, bugün hareketimizin ve halkımızın ulaştığı olanaklar hiç de az değildir. Bu yönüyle bir olanaksızlıktan bahsetmenin hiçbir maddi temeli yoktur. Dahası en büyük olanak olan insan, Önderliğimiz tarafından yaratılmıştır. Özgürce düşünebilen, sisteme karşı boyun eğmeyip, ona kafa tutan, kendi alternatif sistemini kurmaya girişen bir halk gerçekliği yaratılmış durumdadır. Yine PKK kadrosunun gücü görülmek durumdadır. Tüm bu işlerin kadrolar üzerinden yürütüldüğü açıktır, bu kadroda eğer bu

nitelik, donanım ve güç olmazsa bu işler nasıl yürüyor? Açık ki insan kaynakları anlamında PKK'nin ve onun mücadelesiyle dirilmiş Kürt halkının yaşadığı bir olanaksızlık yoktur. Tam tersine Önderliğimizin önümüze koyduğu dünya akademiler sistemini kurmaya yetecek kadar kadromuz vardır. Dünyayı değiştirmek için önümüzdeki tek engel bizzat kendimizdir.

Yanı sıra PKK eğitim sistemi de kendini ispatlamış bir sistemdir ki bu da en büyük olanaktır. Sıfırdan başlanmamaktadır. Sistem tüm birikimi ve olanaklarıyla seferberlik halinde saldırır ve yozlaştırmaya çalışırken, PKK'nin ve onun kadrosunun ayakta durabilmesi ve özgürlük mücadelesini daha da tırmandırabilmesi neyle gerçekleşmektedir? Açık ki bu bir ruhla, maneviyatla, inançla ve bilinçle gerçekleşiyor. Tüm bunların da bir eğitim işi olduğu bilinmektedir. PKK ve Önderlik kendi insanını yaratabilmiştir, teslim olmayan, erimeyen, iradeli ve alternatif olabilen insanını. Daha da uzatılabilecek tüm bu hususlar akademikleşme de dahil tüm çalışmaların gerçek yapıcısının olanaklar, yaptırmayan şeyin de olanaksızlıklar olmadığını göstermektedir. Çalışmayı, kurumlaşmayı oldurtan istek, inanç ve amaca bağlılıktır. Akademikleşme sorunlarının da bu çerçevede ele alınması, daha doğru olacaktır.

Yararlanılan Kaynaklar

- 1- Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü – Abdullah ÖCALAN
- 2- Sümer Rahip Devletinden Demokratik Uygurluğa 2. Cilt – Abdullah ÖCALAN

Tarihsel dönemin yeni değişik yöntemler ve hakikat kurgulamaları açısından verimli olduğunun tespiti, toplumun topluluklar düzeyinde yeniden inşa edilme şansını arttırmaktadır. Özgürlük ve eşitlik ütopyalarının inşa edilmiş toplumsal yapılanmalar halinde somutluk kazanmaları günün pratik görevleri mesafesindedir. Gerekli olan, girilen yolun bilimsel değeri ve özgürlük iradesinin gücüdür. Hakikat aşkının özgür yaşama yaklaştığı dönemden bahsediyoruz. Özdeyişimiz şudur:
**HAKİKAT AŞKTIR,
AŞK ÖZGÜR YAŞAMDIR.**

